

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

St.prp. nr. 1

(2006–2007)

FOR BUDSJETTÅRET 2007

Statsbudsjettet

Innhold

1	Hovedtrekk i finanspolitikken	7	3.9	Barne- og likestillings-	
1.1	Den økonomiske politikken	7		departementet	45
1.2	Budsjettpolitikken	8	3.10	Nærings- og handelsdepartementet	46
1.2.1	Hovedelementene i budsjett-		3.11	Fiskeri- og kystdepartementet	48
	politikken	8	3.12	Landbruks- og matdepartementet .	49
1.2.2	Bruken av petroleumsinntekter i		3.13	Samferdselsdepartementet	50
	budsjettpolitikken	8	3.14	Miljøverndepartementet	51
1.2.3	Veksten i statsbudsjettets utgifter .	10	3.15	Fornyings- og administrasjons-	
1.2.4	Lånetransaksjoner og		3.16	departementet	52
	finansieringsbehov	10	3.17	Finansdepartementet	54
1.2.5	Skatter og avgifter	11	3.17	Forsvarsdepartementet	55
1.2.6	Kommuneøkonomien	11	3.18	Olje- og energidepartementet	56
1.3	Forslag til vedtak	12	3.19	Ymse utgifter og inntekter	57
1.4	Sammendrag av statsbudsjettet	12			
2	Hovedprioriteringer i budsjettet	19	4	Oversikt over budsjettets utgifter	
2.1	Innledning	19	4.1	og inntekter	58
2.2	Full barnehagedekning	20	4.1	Innledning	58
2.3	Økte bevilgninger til veg- og		4.2	Oversikt over budsjettets utgifter .	58
	jernbaneformål	20	4.2.1	Oversikt over budsjettets samlede	
2.4	Tiltak mot fattigdom og for		4.2.2	utgifter	58
	integrering og inkludering	21	4.2.3	Driftsutgifter (postene 1-29)	59
2.5	Internasjonal bistand	22	4.2.4	Nybygg, anlegg mv.	
2.6	Kunnskapsløftet – reformen i		4.2.4	(postene 30-49)	61
	grunnopplæringen	23	4.2.5	Overføringer til andre	
2.7	Bedre folkehelse og mindre sosial		4.2.5	(postene 50-89)	61
	ulikheter i helse	23	4.3	Utlån, statsgjeld mv.	
2.8	Sykehusøkonomi	24	4.3	(postene 90-99)	63
2.9	Framtidsrettet energi- og miljøprofil	24	4.3.1	Oversikt over statsbudsjettets	
2.10	Tiltak i Nordområdene	25	4.3.1	inntekter	63
2.11	Oppfølging av Kulturløftet	25	4.3.2	Oversikt over statsbudsjettets	
2.12	Kommuneopplegget for 2007	26	4.3.2	samlede inntekter	63
2.13	Forskning og utvikling	26	4.3.3	Statsbudsjettets driftsinntekter	
2.14	Distrikts- og regionalpolitikken	27	4.3.3	(postene 1-29)	64
2.15	Justisdepartementet - satsing på kriminal-		4.3.4	Inntekter i forbindelse med nybygg,	
	omsorgen, trygghet og sikkerhet ..	27	4.3.4	anlegg mv. (postene 30-49)	65
3	Oversikt over utgifter under de		4.3.5	Overføringer fra andre	
	ulike departementene	29	4.3.5	(postene 50-89)	66
3.1	Innledning	29	4.4	Tilbakebetalinger mv.	
3.2	Utenriksdepartementet	29	4.4	(postene 90-99)	68
3.3	Kunnskapsdepartementet	31	4.4.1	Petroleumsvirksomhetens	
3.4	Kultur- og kirke departementet	33	4.4.1	utgifter og inntekter	69
3.5	Justis- og politidepartementet	35	4.4.2	Oversikt over petroleumsvirksom-	
3.6	Kommunal- og regional-		4.4.2	hetens utgifter og inntekter	69
	departementet	36	4.5	Statens pensjonsfond - Utland	70
3.7	Arbeids- og inkluderings-		4.5	Oppsummering. Saldering av	
	departementet	39		statsbudsjettet og	
3.8	Helse- og omsorgsdepartementet .	43		finansieringsbehov	71

5	Folketrygdens utgifter og inntekter	72
5.1	Folketrygdens utgifter	72
5.2	Folketrygdens finansieringsbehov	77
6	Bestillingsfullmakt, tilsagnsfullmakt og garantifullmakt	79
6.1	Bestillings- og tilsagnsfullmakter ..	79
6.2	Statlige garantier	82
7	Gjennomføringen av inneværende års budsjett	83
7.1	Anslag på regnskap 2006	83
7.1.1	Statsbudsjettets utgifter	83
7.1.2	Statsbudsjettets inntekter	83
7.1.3	Folketrygdens utgifter og inntekter. Finansieringsbehov	84
7.1.4	Petroleumsvirksomhetens utgifter og inntekter	84
7.1.5	Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov	86
7.2	Statsregnskapet for 1. halvår 2006 ..	86
7.2.1	Statsbudsjettets utgifter	87
7.2.2	Petroleumsvirksomhetens utgifter og inntekter	87
7.2.3	Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov	88
8	Utviklingstrekk på statsbudsjettets utgiftsside, 1998-2006 ..	89
8.1	Innledning	89
8.2	Utgiftsveksten i perioden 1998-2006 fordelt på formål	90
9	Økonomistyring i staten mv.	96
9.1	Økonomistyring i staten	96
9.1.1	Tiltak for å styrke økonomistyringen i staten	96
9.1.2	Utprøving av virksomhetsregnskap ført etter periodiseringsprinsippet ..	97
9.2	Retningslinjer for gebyr- og avgiftsfinansiering av statlige myndighetshandlinger	99
9.3	Budsjettering av investeringer	100
10	Flerårige budsjettkonsekvenser 2008-2010	104
10.1	Bakgrunn	104
10.2	Grunnlaget for beregning av flerårige budsjettkonsekvenser	104
10.3	Gjennomgang av ulike bevilgningstyper	104

10.4	Tallmessig presentasjon	105
10.5	Større planer og satsinger mv. som ikke inngår i budsjettframskrivningene	114

Forslag til vedtak om statsbudsjettet for budsjettåret 2007 .....

117	Det kongelige hus	120
120	Regjering	120
120	Stortinget og underliggende institusjoner	120
121	Høyesterett	121
121	Utenriksdepartementet	121
124	Kunnskapsdepartementet	124
128	Kultur- og kirkedepartementet	128
131	Justis- og politidepartementet	131
133	Kommunal- og regionaldepartementet	133
135	Arbeids- og inkluderingsdepartementet	135
138	Helse- og omsorgsdepartementet	138
142	Barne- og likestillingsdepartementet	142
144	Nærings- og handelsdepartementet	144
146	Fiskeri- og kystdepartementet	146
147	Landbruks- og matdepartementet	147
149	Samferdselsdepartementet	149
151	Miljøverndepartementet	151
153	Fornyings- og administrasjonsdepartementet ..	153
155	Finansdepartementet	155
157	Forsvarsdepartementet	157
158	Olje- og energidepartementet	158
159	Ymse utgifter	159
159	Statsbankene	159
160	Statlig petroleumsvirksomhet	160
160	Statens forretningsdrift	160
161	Folketrygden	161
164	Statens pensjonsfond - Utland	164
165	Inntekter under departementene	165
175	Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet	175
176	Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg mv.	176
176	Skatter og avgifter	176
178	Renter og utbytte mv.	178
179	Folketrygden	179
179	Statens pensjonsfond - Utland	179
179	Statslånemidler	179

Vedlegg

1	Statsbudsjettet	214
2	Bevilgningsregnskapet	226

Tabelloversikt

Tabell 1.1	Statsbudsjettets inntekter og utgifter utenom lånetransaksjoner	10	Tabell 7.3	Kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten	85
Tabell 1.2	Statsbudsjettets lånetransaksjoner og finansieringsbehov eksklusiv petroleumsvirksomheten	11	Tabell 7.4	Statens pensjonsfond - Utland. Inntekter og utgifter 2006	86
Tabell 1.3	Artsgruppering av statsbudsjettet	14	Tabell 7.5	Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov	86
Tabell 2.1	Nordområdesatsing i 2007-budsjettet	25	Tabell 7.6	Statsbudsjettets utgifter	87
Tabell 4.1	Statsbudsjettets utgifter	59	Tabell 7.7	Statsbudsjettets inntekter	87
Tabell 4.2	Driftsutgifter (postene 1-29)	60	Tabell 7.8	Kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten	88
Tabell 4.3	Nybygg, anlegg mv. (postene 30-49)	61	Tabell 7.9	Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov	88
Tabell 4.4	Overføringer til andre (postene 50-89)	62	Tabell 8.1	Bevilgninger over statsbudsjettet fordelt på politikkområder i faste 2006-priser (1998, 2002, 2006) og gjennomsnittlig årlig realvekst 1998-2006 i prosent	91
Tabell 4.5	Utlån, statsgjeld mv. (postene 90-99)	63	Tabell 10.1	Flerårige budsjettkonsekvenser, endringer fra Gul bok 2007, utgifter	105
Tabell 4.6	Statsbudsjettets inntekter	64	Tabell 10.2	Flerårige budsjettkonsekvenser, utgifter 2008-2010, ekskl. petroleumsvirksomhet, renter og lånetransaksjoner. Endringer i forhold til Gul bok 2007	107
Tabell 4.7	Driftsinntekter (postene 1-29)	64	Tabell 10.3	Flerårige budsjettkonsekvenser, inntekter 2008-2010, ekskl. petroleumsvirksomhet, renter og lånetransaksjoner. Endringer i forhold til Gul bok 2007	113
Tabell 4.8	Renter, avskrivninger og avsetninger til investeringsformål i 2007 for statens forretningsdrift	65	Vedlegg		
Tabell 4.9	Inntekter i forbindelse med nybygg, anlegg mv. (postene 30-49)	66	stabeller		
Tabell 4.10	Overføringer fra andre (postene 50-89)	66	Tabell 1.1	Hovedtallene i statsbudsjettet for perioden 2001-2007	214
Tabell 4.11	Utbytte fra statlig eide selskaper	68	Tabell 1.2	Samlede utgifter etter departement 2001-2007	215
Tabell 4.12	Tilbakebetalinger mv., utenom petroleumsvirksomheten (postene 90-99)	68	Tabell 1.3	Driftsutgifter (postene 1-29) etter departement 2001-2007	216
Tabell 4.13	Utgifter til petroleumsvirksomheten	69	Tabell 1.4	Nybygg, anlegg m.v. (postene 30-49) etter departement 2001-2007	217
Tabell 4.14	Inntekter fra petroleumsvirksomheten	69	Tabell 1.5	Overføringer til andre (postene 50-89) etter departement 2001-2007	218
Tabell 4.15	Kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten	70	Tabell 1.6	Utlån, gjeldsavdrag m.v. (postene 90-99) etter departement 2001-2007	219
Tabell 4.16	Statens pensjonsfond - Utland. Inntekter og utgifter 2006-2007 ..	71	Tabell 1.7	Skatter og avgifter i perioden 2001-2007	220
Tabell 4.17	Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov	71			
Tabell 5.1	Folketrygdens utgifter	72			
Tabell 5.2	Utviklingen i sentrale ordninger i folketrygden 2000-2007	76			
Tabell 6.1	Oversikt over bestillingsfullmakter og tilsagnsfullmakter	79			
Tabell 7.1	Statsbudsjettets utgifter	83			
Tabell 7.2	Statsbudsjettets inntekter	84			

Tabell 1.8	Samlede inntekter i perioden 2001-2007	221	Tabell 1.11	Statsbankenes innvilgninger 2001-2005, saldert budsjett 2006 og forslag til rammer for 2007	224
Tabell 1.9	Saldert budsjett 2006, utgifter fordelt etter departement og grupper av postnummer	222	Tabell 2.1	Utgifter i bevilgingsregnskapet pr. 1. halvår 2006	226
Tabell 1.10	Forslag for 2007, utgifter fordelt etter departement og de forskjellige grupper av postnummer	223	Tabell 2.2	Bevilgningsregnskapet for 1. halvår 2005 og 2006	228
			Tabell 2.3	Statens utgifter pr 30. juni 2005 og 2006 fordelt etter programområde	231

Figuroversikt

Figur 8.1	Reell, underliggende utgiftsvekst på statsbudsjettet og BNP-vekst for Fastlands-Norge. Regnskap 1998-2005. Anslag på regnskap 2006	90	Figur 8.2	Årlig realvekst fordelt på politikk-områder i perioden 1998-2006	92
			Figur 8.3	Statsbudsjettets utgifter i 2006	93

Oversikt over bokser

Boks 4.1	Statsbudsjettets inndeling	58	Boks 8.1	Datagrunnlaget for beregningene .	89
----------	----------------------------------	----	----------	-----------------------------------	----

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

St.prp. nr. 1

(2006–2007)

Den kongelige proposisjon om statsbudsjettet for budsjettåret 2007

*Tilråding fra Finansdepartementet av 29. september 2006,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Stoltenberg II)*

1 Hovedtrekk i finanspolitikken

1.1 Den økonomiske politikken

Regjeringen vil føre en politikk som bygger på rettferdighet og felleskap. Med utgangspunkt i den nordiske modellen vil Regjeringen fornye og utvikle de offentlige velferdsordningene og bidra til et arbeidsliv der alle kan delta. Regjeringen vil legge til rette for økt verdiskaping og utvikling i hele landet innenfor rammer som sikrer at kommende generasjoners muligheter for å dekke sine behov ikke undergraves. Dette krever en ansvarlig politikk med vekt på natur- og miljøhensyn, en langsiktig forvaltning av nasjonalformuen, et bærekraftig pensjonssystem og en sterk offentlig sektor.

Det er veksten i fastlandsøkonomien som betyr mest for velferdsutviklingen i Norge. Selv om petroleumsinntektene setter Norge i en gunstigere situasjon enn mange andre land, kan disse inntektene over tid kun gi et begrenset bidrag til vår samlede velferd. I den økonomiske politikken legges det derfor vekt på å fremme verdiskaping og produktivitet både i offentlig og privat sektor. En hovedutfordring for den økonomiske politikken er å opprettholde og helst øke arbeidskraftpotensialet. For å legge til rette for en slik utvikling vil

Regjeringen bygge videre på den nordiske modellen, med godt utbygde og universelle velferdsordninger, nært samarbeid med partene i arbeidslivet og en konkurransedyktig privat sektor.

Regjeringen følger retningslinjene for en forsvarlig, gradvis innfasing av oljeinntektene i økonomien som Stortinget har sluttet seg til. Samtidig må den økonomiske politikken bidra til en stabil utvikling i produksjon og sysselsetting. Retningslinjene for pengepolitikken innebærer at Norges Banks rentesetting skal rettes inn mot lav og stabil inflasjon. På kort og mellomlang sikt skal hensynet til lav og stabil inflasjon veies opp mot hensynet til stabilitet i produksjon og sysselsetting. Budsjett- og pengepolitikken må virke sammen for å bidra til målet om en stabil utvikling i norsk økonomi.

Regjeringen legger stor vekt på å videreføre det inntektspolitiske samarbeidet. Et hovedformål med det inntektspolitiske samarbeidet er å bidra til at kostnadsveksten i Norge ikke kommer ut av kurs i forhold til utviklingen hos våre handelspartnere. Gjennomføringen av inntektsoppgjørene er partenes ansvar.

1.2 Budsjettpolitikken

1.2.1 Hovedelementene i budsjettpolitikken

Regjeringen legger handlingsregelen til grunn for budsjettpolitikken. Handlingsregelen er en plan for jevn og gradvis økning i bruken av oljeinntekter, om lag i takt med utviklingen i forventet realavkastning av Statens pensjonsfond – Utland, anslått til 4 pst. av fondskapitalen ved inngangen til budsjettåret. De varierende innbetalingene fra petroleumsvirksomheten overføres i sin helhet til utenlandsdelen av Statens pensjonsfond, mens uttaket over tid bestemmes av handlingsregelen. På denne måten skjermes statsbudsjettet og fastlandsøkonomien fra svingninger i oljeprisen. Samtidig unngår vi å tære på formuen i fondet, slik at petroleumsinntektene kan bidra til å opprettholde velferden også for kommende generasjoner.

Gjennom en jevn og gradvis økning i bruken av petroleumsinntekter over statsbudsjettet kan handlingsregelen bidra til en stabil utvikling i norsk økonomi. Hensynet til stabilitet ivaretas også ved at regelen åpner for at det i perioder med svak økonomisk utvikling kan brukes noe mer enn 4 pst. av fondskapitalen for å stimulere produksjon og sysselsetting. Tilsvarende er det fornuftig å bruke mindre i tider med høy kapasitetsutnyttelse og presstendenser i økonomien. I en situasjon der høye oljepriser gir rask oppgang i fondskapitalen og veksten i norsk økonomi er sterk, vil det være i tråd med handlingsregelen om bruken av petroleumsinntekter i noen år øker langsommere enn forventet realavkastning av fondet.

Olje og gass er ikke-fornybare ressurser. En vesentlig del av de løpende innbetalingene fra petroleumsvirksomheten kan ikke betraktes som inntekter i vanlig forstand, men innebærer en omplassering av olje- og gassressursene til finansiell formue i utenlandsdelen av Statens pensjonsfond. Innbetalingene til staten motsvares dermed langt på vei av reduserte petroleumsressurser. Skal vi ha glede av petroleumsinntektene på varig basis, må bruken av inntektene frikoples fra de løpende innbetalingene til staten. Retningslinjene for budsjettpolitikken ivaretar dette hensynet.

Allerede i dag bruker vi betydelige petroleumsinntekter over statsbudsjettet, og disse inntektene gir et viktig bidrag til finansiering av offentlige utgifter. Handlingsregelen legger til rette for at bruken av petroleumsinntekter vil kunne øke framover. Budsjettpolitikken må likevel balansere ønskene om å løse nye oppgaver nå mot behovet for at vi også i framtiden skal kunne håndtere de forpliktelsene som vi alt har påtatt oss, uten å måtte redusere utgiftene til andre velferdsoppgaver.

Noen år fram i tid vil aldringen av befolkningen gi en rask økning i utgiftene til pensjoner, helse og omsorg, gitt de ordningene som allerede er etablert. De petroleumsinntektene vi sparer i dag gjør det lettere å møte de økte utgiftene. Jo større fondet er, desto større er avkastningen og desto større andel av statens øvrige inntekter vil kunne brukes til å finansiere andre prioriterte oppgaver. Gjennom budsjettpolitikken må vi legge et godt grunnlag for at petroleumsinntektene kan komme alle generasjoner til gode, også de som lever etter at petroleumsreservene er uttømt.

Når oljeprisen er høy, vil innbetalingene til fondet være store og kapitalen øke raskt. Dette gir grunnlag for påfølgende varig høyere overføringer til statsbudsjettet. En utvikling i oljeprisen i tråd med det som nå legges til grunn, vil dermed gjøre det lettere å møte budsjettutfordringene knyttet til en aldrende befolkning. Langsiktige budsjettframskrivninger viser likevel et stort udekket finansieringsbehov for offentlig forvaltning utover i dette århundret. En rask opptrapping av bruken av oljeinntekter for å styrke velferden nå, vil redusere reservene og dermed forsterke de framtidige utfordringene. Samtidig kan det bli krevende å videreføre høyere standard og dekningsgrad på velferdstjenester når antall yrkesaktive etter hvert avtar i forhold til antall eldre. Dersom bruken av petroleumsinntekter kan holdes lavere enn forventet fondsavkastning i noen år framover, vil en derimot kunne redusere behovet for vanskelige omstillinger når veksten i aldersrelaterte utgifter for alvor setter inn.

1.2.2 Bruken av petroleumsinntekter i budsjettpolitikken

Det strukturelle, oljekorrigerede budsjettunderskuddet

Retningslinjene for budsjettpolitikken innebærer at bruken av petroleumsinntekter, målt ved det strukturelle, oljekorrigerede budsjettunderskuddet, over tid skal være lik forventet realavkastning av Statens pensjonsfond - Utland.

Gjennom konjunkturedgangen i 2002 og 2003 økte bruken av petroleumsinntekter raskt, og det strukturelle, oljekorrigerede budsjettunderskuddet lå i noen år mer enn 20 mrd. 2007-kroner over forventet realavkastning av Statens pensjonsfond – Utland. De siste årene har høye oljepriser bidratt til rask vekst i fondskapitalen, og avstanden mellom forventet fondsavkastning og bruken av petroleumsinntekter har gått ned.

De langsiktige utfordringene for statens finanser tilsier at bruken av petroleumsinntekter nå bringes ned på 4-prosentbanen for bruk av

petroleumsinntekter. Også situasjonen i norsk økonomi tilsier dette. Norsk økonomi har vokst sterkt i tre år og konjunkturoppgangen ventes å fortsette i 2007. Arbeidsledigheten har falt markert, og det er betydelig fare for at lønnsveksten etter hvert kan skyte fart på ny. Kostnadsnivået i Norge er høyt, og mange virksomheter er sårbare dersom skjerpet konkurranse om ressurser som allerede er i bruk, skulle slå ut i høyere pris- og lønnsvekst.

Regjeringen legger opp til å holde bruken av oljeinntekter på et nivå som understøtter en fortsatt balansert utvikling i norsk økonomi, i overensstemmelse med de rammene handlingsregelen setter. I tråd med dette foreslår Regjeringen et budsjett med et strukturelt, oljekorrigert underskudd for 2007 på 71,0 mrd. kroner. Bruken av oljeinntekter er dermed nesten tilbake på nivået for forventet realavkastning av kapitalen i Statens pensjonsfond - Utland. En slik innretning av budsjettpolitikken vil legge til rette for noe lavere vekst i fastlandsøkonomien neste år enn i år og en mer stabil utvikling i arbeidsmarkedet.

Hovedtrekkene i forslaget til statsbudsjett for 2007 er:

- Et strukturelt, oljekorrigert budsjettunderskudd på 71 mrd. kroner. Bruken av petroleumsinntekter utover forventet fondsavkastning anslås til 0,8 mrd. kroner, mot 7,3 mrd. kroner i inneværende år. Regjeringens forslag innebærer dermed at det strukturelle underskuddet er om lag på linje med 4-prosentbanen for bruken av petroleumsinntekter.
- Det strukturelle underskuddet anslås å øke reelt med 5,9 mrd. kroner fra 2006 til 2007. Regnet som andel av trend-BNP for Fastlands-Norge svarer dette til 0,3 prosentpoeng.
- En reell, underliggende vekst i statsbudsjettets utgifter regnet i forhold til anslag på regnskap for 2006 på om lag 2¾ pst.
- Regelendringer på skatte- og avgiftsområdet som gir et netto merproveny på 2 mrd. kroner

påløpt. Skatter og avgifter er med dette brakt tilbake til nivået i 2004.

Det oljekorrigerte budsjettunderskuddet. Statens pensjonsfond

Statsbudsjettets oljekorrigerte underskudd i 2007 anslås til 57,0 mrd. kroner. Det oljekorrigerte budsjettunderskuddet tilsvarer den faktiske bruken av petroleumsinntekter og dekkes ved en tilsvarende overføring fra Statens pensjonsfond - Utland.

Det oljekorrigerte underskuddet er 14,0 mrd. kroner mindre enn det strukturelle, oljekorrigerte budsjettunderskuddet. Forskjellen forklares blant annet av aktivitetskorreksjoner knyttet til høye skatteinntekter, jf. nærmere omtale i kap. 3 i St.meld. nr. 1 (2006-2007) Nasjonalbudsjettet 2007.

Basert på en forutsetning om en gjennomsnittlig oljepris i 2007 på 390 kroner per fat, anslås statens netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten til 364,9 mrd. kroner. Netto avsetning til utenlandsdelen av Statens pensjonsfond, der overføringen for å dekke det oljekorrigerte underskuddet på statsbudsjettet på 57,0 mrd. kroner er trukket fra, anslås til 307,9 mrd. kroner i 2007. I tillegg kommer renter og utbytte på kapitalen i Statens pensjonsfond på 78,7 mrd. kroner, hvorav 75,3 mrd. kroner fra utenlandsdelen av Statens pensjonsfond. Det samlede overskuddet på statsbudsjettet og i Statens pensjonsfond anslås dermed til 386,6 mrd. kroner.

Når en også tar hensyn til omvurderinger, bl.a. som følge av valutakursendringer, anslås den samlede kapitalen i Statens pensjonsfond - Utland å øke fra 1 756 mrd. kroner ved utgangen av 2006 til 2 182 mrd. kroner ved utgangen av 2007. Den samlede kapitalen i Statens pensjonsfond ved utgangen av 2007, der også Statens pensjonsfond - Norge er medregnet, anslås til 2 288 mrd. kroner.

Tabell 1.1 Statsbudsjettets inntekter og utgifter utenom lånetransaksjoner

		Mill. kroner		
		Saldert budsjett 2006	Anslag på regnskap 2006	Gul bok 2007
1.	<i>Statsbudsjettets stilling</i>			
A	Statsbudsjettets inntekter i alt	933 897	983 168	1 020 355
A.1	Inntekter fra petroleumsvirksomhet	348 339	384 393	384 493
A.2	Inntekter utenom petroleumsinntekter	585 558	598 775	635 862
B	Statsbudsjettets utgifter i alt	676 753	681 833	712 504
B.1	Utgifter til petroleumsvirksomhet	20 400	23 515	19 600
B.2	Utgifter utenom petroleumsvirksomhet	656 353	658 318	692 904
	Statsbudsjettets oljekorrigerede overskudd (A.2-B.2)	-70 795	-59 543	-57 042
+	Overført fra Statens pensjonsfond - Utland	70 795	59 543	57 042
=	Statsbudsjettets overskudd før lånetransaksjoner	0	0	0
2.	<i>Statens pensjonsfond - Utland</i>			
	Statsbudsjettets netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomhet (A.1-B.1), overføres til Statens pensjonsfond - Utland	327 939	360 878	364 893
-	Overført til statsbudsjettet	70 795	59 543	57 042
+	Renteinntekter og utbytte i fondet mv.	59 300	49 000	75 300
=	Overskudd i Statens pensjonsfond - Utland	316 444	350 335	383 151
3.	<i>Statsbudsjettet og Statens pensjonsfond - Utland samlet</i>			
	Overskudd	316 444	350 335	383 151

Kilde: Finansdepartementet

1.2.3 Veksten i statsbudsjettets utgifter

Utviklingen i statsbudsjettets utgifter fra et år til et annet kan beskrives ved den underliggende utgiftsveksten. Ved beregningen av den underliggende utgiftsveksten korrigeres de faktiske utgiftene for utgifter til statlig petroleumsvirksomhet, dagpenger og renter. I tillegg korrigeres det for enkelte regnskapsmessige forhold og ekstraordinære endringer.

Ved beregning av den reelle, underliggende utgiftsveksten er den nominelle verdiutviklingen i utgiftene dekomponert i en pris- og volumendring. Den nominelle veksten i statsbudsjettets underliggende utgifter er anslått til 6,4 pst., mens prisveksten er beregnet til knapt 3,6 pst. Den reelle, underliggende utgiftsveksten fra 2006 til 2007 anslås dermed til om lag 2¾ pst. regnet i forhold til anslag på regnskap for 2006. Det tilsvarer om lag 17,7 mrd. kroner målt i 2007-priser.

I forhold til saldert budsjett for 2006 anslås den reelle, underliggende veksten i statsbudsjettets

utgifter til 3,4 pst. Dette må ses i lys av utgiftsøkningene i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2006. I løpende priser anslås den underliggende veksten i statsbudsjettets utgifter til 7,1 pst. målt i forhold til saldert budsjett 2006.

1.2.4 Lånetransaksjoner og finansieringsbehov

Det føres et beløp på 57,0 mrd. kroner tilbake fra utenlandsdelen av Statens pensjonsfond til statsbudsjettet slik at statsbudsjettet gjøres opp i balanse. Det innebærer at staten ikke lånefinansierer utgifter til drift, investeringer og overføringer. Statsbudsjettets finansieringsbehov tilsvarer derfor netto utlån mv. over statsbudsjettet. Utenom gjeldsavdrag på tidligere låneopptak, utgjør finansieringsbehovet 29,6 mrd. kroner. Statsbudsjettets brutto finansieringsbehov, inkludert gjeldsavdrag, forventes å utgjøre 65,6 mrd. kroner.

Tabell 1.2 Statsbudsjettets lånetransaksjoner og finansieringsbehov eksklusiv petroleumsvirksomheten

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2006	Anslag på regnskap 2006	Gul bok 2007
<i>Lånetransaksjoner utenom petroleumsvirksomhet</i>			
Utlån, aksjetegning mv.	76 568	77 135	89 266
- Tilbakebetalinger	54 450	56 994	59 682
- Statsbudsjettets overskudd	0	0	0
= Netto finansieringsbehov	22 118	20 140	29 584
+ Gjeldsavdrag	328	328	36 020
= Statsbudsjettets brutto finansieringsbehov	22 446	20 468	65 604

Kilde: Finansdepartementet

1.2.5 Skatter og avgifter

Skatte- og avgiftsanslagene for 2007 tar utgangspunkt i reviderte anslag for 2006, der blant annet ny informasjon om utviklingen i innbetalte skatter og avgifter er innarbeidet. I tillegg er skatte- og avgiftsanslagene basert på de vekstforutsetninger for blant annet sysselsetting, etterspørsel, lønninger og priser som er lagt til grunn i Nasjonalbudsjettet 2007. Det er også tatt hensyn til virkningene av forslaget til skatte- og avgiftsopplegg og forslaget om kommunale og fylkeskommunale skattører.

Samlede skatter og avgifter til statskassen fra Fastlands-Norge anslås å utgjøre 583,9 mrd. kroner i 2007, tilsvarende en økning på 31,6 mrd. kroner eller 5,7 pst. fra anslag på regnskap for 2006.

Skatter på inntekt og formue er anslått til 153,6 mrd. kroner i statsbudsjettet for 2007, tilsvarende en økning på 8,9 pst. fra anslag på regnskap for 2006. Økningen må blant annet ses på bakgrunn av en reduksjon av de kommunale og fylkeskommunale skattørene mot en tilsvarende økning av satsen for fellesskatt, tilsvarende 4,4 mrd. kroner. Trygdeavgift og arbeidsgiveravgift til folketrygden i 2007 er samlet anslått til 174,9 mrd. kroner, som tilsvarende en økning på 4,4 pst. fra 2006. Inntektene fra merverdiavgiften er anslått til 168,2 mrd. kroner i 2007, som tilsvarende en økning på 4,5 pst. fra året før. Øvrige særavgifter medregnet tollinntekter, er samlet anslått til 87,2 mrd. kroner i 2007. Det er en økning på 5,4 pst. fra året før.

Skatte- og avgiftsopplegget for 2007 er nærmere omtalt i St.prp. nr. 1 (2006-2007) Skatte-, avgifts- og tollvedtak og i Ot.prp. nr. 1 (2006-2007) Skatte- og avgiftsopplegget 2007 - Lovendringer.

1.2.6 Kommuneøkonomien

Kommunesektoren har det overordnede ansvaret for sentrale velferdstjenester og skal levere tjenester av høy kvalitet, tilpasset innbyggernes og lokalmiljøets behov. Kommunesektorens inntekter utgjør knapt 18 pst. av BNP for Fastlands-Norge. Kommunesektorens aktiviteter finansieres i hovedsak med skatteinntekter og rammeoverføringer fra staten. Sektoren mottar også øremerkede tilskudd over statsbudsjettet. Regjeringen mener finansiering gjennom øremerkede tilskudd som en hovedregel bør forbeholdes viktige nasjonale prioriteringsområder i en oppstartsfase, eller finansiering av oppgaver som bare enkelte kommuner har ansvar for. Kommunesektoren har i tillegg inntekter fra blant annet gebyrer og fra statlig tilskudd under momskompensasjonsordningen.

Den reelle veksten i kommunenes samlede inntekter anslås nå til om lag 9,1 mrd. kroner fra 2005 til 2006, tilsvarende 4,0 pst. De frie inntektene anslås å øke reelt med 7,0 mrd. kroner, tilsvarende 4,3 pst. Veksten i kommunesektorens samlede inntekter i 2006 anslås nå om lag 2 mrd. kroner høyere enn lagt til grunn i Revidert nasjonalbudsjett 2006. Anslaget for kommunesektorens skatteinntekter er på bakgrunn av ny informasjon om skatteinntegangen, oppjustert med 3 mrd. kroner. I motsatt retning trekker økte energipriser og høyere lønnsvekst enn tidligere lagt til grunn, noe som isolert sett trekker realveksten i kommunesektorens inntekter ned med om lag 0,9 mrd. kroner fra 2005 til 2006.

I Kommuneproposisjonen 2007 ble det lagt opp til en reell vekst i kommunesektorens samlede inntekter fra 2006 til 2007 på mellom 4 og 5 mrd. kroner og en reell vekst i kommunesektorens frie inn-

tekter på mellom 2 og 2½ mrd. kroner, regnet i forhold til det nivået på kommunesektorens inntekter i 2006 som ble lagt til grunn i Revidert nasjonalbudsjett 2006.

Regjeringens budsjettforslag for 2007 innebærer en reell vekst i kommunenes samlede inntekter på 5,4 mrd. kroner, tilsvarende 2,2 pst. Kommunesektorens frie inntekter anslås å øke med 2,4 mrd. kroner, tilsvarende 1,4 pst. Veksten er regnet i forhold til det nivået på kommunesektorens inntekter i 2006 som ble lagt til grunn i Revidert nasjonalbudsjett 2006. Regnet i forhold til anslag på regnskap for 2006 innebærer Regjeringens forslag en reell økning i de samlede inntektene på om lag 2,3 mrd. kroner og en reell reduksjon i de frie inntektene på 0,7 mrd. kroner. Når den beregnede inntektsveksten er lavere med utgangspunkt i anslag på regnskap for 2006 enn med utgangspunkt i Revidert nasjonalbudsjett 2006, skyldes dette at skatteinntektene for 2006 er kraftig oppjustert i forhold til anslagene i Revidert nasjonalbudsjett 2006.

1.3 Forslag til vedtak

Forslag til vedtak som presenteres i denne proposisjonen, er i de fleste tilfeller nærmere omtalt i St.prp. nr. 1 for de enkelte fagdepartementene. Bevilgninger som det ikke er naturlig å omtale i fagdepartementenes proposisjoner, er kort omtalt i denne proposisjonen. Det gjelder blant annet bevilgningene til kapittel 2309 Tilfeldige utgifter og kapittel 5309 Tilfeldige inntekter, som omtales i avsnitt 3.19. Renter og avskrivninger fra statens forretningsdrift under kapitlene 5491 og 5603 omtales i avsnitt 4.3.

Overføringer til og fra Statens pensjonsfond - Utland fastsettes slik at netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten i sin helhet overføres til fondet, og at statsbudsjettet gjøres opp i balanse (utenom lånetransaksjoner) etter tilbakeføringen fra fondet. Overføringer fra og til Statens pensjonsfond - Utland er omtalt i avsnitt 4.4.

Statsbudsjettets finansieringsbehov dekkes gjennom lån som er bevilget på kapittel 5999, jf. avsnitt 4.5.

Folketrygdens finansieringsbehov er nærmere omtalt i avsnitt 5.2.

For mange utgiftskapitler er det et tilhørende inntektskapittel. Tidligere har det i forslaget til vedtak for disse utgiftskapitlene blitt henvist til det tilhørende inntektskapitlet. For en del av disse inntektskapitlene blir det imidlertid ikke foreslått bevilgning i Gul bok. På denne bakgrunn er henvisningen til det tilhørende inntektskapitlet fjernet i forslaget til vedtak i denne proposisjonen.

I Gul bok har det vært gitt en oversikt over antall arbeidstakere og utførte årsverk i staten (vedlegg 3). Denne oversikten presenteres i år i St.prp. nr. 1 (2006-2007) Fornyings- og administrasjonsdepartementet.

1.4 Sammendrag av statsbudsjettet

Tabell 1.3 gir et sammendrag av saldert budsjett 2006, anslag på regnskap 2006 og Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2007. Tabellen omfatter statsbudsjettets inntekter, utgifter og lånetransaksjoner. Hver del av budsjettet er inndelt i ulike kategorier med utgangspunkt i bevilgningsreglementets postinndeling. Statsbudsjettets inntekter er gruppert i 5 hovedkategorier, der skatter og avgifter fra Fastlands-Norge og petroleumsinntekter er de viktigste. Utgiftene er inndelt i 8 ulike kategorier. De største utgiftskategoriene er overføringer til private, overføringer til kommunesektoren og driftsutgifter.

Tallene vil ikke alltid være direkte sammenlignbare mellom år. For 2006 er avsetningen på kapittel 2309 Tilfeldige utgifter redusert i anslag på regnskap som følge av tilleggsbevilgninger knyttet til bl.a. reguleringen av grunnbeløpet i folketrygden fra 1. mai 2006 og lønnsoppgjøret i staten. Bevilgningene på andre områder er dermed økt, mot at bevilgningen på kapittel 2309 er redusert tilsvarende. Som følge av at det foreslås gjeninnført en ordning med regionalt differensiert arbeidsgiveravgift, er bevilgningene til statlige virksomheter og enkelte tilskuddsordninger redusert slik at avgiftsreduksjonen ikke gir rom for økt aktivitet. Dette fører også til at tallene for 2006 og 2007 ikke er fullt ut sammenliknbare.

Videre vil det ikke alltid være samsvar mellom bevilgninger på de enkelte områdene i de forskjellige budsjettårene. Dette kan bl.a. skyldes at øremerkede bevilgninger til kommuneforvaltningen er lagt inn i rammetilskuddet.

I anslag på regnskap 2006 er i hovedsak bevilgninger vedtatt i løpet av første halvår lagt til grunn. For petroleumsvirksomheten, skatter og avgifter fra Fastlands-Norge, netto renteinntekter og dagpenger er anslagene oppdatert etter Revidert nasjonalbudsjett 2006. Imidlertid er øvrige overlagsbevilgninger, for eksempel utgifter under folketrygden og helseforetakene, ikke oppdatert med nye anslag. Det forutsettes at tilleggsbevilgninger i andre halvår dekkes gjennom nedsettelse av øvrige utgifter.

Bevilgningstillene i tabell 1.3 er gruppert etter utgiftsart. Bevilgningene til de enkelte formålene kan derfor være fordelt på driftsutgifter, investeringer og/eller overføringer. For eksempel er ikke

administrasjonsutgifter knyttet til utviklingshjelpen inkludert i posten utviklingshjelp under utgiftsarten overføringer til private, men plassert under driftsutgiftene. På samme måte er utgifter til formål som veg eller jernbane fordelt mellom flere utgiftsarter. De ulike bevilgningene som er fordelt på forskjellige utgiftsarter, må derfor sees i sam-

menheng med bevilgninger til samme formål under andre utgiftsarter. Motsatt er det slik at tilskudd til statlige virksomheter på 50- poster og 70- poster budsjetteres som overføringer, selv om de benyttes til å finansiere statlige drifts- og investeringsutgifter.

Tabell 1.3 Artsgruppering av statsbudsjettet

Mill. kroner

Inntekter			
	Saldert budsjett 2006	Anslag på regnskap 2006	Gul bok 2007
Skatter og avgifter fra Fastlands-Norge			
Skatt på formue og inntekt	135 438	141 000	153 588
Arbeidsgiveravgift og trygdeavgift	167 501	167 600	174 900
Merverdiavgift	157 500	161 000	168 200
Tobakksavgift	7 151	6 568	6 907
Avgift på bil, bensin mv.	41 847	43 421	44 588
Avgift på alkohol	9 682	9 690	10 137
Elektrisitetsavgift	6 327	6 215	6 481
Avgift på mineralolje og mineralske produkter	5 061	5 192	5 471
Tollinntekter	1 784	1 715	1 744
Dokumentavgift	4 517	4 927	5 005
Andre avgifter	4 842	4 989	6 848
Sum skatter og avgifter fra Fastlands-Norge	541 650	552 316	583 869
Inntekter av statens forretningsdrift			
Renter av statens kapital	62	61	65
Avskrivninger	436	434	443
Tilbakeføring av midler fra GIEK	400	421	689
Avsetning til investeringsformål mv.	736	748	1 376
Sum statens forretningsdrift	1 633	1 664	2 574
Renter og aksjeutbytte			
Renter fra statsbankene	7 386	7 303	8 807
Renter av kontantbeholdningen og andre fordringer	4 301	5 016	7 267
Andre renteinntekter	691	753	794
Aksjeutbytte, ekskl. utbytte fra Statoil	9 760	11 799	13 807
Sum renter og aksjeutbytte	22 137	24 871	30 675
Andre inntekter			
Spilleoverskudd Norsk Tipping AS	800	800	833
Rettsgebyr	1 094	1 109	1 136
Brønnøysundregistrene	412	497	427
Inntekter under Folketrygden	2 068	2 022	1 907

Tabell 1.3 fortsetter

Mill. kroner			
Inntekter			
Tilfeldige inntekter	588	138	53
Andre inntekter under departementene	15 176	15 358	14 389
Sum andre inntekter	20 137	19 924	18 745
	Saldert budsjett 2006	Anslag på regnskap 2006	Gul bok 2007
Petroleumsinntekter			
SDØE, driftsresultat	121 100	134 100	122 300
SDØE, andre inntekter	23 000	21 900	20 800
Skatt og avgift på utvinning av petroleum	196 100	215 800	228 800
Aksjeutbytte fra Statoil	8 139	12 593	12 593
Sum petroleumsinntekter	348 339	384 393	384 493
Statsbudsjettets inntekter (utenom overføring fra Statens pensjonsfond - Utland og lånetransaksjoner)	933 897	983 168	1 020 355

Mill. kroner			
Utgifter			
	Saldert budsjett 2006	Anslag på regnskap 2006	Gul bok 2007
Driftsutgifter (postene 01-29)			
Forsvaret	20 294	20 346	20 754
Drift av statens veger	6 348	6 715	7 110
Jernbane	3 102	3 219	3 282
Politi og påtalemyndigheten	8 737	8 823	9 017
Rettsvesen	1 850	1 901	1 889
Kriminalomsorg	2 040	2 100	2 291
Trygdeetaten ¹	4 944	4 979	0
Arbeidsmarkedsetaten ¹	2 193	2 203	0
Arbeids- og velferdsetaten ¹	0	0	7 616
Skatte,- avgifts- og tolladministrasjon	4 685	4 698	4 833
Statens Pensjonskasse mv.	8 981	9 048	8 499
Departementene og Statsministerens kontor	5 271	5 316	5 520
Statlig lønnsoppgjør, grunnbeløpsregulering mv.	5 970	1 905	9 720
Statens forretningsdrift	-358	-351	-371
Andre driftsutgifter	26 425	26 900	29 194
Sum driftsutgifter	100 482	97 802	109 355

Tabell 1.3 fortsetter

Mill. kroner

Utgifter			
	Saldert budsjett 2006	Anslag på regnskap 2006	Gul bok 2007
Investeringer (postene 30-49)			
Forsvaret	9 328	9 308	9 257
Riksveganlegg	5 067	5 215	5 408
Statsbygg	1 315	1 315	1 595
Bygg utenfor husleieordningen	1 127	1 127	1 500
Jernbaneverket	1 477	1 489	2 220
Andre investeringsbevilgninger	2 269	2 638	2 055
Sum investeringer	20 585	21 093	22 034
Overføringer til andre statsregnskap (postene 50-59)	Saldert budsjett 2006	Anslag på regnskap 2006	Gul bok 2007
Høyere utdanning	18 352	18 353	18 995
Fond innen kultur, media, billedkunst	636	636	680
Jordbruksavtalen og Reindrifftsavtalen, fond	446	619	788
Andre overføringer	11 531	11 585	11 848
Sum overføringer til andre statsregnskap	30 965	31 193	32 311
Overføringer til kommunesektoren (postene 60-69)	Saldert budsjett 2006	Anslag på regnskap 2006	Gul bok 2007
Rammetilskudd til kommuner og fylkeskommuner	53 865	53 829	56 465
Tilskudd til barnehager	14 759	15 454	17 934
Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	4 124	4 123	4 395
Tilskudd til opplæring av språklige minoriteter i grunn- opplæringen	865	863	97
Tilskudd til nye omsorgsboliger og sykehjemsplasser	1 437	1 437	1 483
Andre tilskudd	20 252	20 323	20 754
Sum overføringer til kommunesektoren	95 302	96 029	101 127
Overføringer til private (postene 70-89)	Saldert budsjett 2006	Anslag på regnskap 2006	Gul bok 2007
Folketrygden, sykepengeutbetalinger	25 209	27 509	27 668
Folketrygden, alderspensjoner	88 257	90 382	93 188
Folketrygdens øvrige sosiale formål (uførhet mv.) ²	69 776	71 201	86 241
Folketrygdens helsedel	19 041	19 005	19 794
Folketrygden, arbeidsliv ²	21 889	19 754	7 367
Fødsels- og adopsjonspenger	10 505	10 325	10 980

Tabell 1.3 fortsetter

				Mill. kroner
Utgifter				
Andre pensjoner	1 555	1 610	1 566	
Regionale helseforetak	69 933	70 101	74 968	
Barnetrygd	14 290	14 310	14 351	
Kontantstøtte	2 407	2 348	1 993	
Jordbruksavtalen	10 634	10 468	10 830	
Utviklingshjelp	16 468	16 524	18 673	
Betaling for transport- og posttjenester	3 662	3 620	3 806	
Film- og pressestøtte	414	428	438	
Kulturformål	2 701	2 702	3 017	
Sysselsettingstiltak	5 225	4 974	5 158	
Bolig, bomiljø og bygg	2 916	2 933	2 992	
Private skoler, folkehøgskoler og høyskoler	2 584	2 584	2 744	
Andre overføringer	23 454	23 529	26 237	
Sum overføringer til private	390 919	394 307	412 012	
	Saldert budsjett 2006	Anslag på regnskap 2006	Gul bok 2007	
Renteutgifter				
Renter innenlandsk statsgjeld	18 100	17 911	16 064	
Sum renter	18 100	17 911	16 064	
	Saldert budsjett 2006	Anslag på regnskap 2006	Gul bok 2007	
Petroleumsvirksomheten				
SDØE, investeringer	19 400	22 300	18 300	
SDØE, overføringer	1 000	1 199	1 300	
Sum petroleumsvirksomheten	20 400	23 499	19 600	
Statsbudsjettets utgifter (utenom overføring til Statens pensjonsfond - Utland og lånetransaksjoner)	676 753	681 833	712 504	

Tabell 1.3 fortsetter

Mill. kroner

Lånetransaksjoner			
	Saldert budsjett 2006	Anslag på regnskap 2006	Gul bok 2007
Tilbakebetalinger			
Avdrag fra statsbankene	48 052	47 739	51 082
Salg av aksjer	10	1 670	10
Andre tilbakebetalinger	6 388	7 585	8 590
Sum tilbakebetalinger	54 450	56 994	59 682
	Saldert budsjett 2006	Anslag på regnskap 2006	Gul bok 2007
Utlån og avdrag			
Avdrag innenlandsk statsgjeld	328	328	36 020
Lån og egenkapital til statsbankene	58 756	58 818	63 124
Boliglån til statsansatte	200	700	1 900
Fondet for forskning og nyskaping	14 000	14 000	10 000
Lån til regionale helseforetak	2 865	2 865	3 700
Grunnfondet for energieffektivisering og fornybar energi	0	0	10 000
Andre lånetransaksjoner	747	752	542
Sum utlån og avdrag	76 896	77 463	125 286
Statsbudsjettets brutto finansieringsbehov	22 446	20 468	65 604

1 Trygdeetaten og Aetat slås sammen til Arbeids- og velferdsetaten

2 Ytelsene til yrkesrettet attføring er i 2007-budsjettet flyttet over fra arbeidsliv til sosiale formål. Dette utgjør 12 197 mill. kroner i 2007.

Kilde: Finansdepartementet

2 Hovedprioriteringer i budsjettet

2.1 Innledning

Regjeringens politikk bygger på rettferdighet og fellesskap. De offentlige velferdsordningene skal fornyes og utvikles, og Regjeringen vil bidra til et arbeidsliv der alle kan delta. Det offentliges ansvar og rolle innen de sentrale velferdsoppgavene som helse, omsorg og utdanning skal styrkes. Disse målsettingene følges aktivt opp i budsjettforslaget for 2007.

Regjeringen prioriterer fellesskapsløsninger. Det legges til rette for at målet om full barnehagedekning kan nås i løpet av 2007. Satsingen på fellesskolen fortsetter med et høyt nivå på bevilgningene til oppfølging av Kunnskapsløftet, og det foreslås innført en ordning med gratis læremidler for elever i videregående opplæring. Bevilgningene til helseforetakene økes, både til behandling og til investeringer i nye sykehusanlegg. Det signaliseres også en videre opptrapping av bevilgningene til helseforetakene for å gi grunnlag for økt gjenanskaffelse av utstyr mv. Kommunesektoren har ansvaret for sentrale velferdstjenester. En sterk og sunn kommuneøkonomi er en forutsetning for et godt velferdstilbud i hele landet. Styrking av kommuneøkonomien har vært Regjeringens viktigste prioritering i 2006-budsjettet, og dette følges opp i budsjettforslaget for 2007.

Forskjellene i samfunnet skal reduseres. Regjeringen foreslår flere nye, målrettede tiltak for å redusere fattigdom og for bedre integrering og inkludering av innvandrerbefolkningen. Sammen med budsjettforslaget legges det fram egne handlingsplaner, med en rekke tiltak for å nå disse målene. Regjeringen fremmer også andre forslag til bevilgningsøkninger som kommer svakstilte grupper til gode, herunder økt satsing på tiltak mot rusmiddelmissbruk og oppfølging av psykiatriplanen. Nivået på både de ordinære arbeidsmarkedstiltakene og de spesielle arbeidsmarkedstiltakene for yrkeshemmede foreslås økt i forhold til 2. halvår i år. Skatte- og avgiftsnivået bringes tilbake til 2004-nivået, og fordelingsprofilen i skatte- og avgiftssystemet styrkes, bl.a. ved å øke satsene i minstefradraget og ved å redusere de overprisede gebyrene for tvangsforretninger. De største skattelettelsene går til personer med inntekter med mel-

lom 150 000 og 200 000 kroner, mens de største skjerpelsene går til personer med bruttoinntekt over 1 mill. kroner.

Regjeringen vil legge til rette for økt verdiskaping og utvikling i hele landet. Den økonomiske veksten må forenes med en bærekraftig utvikling. For å nå disse målene foreslås det en sterk vekst i bevilgningene til veg og jernbane i tråd med målsettingen i regjeringspartienes politiske plattform fra Soria Moria. Bevilgningene til forskning og utvikling økes. I tillegg foreslås det en ytterligere økning av kapitalen i Fondet for forskning og nyskaping med 10 mrd. kroner. Budsjettforslaget har en klar og framtidsrettet miljøprofil. Det foreslås økte bevilgninger til bl.a. rensing av CO₂ fra gasskraftverket på Kårstø og til kjøp av klimakvoter for oppfyllelse av Kyoto-avtalen. Flere forslag til avgiftsendringer oppmuntrer til miljøvennlig forbruk, herunder omlegging av bilavgiftene i miljøvennlig retning hvor deler av engangsavgiften blir basert på CO₂-utslipp og innføring av avgift på CO₂ ved innenlands bruk av gass til oppvarming i boliger og næringsbygg. Det foreslås også innført avgift på NO_x-utslipp for å oppfylle forpliktelsene i Gøteborgprotokollen fra 1999.

Regjeringens forslag innebærer at bevilgningene til internasjonal bistand økes med vel 2,2 mrd. kroner fra saldert budsjett 2006. Bistandsbevilgningene øker med dette til 0,97 pst. av anslått brutto nasjonalinntekt (BNI) i 2007. Regjeringen vil være en pådriver internasjonalt i arbeidet med å øke bevilgningene til internasjonal bistand. Innsatsen for fredsbygging, humanitær bistand og menneskerettigheter skal intensiveres.

Det er sterk utgiftsvekst i flere av de etablerte velferdsordningene, særlig i de sykdomsrelaterte stønadsordningene i folketrygden. Fra anslag på regnskap for 2006 til budsjettforslaget for 2007, anslås den reelle utgiftsveksten til knapt 6 mrd. kroner før det tas hensyn til forslag til regelverksendringer.

Som følge av den sterke økningen i sykefraværet, foreslår Regjeringen å innføre et medfinansieringsansvar for arbeidsgivere for sykepengene i trygdeperioden. Det er nedsatt et partssammensatt utvalg under ledelse av statsministeren for å gjennomgå Regjeringens forslag til endringer i

arbeidsgivers medfinansiering av utgiftene til sykepenger, og å gjennomgå forslag fra organisasjonene i arbeidslivet. Utvalget kan foreslå alternative løsninger som vil gi tilsvarende forventet nedgang i sykefraværet og i statens kostnader til sykepenger innenfor samme budsjetttramme i folketrygden som i Regjeringens forslag. Utvalgets forslag skal foreligge innen 1. november 2006. Dersom utvalgets anbefalinger gir grunnlag for det, vil Regjeringen legge fram en sak for Stortinget om oppfølging av utvalgets forslag.

I 2007-budsjettet har Regjeringen lagt vekt på å følge opp flere sentrale politikkområder i tråd med regjeringens politiske plattform fra Soria Moria. Regjeringens hovedprioriteringer i 2007-budsjettet er:

- Full barnehagedekning
- Økte bevilgninger til veg- og jernbaneformål
- Tiltak mot fattigdom og for integrering og inkludering
- Internasjonal bistand
- Kunnskapsløftet - reformen i grunnopplæringen
- Bedre folkehelse og mindre sosial ulikhet i helse
- Sykehusøkonomi
- Framtidsrettet energi- og miljøprofil
- Tiltak i Nordområdene
- Oppfølging av Kulturløftet
- Kommuneøkonomien
- Forskning og utvikling
- Distrikts- og regionalpolitikken
- Justissektoren - satsing på kriminalomsorgen, trygghet og sikkerhet.

2.2 Full barnehagedekning

Full barnehagedekning er en hovedprioritering for Regjeringen. I statsbudsjettet for 2007 prioriterer Regjeringen derfor utbygging av nye barnehageplasser. Det legges bevilgningsmessig til rette for etablering av 19 300 nye heltidsplasser i 2007. En slik kapasitetsvekst vil kunne gi plass til 15 800 nye barn i barnehage. Dette er den største kapasitetsveksten noen sinne, og tilsvarer det antallet barn som er anslått å stå på venteliste ved inngangen til 2007. Målet om full barnehagedekning er dermed innenfor realistisk rekkevidde. Prognosen for antall barn på venteliste ved inngangen til 2007 er svært usikker.

I budsjettet for 2007 foreslår Regjeringen å øke de øremerkede bevilgningene til barnehager under Kunnskapsdepartementets budsjett med om lag 3,2 mrd. kroner i forhold til saldert budsjett for 2006. Dette tilsvarer en reell vekst på om lag 17,7 pst. i forhold til saldert budsjett for 2006.

Av den totale foreslåtte bevilgningsøkningen er om lag 1,24 mrd. kroner satt av til etablering av nye plasser i 2007. For å øke kapasiteten i barnehage-sektoren i 2007 foreslår Regjeringen dessuten å innføre en særskilt tilskuddsordning til etablering av permanente plasser i midlertidige lokaler. Ordningen vil stimulere barnehageeiere til å legge til rette for lokaler som gir fast plass i en barnehage før den permanente barnehagen er ferdig. Regjeringen ser at særlig store byer har problemer med å regulere områder til barnehageformål og få bygd permanente barnehagelokaler. Midlertidige barnehagelokaler vil kunne gi barn et barnehagetilbud raskere. Dette gir kommunene en mulighet til å nå full barnehagedekning i løpet av 2007. Tilskuddet vil bli gitt til nye barnehageplasser som opprettes etter 1. januar 2007. Det vil bli satt de samme kravene til kvalitet og innhold for disse plassene som for plasser i faste lokaler. Det vil være et krav at det er konkrete planer om etablering av en permanent barnehage, og det vil bli satt en frist for utbygger for overføring av barn og tilsatte til permanente lokaler. Satsen for investeringstilskuddet til midlertidige barnehagelokaler settes til 8 400 kroner for en heltidsplass og 4 200 kroner for en deltidsplass.

Regjeringen foreslår at den maksimale foreldrebetalingen blir ført videre på samme reelle nivå som i 2006. Dette innebærer at foreldrebetalingen i 2007 skal utgjøre 2 330 kroner per måned og 25 630 kroner på årsbasis for en heltidsplass.

2.3 Økte bevilgninger til veg- og jernbaneformål

I budsjettforslaget for 2007 foreslår Regjeringen bevilgninger til veg og jernbane i tråd med målsettingen i regjeringens politiske plattform fra Soria Moria. Forslaget innebærer at bevilgningene samlet for 2007 tilsvarer bevilgningsnivået ved en lik årlig fordeling av planrammene for veg og jernbane som ble fastsatt i forbindelse med Stortingets behandling av Nasjonal transportplan (NTP) i planperioden fram til 2009. Dette er første gang rammen nås for både Statens vegvesen og Jernbaneverket siden NTP-prosessen ble innført i sin nåværende form i 2002. Det er imidlertid et etterslep fra 2006 på 244 mill. kroner til veg og 825 mill. kroner til jernbane. Fra saldert budsjett 2006 øker bevilgningene til veg- og jernbaneformål med til sammen 2 138,5 mill. kroner, tilsvarende om lag 10,8 pst. For å snu trenden med økende etterslep i vedlikeholdet, foreslår Regjeringen å prioritere vedlikehold utover det som ligger inne i planrammene.

Budsjettforslaget for Jernbaneverket innebærer et historisk løft for jernbaneinfrastrukturen i Norge. Til Jernbaneverkets infrastruktur foreslås

det bevilget 5 466,9 mill. kroner, som er en økning på 921,7 mill. kroner, eller i overkant av 20 pst. fra saldert budsjett 2006. Forslaget til investeringsbudsjett for jernbanen innebærer en økning på 50 pst. fra saldert budsjett 2006. Regjeringen foreslår at det bevilges henholdsvis 490 mill. kroner og 325 mill. kroner for å sikre rasjonell framdrift på prosjektene Lysaker-Sandvika og Lysaker stasjon, samt 270 mill. kroner til utbyggingen av dobbeltspor mellom Sandnes og Stavanger. Til tiltak med særlig nytte for godstrafikken foreslås det bevilget 450 mill. kroner. Dette omfatter bl.a. Gandal godsterminal ved Stavanger, ombygging av Brattøra godsterminal i Trondheim, ombygging av Alnabru godsterminal i Oslo og en rekke andre kapasitetsøkende tiltak. Regjeringen foreslår at skinnegående transport får fritak for el-avgift fra 1. januar 2007. Dette vil gi en direkte kostnadsbesparelse på om lag 17 mill. kroner for godstransport på jernbanen.

Budsjettforslaget til vegformål vil gi et betydelig løft i innsatsen sammenliknet med de senere års budsjetter. Regjeringen foreslår en bevilgning på 14 850 mill. kroner, som er en økning på nærmere 1,2 mrd. kroner, eller 8,7 pst. i forhold til saldert budsjett 2006. Regjeringen ønsker å snu trenden med det økende vedlikeholdsetterslepet, og foreslår en økning i bevilgningene til trafikktilsyn, drift og vedlikehold med om lag 680 mill. kroner sammenliknet med saldert budsjett 2006. Budsjettforslaget innebærer at det kan gjennomføres rasjonell framdrift på store stamvegprosjekter og at flere store prosjekter på det øvrige riksvegnettet kan igangsettes. Følgende store prosjekter over 100 mill. kroner på det øvrige riksvegnettet kan igangsettes:

- Rv 108 ny Kråkerøyforbindelse, Fredrikstad kommune i Østfold.
- Rv 255 Jørstad – Segelstad bru, Lillehammer/Gausdal kommune i Oppland.
- Rv 7 Hardangerbrua – Ulvik/Ullensvang kommune i Hordaland.
- Rv 38 Eklund – Sannidal, Kragerø kommune i Telemark.
- Rv 17 Tverrlandet – Godøystraumen, Bodø kommune i Nordland.
- Rv 306 Kirkebakken – Re grense, Horten kommune i Vestfold.

Regjeringen legger stor vekt på å bedre transportstandarder i distriktene, bl.a. ved å holde et høyt nivå på bevilgningene til vedlikehold og nyinvesteringer i vegnettet, og sikre vegene mot ras.

2.4 Tiltak mot fattigdom og for integrering og inkludering

Regjeringen har som mål å avskaffe fattigdom og å redusere sosiale og økonomiske forskjeller. Regjeringen vil arbeide for å nå dette målet gjennom å styrke innsatsen for at alle skal gis mulighet til å komme i arbeid, for at alle barn og unge skal kunne delta og utvikle seg, og for at levekårene for vanskeligstilte skal forbedres. Det viktigste grunnlaget for å nå disse målsettingene er å satse på fellesskap finansiert gjennom et rettfærdig skattesystem. For innvandrerbefolkningen har Regjeringen som mål at innvandrere raskest mulig skal bidra med sine ressurser i samfunnet, og at det ikke utvikler seg et klassesdelt samfunn der personer med innvandrerbakgrunn har dårligere levekår. Innvandrere og deres etterkommere skal få like muligheter som andre.

Regjeringens hovedstrategi er nedfelt i Handlingsplan mot fattigdom og Handlingsplan for integrering og inkludering av innvandrerbefolkningen, som legges fram for Stortinget i forbindelse med statsbudsjettet for 2007. Handlingsplanene omfatter en rekke tiltak på ulike departementers ansvarsområder. Samlet foreslås det i 2007 en satsing på om lag 1 015 mill. kroner til nye tiltak i tilknytning til de to handlingsplanene, hvorav om lag 710 mill. kroner til fattigdomstiltak og vel 305 mill. kroner til integrerings- og inkluderingstiltak.

Tiltakene i de to handlingsplanene må ses i sammenheng. Innvandrerbefolkningen er overrepresentert blant personer med vedvarende lavinntekt, og mange av tiltakene i Handlingsplan mot fattigdom vil derfor få betydning også for denne gruppen.

I begge handlingsplanene er det et uttrykt mål at flest mulig skal gis muligheten til å komme i arbeid. Det settes inn betydelige ressurser for å oppnå dette målet. Etableringen av en ny arbeids- og velferdsforvaltning (NAV) vil støtte opp under målet, ved at ressursene i større grad rettes inn mot arbeidsrettede tiltak. Under Handlingsplan mot fattigdom foreslås det å utvide satsingen på målrettede arbeidsmarkedstiltak for grupper som langtidsmottakere av sosialhjelp, innvandrere og enslige forsørgere som har sosialhjelp som eneste inntektskilde. Videre foreslås det å etablere et tilbud om kvalifiseringsprogram med en standardisert kvalifiseringsstønad for utsatte grupper. Dette gjelder blant annet personer som er avhengige av økonomisk sosialhjelp over lengre tid. Under Handlingsplan for integrering og inkludering av innvandrerbefolkningen foreslås det en ytterligere styrking av arbeidsmarkedstiltak for innvandrere i introduksjonsprogram og for innvandrere med

særskilte formidlingsbehov innenfor et tiltaksnivå på om lag 11 800 plasser.

Det legges i tillegg opp til en rekke andre tiltak i de to handlingsplanene. Bl.a. foreslås det under Handlingsplan mot fattigdom en ekstraordinær økning på 5 pst. i de veiledende satsene for utmåling av økonomisk sosialhjelp, som utgjør om lag 200 mill. kroner. Videre foreslås gebyrene for tvangsforretninger under Justisdepartementet og Finansdepartementet til sammen satt ned tilsvarende 230 mill. kroner. Det foreslås også flere ulike tiltak rettet mot barn. Under Handlingsplan for integrering og inkludering foreslås det bl.a. tiltak knyttet til norskopplæring for asylsøkere, gratis kjernetid i barnehager for fire- og femåringer i områder med høy andel innvandrere, i tillegg til flere tiltak rettet mot kvinner, barn og ungdom. Videre foreslås en økning av integreringstilskuddet som utbetales til kommunene, for å stimulere til rask og god bosetting og mer aktive integreringstiltak.

Utover tiltakene i de to handlingsplanene, foreslås det en rekke andre tiltak som vil komme svakstilte grupper til gode. Dette gjelder blant annet tiltak på rusområdet og i tilknytning til opptrappingsplanen for psykisk helse, jf. omtale under avsnitt 2.7.

I tillegg til de nye tiltakene som foreslås i budsjettet for 2007, videreføres tiltak som Regjeringen fremmet for Stortinget i tilleggsnummeret til 2006-budsjettet og i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2006. På bakgrunn av Regjeringens forslag i tilleggsnummeret til St.prp. nr. 1 (2005-2006) vedtok Stortinget å øke innsatsen mot fattigdom med til sammen om lag 500 mill. kroner i forhold til Bondevik II-regjeringens budsjettforslag. Samlet fikk Regjeringen vedtatt en økt innsats mot fattigdom på nær 800 mill. kroner i saldert budsjett 2006. Videre ble det i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2006 vedtatt å reversere egenandelen for fysioterapibehandling. Dette tiltaket foreslås videreført i 2007-budsjettet med en helårsvirkning på om lag 290 mill. kroner.

I perioden 2002-2005 ble bevilgningene innenfor Bondevik II-regjeringens tiltaksplan mot fattigdom økt med om lag 1,3 mrd. kroner, jf. omtale i Gul bok 2006. Med Regjeringens forslag for 2007 legges det opp til at satsingen på fattigdomstiltak i denne stortingsperioden allerede nå vil beløpe seg til om lag 1,5 mrd. kroner.

2.5 Internasjonal bistand

Regjeringen vil være en pådriver i det internasjonale arbeidet med å øke bevilgningene til internasjonalt utviklingssamarbeid. I regjeringspartienes

politiske plattform fra Soria Moria legges det opp til at bevilgningene til utviklingssamarbeid skal opp til 1 pst. av brutto nasjonalinntekten (BNI) og at innsatsen deretter trappes ytterligere opp i løpet av inneværende stortingsperiode. I tråd med opptrappingsarbeidet foreslås bistanden økt med 2 227 mill. kroner, fra 18 523 mill. kroner i saldert budsjett 2006 til 20 750 mill. kroner i 2007. Bevilgningene til utviklingssamarbeid øker med dette til et historisk høyt nivå på 0,97 pst. av anslått BNI for 2007. For å bidra til økt volum på internasjonal bistand, vil Norge også delta aktivt i det internasjonale arbeidet med å utvikle nye finansieringsmekanismer.

FNs tusenårsmål om å halvere andelen ekstremt fattige i verden innen 2015 er mulig å nå, særlig på grunn av utviklingen i Asia. Afrika er det kontinentet som ligger lengst fra å nå tusenårsmålene, men også i Afrika er det flere eksempler på framgang og god økonomisk utvikling. Afrika vil fortsatt være det viktigste området for norsk utviklingssamarbeid. I arbeidet med å redusere verdens fattigdom vil Norge gjøre mer på områder der vi har spesiell kompetanse og erfaring som etterspørres i utviklingslandene.

Regjeringen planlegger å styrke innsatsen for fredsbygging, humanitær bistand og menneskerettigheter i 2007 med om lag 840 mill. kroner. Arbeidet for fred og forsoning i konfliktrammede land skal forsterkes, og en større del av den samlede bistanden vil gå til fredsbyggende aktiviteter i land på vei ut av konflikt. Den humanitære innsatsen og arbeidet for menneskerettighetene skal styrkes, og inkludere støtte til kvinners beskyttelse og deltakelse i tråd med Regjeringens handlingsplan om oppfølging av FNs sikkerhetsrådsresolusjon 1325 (2000) om kvinner, fred og sikkerhet.

Bevilgningene til godt styresett, institusjonsbygging og bekjempelse av korrupsjon er foreslått styrket med om lag 310 mill. kroner i 2007. Regjeringen vil øke budsjettstøtten til utvalgte land som fører en fattigdomsbekjempende politikk. Å bidra til framveksten av sterke og demokratiske stater som har både evne og vilje til å bekjempe fattigdom, vil være et bærende prinsipp for vårt langsiktige utviklingssamarbeid. Regjeringen ønsker å styrke støtten til land som er kommet ut av konflikt, men som fortsatt oppfattes som svært sårbare fordi styresettet og økonomien fortsatt er svært svak og velferdstjenestene dårlig utbygd. Erfaring har vist at land som er kommet ut av en konflikt trenger spesiell oppmerksomhet over lang tid.

Regjeringen ønsker å bekjempe korrupsjon. Norge skal bidra til forsterket kamp mot korrupsjon både gjennom FN og utviklingsbankene og i samarbeidsland.

Arbeid for å bedre kvinners stilling og for bedre fordeling av makt mellom kjønnene vil stå sentralt i den norske utviklingspolitikken. Regjeringen foreslår å opprette en ny bevilgning på 200 mill. kroner øremerket til tiltak for kvinner og likestilling. Samlet sett foreslås innsatsen styrket med 390 mill. kroner i 2007. Arbeidet med en handlingsplan for kvinner og likestilling i utviklingssamarbeidet er snart slutført. Norge øker tilskuddet til FNs kvinneorganisasjon, UNIFEM, og vil styrke samarbeidet med kvinneorganisasjoner i samarbeidsland og i Norge. I arbeidet for likestilling vil situasjonen for lesbiske og homofile søkes bedret.

Regjeringens mål er at Norge skal bli ledende på miljørettet utviklingssamarbeid og en pådriver for å sette miljøspørsmål på dagsorden i bilaterale og multilaterale sammenhenger. Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til miljø og bærekraftig utvikling med om lag 350 mill. kroner i 2007 som oppfølging av den nye handlingsplanen for miljørettet utviklingssamarbeid. Det legges opp til forsterket bilateralt samarbeid på miljøområdet i Afrika, Asia og Latin-Amerika. En betydelig del av den foreslåtte bevilgningsøkningen til miljøformål foreslås kanalisert via internasjonale initiativ og partnerskap, frivillige organisasjoner og via multilaterale organisasjoner.

Regjeringen foreslår å øke støtten til tiltak for petroleumsforvaltning og energi innen utviklingssamarbeidet med 270 mill. kroner i 2007. Dette betyr en opptrapping av det faglige samarbeidet innenfor petroleumsforvaltning og økt innsats innen kraftsektoren. Dette arbeidet skal bidra til bedre forvaltning av petroleumsressurser, mindre korrupsjon og bedre miljøhåndtering. Det foreslås også en betydelig økning av støtten til investeringer i fornybar energi og til elektrifisering, primært i Afrika og Asia.

Regjeringen går i 2007 inn for å slette Egypts, Ecuadors, Jamaicas, Perus og Sierra Leones gjenværende gjeld til Norge som stammer fra den norske skipseksportkampanjen i perioden 1976-1980.

Tiltak for å redusere barnedødeligheten og for å gi barn en bedre start på livet foreslås prioritert med en økning på 100 mill. kroner i 2007, slik at bevilgningene til dette formålet utgjør til sammen 300 mill. kroner. Arbeidet med vaksiner gjennom den globale vaksine- og immuniseringsalliansen (GAVI) foreslås videreført med 500 mill. kroner. I arbeidet med helse generelt og for å bekjempe aidsepidemien spesielt, vil Regjeringen internasjonalt arbeide for å motvirke strukturer og maktforhold som kan føre til økt helsefare og smittefare.

2.6 Kunnskapsløftet – reformen i grunnsopplæringen

Kunnskapsløftet er en reform i grunnsopplæringen for å sikre at alle elever skal utvikle grunnleggende ferdigheter og kompetanse slik at de kan ta aktivt del i kunnskapssamfunnet. Stortinget sluttet seg til hovedtrekkene i reformen i 2004. Regjeringen foreslår å bevilge om lag 1,4 mrd. kroner til gjennomføringen av Kunnskapsløftet i 2007. Av dette foreslås det bevilget til sammen 986 mill. kroner til kvalitetsutvikling i grunnsopplæringen, hvorav om lag 670 mill. kroner til kompetanseutvikling og utviklingstiltak.

Det foreslås en ordning med gratis læremidler for elever i videregående opplæring fra høsten 2007 med en bevilgning på drøyt 370 mill. kroner. Ordning er todelt, der fylkeskommunene får ansvar for at elevene får nødvendige trykte og digitale læremidler. I tillegg foreslås det et ikke-behovsprøvd stipend gjennom Statens lånekasse for utdanning som skal være med og dekke utgifter elevene har til læremidler og annet nødvendig individuelt utstyr. Ordningen med gratis læremidler vil bli innført gradvis, først for elever i videregående trinn 2 fra skoleåret 2007–08, deretter for elever i videregående trinn 3 fra skoleåret 2008–09, og til sist for elever i videregående trinn 1 fra skoleåret 2009–10.

Innføring av nye læreplaner i alle fag krever en raskere utskifting av læremidlene enn normalt. Det er derfor videreført 400 mill. kroner innenfor de frie inntektene til kommunene i kompensasjon for merutgifter i forbindelse med utskifting av læremidler i grunnskolen i 2006.

Regjeringen foreslår å utvide investeringsrammen for ordningen med rentekompensasjon for investeringer i skoleanlegg med ytterligere 2 mrd. kroner i 2007. Dette innebærer at bevilgningen til rentekompensasjon foreslås økt med 39 mill. kroner. Dette betyr at hele investeringsrammen på 15 mrd. kroner er faset inn to år tidligere enn planlagt.

2.7 Bedre folkehelse og mindre sosial ulikhet i helse

Opptrappingsplanen for psykisk helse vil i 2007 være inne i sitt niende og nest siste år. Det foreslås bevilget 700 mill. kroner mer til gjennomføring av opptrappingsplanen sammenliknet med saldert budsjett 2006. I tillegg foreslås 15 mill. kroner mer til tiltak for barn med psykisk syke/rusavhengige foreldre som ledd i Handlingsplan mot fattigdom.

Høsten 2006 vil Regjeringen ferdigstille en opptrappingsplan for rusfeltet. Regjeringen vil gjen-

nom arbeidet på forebyggingsområdet, i kommunal sektor og i spesialisthelsetjenesten, synliggjøre at russpørsmål er en del av det integrerte arbeidet i helse- og omsorgstjenesten. Styrking av kommunesektoren og sykehussektoren gir derfor et godt fundament for planen. Samtidig kreves det på enkelte områder tiltak som er spesifikt rettet mot rusfeltet. Disse tiltakene skal koordineres gjennom planen. For 2007 foreslås 50 mill. kroner mer til tiltak for rusomsorg.

Budsjettet foreslås styrket med 31 mill. kroner som ledd i oppfølging av St.meld. nr. 16 (2002–2003) om folkehelsepolitikken og Handlingsplan for integrering og inkludering. Regjeringen vil våren 2007 legge fram en stortingsmelding som presenterer en strategi for å redusere sosial ulikhet i helse. Meldingen vil være trekke opp retningslinjene for hvordan Regjeringen og den sentrale forvaltningen skal ta hensyn til sosial utjamning i helse de kommende ti årene.

2.8 Sykehusøkonomi

Regjeringen legger fram et budsjettforslag for helseforetakene i 2007 der de samlede bevilgningene til drift økes med 1 646 mill. kroner sammenliknet med saldert budsjett 2006. Dette gjelder følgende elementer:

- Økte pensjonskostnader i helseforetakene på 1 mrd. kroner dekkes ved at bevilgningene til helseforetakene økes tilsvarende.
- Aktivitetstall for første tertial i år indikerer en vekst i pasientbehandling som omfattes av innsatsstyrt finansiering med 1,6 pst. fra 2005 til 2006, mens det opprinnelig var budsjettert med uendret aktivitet i samme periode. Dette er derfor 1,6 pst. over styringskravet for 2006. Det legges til rette for at det høye aktivitetsnivået i 2006 kan videreføres i 2007. Bevilgningene til innsatsstyrt finansiering og poliklinisk behandling økes derfor med 390 mill. kroner.
- Overgangsperioden for ny fordeling av basisbevilgningen til de regionale helseforetak sluttføres i 2007. For å få til dette uten at noen av helseforetakene får redusert bevilgning som følge av den raskere omleggingen, foreslås det å bevilge 256 mill. kroner mer sammenliknet med saldert budsjett 2006. Av dette er 104 mill. kroner videreføring av vedtatt tilleggsbevilgning på 100 mill. kroner til Helse Vest RHF og Helse Midt-Norge RHF i forbindelse med St.prp. nr. 66 (2005–2006).

Etter sykehusreformen i 2002 har helseforetakene fått bevilgninger som ikke har tatt tilstrekkelig høyde for kostnadene ved gjenanskaffelse og vedli-

keholdsinvesteringer av bygninger og utstyr. I dette statsbudsjettet varsles det en opptrapping av bevilgningene til helseforetakene med til sammen 1 mrd. 2007-kroner over årene 2008 til 2010 slik at helseforetakene gis et økonomisk grunnlag til å kunne gjenanskaffe om lag 80 pst. av de estimerte gjenanskaffelsesverdiene av de bygg og det utstyr de overtok i 2002.

Det foreslås dermed en økning på vel 1,6 mrd. kroner i bevilgningene til helseforetakene i 2007, mens det varsles en ytterligere opptrapping av bevilgningene med til sammen 1 mrd. kroner i løpet av de påfølgende tre årene. Budsjettforslaget for 2007 gir dermed viktige avklaringer og økt forutsigbarhet for helseforetakenes samlede virksomhet.

2.9 Framtidsrettet energi- og miljøprofil

Regjeringen har som mål at Norge skal være et foregangsland i miljøpolitikken. I budsjettforslaget for 2007 reflekteres dette i en sterk miljøprofil. Vern om miljøet er et grunnleggende vilkår for en bærekraftig utvikling, og krever en bred innsats.

Miljøverndepartementets budsjett foreslås økt med 89 mill. kroner til nye miljøtiltak, når det ses bort fra endringer i budsjettet som er av tekniske karakter. I tillegg foreslås en økning av flere tilsagnsfullmakter. Områdevern, forvaltning av verneområder, overvåking og vern av biologisk mangfold, tiltak for villaksen, kulturminner, kjemikaliearbeid og styrking av miljøinteressen i befolkningen er blant de prioriterte områdene i Miljøverndepartementets budsjett. Kapitalen i kulturminnefondet foreslås økt med 200 mill. kroner.

Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til rensing av CO₂ fra gasskraftverket på Kårstø og CO₂-kjeder med 720 mill. kroner. Grunnfondet for energieffektivisering og fornybar energi foreslås etablert med 10 mrd. kroner, og det foreslås en tilsagnsfullmakt på 400 mill. kroner som gjør at Enova kan øke innsatsen allerede i 2007. Det foreslås også vel 100 mill. kroner til kjøp av klimakvoter for oppfyllelse av Kyoto-avtalen. Bevilgningene til klimaforskning foreslås videreført på et høyt nivå. I tillegg bidrar flere av de foreslåtte endringene i avgiftssystemet til å fremme en mer miljøvennlig atferd. Regjeringen foreslår bl.a. å innføre en utslippsavgift på NO_x og å innføre avgift på CO₂ ved innenlands bruk av gass til oppvarming av boliger og næringsbygg. Regjeringen har videre varslet en omlegging av bilavgiftene i mer miljøvennlig retning, og fremmer forslag om at bilens CO₂-utslipp tas inn i beregningsgrunnlaget for engangsavgiften. Vernarbeidet styrkes ved at det foreslås

skattefritak for erstatninger ved skogvern. Regjeringen satser sterkt på tiltak for å styrke kollektivtrafikken. Det foreslås bl.a. om lag 5,5 mrd. kroner til investeringer, vedlikehold og drift i jernbanenet- tet, jf. omtalen i avsnitt 2.3 ovenfor.

2.10 Tiltak i Nordområdene

Nordområdene er Regjeringens viktigste strate- giske satsingsområde i årene framover. Regjerin- gen legger vekt på helhet i politikktutforming. Satsingen i nord favner derfor både tiltak i de tre nordnorske fylkene, på Svalbard, i havområdene og samarbeidet med andre land i regionen. Det er gjennom mange år satset bredt på utviklingen i nord.

I arbeidet med budsjettet for 2007 har Regjerin- gen lagt særlig vekt på å øke bevilgningen til tiltak for styrket samarbeid med Russland og andre land i nord, oppfølging av Helhetlig forvaltningsplan for Barentshavet (seismikk, MAREANO og SEAPOP), økt overvåkning (Kystvakten) og beredskap (døgnkontinuerlig vakt ved redningshelikopterba- sen i Bodø). Det foreslås økte midler til oppfølging av Finnmarksloven, til informasjonstiltak om nord- områdespørsmål og til norsk deltakelse i Det inter- nasjonale polaråret 2007-2008. Til sammen utgjør denne særskilte satsingen 273,5 mill. kroner. Tabell 2.1 viser satsingsområder som er særlig pri- oritert i 2007 fordelt departementsvis. For en nær- mere omtale av tiltakene i tabellen, henvises til de enkelte departementers St.prp. nr. 1 (2006-2007).

Tabell 2.1 Nordområdesatsing i 2007-budsjettet

Dep.	Tiltak	Tall i (1 000 kr)
UD	Prosjektsamarbeid Russland	5 000
	Arktisk samarbeid	5 000
	Barents 2020	10 000
	Presse, kultur og informasjon øremerket nordområdene	10 000
OED	Seabird Population Management and Petroleum Operations (SEA- POP) ¹	2 400
	Geologisk kartleggingsarbeid	70 000
MD	Marin arealdatabase for nordlige havområder (MAREANO/SEA- POP) ¹	11 870
	Oppfølging av Helhetlig forvaltningsplan for Barentshavet	10 000
FKD	MAREANO ¹	7 870
	Tiltak for ulovlig uregulert og urapportert fiske	7 500
	Overvåking av fremmedstoffer – hovedvekt Barentshavet	2 500
FD	Kystvakt	17 000
NHD	MAREANO ¹	7 870
JD	Finnmarkskommisjonen og Utmarksdomstol	10 000
	Døgnkontinuerlig tilstedevakt ved rednings-helikopterbasen i Bodø	16 500
KD	Det internasjonale polaråret (IPY) ²	80 000
	Sum	273 510

¹ Disse tiltakene er en videreføring fra statsbudsjettet 2006.

² Finansieres med avkastning fra Fondet for forskning og nyskaping, jf. kap. 286, post 50.

2.11 Oppfølging av Kulturløftet

Gjennom målrettede tiltak og en historisk styrking av kunst-, kultur- og frivillighetsformål på statsbud-

sjettet, gjennomfører Regjeringen Kulturløftet der målet er at 1 pst. av statsbudsjettet skal gå til kul- turformål innen 2014. I forhold til saldert budsjett 2006 foreslås bevilgningene på Kultur- og kirkede-

partementets budsjett økt med 448,0 mill. kroner til oppfølging av Kulturløftet, mens bevilgningene til kulturformål på Utenriksdepartementets budsjett foreslås økt med 10,6 mill. kroner. Samlet gir dette en økning på knapt 460 mill. kroner som innebærer en jevn opptrapping av Kulturløftet med sikte på innfrielse i 2014.

Hovedsatsinger er:

- 31,3 mill. kroner til frivillighetsformål
- 64,1 mill. kroner til musikk
- 44,1 mill. kroner til teater og dans
- 38,6 mill. kroner til opera
- 11,6 mill. kroner til billedkunst, kunstformidling, design, utsmykking m.m.
- 18,8 mill. kroner til språk og litteratur
- 10,0 mill. kroner til digitalisering av kildemateriale fra aktiv, bibliotek og museum
- 42,0 mill. kroner til museer
- 54,5 mill. kroner til nasjonale kulturbygg
- 29,0 mill. kroner til film og media
- 10,6 mill. kroner til presse-, kultur- og informasjonstiltak på Utenriksdepartementets budsjett.

Regjeringen ønsker at Norge skal være en ledende kulturnasjon som legger vekt på kultur i alle deler av samfunnslivet. Kunst og kultur har stor verdi i seg selv. Samtidig har satsing på kultur stor betydning for andre samfunns mål som næringsutvikling og arbeidsplasser, integrering og inkludering, helse, læring og kreativitet.

Kulturpolitikkenes viktigste oppgave er å legge til rette for at alle kan delta i og oppleve et mangfold av ulike kulturtilbud og kunstneriske uttrykk. Tilgang til kunst- og kulturopplevelser og muligheten til å uttrykke seg gjennom kunst og kultur, skal ikke være avhengig av geografi eller sosiale skillerlinjer. Et godt kunst- og kulturtilbud forutsetter et offensivt offentlig engasjement for å sikre bredde og mangfold.

Det er viktig å sikre en god museumsstruktur som kan ivareta det brede spekteret av faglige oppgaver et museum må dekke. De nasjonale og regionale kulturinstitusjonene er viktige kulturformidlere. Det er viktig at disse utvikles og fornyes for å tiltrekke seg publikum. Regjeringen styrker også de frie gruppene på scenekunstheltet.

Norge er et lite språkområde, og det norske språket er under konstant press. Det er behov for en offensiv språkpolitikk, slik at norsk forblir det foretrukne språket i alle deler av norsk samfunns- liv. Regjeringen vil også peke på det verdifulle mangfoldet som følger av å ha to norske skriftkulturer.

Regjeringen følger opp den norske filmsuksessen ved bl.a. å styrke bevilgningene til filmproduksjon. Målet er at det skal produseres minst 20 lang-

filmer årlig, og at minst 25 pst. av kinobesøket skal være på norske filmer.

2.12 Kommuneopplegget for 2007

Kommunesektoren har ansvaret for viktige velferdstjenester som skole, barnehage, pleie og omsorg og sosialhjelp, og skal levere tjenester av høy kvalitet, tilpasset innbyggernes og lokalmiljøets behov. Regjeringen anser en bærekraftig kommuneøkonomi som en forutsetning for et godt velferdstilbud i hele landet.

Regjeringen har lagt til rette for en god utvikling i kommunesektoren. Den reelle veksten i sektorens samlede inntekter anslås nå til 9,1 mrd. kroner i 2006, tilsvarende 4,0 pst. De frie inntektene anslås å øke reelt med 7,0 mrd. kroner, tilsvarende 4,3 pst. Den anslåtte veksten i frie inntekter er den høyeste på 15 år, og i denne perioden er det bare i 1992 og ved gjennomføringen av grunnskolereformen i 1997 at veksten i samlede inntekter har vært på høyde med anslaget for inneværende år.

Regjeringens forslag til kommuneopplegg for 2007 innebærer en reell vekst i kommunesektorens samlede inntekter på om lag 5,4 mrd. kroner eller om lag 2,2 pst. Veksten er på vanlig måte regnet i forhold til inntektene i 2006 slik de ble anslått i Revidert nasjonalbudsjett 2006. Innenfor veksten i de samlede inntektene ligger det en betydelig økning i bevilgningene til barnehagesektoren, samt midler til opptrappingsplanen for psykiatri og første trinn i innfasingen av gratis lærebøker i videregående skole. Veksten i kommunenes frie inntekter anslås til 2,4 mrd. kroner i 2007, regnet i forhold til inntektsanslaget for 2006 i Revidert nasjonalbudsjett 2006. Inntektsveksten til kommunene i 2007 bidrar til at målsettingen om 10 000 nye årsverk i eldreomsorgen innen 2009 er innen rekkevidde.

2.13 Forskning og utvikling

Et høyt kunnskapsnivå er en forutsetning for velferd og verdiskaping i samfunnet. Forskning og utvikling (FoU) prioriteres derfor av Regjeringen. Regjeringen har som mål å øke den samlede forskningsinnsatsen i Norge til 3 pst. av brutto nasjonalprodukt (BNP) innen 2010. Det er et ambisiøst mål, som forutsetter en kraftig offentlig innsats og en sterk økning i FoU-innsatsen i næringslivet. De totale bevilgningene til forskning og utvikling over statsbudsjettet økte med 1,4 mrd. kroner fra 2005 til 2006. Bevilgningene over statsbudsjettet i 2007 er anslått til om lag 16,3 mrd. kroner, noe som innebærer en vekst på knapt 0,9 mrd. kroner fra saldert budsjett 2006. I tillegg kommer ordningen

med skattefradrag for bedrifters kostnader til FoU, Skattefunn.

For å bidra til framtidig vekst i de offentlige forskningsmidlene foreslår Regjeringen å øke kapitalen i *Fondet for forskning og nyskaping* med 10 mrd. kroner til 60 mrd. kroner i 2007. Med forutsatt rente på statsobligasjoner med 10 års løpetid per 1. januar 2007, vil dette gi en økt avkastning på om lag 440 mill. kroner i 2008.

Regjeringen ønsker at Norge skal delta i *EUs syvende rammeprogram for forskning og teknologisk utvikling*, og foreslår derfor å bevilge 184 mill. kroner til kontingent til dette i 2007. En annen stor internasjonale forskningssatsing for Regjeringen i 2007 er nordområderelatert forskning. Et sentralt tiltak innenfor nordområdesatsingen er Det internasjonale polaråret (IPY) 2007–08. IPY er et stort internasjonalt samarbeid om polarforskning der forskere fra flere land vil delta og store ressurser settes inn. Regjeringen foreslår å øremerke 80 mill. kroner av den økte avkastningen fra *Fondet for forskning og nyskaping* til arbeidet med IPY. I tillegg foreslår Regjeringen å bevilge 20 mill. kroner til forskning og utvikling i nordområdene gjennom satsingen *Barents 2020*.

Videre foreslår Regjeringen at følgende forskningstiltak blir styrket i 2007-budsjettet:

- 158,6 mill. kroner til forskning innen romvirksomhet
- 80 mill. kroner til styrking av de tematiske satsingene i forskningspolitikken: energi og miljø, mat, hav og helse. Innenfor helsesatsingen er 10 mill. kroner øremerket en ny satsing på forskning om sykefravær og utstøting fra arbeidslivet
- 50 mill. kroner til forskning på humane vaksiner
- 30 mill. kroner til utvidelse av gaveforsterkningsordningen
- 20 mill. kroner til forskning på dyre- og fiskevaksiner
- 20 mill. kroner til forskningsprogrammet MAROFF for å styrke utviklingen av NOx-relatert teknologi
- 20 mill. kroner til programmet Brukerstyrt innovasjonsarena
- 10 mill. kroner til styrking av satsingen *Strategiske høgskoleprosjekter*
- 9,5 mill. kroner til styrking av det forskningsetiske arbeidet, blant annet gjennom økte bevilgninger til de regionale komitéene for medisinsk forskningsetikk og opprettelse av et nasjonalt utvalg for gransking av forskningsfusking.

2.14 Distrikts- og regionalpolitikken

Regjeringen vil legge til rette for likeverdige levekår i hele landet og opprettholde hovedtrekkene i bosettingsmønsteret. Regjeringen legger opp til en betydelig innsats på en rekke politikkområder for å nå disse målene. Den sterke økningen i kommunesektorens inntekter i 2006 og 2007, en kraftig økning i samferdselsbevilgningen i 2007 og gjeninnføringen av den differensierte arbeidsgiveravgiften fra 1. januar 2007 er sentrale elementer i Regjeringens distrikts- og regionalpolitikk. Også innsatsen i landbrukspolitikken og fiskeripolitikken er viktige for å nå de distrikts- og regionalpolitiske målene.

Regjeringen foreslår en bevilgning til de særskilte distrikts- og regionalpolitiske virkemidlene over Kommunal- og regionaldepartementets budsjett på til sammen 1 616,5 mill. kroner, noe som er en økning på 153,5 mill. kroner, eller 10,5 pst. i forhold til saldert budsjett 2006. Midler til kompensasjon for bortfall av differensiert arbeidsgiveravgift er da holdt utenfor. Bevilgningen til regional utvikling gjennom fylkeskommunene økes betydelig. Det innebærer en styrking av det regionale utviklingsarbeidet i fylkene og en mulighet for at fylkeskommunene kan prioritere mer midler til bedriftsutvikling gjennom *Innovasjon Norge*. Andre viktige satsinger i 2007 er småsamfunnsatsingen med en bevilgning på 50 mill. kroner, *Norwegian Centres of Expertise (NCE)* med 30 mill. kroner, kultur og næring med 15 mill. kroner og kvinner og entreprenørskap med 16 mill. kroner.

2.15 Justissektoren - satsing på kriminalomsorgen, trygghet og sikkerhet

Regjeringen fortsetter styrkingen av hele straffesakskjeden. Det legges i 2007 særlig vekt på å styrke kriminalomsorgen. Bevilgningene knyttet til kriminalomsorgen foreslås økt med om lag 290 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2006. Satsingen inkluderer opprettelse av 68 nye soningsplasser, økt aspirantopptak ved Kriminalomsorgens utdanningssenter (KRUS), økte midler til vedlikehold og sikkerhet og friomsorgen. Under andre departementers budsjetter er det foreslått bevilget midler til videreføring av nytt fengsel i Halden og styrking av utdanningstilbudet og helse- og kulturtilbudet til de innsatte. Satsingen er et ledd i arbeidet med å avvikle soningskøen innen 2009.

Regjeringen vil i tråd med Soria Moria-erklæringen øke bemanningen i politi- og lensmannsetaten, og foreslår derfor i 2007 å øke opptaket på Politihøgskolen til 432 studenter. Videre planleg-

ges utbyggingen av første trinn av et felles radiosamband for nødnettene (nødnett) ferdigstilt i løpet av 2007. Dette er et viktig tiltak som kan bidra til mer effektiv ressursbruk, økt trygghet for de ansatte og styrket operativ evne for politiet, for eksempel i arbeidet mot organisert kriminalitet. Regjeringen legger vekt på at det høye aktivitetsnivået i politi- og lensmannsetaten skal opprettholdes. Den økte innsatsen mot gjengkriminalitet skal videreføres. Styrkingen av Økokrim videreføres,

og det foreslås å øke antallet bistandsrevisorer i politidistriktene slik at dette blir en landsdekkende ordning. Regjeringen vil bekjempe menneskehandel og foreslår utvidet bruk av fri rettshjelp i slike saker med inntil 5 timer ved vurdering av om man skal gå til anmeldelse. Voldtekts ofre vil bli gitt rett til advokatbistand i inntil 3 timer i forbindelse med vurdering av om voldtekten skal anmeldes. Det forventes en økning i anmeldelsene av slike saker som følge av tiltakene.

3 Oversikt over utgifter under de ulike departementene

3.1 Innledning

I dette kapitlet omtales hovedtrekkene i utgiftene per departement, samt ymse utgifter og inntekter. I omtalen av utgiftene under de enkelte departementene er det tatt inn en tabell som viser utgiftsrammer fordelt på programområde og programkategori i saldert budsjett 2006 og forslag til statsbudsjett for 2007. Budsjettrammene for de to årene er ikke fullt ut sammenliknbare. I tabellene er det blant annet ikke tatt hensyn til overføring av oppgaver, med tilsvarende overføring av bevilgninger mellom departementer. Slike overføringer vil fremstå som en endring i bevilgningsrammene, uten at

dette er uttrykk for en reell omprioritering mellom formål.

I tabellen oppgis saldert budsjett 2006. Tilleggsbevilgninger i 1. halvår er derfor ikke inkludert i 2006-tallene. I den grad tilleggsbevilgninger i 1. halvår er videreført i 2007-budsjettet, vil tabellen vise en økt bevilgning fra 2006 til 2007 som ikke uttrykker den faktiske bevilgningsendringen. Det vil for eksempel gjelde virkningen av trygdeoppjøret og lønnsoppjøret i staten våren 2006 som ikke var fordelt på departement i saldert budsjett. Helårsvirkningen av trygdeoppjøret og lønnsoppjøret i staten i 2006 er imidlertid innarbeidet i 2007-budsjettet.

3.2 Utenriksdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2006	Forslag 2007	Endring i pst.
<i>Programområde 02 Utenriksforvaltning</i>			
02.00 Administrasjon av utenriksstjenesten	1 443,8	1 494,8	3,5
02.10 Utenriksformål ¹	1 610,2	2 710,2	68,3
Sum før lånetransaksjoner	3 053,9	4 204,9	37,7
Lånetransaksjoner	0,4	0,4	0,0
Sum Utenriksforvaltning	3 054,3	4 205,3	37,7
<i>Programområde 03 Internasjonal bistand</i>			
03.00 Administrasjon av utviklingshjelpen	910,4	971,4	6,7
03.10 Bilateral bistand	3 328,1	3 943,1	18,5
03.20 Globale ordninger	7 326,5	8 428,1	15,0
03.30 Multilateral bistand	6 617,0	7 066,3	6,8
03.50 Øvrig bistand (ikke ODA-bistand) ¹	262,4	0,0	-100,0
Sum før lånetransaksjoner	18 444,3	20 408,8	10,7
Lånetransaksjoner	341,3	341,3	0,0
Sum Internasjonal bistand	18 785,5	20 750,0	10,5
Sum Utenriksdepartementet	21 839,8	24 955,3	14,3

¹ Det er foretatt en teknisk justering ved at programkategori 03.50 Øvrig bistand, herunder kap. 197 Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak er tatt inn under programkategori 02.10, kap. 118 Nordområdet mv.

Budsjettforslaget for 2007 for UD innebærer en økning på om lag 3,1 mrd. kroner i forhold til saldert budsjett for 2006.

Programområde 02 Utenriksforvaltning

Bevilgningen under programområdet skal dekke drift av utenriktjenestens hjemme- og uteapparat, utgifter i forbindelse med regjeringens representasjon og kongefamiliens offisielle reiser til utlandet, presse-, kultur- og informasjonsformål, Norges medlemskontingenter til internasjonale organisasjoner, samt bevilgning til nordområdetiltak mv. Forslaget til bevilgninger under utenriksforvaltningen innebærer en økning på 1 151 mill. kroner i forhold til saldert budsjett for 2006, hvorav i underkant av 280 mill. kroner har sammenheng med en teknisk justering, se tabellnote. Økningen har i hovedsak sammenheng med en økning i forventede utbetalinger under EØS-finansieringsordningene på 800 mill. kroner.

Programområde 03 Internasjonal bistand

Bevilgningsforslaget til offisiell utviklingshjelp (ODA) er på 20 750 mill. kroner, som innebærer en økning på 2 226,9 mill. kroner (12 pst.) i forhold til saldert budsjett for 2006. Dermed trappes bistanden opp fra 0,96 pst. til 0,97 pst. av anslått bruttonasjonalinntekt (BNI), regnet som andel av henholdsvis BNI-anslaget for 2006 i saldert budsjett for 2006 og BNI for 2007 slik det anslås i Nasjonalbudsjettet 2007.

Hovedprioriteringer

Hovedprioriteringene i budsjettforslaget for 2007 under Utenriksdepartementet er:

- Regjeringen vil være en pådriver i det internasjonale arbeidet for å øke bevilgningene til utviklingssamarbeid. Soria Moria-erklæringen sier at bevilgningene til utviklingssamarbeid skal opp til 1 prosent av BNI, og deretter trappes ytterligere opp i løpet av inneværende stortingsperiode.
- Nordområdene er Regjeringens viktigste strategiske satsingsområde i årene framover, og Regjeringen foreslår en bevilgning på 274 mill. kroner til særskilte nordområdetiltak i 2007. Ivaretagelse av norske økonomiske, miljømessige og sikkerhetspolitiske interesser i nord har høy prioritet. Internasjonalt samarbeid er en

viktig forutsetning for at Norge skal nå sine målsettinger i nord.

Sentrale utviklingstrekk

Utviklingen i EU gir nye muligheter og utfordringer for norsk europapolitikk. Gjennom EØS-finansieringsordningene bidrar Norge til sosial og økonomisk utjevning i det utvidede EØS og til at de nye medlemslandene blir i stand til å gjennomføre EUs regelverk. Regjeringen vil samarbeide med EU basert på eksisterende tilknytningsformer. Regjeringen vil i større grad ta i bruk mulighetene til innflytelse og påvirkning på områder av betydning.

Behovet for et sterkt, demokratisk og forpliktende internasjonalt samarbeid, og for rettferdige og samtidig forutsigbare spilleregler, blir stadig viktigere for å kunne møte globaliseringens utfordringer. Regjeringen vil fortsette sitt aktive arbeid i Verdens handelsorganisasjon, WTO, med sikte på å bidra konstruktivt til en løsning som alle kan leve med, ikke minst utviklingslandene.

Norges innsats som fredsnaasjon er et satsingsområde i Soria Moria-erklæringen. FN er det viktigste forumet for spørsmål om internasjonal fred og forsoning. Norge er en aktiv deltager i FNs reformprosess, blant annet gjennom statsministerens medformannskap i høynivåpanelet for reform av FNs operasjonelle virksomhet. Regjeringen har også arbeidet aktivt for å styrke FNs kapasitet i fredsprosesser, blant annet gjennom støtten til opprettelsen av fredsbyggingsskommisjonen og fredsbyggingfondet.

Regjeringen ønsker å bidra til en bedre arbeidsdeling mellom givere og i økende grad fokusere på områder der Norge har særlige fortrinn og kompetanse. Områder som peker seg særlig ut for Norge er fredsbygging, menneskerettigheter og humanitær bistand, kvinner og likestilling, miljø og bærekraftig utvikling, olje og energi samt godt styresett, institusjonsbygging og kamp mot korrupsjon. Samlet foreslår Regjeringen å øke bevilgningene til disse fem områdene med vel 2 mrd. kroner i 2007. I tillegg kommer satsingen på helse. Regjeringen vil også ta et spesielt ansvar i oppfølgingen av tusenårsmaal 4 om redusert barnedødelighet og bidra til vaksinasjonsforskning. Det foreslås å bevilge 300 mill. kroner til denne innsatsen i 2007. Videre foreslås støtten til den globale vaksine- og immuniseringsalliansen (GAVI) på 500 mill. kroner videreført.

3.3 Kunnskapsdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2006	Forslag 2007	Endring i pst.
<i>Programområde 07 Kunnskapsdepartementet</i>			
07.10 Administrasjon	227,9	241,6	6,0
07.20 Grunnopplæringen	5 773,0	5 183,1	-10,0
07.30 Barnehager ¹	14 848,4	18 023,3	21,4
07.50 Tiltak for å fremme kompetanseutvikling ²	805,9	1 045,8	29,8
07.60 Høyere utdanning og fagskoleutdanning	20 342,8	20 920,9	2,8
07.70 Forskning	3 308,5	3 453,6	4,4
07.80 Utdanningsfinansiering	9 716,1	10 212,0	5,1
Sum før lånetransaksjoner	55 023,0	59 080,3	7,4
Lånetransaksjoner	30 910,3	28 280,0	-8,5
Sum Kunnskapsdepartementet	85 933,3	87 360,3	1,7

¹ Kap. 231 Barnehager flyttes fra kategori 07.20 Grunnopplæringen til kategori 07.30 Barnehager fra 2007. For å lette sammenlikningen mellom årene er bevilgningen på kap. 231 for saldert budsjett 2006 overført fra kategori 07.20 til kategori 07.30.

² Om lag 100 mill. kroner av økningen på kategori 07.50 er overføring fra andre kategorier i forbindelse med at nåværende utdanningsprogram vil inngå i EUs *handlingsprogram for livslang læring*. Kontingenten til det nye programmet foreslås bevilget over kap. 252.

I forslaget til 2007-budsjettet har Regjeringen prioritert følgende områder under Kunnskapsdepartementet:

- En satsing på videre utbygging av barnehageplasser som budsjettmessig legger til rette for full dekning i løpet av 2007.
- En videre satsing på innføringen av Kunnskapsløftet i grunnsopplæringen.
- Innføring av gratis læremidler i videregående opplæring.
- En økning av kapitalen i Fondet for forskning og nyskaping med 10 mrd. kroner.

Barnehager

Full barnehagedekning er et overordnet mål for Regjeringen i 2007. Det foreslås derfor å legge bevilgningsmessig til rette for etablering av 19 300 heltidsplasser i 2007. Dette vil kunne gi plass til 15 800 nye barn i barnehage, noe som tilsvarer forventet antall barn på venteliste ved inngangen til 2007. Regjeringen foreslår derfor å bevilge drøyt 1,24 mrd. kroner til utbygging av nye barnehageplasser i 2007. Medregnet videreføring av tilleggsbevilgningen i forbindelse med St.prp. nr. 66 (2005-2006), økes barnehagebevilgningene totalt med 3,2

mrd. kroner i 2007 sammenliknet med saldert budsjett 2006.

Innenfor dette foreslås å legge til rette for etablering av 13 500 ordinære heltidsplasser. I tillegg foreslås det å gi tilskudd til opprettelse av faste plasser i midlertidige lokaler. Denne ordningen skal stimulere barnehageeiere til å legge til rette for lokaler som gir fast plass i en barnehage før den permanente barnehagen er ferdig. Midlertidige barnehagelokaler vil gi barn et barnehagetilbud raskere. Tilskuddet vil bli gitt til nye barnehageplasser som opprettes etter 1. januar 2007. De samme kravene til kvalitet og innhold gjelder for disse plassene som for ordinære plasser. Det vil dessuten være et krav om at det er konkrete planer om etablering av permanent barnehage, og det vil bli satt en frist for utbygger for overføring av barn og tilsatte til permanente lokaler. Satsen for tilskuddet til etablering av midlertidige lokaler settes til 8 400 kroner for en heltidsplass og 4 200 kroner for en deltidsplass.

Regjeringen foreslår at foreldrebetalingen blir videreført på samme reelle nivå som i 2006. Dette innebærer at foreldrebetalingen vil utgjøre 2 330 kroner per måned og 25 630 kroner på årsbasis for en heltidsplass.

Grunnopplæringen

Regjeringen ønsker en skole som gir god kunnskap og trygg oppvekst, og som samtidig legger grunnlaget for et solidarisk, demokratisk og produktivt samfunn. En del av dette er innføringen av *Kunnskapsløftet*. Regjeringen foreslår å styrke grunnopplæringen med om lag 400 mill. kroner i 2007. I tillegg foreslås det å videreføre bevilgningen til kvalitetsutvikling i grunnopplæringen med i underkant av 1 mrd. kroner.

Regjeringen vil innføre gratis læremidler til elever i videregående opplæring. Det foreslås å innføre en todelt ordning der fylkeskommunene får ansvar for at elevene får nødvendige trykte og digitale læremidler. I tillegg foreslås det et ikke-behovsprøvd stipend gjennom Statens lånekasse for utdanning som skal bidra til å dekke utgifter elevene har til andre læremidler og annet nødvendig individuelt utstyr. Stipendet vil bli gitt med tre ulike satser avhengig av studieprogram. Ordningen med gratis læremidler vil bli innført gradvis, først for elever i videregående trinn 2 fra skoleåret 2007–08, deretter for elever i videregående trinn 3 fra skoleåret 2008–09, og til sist for elever i videregående trinn 1 fra skoleåret 2009–10. Den gjeldende ordningen med behovsprøvede læremiddelstipend vil bli avviklet suksessivt for det trinnet som blir omfattet av den nye ordningen. I 2007 blir det foreslått å bevilge drøyt 370 mill. kroner til den nye ordningen.

Regjeringen foreslår å utvide investeringsrammen for ordningen med rentekompensasjon for investeringer i skoleanlegg med ytterligere 2 mrd. kroner i 2007. Forslaget innebærer 39 mill. kroner i økte utgifter til rentekompensasjon. Med dette er det fasett inn en rentekompensasjonsordning knyttet til investeringer i skolebygg på i alt 15 mrd. kroner. Investeringsrammen er dermed fasett inn to år tidligere enn planlagt.

Regjeringen vil styrke arbeidet mot fattigdom og bedre integrering og inkludering av innvandrere i det norske samfunnet. Det foreslås derfor å bevilge 6 mill. kroner til utviklingsprosjekt ved skoler som har mer enn 25 pst. minoritetsspråklige elever. Av disse vil 3 mill. kroner bli øremerket tiltak i Groruddalen i Oslo. *Regjeringen vil videre sette i gang* et prosjekt som skal føre til bedre oppfølging av barn på grunnlag av språkkartlegging på helsestasjonen. Dette gjelder både minoritetsspråklige og etnisk norske barn. Det blir foreslått å bevilge 5 mill. kroner til dette tiltaket. Av dette vil 3 mill. kroner bli øremerket tiltak i Groruddalen.

Regjeringen ønsker at flere innsatte i fengsler skal få tilbud om opplæring, og foreslår derfor å bevilge 10 mill. kroner til styrking av opplæring

innenfor kriminalomsorgen. Tiltaket er en del av Regjeringens tiltakspakke mot fattigdom. I tillegg foreslår Regjeringen å øke bevilgningen med drøyt 7 mill. kroner i tilknytning til videre utbygging av soningskapasiteten.

Bevilgningen til folkehøyskoler foreslås redusert med 20 mill. kroner i 2007. Reduksjonen vil føre til lavere statsstøtte til skolene fra høsten 2007.

Kompetansepolitikken

Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til studieforbund med 58 mill. kroner nominelt i forhold til saldert budsjett 2006. Regjeringen legger med dette bevilgningsmessig til rette for at aktiviteten i studieforbundene kan opprettholdes på samme nivå som i 2005.

Regjeringen ønsker at Norge skal ta aktivt del i *EUs handlingsprogram for livslang læring* og foreslår derfor å bevilge 142 mill. kroner til dette. Programmet er en videreføring og utvidelse av dagens EU-program på utdanningsområdet.

Til styrking og utvidelse av *Program for basiskompetanse i arbeidslivet* foreslår Regjeringen å bevilge 10 mill. kroner slik at rammen for programmet blir 35 mill. kroner. Programmet er et viktig tiltak for å nå målet om at alle skal ha mulighet til å tilegne seg grunnleggende kompetanse for å kunne møte kravene i samfunns- og arbeidslivet.

Høyere utdanning

Budsjettforslaget for universitet- og høyskolesektoren utgjør 20,6 mrd. kroner i 2007. Dette tilsvarer en økning på om lag 0,6 mrd. kroner i forhold til saldert budsjett 2006, tilsvarende 2,8 pst. økning. Det har vært en betydelig bevilgningsøkning i sektoren de siste årene. Forslaget til statsbudsjettet for 2007 innebærer likevel en viss realnedgang for universitetene og høyskolene. Reduksjonen må bl.a. ses i sammenheng med omfanget av avsatte midler i sektoren. Deler av reduksjonen er også knyttet til omdisponeringer innenfor budsjett-rammene til universiteter og høyskoler for å dekke prioriterte områder som for eksempel tiltak i lærerutdanningene og husleiekompensasjon for noen institusjoner. Realnedgangen i 2007 innebærer ikke en reduksjon i antallet studieplasser.

Den resultatbaserte undervisningskomponenten i finansieringssystemet for universiteter og høyskoler justeres årlig for endringer i avlagte studiepoeng og antall utvekslingsstudenter. På denne bakgrunn økes den resultatbaserte undervisningskomponenten med 68,9 mill. kroner fra 2006 til 2007.

Forskning

De totale bevilgningene til forskning og utvikling over statsbudsjettet økte med 1,4 mrd. kroner fra 2005 til 2006. Bevilgningene over statsbudsjettet i 2007 er anslått til om lag 16,3 mrd. kroner, noe som innebærer en nominell vekst på nær 0,9 mrd. kroner fra saldert budsjett 2006. I tillegg kommer ordningen med skattefradrag for bedrifters kostnader til FoU, Skattefunn.

Regjeringen foreslår videre å øke kapitalen i Fondet for forskning og nyskaping med 10 mrd. kroner til 60 mrd. kroner. Med dagens rente vil dette gi en økt avkastning på om lag 440 mill. kroner i 2008.

Økt internasjonalisering av norsk forskning er en sentral prioritering i forskningspolitikken. Regjeringen ønsker at Norge skal delta i *EUs sjuende rammeprogram for forskning og teknologisk utvikling* og foreslår å bevilge 184 mill. kroner til dette. *Det internasjonale polaråret 2007–2008* er også en viktig prioritering i 2007, og Regjeringen

foreslår å øke bevilgningene til dette med 80 mill. kroner.

Budsjettforslaget innebærer en tydelig prioritering av det forskningsetiske arbeidet. Regjeringen foreslår å styrke dette med til sammen 9,5 mill. kroner. Av dette skal 7,1 mill. kroner gå til å styrke de regionale komitéene for medisinsk forsknings-etikk.

Regjeringen foreslår også å øke bevilgningen til ordningen med offentlig gaveforsterking av private donasjoner til grunnforskning med 30 mill. kroner. Fra og med 2007 vil ordningen gjelde gaver fra bl.a. frivillige organisasjoner.

For å styrke langsiktig, grunnleggende forskning i næringslivet er *Senter for forskningsdrevet innovasjon etablert*. Norges forskningsråd har pekt ut 14 sentre som i gjennomsnitt vil få 10 mill. kroner hver i inntil åtte år. Dette skal bygge opp eller styrke norske forskningsmiljøer som arbeider i tett samspill med innovativt næringsliv, samt å støtte langsiktig forskning som fremmer innovasjon og konkurransekraft i næringslivet.

3.4 Kultur- og kirkedepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2006	Forslag 2007	Endring i pst.
<i>Programområde 08 Kultur- og kirkeformål</i>			
08.10 Administrasjon m.m.	549,1	574,8	4,7
08.20 Kulturformål	4 025,4	4 401,2	9,3
08.30 Film- og medieformål	821,5	873,6	6,3
08.40 Den norske kirke	1 212,4	1 282,7	5,8
Sum Kultur- og kirkedepartementet	6 608,4	7 132,2	7,9

Kultur- og kirkedepartementets budsjetttramme foreslås økt med 523,8 mill. kroner, eller 7,9 pst. i forhold til saldert budsjett for 2006. Justert for lønns- og prisstigning og tekniske endringer gir dette en økning på 276,6 mill. kroner.

Regjeringens hovedprioriteringer i budsjettforslaget er:

- Opptrapping av Kulturløftet: Bevilgningene til kulturformål på Kultur- og kirkedepartementets budsjett foreslås økt med 448,0 mill. kroner, mens bevilgningene til formålet på Utenriksdepartementets budsjett foreslås økt med 10,6 mill. kroner. Samlet gir dette en økning på knapt 460 mill. kroner som innebærer en jevn opptrapping av Kulturløftet med sikte på innfrielse i 2014.
- Opptrapping av trosopplæringsreformen: Bevilgningen til trosopplæringsreformen i Den

norske kirke foreslås økt med om lag 24 mill. kroner til 100 mill. kroner i 2007.

Bevilgningen under 08.10 Administrasjon m.m. foreslås økt med 25,6 mill. kroner, tilsvarende en nominell økning på 4,7 pst. i forhold til saldert budsjett for 2006. Økningen skyldes i hovedsak økt bevilgning til frivillighetsformål under kap. 315 som ledd i oppfølgingen av Kulturløftet. Følgende områder foreslås prioritert til oppfølging av Kulturløftet:

- 5 mill. kroner til bl.a. opprettelse av minst 20 nye frivillighetsentraler
- Frifondsordningen styrkes med 10 mill. kroner. Sammen med 5 mill. kroner i økte spillemidler gir det 15 mill. kroner i friske midler til fordeling i 2007

- 3 mill. kroner til utvikling av et eget frivillighetsregister.

Bevilgningen under 08.20 Kulturformål foreslås økt med 375,7 mill. kroner, tilsvarende en nominell økning på 9,3 pst. i forhold til saldert budsjett 2006. I budsjettforslaget er bl.a. følgende områder prioritert:

- musikkfeltet; både det profesjonelle og frivillige området
- institusjoner og tiltak på scenekunstmrådet; Den Norske Opera, Dansens Hus og teatrene
- flere støtteordninger, herunder tiltak for barn under Norsk kulturfond
- utvikling av museene i hele landet
- norsk språk og litteratur
- kunstformidling og design
- billedkunst og kunstformidling
- nasjonale kulturbygg
- tiltak som fremmer kulturbasert næringsutvikling
- flerkulturelle tiltak
- oppfølging av bevilgning til Stavanger som europeisk kulturhovedstad i 2008.

Det foreslås investeringsmidler til Østsamisk museum i Neiden, Ája Samisk Senter, Museum for musikk og visuell kunst, avd. Bergen Kunstmuseum, Norsk Industriarbeidermuseum, Monument over trolldomsdømte i Vardø, samt midler til ekstraordinært vedlikehold m.m.

Bevilgningen under 08.30 Film- og medieformål foreslås økt med 52,1 mill. kroner eller 6,3 pst. sammenliknet med saldert budsjett 2006. I budsjettforslaget er bl.a. følgende områder prioritert:

- økt satsing på norsk film, både gjennom økte tilskudd til filmproduksjoner generelt og gjennom økte tilskudd til regional filmsatsing
- en styrking av pressestøtten gjennom en videreføring av tilskuddet til portokompensasjon, samt en omlegging og større grad av målretting av pressestøtten mot de avisgruppene som har strammest økonomi.

Regjeringen har gjennom Kulturløftet forpliktet seg til å følge opp den norske filmsuksessen de senere årene og vil føre en offensiv filmpolitikk. Målene er at det skal produseres minst 20 spillefilmer i året i Norge og at minst 25 pst. av kinobesøket skal være på norske filmer.

Kringkastingsavgiften foreslås økt med 60 kroner til 1 948 kroner utenom merverdiavgift, tilsvarende en økning på om lag 3 pst. Kringkastingsavgiften for 2007 blir etter dette 2 103,80 kroner medregnet merverdiavgift.

Bevilgningen under 08.40 Den norske kirke foreslås økt med 70,3 mill. kroner eller 5,8 pst. sammenliknet med saldert budsjett 2006. I budsjettforslaget økes bevilgningene til trosopplæringsreformen i Den norske kirke med om lag 24 mill. kroner til 100 mill. kroner i 2007.

Den pågående organisasjonsutviklingen innen prestetjenesten er blant de største og viktigste tiltakene som er gjennomført overfor tjenesten i senere tid. For å sikre framdriften i omstillingsarbeidet, foreslås det en bevilgningsøkning til formålet på 7 mill. kroner i 2007.

De eldste kirkene er blant de mest betydningsfulle kulturminnene vi har. Alle kirker bygd før 1650 er derfor automatisk fredet etter kulturminneloven. For å sette disse kirkene i forsvarlig stand, vurderer Regjeringen å gi investeringstilskudd til de kommunene der kirkene er lokalisert, i et omfang på inntil 30 pst. av istandsettingskostnaden, med finansiering fra Opplysningsvesenets fond. Kultur- og kirke departementet vil komme tilbake til forslaget i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2007.

Det foreslås en videreføring av sentrale tiltak for kirkebyggene med 24 mill. kroner i 2007, bl.a. til den sentrale forsikringsordningen for kirkene, kirkebyggdatabasen og tiltak for å forebygge brann og innbrudd.

Siden 1997 har det vært gitt et generelt driftstilskudd til de kirkelige fellesrådene. Det generelle driftstilskuddet er på om lag 49 mill. kroner i 2006. Tilskuddet foreslås videreført med 44 mill. kroner i 2007.

3.5 Justis- og politidepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2006	Forslag 2007	Endring i pst.
<i>Programområde 06 Justissektoren</i>			
06.10 Administrasjon	237,7	238,4	0,3
06.20 Rettsvesen	1 850,0	1 889,3	2,1
06.30 Kriminalomsorg	2 200,4	2 422,7	10,1
06.40 Politi og påtalemyndighet	8 748,9	9 029,3	3,2
06.50 Redningstjenesten, samfunnsikkerhet og beredskap	1 520,9	1 229,3	-19,2
06.60 Andre virksomheter	647,2	663,5	2,5
06.70 Fri retts hjelp, erstatninger, konfliktråd m.m.	959,4	1 027,3	7,1
06.80 Svalbardbudsjettet	96,6	123,9	28,3
Sum Justissektoren	16 261,2	16 623,6	2,2
Sum Justis- og politidepartementet	16 261,2	16 623,6	2,2

Regjeringens forslag til bevilgninger til justissektoren i 2007 utgjør 16 623,6 mill. kroner. Hovedtyngden av bevilgningene går til virksomhetene i straffesakskjeden, det vil si politiet, påtalemyndigheten, domstolene og kriminalomsorgen.

Regjeringen legger særlig vekt på tiltak innenfor fire viktige områder i justispolitikken i 2007:

- Forebygging og bekjempelse av kriminalitet.
- Individuell tilpasning av straffereaksjoner og tilrettelegging for rehabiliterende straffegjennomføring.
- Effektivisering av og økt kvalitet i straffesakskjeden.
- Økt samfunnsikkerhet.

Den største utfordringen i straffesakskjeden er å avvikle soningskøen, og Regjeringen har i mai 2006 lagt fram en plan for avvikling av soningskøen innen 2009. I budsjettforslaget for 2007 prioriteres derfor tiltak innenfor kriminalomsorgen. Det foreslås å øke bevilgningen til kriminalomsorgen med 105,2 mill. kroner til videreføring av kapasitetsutvidelsene (totalt 248 soningsplasser) og styrking av friomsorgen i 2006, samt til å øke soningskapasiteten med ytterligere 68 plasser i 2007. Den samlede kapasitetsutvidelsen for 2006 og 2007 blir med Regjeringens forslag på om lag 316 nye plasser. Det er den største økningen i soningsplasser over en toårsperiode på lang tid. Det foreslås i tillegg bevilget 134,5 mill. kroner i 2007 over Fornyings- og administrasjonsdepartementets budsjett til bygging av Halden fengsel i 2007. Halden fengsel vil

etter planen gi ytterligere 251 nye soningsplasser i 2009.

Bevilgningen til Kriminalomsorgens utdanningssenter (KRUS) foreslås økt med til sammen 36,7 mill. kroner. Dette gir grunnlag for å videreføre det ekstraordinære aspirantopptaket av to nye klasser i 2006, samt videreføring av et grunnopptak av 150 nye aspiranter i 2007. Det foreslås 7 mill. kroner i økt bevilgning for å øke opptaket med ytterligere to ekstraordinære klasser (50 personer) for å øke antall fagutdannet personell i kriminalomsorgen i forbindelse med etablering av Halden fengsel.

I tillegg til kapasitetsøkninger er det viktig å sikre tilstrekkelig vedlikehold av bygningsmassen, slik at god utnyttelse av fengslene kan fortsette. Regjeringen vil derfor videreføre vedlikeholdsarbeidet ved bl.a. Ullersmo fengsel.

Forslaget om opprettelse av nye fengselsplasser har også virkning for bevilgninger på noen øvrige departementers budsjetter. Disse bevilgningene foreslås økt med til sammen 27,8 mill. kroner i 2007, særlig for å styrke utdanningstilbudet i anstaltene, men også for å ivareta helse- og kulturtilbudet ved opprettelse av de nye fengselsplassene.

Regjeringen vil også øke satsingen på tiltak mot rusmisbruk i fengslene. Innenfor kriminalomsorgen foreslås det bevilget 5 mill. kroner til etablering av rusmestringsenheter ved utvalgte fengsler i 2007.

Det foreslås å øke bevilgningen til domstolene med om lag 22 mill. kroner tilsvarende helårsvirkning av igangsatte lokalprosjekter i 2006, og til gjennomføring av lokalprosjekter for Haugaland og Gjøvik tingretter i 2007. Videre foreslås det å øke bevilgningen med 17,5 mill. kroner til dekning av utgifter i forbindelse med forberedelser til innføring av ny tvistelov fra 1. januar 2008. Den nye tvisteloven forventes å gi en mer effektiv sivil rettspleie som gir raskere, billigere og riktigere tvisteløsning og en bedret produktivitet i domstolene.

Det foreslås å øke bevilgningen med 10 mill. kroner til dekning av merutgifter i forbindelse med opprettelse av Finnmarkskommisjonen med virkning fra 1. januar 2007. Kommisjonen skal kartlegge eksisterende rettigheter på Finnmarkseidens grunn. I tillegg skal det opprettes en særdomstol (Utmarksdomstolen for Finnmark) noe senere i 2007 som skal avgjøre tvister om slike rettigheter. Kommisjonen og domstolen kan avvikles når arbeidet er slutført.

Regjeringen legger videre vekt på at det høye aktivitetsnivået i politi- og lensmannsetaten skal opprettholdes i 2007. Regjeringen ønsker å styrke bemanningen i politi- og lensmannsetaten på sikt, og foreslår derfor å bevilge 14,1 mill. kroner for å øke opptaket ved Politi- og lensmannsetaten (PHS) fra 360 til 432 nye studenter i 2007. Satsingen på økonomisk kriminalitet skal videreføres, og følges opp ved at midlene til bistandsrevisorer som bistår politidis-

triktene i 2007 foreslås økt med 10 mill. kroner (over Finansdepartementets budsjett) for at dette skal bli en landsdekkende ordning. Den økte innsatsen mot gjengkriminalitet i 2006 skal videreføres i 2007.

Døgnkontinuerlig tilstedevakt ble igangsatt ved redningshelikopterbasen på Banak 1. juli 2006. Det foreslås å bevilge 16,5 mill. kroner for å igangsette tilsvarende ordning også for redningshelikopterbasen i Bodø i løpet av 2. halvår 2007. Det arbeides videre med etablering av tilstedevakt ved de resterende redningshelikopterbasene på Ørlandet og ved Rygge.

Arbeidsgruppen som vurderer det samlede skatte- og avgiftssystemet på Svalbard skal være ferdig med arbeidet i løpet av 2007. Regjeringen foreslår som en midlertidig løsning at alle som er skattemessig bosatt på Svalbard i mer enn tolv måneder skal få et fradrag i skatt på inntil 7 200 kroner i 2007. Dette tilsvarer et redusert skatteproveny på 13 mill. kroner på Svalbardbudsjettet.

Regjeringen vil skjerme mennesker med gjeldsproblemer fra for høye gebyrer på tvangsinn drivelse og utleggsforretninger. Det foreslås derfor å redusere gebyrene for enkelte tvangsforretninger i 2007 tilsvarende 230 mill. kroner. Tiltaket medfører reduserte inntekter tilsvarende 221,4 mill. kroner på Justisdepartementets budsjett og 8,6 mill. kroner på Finansdepartementets budsjett.

3.6 Kommunal- og regionaldepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2006	Forslag 2007 ¹	Endring i pst.
<i>Programområde 13 Kommunal- og regionaldepartementet</i>			
13.10 Administrasjon m.m. ¹	149,4	181,9	21,8
13.50 Distrikts- og regionalpolitikk ²	2 868,0	2 746,5	-4,2
13.70 Overføringer gjennom inntektssystemet til kommuner og fylkeskommuner	53 872,3	56 472,8	4,8
13.80 Bolig, bomiljø og bygg	5 080,3	5 408,1	6,5
Sum før lånetransaksjoner	61 970,0	64 809,4	4,6
Lånetransaksjoner	11 596,0	11 294,0	-2,6
Sum Kommunal- og regionaldepartementet	73 566,0	76 103,4	3,4

¹ Økningen i bevilgningene over programkategori 13.10 Administrasjon m.m. skyldes i hovedsak utgifter i forbindelse med kommunestyre- og fylkestingsvalget i 2007

² Utenom kompensasjonsmidlene for differensiert arbeidsgiveravgift øker bevilgningen på programkategori 13.50 Distrikts- og regionalpolitikk med 153,5 mill. kroner eller 10,5 pst. fra 2006 til 2007. Som følge av at ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift gjeninnføres fra 2007, reduseres bevilgningen til kompensasjon for bortfall av differensiert arbeidsgiveravgift med 275 mill. kroner.

Regjeringen har prioritert følgende områder under Kommunal- og regionaldepartementet i budsjettforslaget for 2007:

- Styrking av kommunesektoren gjennom en økning av de frie inntektene.
- Styrking av det regionale utviklingsarbeidet i fylkene og en mulighet for at fylkeskommunene kan prioritere mer midler til bedriftsutvikling gjennom Innovasjon Norge.
- Økt bevilgning til den særskilte distrikts- og regionalpolitikken gjennom småsamfunn, Norwegian Centres of Expertise (NCE), kultur og næring og kvinner og entreprenørskap.
- Videreutvikling av Husbankens virkemidler for å framskaffe boliger til bostedsløse og andre vanskeligstilte.
- Satsing på arbeidet med å bedre miljø- og leveforholdene i Groruddalen og andre storbyområder som har særlige miljømessige og sosiale utfordringer.

Det økonomiske opplegget for kommunesektoren i 2007

Regjeringen legger opp til en reell vekst i kommunesektorens samlede inntekter på om lag 5,4 mrd. kroner i 2007, tilsvarende 2,2 pst. Veksten er i henhold til vanlig praksis regnet i forhold til anslått inntektsnivå for 2006 i Revidert nasjonalbudsjett 2006.

Av veksten i de samlede inntektene på 5,4 mrd. kroner er 2,4 mrd. kroner frie inntekter. Veksten vil bl.a. dekke kommunesektorens merutgifter knyttet til den demografiske utviklingen og merutgiftene knyttet til NAV-reformen. Inntektsveksten til kommunene i 2007 bidrar til at målsettingen om 10 000 nye årsverk i den kommunale omsorgstjenesten fra 2004 til utgangen av 2009 er innen rekkevidde.

I Regjeringens handlingsplan mot fattigdom foreslås en økning på 5 pst. i de veiledende satsene for utmåling av økonomisk sosialhjelp utover ordinær prisjustering. Dersom kommunene øker sine satser like mye som økningen i de veiledende satsene, vil den ekstraordinære økningen utgjøre om lag 200 mill. kroner i økte utbetalinger til mottakerne av sosialhjelp. For kommunesektoren vil de økte sosialhjelpssatsene isolert sett bety en reell utgiftsøkning på om lag 160 mill. kroner.

Regjeringen legger til grunn at det er et effektiviseringspotensial i kommunesektoren. Dersom kommunesektoren eksempelvis effektiviserer virksomheten med ¼ pst. i 2007, tilsvarer dette om lag 600 mill. kroner.

Realveksten i øremerkede overføringer til kommunesektoren er om lag 2,5 mrd. kroner, hvorav

barnehager og opptrappingsplan for psykisk helse er de viktigste satsingsområdene.

Gratis læremidler i videregående opplæring innføres fra 2007. Fylkeskommunenes rammetilskudd er i den forbindelse styrket med 287 mill. kroner. Dette kommer i tillegg til veksten i frie inntekter på 2,4 mrd. kroner.

Rammetilskudd til kommunesektoren bevilges over programkategori 13.70. For 2007 foreslås knapt 56,5 mrd. kroner i rammetilskudd. Dette utgjør om lag 22 pst. av kommunesektorens samlede inntekter. Bevilgningen foreslås fordelt med vel 42,2 mrd. kroner til kommunene og vel 14,2 mrd. kroner til fylkeskommunene.

Det økonomiske opplegget for kommunesektoren i 2007 er nærmere omtalt i Nasjonalbudsjettet 2007 (St.meld. nr. 1 (2006-2007)) og i Kommunal- og regionaldepartementets budsjettproposisjon (St.prp. nr. 1 (2006-2007)).

Distrikts- og regionalpolitikk

Regjeringen ønsker å gi folk en reell frihet til å velge hvor de vil bo og legge grunnlaget for å ta hele landet i bruk. Regjeringen vil opprettholde hovedtrekkene i bosettingsmønsteret og legge til rette for likeverdige levekår i hele landet. Politikken skal bidra til en balansert utvikling mellom by og land. Økt verdiskaping og styrket lokal og regional vekstkraft er både et virkemiddel for å få dette til, og et mål i seg selv.

Regjeringen foreslår en bevilgning til de særskilte distrikts- og regionalpolitiske virkemidlene for 2007 på til sammen 1 616,5 mill. kroner. Dette er en økning på 153,5 mill. kroner, eller 10,5 pst. i forhold til saldert budsjett 2006. Her er midler til kompensasjon for bortfall av differensiert arbeidsgiveravgift holdt utenfor. Ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift gjeninnføres fra 2007. Områdene som ikke, eller ikke fullt ut får gjeninnført ordningen, vil fortsatt få kompensasjon. Dette innebærer at de alternative virkemidlene over programkategori 13.50 settes ned fra 1 405 mill. kroner i saldert budsjett 2006 til 1 130 mill. kroner.

Viktige satsinger innenfor distrikts- og regionalpolitikken i 2007 er småsamfunnsatsingen med 50 mill. kroner, Norwegian Centres of Expertise (NCE) med 30 mill. kroner, kultur og næring med 15 mill. kroner og kvinner og entreprenørskap med 16 mill. kroner. Økningen i de desentraliserte midlene til regional utvikling til fylkeskommunene innebærer en styrking av det regionale utviklingsarbeidet i fylkene og gir fylkeskommunene en mulighet til å prioritere mer midler til bedriftsutvikling gjennom Innovasjon Norge.

Bolig, bomiljø og bygg

Regjeringen ønsker at alle skal kunne bo godt og trygt. En god bolig er en betingelse for et godt og meningsfylt liv, og det er derfor viktig at alle kan sikres en bolig som tilfredsstillende deres behov. Framskaffelse av boliger til bostedsløse og andre vanskeligstilte vil være særlig prioritert innenfor Husbankens låne- og tilskuddsordninger. Regjeringen vil videreutvikle de økonomiske virkemidlene som bostøtte, boligtilskudd og startlån, slik at ordningene blir mer effektive for dem som faller utenfor boligmarkedet.

Det foreslås videre at det innføres løpende behandling av bostøttesøknader og månedlige vedtak for nye bostøttesøkere, mot tidligere tre ganger i året. Bostøttesøkere kan dermed få beregnet og utbetalt bostøtte kort tid etter at et berettiget behov for hjelp har inntruffet. Samtidig avvikles plikten til å melde fra om inntektsøkning. Ved bruk av nyere inntektsopplysninger kan en følge endringer i inntektsgrunnlaget til søkerne bedre enn gjennom meldeplikten.

Enkelte områder i de største byene har særlige miljømessige og sosial utfordringer. Ikke minst gjelder dette Groruddalen i Oslo. Regjeringen foreslår derfor en bevilgning på 43 mill. kroner til en

satsing i Groruddalen. Satsingen vil være et samarbeid mellom flere departementer og Oslo kommune.

Regjeringen foreslår at rentekompensasjonsordningen for opprustning og rehabilitering av skolebygg utvides til å omfatte ytterligere investeringer på 2 mrd. kroner i 2007, jf. omtale under Kunnskapsdepartementet. Staten dekker kommunesektorens renteutgifter i tilknytning til denne ordningen med 541 mill. kroner i 2007.

Husbankens ordinære utlånsramme videreføres uendret på 13 000 mill. kroner. Ordningen med lånemidler til sykehjemsplasser, eldreboliger og rehabiliteringshjem i utlandet på 500 mill. kroner avvikles. Siden ordningen ble innført i 2003 har det kun blitt gitt ett tilsagn om lån. Husbankens lånevirkosomhet skal ha særlig fokus på startlån til unge og vanskeligstilte, slik at de skal kunne etablere seg i egen bolig. I tillegg vil lånefinansiering av nye barnehager ha prioritet i 2007.

Administrasjon m.m.

Økningen i bevilgningene over programkategori 13.10 Administrasjon m.m. skyldes i hovedsak valguttgifter i forbindelse med kommunestyre- og fylkestingsvalget i 2007.

3.7 Arbeids- og inkluderings- departementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2006	Forslag 2007 ¹	Endring i pst.
<i>Programområde 09 Arbeid og sosiale formål</i>			
09.00 Administrasjon	499,7	9 541,3	1 809,4
09.20 Tiltak for bedre levekår m.v.	520,4	385,4	-25,9
09.30 Arbeidsmarked	7 957,7	5 593,3	-29,7
09.40 Arbeidsmiljø og sikkerhet	613,8	660,6	7,6
09.50 Integrering og mangfold	4 137,2	4 438,3	7,3
09.60 Kontantytelser	2 442,0	2 661,0	9,0
09.70 Nasjonale minoriteter	8,8	10,0	13,6
09.80 Samiske formål	167,3	178,8	6,9
09.90 Beskyttelse og innvandring	1 381,4	1 386,6	0,4
Sum før lånetransaksjoner	17 728,2	24 855,3	40,2
Lånetransaksjoner	5,0	0,0	-100,0
Sum Arbeid og sosiale formål	17 733,2	24 855,3	40,2
<i>Programområde 29 Sosiale formål, folketrygden</i>			
29.10 Administrasjon	5 147,5	0,0	-100,0
29.20 Enslige forsørgere	0,0	4 180,5	
29.50 Inntektssikring ved sykdom, rehabilitering, attføring og uførhet	80 079,7	99 180,3	23,9
29.60 Kompensasjon for merutgifter ved nedsatt funksjonsevne m.v.	8 124,5	7 832,0	-3,6
29.70 Alderdom	88 257,0	93 188,0	5,6
29.80 Forsørgertap m.v.	6 576,0	2 486,8	-62,2
29.90 Diverse utgifter	201,0	230,0	14,4
Sum Sosiale formål, folketrygden	188 385,7	207 097,6	9,9
<i>Programområde 33 Arbeidsliv, folketrygden</i>			
33.30 Arbeidsliv	21 851,1	7 327,1	-66,5
Sum Arbeidsliv, folketrygden	21 851,1	7 327,1	-66,5
Sum Arbeids- og inkluderingsdepartementet	227 970,0	239 280,0	5,0

¹ Bevilgningene under tidligere kap. 630 Aetat og kap. 2600 Trygdeetaten er flyttet til nytt kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten og bevilgningen til kap. 2603 Trygderetten er flyttet til nytt kap. 606 Trygderetten. Dette sammen med at forslaget til bevilgning under kap. 604 NAV-reform og pensjonsreform er økt med 857,1 mill. kroner til 1 230,1 mill. kroner er hovedårsaken til den store veksten i utgiftene under programkategori 09.00. Administrasjon og til at utgiftene under kategoriene 09.20, 09.30 og 29.10 er redusert.

Bevilgningene under tidligere kap. 2543 Ytelser til yrkesmessig attføring er flyttet fra programkategori 33.3 under arbeidsliv til kap. 2653 under programkategori 29.50, og bevilgningene under kap. 2683 Stønad til enslig mor eller far er flyttet fra programkategori 29.80 til kap. 2620 under ny programkategori 29.20. Begge disse endringene er hovedårsakene til de store prosentvise endringene under programkategoriene 33.30, 29.20, 29.50 og 29.80.

Det samlede budsjettforslaget under Arbeids- og inkluderingsdepartementet for 2007 er på om lag 239,3 mrd. kroner. Folketrygdens utgifter på 214,4 mrd. kroner utgjør om lag 90 pst. av de sam-

lede utgiftene på departementets budsjett. Budsjettforslaget innebærer en samlet vekst i utgiftene på vel 11,3 mrd. kroner målt i løpende priser, eller 5,0 pst. sammenliknet med saldert budsjett 2006.

Det er innarbeidet virkning av pensjonsreguleringen pr. 1. mai 2006 på nærmere 6 mrd. kroner og justert for antatt lønns- og prisvekst på vel 2,2 mrd. kroner, til sammen nærmere 8,2 mrd. kroner. Reell økning i bevilgningene blir dermed på vel 3,1 mrd. kroner eller om lag 1,4 pst. Økningen skyldes først og fremst økte utgifter til uføretrygd, pensjoner, NAV-reformen og pensjonsreformen. På den annen side trekker ventet nedgang i arbeidsledigheten og forslag til endring i sykepengeordningen i motsatt retning.

Hovedprioriteringene i budsjettforslaget fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet for 2007 er:

- Tiltak mot fattigdom og for integrering og inkludering av innvandrerbefolkningen
- Arbeidsmarkedstiltak rettet mot ungdom, langtidsledige, innvandrere og yrkeshemmede
- Ny arbeids- og velferdsforvaltning (NAV)
- Tilrettelegging for pensjonsreformen

Det vises til nærmere omtale av hovedprioriteringene under de ulike programområdene nedenfor.

Programområde 09 Arbeid og sosiale formål

Under programområde 09 Arbeid og sosiale formål foreslås en bevilgning på 24 855 mill. kroner, mot 17 733 mill. kroner i saldert budsjett 2006. Økningen skyldes primært at utgiftene vedrørende den tidligere trygdeetaten fra 2007 er ført opp her, mot tidligere under folketrygdens programområde 29. Økningen i utgiftene skyldes også bl.a. økt innsats mot fattigdom og økte bevilgninger til NAV-reform og tilrettelegging for pensjonsreformen.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet koordinerer Regjeringens innsats mot fattigdom og tiltak rettet mot innvandrerbefolkningen. Det foreslås en samlet satsing på til sammen 1 016 mill. kroner i tilknytning til handlingsplanene mot fattigdom og for integrering og inkludering av innvandrerbefolkningen. Den økte bevilgningen i 2007 foreslås fordelt på tiltak på Arbeids- og inkluderingsdepartementets, Kunnskapsdepartementets, Barne- og likestillingsdepartementets, Kommunal- og regionaldepartementets, Helse- og omsorgsdepartementets og Justis- og politidepartementets budsjetter. Under Arbeids- og inkluderingsdepartementets budsjett er det foreslått bevilget om lag 694 mill. kroner til nye tiltak mot fattigdom og for integrering og inkludering av innvandrerbefolkningen, inkludert en økning i sosialhjelpssatsene.

Regjeringen vil legge til rette for høy yrkesdeltakelse og god utnyttelse av arbeidskraften. For arbeidsledige legges det gjennom hele ledighetsfasen vekt på aktiv jobbsøking, slik at disse raskest

mulig kan komme over i ordinært arbeid. Arbeids- og velferdsetaten spiller en sentral rolle i gjennomføringen av arbeidsmarkedspolitikken bl.a. gjennom aktiv oppfølging av arbeidssøkere som trenger bistand i arbeidssøkningsprosessen. Arbeidsmarkedstiltak er et viktig virkemiddel for å styrke den enkeltes muligheter på arbeidsmarkedet. Langtidsledige, innvandrere og ungdom vil bli prioritert ved inntak på arbeidsmarkedstiltak. Det foreslås iverksatt en oppfølgingsgaranti for unge i alderen 20-24 år som har vært ledige de siste tre månedene. Samlet gir Regjeringens budsjettforslag rom for et gjennomsnittlig nivå på om lag 11 800 plasser under de ordinære arbeidsmarkedstiltakene i 2007. Omfang og innretning av arbeidsmarkedstiltakene er viktige elementer i Regjeringens arbeid for å øke overgang til arbeid, å bekjempe og forebygge fattigdom, samt å følge opp handlingsplanen for integrering og inkludering av innvandrerbefolkningen.

Regjeringen legger vekt på at yrkeshemmede med usikre yrkesmessige forutsetninger på arbeidsmarkedet raskt skal komme i gang med et attføringsopplegg. Målet er å få flere yrkeshemmede over til ordinært arbeidsliv uten unødige forsinkelser. Forslaget for 2007 gir rom for gjennomsnittlig om lag 28 000 tiltaksplasser under de spesielle arbeidsmarkedstiltakene for yrkeshemmede. Det er en økning på om lag 700 tiltaksplasser i forhold til nivået i 2. halvår 2006. I tillegg vil mange yrkeshemmede delta på tiltak finansiert over folketrygden. Forslaget for 2007 inkluderer økt innsats i forbindelse med Regjeringens handlingsplan mot fattigdom, samt økt satsing på personer med psykiske lidelser i forbindelse med Opptappingsplanen for psykisk helse. Det legges i tillegg opp til en forsøksordning med tidsbestemt lønnstilskudd. Forsøket er i første omgang planlagt iverksatt i seks fylker.

Tiltakene mot sosial dumping som ble foreslått og vedtatt i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2006, videreføres med helårsvirkning i 2007. Dette innebærer en styrking av bevilgningene til Arbeidstilsynet og Petroleumstilsynet. Styrkingen kan blant annet ses i sammenheng med iverksettelse av de nye sanksjonsmidlene som Regjeringen har lagt fram for Stortinget i Ot.prp. nr. 92 (2005-2006).

Den offentlige granskningen av Utlendingsdirektoratet (UDI) har synliggjort et behov for å sikre at saksbehandlingen i direktoratet har tilstrekkelig kvalitet, og at den skjer i overensstemmelse med regelverket og internasjonale konvensjoner. Regjeringen foreslår på den bakgrunn å øke UDIs driftsramme med 64,5 mill. kroner, hvorav 58 mill. kroner skal benyttes til å øke direktoratets

saksbehandlingskapasitet og -kvalitet, og 6,5 mill. kroner settes av til lederutvikling og styrking av internkontrollfunksjonen.

UDIs driftsbevilgning foreslås i tillegg økt med 2,5 mill. kroner for å styrke arbeidet med rekruttering av kvalifisert arbeidskraft fra utlandet. For å redusere antall ubehandlede asylsaker foreslås driftsbevilgningen til Utlendingsnemnda (UNE) styrket med 27,9 mill. kroner. I tillegg er det budsjettert med en utvidelse av kvoten for overføringsflyktninger fra 1 000 personer i 2006 til 1 200 personer i 2007. Dette innebærer samlede økte utgifter på om lag 25,6 mill. kroner.

Prinsippene for en ny arbeids- og velferdsforvaltning (NAV-reformen) ble lagt gjennom Stortingets behandling av St.prp. nr. 46 (2004-2005). Gjennom Lov om arbeids- og velferdsforvaltningen (arbeids- og velferdsforvaltningsloven) er de formelle rammene for en ny arbeids- og velferdsforvaltning etablert, jf. Ot. prp. nr. 47 (2005-2006) og Innst. O. nr. 55 (2005-2006). Reformen er nå under iverksettelse. Den nye Arbeids- og velferdsetaten ble formelt etablert 1. juli 2006.

Fra oktober 2006 skal 20 lokale NAV-kontorer (pilotkontorer) klargjøres for drift. NAV-kontorene skal være basert på samarbeidsavtaler mellom Arbeids- og velferdsetaten og den enkelte kommune. I 2007 tas det sikte på å etablere 110 nye NAV-kontorer. Innen utgangen av 2009 skal det etter planen være tilgjengelig felles lokale arbeids- og velferdskontor som dekker alle landets kommuner.

De totale reformkostnadene anslås nå til om lag 4 mrd. kroner, hvorav IKT-relaterte utgifter utgjør om lag 1,3 mrd. kroner. De årlige utgiftene framover vil i det alt vesentlige styres av takten for etablering av nye NAV-kontorer. Innenfor veksten i kommunesektorens frie inntekter i 2007 er om lag 100 mill. kroner knyttet til økningen i kommunenes utgifter til NAV-reformen. For 2007 foreslås bevilget 727 mill. kroner til dekning av statlige utgifter knyttet til NAV-reformen, en økning på 400 mill. kroner fra saldert budsjett 2006. Samlet bevilgning til NAV-reformen i 2006 er 696,5 mill. kroner etter behandlingen av St.prp. nr. 42 (2005-2006), jf. Innst. S. nr. 116 (2005-2006).

Til tilrettelegging av pensjonsreformen - IKT-utvikling - foreslås en bevilgningsøkning på 450 mill. kroner til en samlet bevilgning på 503 mill. kroner i 2007. IKT-prosjektet i tilknytning til pensjonsreformen vil strekke seg over 2 år (2007-2008), og samlet kostnadsoverslag er vel 900 mill. kroner.

Programområde 29 Sosiale formål, folketrygden

Under programområde 29 Sosiale formål, folketrygden foreslås bevilget 207 098 mill. kroner, mot 188 386 mill. kroner i saldert budsjett for 2006. Dette er en økning på 18 712 mill. kroner, eller 9,9 pst. Av dette skyldes 12 197 mill. kroner at ytelsene til yrkesrettet attføring er flyttet over fra programområde 33 Arbeidsliv. Samtidig er utgiftene knyttet til trygdeataten, om lag 5 147 mill. kroner, flyttet til programområde 09 Sosiale formål.

Regelverket for folketrygdens ytelser videreføres i store trekk uendret i 2007, men som følge av den sterke økningen i sykefraværet foreslår Regjeringen å innføre et medfinansieringsansvar for arbeidsgivere i hele trygdeperioden. Det legemeldte sykefraværet var første halvår 2006 vel 6 pst. høyere enn i samme periode i fjor. Sykefraværet finansiert av folketrygden har i samme periode vokst enda sterkere. Som følge av den sterke økningen i sykefraværet, foreslår Regjeringen å innføre et medfinansieringsansvar for arbeidsgivere for sykepenge i trygdeperioden. Forslaget innebærer at arbeidsgiverne etter utløpet av arbeidsgiverperioden får et medfinansieringsansvar på 20 pst. de første 6 månedene av sykepengeperioden, og deretter 10 pst. de siste 6 månedene. Det foreslås at arbeidsgiverne delvis kompenseres for dette ved at arbeidsgiverperioden reduseres med to kalenderdager, fra 16 til 14 dager. Tiltaket iverksettes for nye sykepengetilfeller etter 1. mars 2007.

Bakgrunnen for forslaget er at kostnadene ved langtids sykefravær må synliggjøres for arbeidsgiverne for å stimulere til større innsats for å forebygge sykefravær og arbeide for et godt arbeidsmiljø. Økt sykefravær, og spesielt lange sykefravær, øker sannsynligheten for at flere personer ender opp med langvarige trygdeytelser. Tett oppfølging tidlig i sykmeldingsperioden og tilrettelegging på arbeidsplassen er følgelig viktig for å få sykmeldte tidligere tilbake i arbeid. Det at veksten først og fremst skjer i den delen av sykefraværet som betales av staten, er etter Regjeringens syn en indikasjon på at de økonomiske motivene til å forebygge sykefravær på den enkelte arbeidsplass ikke er gode nok.

Regjeringen har i budsjettforslaget lagt til grunn 1 pst. lavere sykefravær i 2007 enn det anslås å ville bli uten dette tiltaket, og det forventes at effekten av tiltaket vil øke over tid. For at tiltaket ikke samtidig skal føre til utstøting eller gjøre det vanskelig for svake grupper å komme inn på arbeidsmarkedet, innføres unntak/skjerming for kronisk syke, personer som kommer tilbake i arbeid etter en periode på trygdeytelser, syk-

meldte gravide mv. For å unngå at småbedrifter blir rammet tilfeldig foreslås også at dagens forsikringsordning utvides til å gjelde arbeidsgivernes medfinansieringsansvar i trygdeperioden, og at den gjøres gjeldende for arbeidsgivere som har en samlet lønnsutbetaling på opp til 80 ganger grunnbeløpet (mot 40 G i dag). Ordningen innebærer at disse arbeidsgivere kan forsikre seg mot ansvar for sykepenger i arbeidsgiverperioden utover tre kalenderdager.

Som følge av forslaget til endringer i sykelønnsordningen er bevilgningen til sykepenger redusert med 2 460 mill. kroner i 2007, inkl. anslått effekt av 1 pst. redusert sykefravær som følge av tiltaket. I tillegg er arbeidsgiveravgiften anslått å øke med 320 mill. kroner som følge av tiltaket, slik at samlet provenyvirkning er om lag 2 780 mill. kroner.

Det er nedsatt et partssammensatt utvalg under ledelse av statsministeren for å gjennomgå Regjeringens forslag til endringer i arbeidsgivers medfinansiering av utgiftene til sykepenger, og å gjennomgå forslag fra organisasjonene i arbeidslivet. Utvalget kan foreslå alternative løsninger som vil gi tilsvarende forventet nedgang i sykefraværet og i statens kostnader til sykepenger innenfor samme budsjettramme i folketrygden som i Regjeringens forslag. Utvalgets forslag skal foreligge innen 1. november 2006. Dersom utvalgets anbefalinger gir grunnlag for det, vil Regjeringen legge fram en sak for Stortinget om oppfølging av utvalgets forslag.

Bevilgning til tilretteleggingstilskuddet foreslås økt fra 42,7 mill. kroner i 2006 til 204,3 mill. kroner i 2007.

Programkategori 33.3 Arbeidsliv, folketrygden

Under Arbeids- og inkluderingsdepartementets del av programområde 33 foreslås bevilget 7 327 mill. kroner for 2007, mot 21 851 mill. kroner for 2006. Dette innebærer en nominell reduksjon på om lag 14 524 mill. kroner. Bevilgningen til yrkesrettet attføring på 12 197 mill. kroner er for 2007 ført opp under nytt kap. 2653 under programområde 29.

Dagpenger under arbeidsløshet skal gi økonomisk trygghet ved inntektsbortfall på grunn av arbeidsledighet og samtidig stimulere til å komme tilbake i arbeid. Dagpengeordningen støtter opp under den aktive arbeidsmarkedspolitikken ved at det stilles krav om at man skal være reell arbeidssøker. Dette forutsetter aktivitet og mobilitet hos den arbeidsledige. Dagpengebevilgningen for 2007 foreslås satt til 6 837 mill. kroner, mot 8 680 mill. kroner i saldert budsjett 2006. Til grunn for forslaget ligger bl.a. utsikter til lavere arbeidsledighet. Antall ventedager før man har rett til dagpenger foreslås redusert fra fem dager til fire dager.

Ansvar for den statlige lønnsgarantiordningen skal overføres fra Direktoratet for arbeidstilsynet til Arbeids- og velferdsetaten fra 1. januar 2007.

3.8 Helse- og omsorgsdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2006	Forslag 2007	Endring i pst.
<i>Programområde 10 Helse og omsorg</i>			
10.00 Helse- og omsorgsdepartementet mv.	331,4	381,2	15,0
10.10 Folkehelse	1 040,0	1 221,1	17,4
10.20 Helsetjeneste	1 308,4	1 431,6	9,4
10.30 Regionale helseforetak	70 025,9	75 056,1	7,2
10.40 Psykisk helse	4 672,9	5 398,9	15,5
10.50 Legemidler	225,9	223,3	-1,2
10.60 Omsorgstjeneste	3 041,6	3 061,4	0,6
Sum før lånetransaksjoner	80 646,1	86 773,6	7,6
Lånetransaksjoner	2 865,0	3 700,0	29,1
Sum Helse og omsorg	83 511,1	90 473,6	8,3
<i>Programområde 30 Stønad til helsetjenester</i>			
30.10 Spesialisthelsetjenester mv.	2 498,0	2 540,0	1,7
30.50 Legehjelp, legemidler mv.	16 165,0	17 097,0	5,8
30.90 Andre helsetiltak	563,0	381,0	-32,3
Sum Stønad til helsetjenester	19 226,0	20 018,0	4,1
Sum Helse- og omsorgsdepartementet	102 737,1	110 491,6	7,5

Det samlede budsjettforslaget under Helse- og omsorgsdepartementet innebærer en nominell vekst på 7 ½ pst., eller om lag 7,7 mrd. kroner sammenliknet med saldert budsjett for 2006. Regnet i faste priser tilsvarer dette en vekst på om lag 3,8 mrd. kroner, hvorav refusjoner under folketrygden utgjør om lag 800 mill. kroner. Hovedprioriteringene i budsjettforslaget for Helse- og omsorgsdepartementet er:

- Styrking av sykehusøkonomien og gjennomføring av store sykehusprosjekter
- Gjennomføring av opptrappingsplanen for psykisk helse
- Tiltak på rusfeltet, arbeid for bedre folkehelse og mindre sosial ulikhet i helsetilstand, og tiltak som ledd i Regjeringens handlingsplaner mot fattigdom og for integrering og inkludering
- Sikre lavere priser på viktige legemidler
- Ingen økning av egenandeler ut over en justering om lag i tråd med forventet prisstigning

Regjeringen legger fram et budsjettforslag for helseforetakene i 2007 der de samlede bevilgningene til drift økes med 1,646 mrd. kroner sammenliknet med saldert budsjett 2006. Dette gjelder følgende elementer:

- Økte pensjonskostnader i helseforetakene på 1 mrd. kroner dekkes inn ved at bevilgningene økes tilsvarende.
- Aktivitetstall for første tertial i år indikerer en vekst i pasientbehandling som omfattes av innsatsstyrt finansiering med 1,6 pst. fra 2005 til 2006, mens det opprinnelig var budsjettert med uendret aktivitet i samme periode. Dette er derfor 1,6 pst. over styringskravet for 2006. Det legges til rette for at det høye aktivitetsnivået i 2006 kan videreføres i 2007. Bevilgningene til innsatsstyrt finansiering og poliklinisk behandling foreslås derfor økt med 390 mill. kroner.
- Overgangsperioden for ny fordeling av basisbevilgningen til de regionale helseforetak sluttføres i 2007. For å få til dette uten at noen av helseforetakene får redusert bevilgning som følge av den raskere omleggingen, foreslås det å bevilge 256 mill. kroner mer enn i saldert budsjett 2006. Av dette er 104 mill. kroner videreføring av vedtatt tilleggsbevilgning på 100 mill. kroner til Helse Vest RHF og Helse Midt-Norge RHF i forbindelse med St.prp. nr. 66 (2005–2006).

Etter sykehusreformen i 2002 har helseforetakene fått bevilgninger som ikke har tatt tilstrekkelig høyde for kostnadene ved gjenanskaffelse og vedlikeholdsinvesteringer av bygninger og utstyr. I dette statsbudsjettet varsles det en opptrapping av bevilgningene til helseforetakene med til sammen 1 mrd. 2007-kroner over årene 2008 til 2010 slik at helseforetakene gis et økonomisk grunnlag til å kunne gjenanskaffe om lag 80 pst. av de estimerte gjenanskaffelsesverdiene av de bygg og det utstyr de overtok i 2002.

Det foreslås en økning på vel 1,6 mrd. kroner i helseforetakenes inntekter i 2007 mens det varsles en opptrapping av bevilgningene med til sammen 1 mrd. kroner i løpet av de påfølgende årene. Budsjettforslaget for 2007 gir dermed viktige avklaringer og økt forutsigbarhet for helseforetakenes samlede virksomhet.

Fra og med 2007 legges det opp til at det regnskapsmessige årsresultatet til foretakene ikke lenger skal korrigeres for meravskrivninger knyttet til verdien av åpningsbalansen og levetider for bygningene. Disse avskrivningskostnadene, som det tidligere ble korrigerert for, og som i 2005 utgjorde om lag 1,6 mrd. kroner, vil nå inngå i det resultatet som det skal styres etter. Resultatkravet for 2007 settes til et regnskapsmessig ukorrigerert underskudd på inntil 1,4 mrd. kroner for de regionale helseforetakene samlet sett. Resultatkravet innebærer en effektivisering av driften i de regionale helseforetakene på om lag 0,2 mrd. kroner. Med en slik effektivisering av driften vil de regionale helseforetakene samlet sett gå i balanse når en ser bort fra de ovenfor nevnte meravskrivningene på 1,6 mrd. kroner. Det er ikke akseptabelt med vedvarende underskudd på den ordinære driften. Virksomheten må tilpasses de økonomiske rammebetingelsene som nå er lagt på plass for sektoren.

Regionale helseforetak har et helhetlig ansvar for drift og investeringer i sine respektive regioner. Det er meget høy investeringsaktivitet i helseforetakene. Blant annet gjennomføres nå utbyggingsprosjektene Nye Ahus, nytt St. Olavs Hospital og nytt forskningsbygg ved Radiumhospitalet. Statens bidrag, som legger til rette for realisering av disse prosjektene, økes med 558,4 mill. kroner i 2007. I tillegg settes lånerammen til gjennomføring av investeringsprosjekter til 3,5 mrd. kroner i 2007.

Opptrappingsplanen for psykisk helse vil i 2007 være inne i sitt niende og nest siste år. Det foreslås bevilget 700 mill. kroner mer til gjennomføring av opptrappingsplanen sammenliknet med saldert budsjett 2006. I tillegg foreslås 15 mill. kroner mer til tiltak for barn med psykisk syke/rusavhengige foreldre som ledd i Handlingsplan mot fattigdom.

Høsten 2006 vil Regjeringen ferdigstille en opptrappingsplan for rusfeltet. Regjeringen vil gjennom arbeidet på forebyggingsområdet, i kommunal sektor og i spesialisthelsetjenesten synliggjøre at russpørsmål er en del av det integrerte arbeidet i helse- og omsorgstjenesten. Styrking av kommunesektoren og sykehussektoren gir derfor et godt fundament for planen. Samtidig kreves det på enkelte områder tiltak som er spesifikt rettet mot rusfeltet. Disse tiltakene skal koordineres gjennom planen. For 2007 foreslås 50 mill. kroner mer til tiltak på rusomsorgsfeltet. Budsjettet foreslås videre styrket med til sammen 28 mill. kroner til å følge opp St.meld. nr. 16 (2002–2003) om folkehelsepolitikken. I tillegg foreslås 3 mill. kroner til folkehelseiltak som ledd i Handlingsplan for integrering og inkludering. Regjeringen vil våren 2007 legge fram en stortingsmelding som presenterer en strategi for å redusere sosial ulikhet i helse. Meldingen vil være førende for hvordan Regjeringen og den sentrale forvaltningen skal ta hensyn til sosial utjamning i helse de kommende ti årene.

Regjeringen vil legge til rette for at den kommunale omsorgstjenesten kan styrkes med 10 000 nye årsverk innen utgangen av 2009, sammenliknet med nivået i 2004. Inntektsveksten til kommunene i 2007 bidrar til at målsettingen om 10 000 nye årsverk i den kommunale omsorgstjenesten innen utgangen av 2009 er innen rekkevidde.

Foretrukket legemiddel innebærer at myndighetene, ut fra kunnskap om legemidlenes effekt, angir det legemiddelet som skal være førstevalg for en gitt behandling. Ordningen er innført for legemidler for kolesterolsenkende behandling, men fortsatt er det for mange pasienter som får unødig dyre kolesterolsenkende legemidler. Deres forbruk av det dyre alternativet (atorvastatin) ikke reduseres f.eks. til et nivå som i Danmark, vil det kunne bli aktuelt å overføre legemiddelet fra forhåndsgodkjent refusjon til refusjon etter individuell søknad. Dette kan eventuelt gjennomføres fra sommeren 2007. Økt grad av bytte er isolert sett anslått å gi en innsparing på 80 mill. kroner i 2007. Det planlegges også å innføre foretrukket legemiddel for behandling av migrene. Det er anslått at dette vil kunne gi en innsparing på 5 mill. kroner i 2007.

Kolinesterasehemmere er legemidler som kan dempe symptomene for noen pasienter med mild eller moderat alzheimer demens. Det foreslås å gi refusjon for kolinesterasehemmere etter individuell søknad, og dette anslås å gi en innsparing på 50 mill. kroner. I forhold til regelverket innebærer ikke endringen noen innstramning med hensyn til hvilke pasienter som skal gis refusjon, men refusjo-

nen vil kunne målrettes bedre til de pasientene som har god effekt av behandlingen.

Det foreslås endringer i prissystemet for såkalte generiske legemidler (legemidler med virkestoff som har mistet patentbeskyttelsen), slik at

prisene reduseres ytterligere. De foreslåtte endringene forutsettes å gi en innsparing for folketrygden i 2007 på 190 mill. kroner. I tillegg vil pasientenes egenbetaling reduseres med vel 50 mill. kroner.

3.9 Barne- og likestillingsdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2006	Forslag 2007	Endring i pst.
<i>Programområde 11 Familie - og forbrukerpolitikk</i>			
11.00 Administrasjon	84,1	96,5	14,8
11.10 Tiltak for familie- og likestilling	17 229,2	16 928,9	-1,7
11.20 Tiltak for barn og ungdom	4 296,5	4 661,8	8,5
11.30 Forbrukerpolitikk	142,2	153,2	7,7
Sum Familie - og forbrukerpolitikk	21 752,0	21 840,4	0,4
<i>Programområde 28 Foreldrepenger</i>			
28.50 Stønad ved fødsel og adopsjon	10 505,0	10 979,9	4,5
Sum Foreldrepenger	10 505,0	10 979,9	4,5
Sum Barne- og likestillingsdepartementet	32 257,0	32 820,3	1,7

Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2007 for Barne- og likestillingsdepartementet omfatter programområde 11 Familie- og forbrukerpolitikk og programområde 28 Foreldrepenger. For 2007 foreslås det en bevilgning på 32 820,3 mill. kroner under disse to områdene, hvorav 21 840,4 mill. kroner på programområde 11 og 10 979,9 mill. kroner på programområde 28. Totalt sett innebærer dette en økning av departementets budsjett sammenliknet med saldert budsjett 2006 på 1,7 prosent.

Barne- og likestillingsdepartementet har som hovedmål for sine politikkområder en trygg økonomisk og sosial situasjon for barnefamilien, gode oppvekst- og levekår for barn og ungdom, full likestilling mellom kvinner og menn, å forebygge og hindre diskriminering basert på kjønn og seksuell orientering, gode og trygge rammevilkår for forbrukerne, og en kvalitetsbevisst, effektiv og åpen barne-, familie- og forbrukerforvaltning.

Hovedprioriteringene i Barne- og likestillingsdepartementets budsjettforslag for 2007 er:

- Økte bevilgninger til det statlige barnevernet grunnet forventet vekst i antall barn under offentlig omsorg.
- Igangsette et kompetanseprogram for det kommunale barnevernet.
- Styrke innsatsen mot fattigdom og øke innsatsen for integrering og inkludering av innvandrerbefolkningen.

- Styrke innsatsen for likestilling mellom kvinner og menn.
- Sikre drift av en nasjonal, døgnåpen hjelpetelefon for incestofre.
- Styrking av tiltak for å bedre homofile og lesbikes levekår.

Regjeringen legger vekt på å videreutvikle et faglig godt barnevern med god ressursutnyttelse. I 2007 vil arbeidet med å sikre et likeverdig tilbud i hele landet videreføres. Tiltak skal i størst mulig grad tilbys uavhengig av bosted og tilpasses det enkelte barns individuelle behov. Regjeringen viderefører arbeidet med å vri tilbudene fra bruk av institusjonsplasser til fosterhjem og nærmiljøbaserte tiltak. Statistikk per 1. april 2006 viser en økning av antall barn under offentlig omsorg sammenliknet med tilsvarende periode året før. Det er lagt til grunn tilsvarende klientvekst for 2007, og den isolerte budsjettvirkningen av klientveksten er beregnet til 105,8 mill. kroner for det statlige barnevernet. Arbeidet med å iverksette tiltak for å øke kostnadseffektiviteten i det statlige barnevernet vil fortsette i 2007.

Barne- og likestillingsdepartementet vil i løpet av 2007 starte et flerårig kunnskaps- og kompetanseprogram rettet mot kommunene for å styrke kompetansen i det kommunale barnevernet. Målsettingen er å bedre kommunenes forutsetninger

for å løse et økende antall sammensatte og komplekse barnevernssaker. Programmet vil bli utført som et styrket etter- og videreutdanningstilbud til ansatte i barnevernet og et forbedret praksisrelatert utviklingsarbeid på området barnevern ved enkelte høyskoler. Det skal bidra til at høyskolene kan gi et bedre regionalt tilbud til kommunene om opplæring og kursvirksomhet for kommunalt ansatte. Det foreslås 12 mill. kroner til oppstart av dette arbeidet.

Det foreslås å øke bevilgningen til tilskuddsordningen *Barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn* med 10 mill. kroner for å styrke tiltak mot fattigdom innenfor ordningen. Formålet er å bidra til bedre oppvekst- og levekår og utjevne levekårsforskjeller blant barn, unge og familier berørt av fattigdomsproblemer i områder med store levekårsproblemer. Det foreslås videre å bevilge 5 mill. kroner til tiltak for ungdom i risikozonen som en del av satsingen for å redusere fattigdom. Dette skal gå til utviklingsarbeid rettet mot ungdom som ikke mestrer utdanningsløpet og har problemer med å få innpass på arbeidsmarkedet.

Det foreslås å etablere et mentorprosjekt for barn i grunnskolealder som en del av Regjeringens handlingsplan for integrering og inkludering av innvandrerbefolkningen. Formålet er å gi barna positive rollemodeller som kan medvirke til at flere unge med innvandrerbakgrunn fullfører videregående opplæring og fortsetter i høyere utdanning.

Regjeringen ønsker å satse videre på likestillingsarbeidet i Norge. Likestilling mellom kjønnene innebærer en omfordeling av makt og omsorgoppgaver mellom menn og kvinner. Det regionale likestillingsarbeidet blir styrket, og bevilgningen til organisasjoner som arbeider med

kvinnepolitiske, mannpolitiske og familiepolitiske saker foreslås økt. Regjeringen vil videre styrke innsatsen mot kjønnslemlestelse. Kjønnsllestelse er et menneskerettighetsbrudd og ble forbudt i egen lov om forbud mot kjønnslemlestelse i 1995. Barne- og likestillingsdepartementet har pådriver- og koordineringsansvaret for det videre arbeidet mot kjønnslemlestelse. I tillegg fortsetter Regjeringens arbeid for å forhindre tvangsekteskap. Det vil bli lagt vekt på informasjonsarbeid, blant annet om de siste lovendringene som er gjort for å forhindre tvangsekteskap. Bevilgningen til likestillingsarbeidet foreslås styrket med 20 mill. kroner.

Høsten 2006 åpnet det en nasjonal hjelpetelefon for incestofre tilknyttet Incestsenteret i Vestfold. Bevilgningen til dette formålet er foreslått økt med ytterligere 2,2 mill. kroner til helårsdrift i 2007.

Regjeringen vil styrke innsatsen for å sikre lesbiske og homofile rettigheter, støtte homofile og lesbiske i å leve åpent og aktivt motarbeide diskriminering. Informasjon, kunnskap, målrettede tiltak og politisk handling er nøkkelen til bedre levekår. På denne bakgrunn er bevilgningen til dette arbeidet foreslått økt med 6 mill. kroner.

Det foreslås inntil 5 mill. kroner til arbeidet med å utforme et forbrukerpolitisk handlingsprogram som en tar sikte på å legge fram i 2007. Programmet skal gi en systematisk gjennomgang av utfordringer, mål og tiltak på områder som er viktige for forbrukernes hverdag. Videre er det foreslått å etablere en forbrukerportal for finansprodukter for at publikum lettere skal kunne orientere seg i markedene for sparing, lån og ulike typer forsikring.

3.10 Nærings- og handelsdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2006	Forslag 2007	Endring i pst.
<i>Programområde 17 Nærings- og handelsformål</i>			
17.00 Administrasjon	213,9	214,9	0,5
17.10 Infrastruktur og rammebetingelser	2 236,6	2 389,6	6,8
17.20 Forskning, nyskaping og internasjonalisering	2 633,3	2 794,4	6,1
17.30 Statlig eierskap	24,5	26,5	8,2
Sum før lånetransaksjoner	5 108,3	5 425,4	6,2
Lånetransaksjoner	30 250,0	33 550,0	10,9
Sum Nærings- og handelsformål	35 358,3	38 975,4	10,2
Sum Nærings- og handelsdepartementet	35 358,3	38 975,4	10,2

Regjeringen foreslår en samlet bevilgning på 5 425,4 mill. kroner for 2007 utenom lånetransaksjoner under Nærings- og handelsdepartementet.

I Regjeringens forslag til budsjett for Nærings- og handelsdepartementet er følgende områder gitt særlig prioritet:

- Økte bevilgninger til næringsrettet forskning.
- En videreføring av den kraftige satsingen på innovasjon.
- Økt satsing på markedsføring av Norge som reisemål.
- Bedre vilkår for norsk eksportindustri gjennom utvidede garantirammer under GIEK.
- Satsing på å sikre vekst og arbeidsplasser i de maritime næringene.

Regjeringen øker satsingen på *næringsrettet forskning* i 2007. Over Nærings- og handelsdepartementets budsjett foreslås det om lag 1,8 mrd. kroner til forskning. Det er om lag 170 mill. kroner eller 10,6 pst. mer enn i saldert budsjett for 2006. Det foreslås en økning på 158,6 mill. kroner i bevilgningene til romvirksomheten, særlig knyttet til romfartsprogrammer gjennom den europeiske romfartsorganisasjonen ESA. Fortsatt satsing på forsknings- og utviklingskontrakter bidrar til å stimulere til innovasjonsprosjekter med høyt teknologiinnhold innenfor prioriterte områder. Skattefunnordningen videreføres, og økonomistyringen i ordningen vil bli gjennomgått.

Regjeringen viderefører den kraftige satsingen på innovasjon. *Innovasjon Norge* er Regjeringens fremste virkemiddel for å fremme innovasjon, internasjonalisering og profilering av Norge og derigjennom nå målene om at Norge skal bli en ledende, innovativ og kunnskapsbasert økonomi. Regjeringen foreslår bevilgninger på i overkant av 1,1 mrd. kroner til landsdekkende ordninger under *Innovasjon Norge* i statsbudsjettet for 2007.

Regjeringen foreslår en utvidet offentlig satsing på profilering og markedsføring av Norge som reisemål både i Norge og i utlandet. Regjeringen foreslår å avsette 200 mill. kroner til reiselivssatsing i regi av *Innovasjon Norge* i 2007. Dette er en økning på 27,5 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2006.

Regjeringen foreslår å bedre vilkårene for norsk eksportindustri ved å utvide rammen for Garanti-Instituttet for Eksportkredits (GIEK) Alminnelige *garantiordning* fra 40 mrd. kroner til 50 mrd. kroner. Garantiordningene til GIEK bidrar til å sikre kontrakter for norske eksportører av varer og tjenester og til å fremme norske investeringer i utlandet. GIEKs garantiordning for investeringer i og eksport til utviklingsland (U-landsordningen) medvirker til at norske eksportører kan delta i utviklingsfremmende prosjekter i de fattigste landene. Rammen for U-landsordningen foreslås utvidet fra 1,5 til 2,1 mrd. kroner.

Nettolønnsordningen for sjøfolk ble utvidet fra 1. juli 2006. Regjeringen foreslår nå at også sikkerhetsbemanningen på Hurtigruteskipene, som betjener strekningen Bergen-Kirkenes, tas inn i nettolønnsordningen fra 1. juli 2007. Totalt foreslås 1 330 mill. kroner til tiltak for sysselsetting av sjøfolk i statsbudsjettet for 2007.

Norge er gjennom Gøteborgprotokollen forpliktet til å redusere årlige utslipp av NO_x betydelig fram mot 2010. For å bidra til at skipsfarten kan gjennomføre nødvendige utslippsreducerende tiltak legger Regjeringen opp til å videreføre *NO_xRED-programmet* med bevilgninger på til sammen 50 mill. kroner over tre år. Det foreslås bevilget 30 mill. kroner til utvikling av NO_x-relatert teknologi under ordningen Maritim utvikling i Innovasjon Norge og forskningsprogrammet Maroff i Norges forskningsråd.

Regjeringen vil redusere den tiden næringslivet må bruke på administrasjon. Gjennom prosjektet Kartlegging og forenkling 2006-2009 skal bedriftenes administrative kostnader ved etterlevelse av myndighetenes informasjonskrav kartlegges. Arbeidet skal gi grunnlag for å sette inn treffsikre forenklingstiltak som skal bidra til å gi norsk næringsliv en betydelig kostnadsreduksjon. Utvikling av gode og brukervennlige offentlige elektroniske tjenester til næringslivet vil være viktige bidrag. Regjeringen tar sikte på å gjøre Altinn til næringslivets felles portal for elektroniske tjenester fra det offentlige.

3.11 Fiskeri- og kystdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2006	Forslag 2007	Endring i pst.
<i>Programområde 16 Fiskeri-, havbruks- og kystforvaltning</i>			
16.10 Administrasjon	101,3	107,8	6,3
16.20 Forskning og innovasjon	1 057,3	1 152,3	9,0
16.30 Fiskeri- og havbruksforvaltning	342,5	434,2	26,8
16.60 Kystforvaltning	1 296,2	1 285,9	-0,8
Sum Fiskeri-, havbruks- og kystforvaltning	2 797,3	2 980,3	6,5
<i>Programområde 33 Arbeidsliv, Folketrygden</i>			
33.40 Arbeidsliv - Folketrygden	38,0	40,0	5,3
Sum Arbeidsliv, Folketrygden	38,0	40,0	5,3
Sum Fiskeri- og kystdepartementet	2 835,3	3 020,3	6,5

Fiskeri- og kystdepartementets budsjettforslag for 2007 har en utgiftsramme på 3 020,3 mill. kroner. Dette er en økning på 185 mill. kroner eller 6,5 pst. i forhold til saldert budsjett 2006.

Regjeringen vil føre en ny og helhetlig kystpolitikk. Fiskeri- og havbrukspolitikken skal bidra til langsiktig miljømessig forsvarlig verdiskaping for hele samfunnet og samtidig bidra til rettferdig fordeling av ressursene.

Hovedprioriteringene under Fiskeri- og kystdepartementet er:

- styrket marin forskning, herunder vaksineprogrammet
- nytt marint verdiskapingsprogram
- nordområdene, herunder styrket innsats mot ulovlig, udokumentert og uregulert fiske

Bevilgningene til marin forskning foreslås økt. Havforskningsinstituttets budsjett foreslås styrket med 2 mill. kroner til oppfølging og evaluering av nasjonale laksefjorder og laksevassdrag. I tillegg foreslås Fiskeridirektoratets budsjett styrket med 2 mill. kroner til oppfølging av arbeidet mot rømming av oppdrettsfisk, herunder kostnader knyttet til rømmingskommisjonen. Det foreslås å øke bevilgningen til Nasjonalt institutt for ernærings- og sjømatforskning (NIFES) med 2,5 mill. kroner for å styrke arbeidet med overvåking og dokumentasjon av fremmedstoffer, med særlig vekt på nordområdene. Det er satt i gang et norsk-indisk samarbeid innen vaksineforskning. Som en oppfølging av dette samarbeidet foreslås det en bevilgning på 20 mill. kroner til forskning på dyre- og fiskevaksiner

innenfor Fiskeri- og kystdepartementets tilskudd til Norges forskningsråd.

Det foreslås opprettet et marint verdiskapingsprogram med en bevilgning på 75 mill. kroner. Verdiskapingsprogrammet skal bygge på det marine innovasjonsprogrammet. Hoveddelen av økningen på 35 mill. kroner fra saldert budsjett 2006 skal gå til styrking av marint næringsliv i områder med særlige omstillingsbehov, i samspill med regionale marine miljø.

Det foreslås å styrke Fiskeridirektoratets budsjett med 7,5 mill. kroner som en videre opptrapping av innsatsen mot ulovlig, urapportert og uregulert fiske i Barentshavet.

Det foreslås innført et tilskudd til NO_x-reduserende tiltak i fiskeflåten, med en bevilgning på 75 mill. kroner i 2007. I tillegg foreslås det at Havforskningsinstituttet og Kystverket kompenseres for merkostnader knyttet til den foreslåtte avgiften på utslipp av NO_x.

Kystverkets budsjett foreslås styrket med 13,5 mill. kroner knyttet til arbeidet med å følge opp internasjonale krav til sikkerhetstiltak som skal gjennomføres i havneanlegg som betjener skip i internasjonal fart. Det foreslås at disse kostnadene finansieres av brukerne ved at det innføres en årsavgift for de havneterminalene som er omfattet av regelverket.

Det fremmes forslag om en bevilgning på 19,7 mill. kroner til utbygging av trafikksentralen i Vardø i tråd med investeringsplanen. 2007 er det første driftsåret til trafikksentralen, og bevilgningen til Kystverkets driftsutgifter foreslås derfor økt med om lag 5,5 mill. kroner knyttet til dette.

3.12 Landbruks- og matdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2006	Forslag 2007	Endring i pst.
<i>Programområde 15 Landbruk og mat</i>			
15.00 Landbruks- og matforvaltning m.m.	117,0	123,3	5,4
15.10 Matpolitikk	1 273,2	1 291,1	1,4
15.20 Forskning og utvikling	340,7	367,9	8,0
15.30 Næringsutvikling, ressursforvaltning og miljøtiltak	12 065,9	12 262,1	1,6
Sum Landbruks- og matdepartementet	13 796,7	14 044,4	1,8

Landbruks- og matdepartementets budsjettområde er økt med om lag 248 mill. kroner, eller 1,8 pst. i forhold til saldert budsjett 2006.

Hovedprioriteringene i budsjettforslaget for Landbruks- og matdepartementets budsjettforslag for 2007 er:

- Økning i bevilgningene og styrking av virkemidlene under jordbruksavtalen som styrker distrikts- og strukturprofilen, prioriterer bønder som henter en vesentlig del av inntektene fra gården, bedrer kapitaltilgangen ved å øke investeringsvirkemidlene, styrker miljøprofilen, styrker tiltak for beiting vesentlig, forbedrer velferdsordningene, styrker det økologiske jordbruket kraftig og legger til rette for næringsutvikling.
- Økning i bevilgningene til skogbruk og bioenergi, samt en styrking av virkemidlene.
- Reduksjon i avgifter og gebyrer i Mattilsynet, oppfølging av effektiviseringsforutsetningene, videreføring av en særskilt bevilgning til omstilling og økt innsats på områdene sporing av mat, kartlegging av *E. coli* og dokumentasjon av fremmedstoff i sjømat.
- Økning i bevilgningen til omstilling i Bioforsk med 20 mill. kroner.

Hoveddelen av Landbruks- og matdepartementets budsjettforslag gjelder bevilgningene til næringsavtalene for jordbruk og reindrift. Bevilgningene til næringsavtalene er på til sammen 11 673 mill. kroner og tilsvarer om lag 83 pst. av budsjettet.

Regjeringen foreslår et budsjett under programkategori 15.10 Matpolitikk på om lag 1 291 mill. kroner. I forhold til saldert budsjett 2006 er budsjettet økt med 17,9 mill. kroner. Mattilsynets budsjett foreslås økt med 7 mill. kroner. Videre er

det foreslått en økning i tilskudd til veterinær beredskap på 8,7 mill. kroner. Budsjettforslaget under Mattilsynet følger opp effektiviseringsforutsetningene og viderefører en særskilt bevilgning til omstilling på 15 mill. kroner. Videre er det satt av 10 mill. kroner til å øke innsatsen innen sporing av mat, kartlegging av *E. coli* og dokumentasjon av fremmedstoff i sjømat. Reduksjoner i omstillingskostnader og effektivisering i matforvaltningen har gitt grunnlag for å redusere gebyrer og avgifter på matområdet. Satsene på matproduksjonsavgiftene foreslås redusert med om lag 6 pst. I tillegg utvikles en rekke gebyrordninger.

Regjeringen foreslår et budsjett på 367,9 mill. kroner under programkategori 15.20 Forskning og utvikling i 2007. Dette er en økning på om lag 27 mill. kroner fra saldert budsjett 2006. Økningen omfatter 20 mill. kroner til omstilling i Bioforsk og 7 mill. kroner til forskningsinstituttene. Regjeringen vil prioritere forskning på matområdet med 10 mill. kroner fra den økte avkastningen fra Fondet for forskning og nyskaping.

Regjeringen foreslår et budsjett under programkategori 15.30 Næringsutvikling, ressursforvaltning og miljøtiltak på 12 262 mill. kroner. Dette er en økning på om lag 196 mill. kroner fra saldert budsjett 2006. Endringene er i hovedsak knyttet til jordbruksavtalen fra våren 2006. Jordbruksavtalen legger til rette for en nivåheving av inntektene i landbruket og styrker distrikts- og strukturprofilen. Regjeringen vil legge til rette for å styrke den skogbaserte verdiskapingen, og det foreslås å styrke virkemidlene knyttet til skogbruk og bioenergi vesentlig. Tilskuddene til dette foreslås styrket med 20 mill. kroner som en følge av jordbruksavtalen.

3.13 Samferdselsdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2006	Forslag 2007	Endring i pst.
<i>Programområde 21 Innenlands transport</i>			
21.10 Administrasjon m.m.	313,9	319,8	1,9
21.20 Luftfartsformål	698,6	678,8	-2,8
21.30 Vegformål	13 655,3	14 849,5	8,7
21.40 Særskilte transporttiltak	449,5	424,5	-5,6
21.50 Jernbaneformål	6 155,9	7 100,2	15,3
Sum Innenlands transport	21 273,2	23 372,8	9,9
<i>Programområde 22 Post og telekommunikasjoner</i>			
22.10 Post og telekommunikasjoner	241,8	226,6	-6,3
Sum Post og telekommunikasjoner	241,8	226,6	-6,3
Sum Samferdselsdepartementet	21 515,0	23 599,4	9,7

Regjeringen foreslår å bevilge om lag 23,6 mrd. kroner under Samferdselsdepartementet, en økning på 9,7 pst. eller om lag 2,1 mrd. kroner fra saldert budsjett 2006. Regjeringen foreslår en økning i bevilgningen til innenlands transport på om lag 10 pst. Herunder foreslås en vesentlig opptrapping av bevilgningene til transportinfrastrukturen, i samsvar med Stortingets vedtak i forbindelse med Nasjonal transportplan. Forslaget om en reduksjon i bevilgningen til post- og telekommunikasjon skyldes først og fremst lavere budsjett for Luftfartstilsynet fordi flyttingen av tilsynet til Bodø i hovedsak er fullført i 2006.

Regjeringens hovedprioriteringer i budsjettforslaget:

- Bevilgningen til Statens vegvesen og Jernbaneverket innebærer at Regjeringen for 2007 følger opp Stortingets vedtak ved behandlingen av Nasjonal transportplan for 2006-2015, med 1 milliard kroner mer per år både til veg- og jernbaneinfrastruktur enn i forslaget fra Regjeringen Bondevik II i Nasjonal transportplan.
- Regjeringen foreslår et historisk løft i jernbaneinvesteringene, med en økning på om lag 50 pst. sammenliknet med saldert budsjett 2006. For å prioritere oppgaver som er nødvendige for å ha en sikker og drifts stabil utvikling av togtrafikken, foreslås det å øke bevilgningene til vedlikehold av jernbanenettet med 15 pst. i forhold til saldert budsjett 2006. Bevilgningen til Jernbaneverket øker totalt med om lag 920 millioner kroner sammenliknet med saldert budsjett 2006.

- Forslaget til vegbudsjett innebærer et betydelig løft sammenliknet med bevilgningene de senere år. For å snu den mangeårige trenden med økt etterslep i vegvedlikeholdet, foreslås det å øke bevilgningen til vedlikehold med 25 pst. sammenliknet med saldert budsjett 2006. Samlet øker bevilgningen til Statens vegvesen med om lag 1,2 milliard kroner fra saldert budsjett 2006.

Budsjettforslaget til administrasjon m.m. omfatter Samferdselsdepartementets driftsbudsjett og bevilgningen til forskning og utvikling mv. Den høye innsatsen på forskning og utvikling mv. er opprettholdt fra 2006 til 2007.

De største bevilgningene til luftfartsformål er bevilgninger til kjøp fra flyselskaper for å opprettholde flyruter som ikke ellers ville blitt betjent. Formålet omfatter også bevilgninger til Luftfartstilsynets virksomhet.

Bevilgningsforslaget til veginvesteringer innebærer rasjonell utbygging av de veganlegg som er påbegynt på stamvegnettet. Det er lagt opp til anleggsstart i 2007 av seks større prosjekter på det øvrige riksvegnettet.

Økningen i bevilgningen til jernbaneinvesteringer med om lag 50 pst. innebærer blant annet at byggingen av nytt dobbeltspor på strekningen Lysaker-Sandvika kan starte i 2007. Videre innebærer det ombygging av Lysaker stasjon, dobbeltspor mellom Sandnes og Stavanger, og flere prosjekter som vil gi betydelig bedre utvikling av både gods- og persontransporten.

Særskilte transporttiltak omfatter bl.a. bevilgninger til en belønningsordning for bedre kollektivtransport og mindre bilbruk i byområdene, tilskudd til tilgjengelighetstiltak på transportområdet og kjøp av sjøtransporttjenester på strekningen Bergen – Kirkenes (Hurtigruta).

Nedgangen i budsjettforslaget for post og telekommunikasjoner på 6,2 pst. fra saldert budsjett for 2006 skyldes at flyttingen av Post- og teletilsynet til Lillesand i hovedsak er gjennomført i 2006.

3.14 Miljøverndepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2006	Forslag 2007	Endring i pst.
<i>Programområde 12 Miljøvern og regional planlegging</i>			
12.10 Fellesoppgaver, regional planlegging, forskning, internasjonalt arbeid m.m.	816,5	752,5	-7,8
12.20 Biomangfold og friluftsliv	694,5	766,9	10,4
12.30 Kulturminner og kulturmiljø	316,0	349,5	10,6
12.40 Forurensning	683,7	592,6	-13,3
12.50 Kart og geodata	362,8	369,1	1,7
12.60 Nord- og polarområdene	168,7	170,0	0,8
Sum før lånetransaksjoner	3 042,1	3 000,6	-1,4
Lånetransaksjoner	400,0	200,0	-50,0
Sum Miljøvern og regional planlegging	3 442,1	3 200,6	-7,0
Sum Miljøverndepartementet	3 442,1	3 200,6	-7,0

Miljøverndepartementets budsjett for 2007 foreslås økt med 89 mill. kroner til nye miljøtiltak, når en justerer for endringer i finansieringen av bilvraksystemet og forsinkelser i utbetalingene til nikkerverkene på Kolahalvøya. Hovedprioriteringene er:

- bevaring av naturmangfoldet,
- sikring av områder for friluftsliv,
- kulturminnevern,
- tiltak mot forurenset grunn og sjøbunn,
- oppfølging av Helhetlig forvaltningsplan for Barentshavet og
- styrking av det folkelige miljøengasjementet.

I budsjettforslaget legger Regjeringen stor vekt på å bevare det norske naturmangfoldet. Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til nytt skogvern med om lag 25 mill. kroner. Det frivillige vernet vektlegges. Regjeringen vil i 2006 ta stilling til verneområdet for Trillemarka-Rollagsfjell og legge saken fram for Stortinget tidlig i 2007. Bevilgningene til forvaltning og skjøtsel av verneområder foreslås økt med i alt 8,5 mill. kroner.

Bevilgningene til kartlegging og overvåking av biologisk mangfold foreslås økt med 9,4 mill. kroner. Det foreslås også en bevilgning på 5 mill. kro-

ner til de to villreinsentrene som ble etablert i 2006.

Bevilgningen til arbeid mot parasitten *Gyrodactylus salaris* foreslås økt med 8,5 mill. kroner fra saldert budsjett 2006. Bevilgningen til kalking av vassdrag foreslås videreført på samme høye nivå som i 2006.

Regjeringen prioriterer arbeidet med å sikre friluftsområder for folk flest, særlig i strandsonen og i og omkring de store byene. Den foreslåtte økningen i tilsagnsfullmakten på 30,9 mill. kroner gjør at Miljøverndepartementet vil kunne holde innsatsen til oppkjøp av arealer i strandsonen på det samme høye nivået som i 2006. Miljøverndepartementet og andre departementer samarbeider med Oslo kommune om utvikling av grøntområder og kulturmiljø i Groruddalen. Handlingsplanen for økt tilgjengelighet gjennom universell utforming vil bli fulgt opp.

Innsatsen for kulturminnevern foreslås økt i 2007. Blant annet foreslås bevilgningen til Riksantikvarens verdiskapingsprogram økt med 3 mill. kroner fra saldert budsjett 2006. Forslaget om økt kapital i Norsk kulturminnefond på 200 mill. kroner vil gi grunnlag for ytterligere satsing på kulturminneformål i årene framover.

Mye av arbeidet med miljøgifter og helsefarlige kjemikalier skjer internasjonalt. Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til internasjonalt arbeid med 2,5 mill. kroner. Høsten 2006 vil det bli lagt fram en stortingsmelding om helse- og miljøfarlige kjemikalier for å styrke innsatsen på dette feltet.

Arbeidet med opprydding i forurenset sjøbunn og forurenset jord fortsetter med høy prioritet. I løpet av høsten 2006 vil det bli lagt frem to handlingsplaner for henholdsvis arbeidet med forurenset jord i barnehager og på lekeplasser og opprydding i forurenset sjøbunn. Handlingsplanene vil bli fulgt opp i 2007.

Helhetlig og kunnskapsbasert forvaltning av hav og vannforekomster er et viktig arbeid som blir foreslått videreført i 2007. Programmet for overvåking av sjøfugl, SEAPOP, og programmet for kartlegging av sjøbunn, MAREANO, videreføres. Tiltak i de nordlige havområdene foreslås i tillegg økt med 10 mill. kroner for å følge opp Helhetlig forvaltningsplan for Barentshavet.

Regjeringen legger stor vekt på det folkelige miljøengasjementet og foreslår å bevilge om lag 6 mill. kroner til tiltak for å styrke miljøinteressen i befolkningen.

3.15 Fornyings- og administrasjonsdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2006	Forslag 2007	Endring i pst.
<i>Programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner</i>			
00.10 Det kongelige hus	141,3	162,5	15,0
Sum Konstitusjonelle institusjoner	141,3	162,5	15,0
<i>Programområde 01 Fellesadministrasjon</i>			
01.00 Administrasjon mv.	539,4	623,1	15,5
01.10 Fylkesmannsembetene	1 047,9	1 089,5	4,0
01.20 Fellestjenester	409,8	412,9	0,7
01.30 Partistøtte	279,8	303,9	8,6
01.40 Pensjoner m.m.	9 048,2	8 617,6	-4,8
01.50 Konkurransopolitikk	92,6	83,1	-10,2
01.60 Statsbygg	2 313,5	2 891,3	25,0
Sum Fellesadministrasjon før lånetransaksjoner	13 731,2	14 021,3	2,1
Lånetransaksjoner	200,0	1 900,0	850,0
Sum Fellesadministrasjon	13 931,2	15 921,3	14,3
Sum Fornyings- og administrasjonsdepartementet	14 072,4	16 083,8	14,3

Forslag til budsjettramme for Fornyings- og administrasjonsdepartementet for 2007 er på 14 183,8 mill. kroner når lånetransaksjoner er holdt utenom. Dette er en økning med 311,4 mill. kroner (2,2 pst.) i forhold til saldert budsjett 2006.

Fornyings- og administrasjonsdepartementet har koordineringsansvaret for den nasjonale IT-politikken. Fornyings- og administrasjonsdepartementet arbeider for at informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) skal støtte opp om en helhetlig politikk for å bedre velferdssamfunnet. Regjeringen tar sikte på å legge fram en egen melding til Stortinget om IKT i løpet av 2006. IKT er et av de sentrale virkemidlene i arbeidet med å for-

nye offentlig sektor og for å kunne tilby brukertilpassede, offentlige, digitale tjenester. Utviklingen av tjenestene skal drives fram av innbyggernes behov, og være med på å forenkle samhandlingen mellom innbyggerne og det offentlige.

Soria Moria-erklæringen har som mål at hele landet skal ha tilbud om tilknytning til bredbåndnett innen utgangen av 2007. Ifølge en rapport fra Teleplan vil bredbånddekningen i løpet av 2006 være om lag 95 pst. og fremdeles økende. Det vil allikevel være behov for særskilt stimulering av bredbåndutviklingen i visse områder. Regjeringen foreslår derfor å videreføre tilleggsbevilgningen på 50 mill. kroner til utbygging av bredbånd som ble

gitt i forbindelse med behandlingen av St.prp. nr. 66 (2005-2006). Regjeringen vil videre understøtte den markedsbaserte bredbåndsutbyggingen gjennom en tilpasning av den eksisterende Høykom-ordningen, og legger opp til at fylkeskommunene vil bli oppfordret til å ta på seg en samordnende rolle. Den totale bevilgningen til Høykom i 2007 blir med Regjeringens forslag nær 122 mill. kroner.

Til sentrale tiltak i arbeidet med fornying av offentlig sektor foreslås det bevilget midler til bl.a. disse tiltakene:

- Styrke innsatsen for utvikling av elektroniske tjenester, bruk av åpne IT-standarder og felles offentlige infrastrukturkomponenter.
- Arbeide med å etablere en bedre plattform for styring, organisering og ledelse i staten.
- Understøtte de ulike sektorenes fornyingsarbeid i spørsmål om organisering, finansieringsformer og arbeidsdeling mellom ulike typer statlige organer.
- Lansere systemet «StatRes» som skal utvikle og formidle kunnskap om statlig produksjon, kvalitet, resultater og ressursbruk, i første omgang for en avgrenset mengde med pilotområder, inkludert høyere utdanning.
- Igangsette forsøksvirksomhet med arbeidstidsreformer i samarbeid med partene i arbeidslivet, hvor en vil undersøke om tilpasset arbeidstid kan medvirke til at seniorer venter med å gå av med pensjon.

Programkategori 00.10 Det Kongelige hus omfatter bevilgningene til kongehuset. Økningen på 15 pst. fra saldert budsjett 2006 har bl.a. sammenheng med oppstart av interiørprosjektet ved Oscarshall slott, som Det Kongelige Hoff har ansvaret for.

Prosjektet gjelder innvendig rehabilitering av bygget, og omfatter sikring og restaurering av kunst, møbler og annet inventar. Prosjektet har en ramme på 45 mill. kroner.

Bevilgningen på programområde 01 Fellesadministrasjon foreslås økt med om lag 290 mill. kroner utenom lånetransaksjoner. Dette tilsvarer en økning på 2,1 pst. En vesentlig del av bevilgningene til fornyingsarbeidet, herunder IKT-området, budsjetteres over denne programkategorien.

Under programkategori 01.30 Partistøtte er økningen i budsjettforslaget på 8,6 pst. Dette skyldes bl.a. at støtten til de politiske fylkesungsdomsorganisasjonene er økt sammenliknet med saldert budsjett 2006.

Under programkategori 01.40 Pensjoner m.m. er det i 2006 budsjettet med 1 660 mill. kroner i forbindelse med sluttoppgjør for Posten Norge AS i Statens Pensjonskasse. Dette elementet faller følgelig bort i 2007. På den annen side bidrar en forventet økning i pensjonsutbetalingene til økte utgifter, noe som bidrar vesentlig til at den samlede utgiftsbevilgningen foreslås redusert med 430,5 mill. kroner.

Nedgangen med 10,2 pst. i bevilgningsforslaget under programkategori 01.50 Konkurransopolitikk er i hovedsak knyttet til at bevilgningen i forbindelse med flyttingen av Konkurransetilsynet til Bergen ikke videreføres.

Under programkategori 01.60 Statsbygg skyldes bevilgningsøkningen fra 2 313,5 mill. kroner i saldert budsjett 2006 til 2 891,3 mill. kroner (25 pst.) i hovedsak at flere byggeprosjekter som Stortinget har vedtatt igangsatt tidligere år, har økt aktivitet i 2007.

3.16 Finansdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2006	Forslag 2007	Endring i pst.
<i>Programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner</i>			
00.30 Regjering	222,1	233,9	5,3
00.40 Stortinget og underliggende institusjoner	1 166,2	1 213,1	4,0
Sum Konstitusjonelle institusjoner	1 388,3	1 447,0	4,2
<i>Programområde 23 Finansadministrasjon</i>			
23.10 Finansadministrasjon	440,3	474,6	7,8
23.20 Skatte- og avgiftsadministrasjon	4 946,9	5 093,1	3,0
23.30 Offisiell statistikk	505,3	586,8	16,1
23.40 Andre formål	11 025,6	11 600,8	5,2
Sum Finansadministrasjon	16 918,1	17 755,3	4,9
<i>Programområde 24 Statlig gjeld og fordringer, renter og avdrag, mv.</i>			
24.10 Statsgjeld, renter og avdrag mv.	18 120,5	16 092,6	-11,2
Sum før lånetransaksjoner	18 120,5	16 092,6	-11,2
Lånetransaksjoner	328,2	36 020,1	10 873,6
Sum Statlig gjeld og fordringer, renter og avdrag, mv.	18 448,7	52 112,7	182,5
Sum Finansdepartementet	36 755,1	71 315,0	94,0

Under Finansdepartementet foreslås det bevilget totalt 71 315,0 mill. kroner. Utenom lånetransaksjoner er forslaget på 35 294,9 mill. kroner. Dette er en reduksjon på 1 132,0 mill. kroner, eller 3,1 pst., i forhold til saldert budsjett 2006.

I Regjeringens forslag til budsjett for Finansdepartementet er følgende områder gitt særlig prioritet:

- Arbeidet med Statens pensjonsfond
- Kjøp av klimavoter i samsvar med Kyotoavtalen
- IT-investeringer i skatteetaten, toll- og avgiftsetaten og Senter for statlig økonomistyring
- Innsats mot skatte- og avgiftsunndragelser og annen økonomisk kriminalitet
- Reorganisering av skatteetaten

Programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner omfatter Regjeringen, Statsministerens kontor,

Regjeringsadvokaten og Stortinget med underliggende institusjoner, og er økt med 58,7 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2006.

Programområde 23 Finansadministrasjon er økt med 837,2 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2006. Hovedårsakene til økningen er økte utgifter til merverdiavgiftskompensasjon til private og idéelle virksomheter, og at det for 2007 fremmes forslag om kjøp av klimavoter for å bidra til å oppfylle Norges forpliktelser i Kyotoavtalen.

Programområde 24 Statlig gjeld og fordringer, renter og avdrag mv. Utgiftene til renter på den innenlandske statsgjelden anslås å bli redusert med vel 2,0 mrd. kroner i forhold til saldert budsjett 2006. Økte utgifter til lånetransaksjoner er knyttet til forfallsstrukturen på innenlandsk statsgjeld.

3.17 Forsvarsdepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2006	Forslag 2007	Endring i pst.
<i>Programområde 04 Militært forsvar</i>			
04.10 Militært forsvar m.v	30 610,2	30 988,9	1,2
Sum Militært forsvar	30 610,2	30 988,9	1,2
Sum Forsvarsdepartementet	30 610,2	30 988,9	1,2

Forsvarsdepartementets budsjettforslag for 2007 har en utgiftsramme på 30 988,9 mill. kroner. Dette er en økning på 378,7 mill. kroner eller 1,2 pst. i forhold til saldert budsjett for 2006. Justert for lønns- og priskompensasjoner og andre tekniske endringer innebærer budsjettforslaget en reell reduksjon på 366 mill. kroner, eller 1,2 pst., i forhold til saldert budsjett for 2006.

De viktigste budsjettprioriteringene er:

- Operativ virksomhet styrkes med om lag 0,5 mrd. kroner, som hovedsakelig skal gå til nordområdene samt styrke evnen til deltakelse i internasjonale operasjoner i FN- og NATO-regi.
- Materiellinvesteringer videreføres på 2006-nivå.
- Bygge- og anleggsvirksomhet reduseres med om lag 0,5 mrd. kroner.

Regjeringen vil ha et moderne forsvar, tilpasset nye sikkerhetsutfordringer. Nye og mer sammensatte trusler øker behovet for et fleksibelt forsvar som kan håndtere et bredt spekter av ulike oppgaver.

I Soria Moria-erklæringen har Regjeringen pekt ut nordområdene som Norges viktigste strategiske satsingsområde i årene som kommer. Regjeringen vil styrke Forsvarets evne til oppgaveløsning, med vekt på tilstedeværelse og suverenitetshevdelse i nord. Dette følges opp med forslag om økte bevilgninger til forsvarsaktivitet i nord. Regjeringen vil videre legge opp til et aktivt internasjonalt engasjement, med ambisjon om økt satsing på FN-ledede operasjoner.

Med vekt på Soria Moria-erklæringens formuleringer om forsvarspolitikken vil Regjeringen følge opp gjeldende langtidsplan for Forsvaret i perioden 2005-2008, jf. Innst. S. nr. 234 (2003-2004) og St.prp. nr. 42 (2003-2004). Kapasiteter som dekker et bredt oppgavespekter, har hurtig reaksjons- og forflytningsevne og som bidrar til reell fornyelse, gis høy prioritet. Budsjettmessig skjerming av materiellinvesteringene, og målrettet bruk av investeringsmidlene, er nødvendig for å tilrettelegge for dette og for å styrke Forsvarets operative evne. På personellområdet overføres ressurser fra

støttevirksomhet til operativ virksomhet. Den allmenne verneplikten opprettholdes, men må tilpasses en ny tid. Forsvarets behov skal legges til grunn for praktiseringen.

Budsjettforslaget for 2007 gir rom for fortsatt modernisering og betydelig operativ aktivitet. Lavere budsjetttrammer og forsinkelser i planlagte innsparinger medfører imidlertid at innføring av enkelte nye kapasiteter forsinkes og forskyves ut over planperioden 2005-2008. De betydelige strukturelle utfordringene dette skaper, vil best kunne håndteres i en helhetlig sammenheng gjennom neste langtidsplan for Forsvaret, som er planlagt lagt fram for Stortinget våren 2008.

Det foreslås økte driftsbudsjetter til alle forsvarsgrenene, slik at operative og utøvende aktiviteter, spesielt i nordområdene, kan styrkes. *Hæren* styrkes mest for å kunne bygges opp mot vedtatte mål for 2008. Regjeringens ambisjon om gradvis å øke den norske deltakelsen i internasjonale freds- og stabiliseringsoperasjoner i FN- og NATO-regi vil dermed kunne følges opp. Styrkingen av *Sjøforsvaret* går i hovedsak til å dekke innføringen av nye fregatter. I *Luftforsvaret* økes vedlikeholdet av de sentrale flysystemene og treningen for kampfly. Kvalitetsreformen i *Heimevernet* videreføres. *Kystvaktens* budsjett økes for å tilrettelegge for økt aktivitet, med fokus på nordområdene. Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget når de presise rammene og kostnadene for norsk deltakelse i internasjonale operasjoner i 2007, bl.a. i Sudan og Libanon, er endelig avklart. For å bidra til varig stabilitet og demokrati i Afghanistan, vil ISAF (*International Security Assistance Force*) også i 2007 være hovedsatsingsområdet for vårt militære engasjement i utlandet. Antall vernepliktige opprettholdes minst på 2006-nivå. Ved innkalling av kvinner til frivillig sesjon i 2007 legges det til rette for at kvinneandelen i førstegangstjenesten kan øke.

Materiellinvesteringene foreslås holdt på tilnærmet samme nivå som i saldert budsjett 2006. Dette vil muliggjøre en betydelig fornyelse av strukturen, men er ikke tilstrekkelig til å følge opp forny-

elsen av Forsvaret i det tempo som er forutsatt i langtidsplanen. Den største satsingen i 2007 er innenfor sjøstridssystemer, med hovedvekt på nye fregatter og nye Skjold-klasse missiltorpedobåter. *Bygge- og anleggsinvesteringene* foreslås redusert. Dette er forsvarlig, da det i grunnlaget for neste langtidsplan blir utredet endringer i basestruktu-

ren som, dersom disse blir besluttet, vil kunne påvirke innretningen på bygge- og anleggsinvesteringene. Bevilgningen i 2007 vil derfor i hovedsak bli benyttet til å gjennomføre prioriterte omstillingstiltak, effektiviseringstiltak og fornyelse av eiendom, bygg og anlegg som har nådd sin tekniske levealder.

3.18 Olje- og energidepartementet

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2006	Forslag 2007	Endring i pst.
<i>Programområde 18 Olje- og energiformål</i>			
18.00 Administrasjon	156,8	152,5	-2,7
18.10 Petroleum ¹	452,7	304,9	-32,6
18.20 Energi og vannressurser	430,1	447,5	4,0
18.25 Energiomlegging	44,5	46,5	4,5
18.30 Teknologi og internasjonalisering	637,2	1 302,5	104,4
18.70 Statlig petroleumsvirksomhet	20 400,0	19 822,0	-2,8
Sum før lånetransaksjoner	22 121,3	22 075,9	-0,2
Lånetransaksjoner	0,0	10 000,0	
Sum Olje- og energiformål	22 121,3	32 075,9	45,0
Sum Olje- og energidepartementet	22 121,3	32 075,9	45,0

¹ Driftstilskudd til Petoro AS er fra og med 2007 flyttet fra programkategori 18.10 til programkategori 18.70.

Under Olje- og energidepartementet foreslås det bevilget totalt 32 075,9 mill. kroner. Utenom petroleumsvirksomheten og lånetransaksjoner er forslaget på 2 475,9 mill. kroner. Dette er en økning på 754,6 mill. kroner eller 43,8 pst. i forhold til saldert budsjett 2006.

I Regjeringens forslag til budsjett for Olje- og energidepartementet er følgende områder gitt særlig prioritet:

- Rensing av CO₂ fra gasskraftverk på Kårstø og CO₂-kjeder.
- Energieffektivisering og fornybar energi.
- Oppfølging av Helhetlig forvaltningsplan for Barentshavet gjennom ressurskartlegging utenfor kysten av de nordlige delene av Nordland og Troms.

Regjeringspartiene har i Soria Moria-erklæringen sagt at Regjeringen vil samarbeide med utbyggere av gasskraftverk om anlegg for CO₂-fangst og bidra økonomisk til at dette kan gjennomføres. For 2007 foreslås det bevilget 720 mill. kroner til det videre arbeidet med å realisere et renseanlegg på Kårstø, arbeid med CO₂-kjeder og til juridiske vurderinger vedrørende statlig engasjement.

Regjeringen ønsker å utvide satsingen på energieffektivisering, fornybar varme og fornybar elektrisitet gjennom Energifondet og Enova ved å etablere Grunnfond for energieffektivisering og fornybar energi. Det foreslås bevilget et kapitalinnskudd på 10 mrd. kroner i grunnfondet i 2007. Avkastningen vil komme inn på statsbudsjettet fra og med 2008. Det foreslås en tilsagnsfullmakt på 400 mill. kroner som gjør at Enova allerede fra 2007 kan øke innsatsen på området. Regjeringen vil foreslå ytterligere 10 mrd. kroner i innskudd i 2009. Avkastningen fra grunnfondet anslås dermed til om lag 880 mill. kroner fra 2010, og vil bidra til at Enovas aktivitetsnivå blir mer enn dobbelt så høyt som i 2006. Regjeringen har fastsatt et samlet mål på 30 TWh økt fornybar energi-produksjon og energieffektivisering fra 2001 til 2016.

Som en oppfølging av St.meld. nr. 8 (2005-2006) Helhetlig forvaltning av det marine miljøet i Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten, foreslås det å starte opp et program for ressurskartlegging i Nordland VII og Troms II i 2007. Programmet vil være flerårig og følger opp Regjeringens ønske om å styrke kunnskapsgrunnlaget i

områdene utenfor Vesterålen. I 2007 foreslås det bevilget 70 mill. kroner til innsamling av seismikk i Nordland VII.

Arbeidet med å avdekke og sikre områder som er utsatt for skred i tilknytning til vassdrag videreføres i 2007 på om lag samme nivå som lagt til grunn i saldert budsjett 2006.

Foruten utgifter knyttet til Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (19 600 mill. kroner) og lånetransaksjoner, består den største delen av utgiftene på Olje- og energidepartementets budsjett i 2007 av utgifter til drift av departementet og underliggende virksomheter, og til etablering av renseanlegg på Kårstø. Ut over dette består utgiftene hovedsakelig av tilskudd til forskning og teknologiutvikling, infrastruktur for naturgass og internasjonalisering av petroleumsvirksomheten.

3.19 Ymse utgifter og inntekter

Under programområde ymse utgifter foreslås det bevilget 9 719,7 mill. kroner, som i sin helhet er ført under kap. 2309 Tilfeldige utgifter. Bevilgningen står som motpost til tilleggsbevilgninger, bl.a. til lønnsoppgjør for statsansatte, regulering av pensjoner mv. i folketrygden, takstforhandlinger for privatpraktiserende leger, fysioterapeuter og psykologer og til uforutsette utgifter.

På kapittel 5309 Tilfeldige inntekter foreslås det bevilget 52,8 mill. kroner. Dette gjelder enkelte mindre, uforutsette inntekter som ikke inngår på andre inntektskapitler i statsbudsjettet.

4 Oversikt over budsjettets utgifter og inntekter

4.1 Innledning

I dette kapitlet gis det en oversikt over statsbudsjettets utgifter og inntekter, gruppert etter utgiftsart, jf. boks 4.1. Regjeringens politiske prioriterin-

ger i budsjettet er beskrevet i kapittel 2. Folketrygdens utgifter er omtalt i kapittel 5. Fagproposisjonene gir mer utfyllende og detaljerte framstillinger av Regjeringens budsjettforslag.

Boks 4.1 Statsbudsjettets inndeling

Statsbudsjettet blir inndelt i kapitler som igjen er inndelt i poster, jf. § 4 i bevilgningsreglementet. Stortingets bevilgningsvedtak er knyttet til beløpet under den enkelte post. Kapitlene nummereres fortløpende i ulike nummerserier for de ulike departementene, mens nummereringen av postene følger et fastlagt mønster hvor postnummeret brukes som kode for hva slags type utgift eller inntekt det er tale om. Bevilgningsreglementet krever også at de ulike utgiftene og inntektene skal inndeles i fire avdelinger. Dette skjer ved å inndeles postnummerseriene i følgende avdelinger etter art:

Utgifter

1. Statens egne driftsutgifter: Postene 1-29
2. Nybygg, anlegg mv.: Postene 30-49
3. Overføringer til andre: Postene 50-89
4. Utlån, statsgjeld mv.: Postene 90-99

Inntekter

1. Salg av varer og tjenester: Postene 1-29
2. Inntekter i forbindelse med nybygg, anlegg mv.: Postene 30-49
3. Overføringer fra andre: Postene 50-89
4. Tilbakebetalinger mv.: Postene 90-99

4.2 Oversikt over budsjettets utgifter

4.2.1 Oversikt over budsjettets samlede utgifter

De samlede forslag til utgiftsbevilgninger på statsbudsjettet for 2007 utgjør 1 202,7 mrd. kroner medregnet lånetransaksjoner og overføringer til Statens pensjonsfond - Utland. I forhold til saldert budsjett 2006 øker de samlede utgiftene med om lag 121,1 mrd. kroner. Bevilgninger i utgiftsavdelingen «overføringer til andre» utgjør 77 pst. av de totale bevilgningene på utgiftssiden. Utgifter til Statens pensjonsfond - Utland og Folketrygden utgjør hovedvekten av disse bevilgningene. Utenom petroleumsvirksomheten, overføring til Statens pensjonsfond - Utland og lånetransaksjoner, foreslås det samlede utgifter på 692,9 mrd. kroner, som

er en økning i forhold til saldert budsjett 2006 på 36,6 mrd. kroner. Endringer fra saldert budsjett 2006 til anslag på regnskap 2006 er nærmere omtalt i kapittel 7.

Den nye ordningen for regionalt differensiert arbeidsgiveravgift innebærer et lavere avgiftsnivå for mange statlige virksomheter. Utgiftsrammene for statlige virksomheter og mottakere av tilskudd er derfor nedjustert tilsvarende forventet reduksjon i arbeidsgiveravgiften. Netto endring i utgiftsrammen for statlige virksomheter og private virksomheter som mottar tilskudd over statsbudsjettet er beregnet til 926 mill. kroner i 2007. Av endringen utgjør vel 350 mill. kroner reduserte driftsutgifter for statlige virksomheter og 576 mill. kroner reduserte tilskudd, hvorav vel 400 mill. kroner gjelder helseforetakene.

Tabell 4.1 Statsbudsjettets utgifter

	Saldert budsjett 2006	Anslag på regnskap 2006	Mill. kroner Gul bok 2007
Driftsutgifter	100 482	97 802	109 355
Nybygg, anlegg mv.	39 985	43 393	40 334
Overføringer til andre	864 225	901 517	927 708
Utlån, gjeldsavdrag mv.	76 896	77 463	125 286
Sum utgifter	1 081 588	1 120 174	1 202 683

Kilde: Finansdepartementet

4.2.2 Driftsutgifter (postene 1-29)

Driftsutgiftene budsjetteres over postene 1-29. Driftsutgiftene omfatter lønn til statsansatte og kjøp av varer og tjenester til statlige virksomheter, i tillegg til statens forretningsdrift. I forslaget til statsbudsjett for 2007 utgjør driftsutgiftene 109,4 mrd. kroner. Det blir ikke bevilget driftsutgifter og driftsinntekter for statsaksjeselskap, statsforetak og statlige virksomheter som er omgjort til stiftelser, ettersom disse ikke er inkludert i statsbudsjettet. Det bevilges heller ikke driftsutgifter på driftspostene (1-29) for statlige nettobudsjetterte virksomheter eller helseforetak.

Tabell 4.2 gir en oversikt over de største utgiftsområdene innenfor statens driftsutgifter. De spesifiserte utgiftsgruppene summerer seg til 79,5 mrd. kroner, tilsvarende 73 pst. av driftsutgiftene. Tabellen viser at store statsetater som arbeids- og velferdsetaten, Forsvaret, samferdselsetatene, politi og rettsvesen og forvaltningen av skattesystemet representerer de største driftsutgiftene.

Andre driftsutgifter på 29,9 mrd. kroner gjelder blant annet en rekke statlige direktorater, tilsyn og etater. Flere av disse virksomhetene er helt eller delvis selvfinansiert. Bruttoføring av statsbudsjettet innebærer derfor at disse virksomhetene har både innteks- og utgiftsposter i statsbudsjettet.

Fra saldert budsjett 2006 til budsjettforslaget for 2007 øker driftsutgiftene med knapt 9 mrd. kroner. Dette må blant annet ses i lys av at reserven for tilleggsbevilgninger på kapittel 2309 Tilfeldige utgifter øker med 3¼ mrd. kroner. Denne økningen kan forklares dels med at lønnsveksten og reguleringen av grunnbeløpet anslås høyere fra 2006 til 2007 enn fra 2005 til 2006, og dels av at bevilgningen i saldert budsjett 2006 ikke i tilstrekkelig grad tok høyde for tilleggsbevilgninger til uforutsette utgifter i gjennomføringen av 2006-budsjettet. Veksten i driftsutgiftene fra 2006 til 2007 gjelder også merutgifter i 2007 som følger av lønnsoppgjøret i 2006, samt forslag til økte bevilgninger til drift og vedlikehold av vegger og jernbanen.

Tabell 4.2 Driftsutgifter (postene 1-29)

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2006	Anslag på regnskap 2006	Gul bok 2007
Forsvaret	20 294	20 346	20 754
Drift av statens veger	6 348	6 715	7 110
Jernbane	3 102	3 219	3 282
Politi og påtalemyndigheten	8 737	8 823	9 017
Rettsvesen	1 850	1 901	1 889
Kriminalomsorg	2 040	2 100	2 291
Arbeidsmarkedsetaten	2 193	2 203	0
Trygdeetaten	4 994	4 979	0
Arbeids- og velferdsetaten	0	0	7 616
Skatte-, avgifts- og tolladministrasjon	4 685	4 698	4 833
Statens Pensjonskasse mv.	8 981	9 048	8 499
Departementene og Statsministerens kontor	5 271	5 316	5 520
Statlig lønnsoppgjør, grunnbeløpsregulering mv.	5 970	1 905	9 720
Statens forretningsdrift	-358	-351	-371
Andre driftsutgifter	26 425	26 900	29 194
Sum driftsutgifter	100 482	97 802	109 355

Kilde: Finansdepartementet

Reserveavsetningen under kapittel 2309 Tilfeldige utgifter, post 01 Driftsutgifter foreslås bevilget med 9,7 mrd. kroner. Denne bevilgningen benyttes til å dekke økte utgifter blant annet til lønnsoppgjør for statsansatte, regulering av pensjoner mv. i folketrygden, takstforhandlinger for privatpraktiserende leger, fysioterapeuter og psykologer, samt uforutsette utgifter i løpet av det kommende budsjettåret. Ved regnskapsavslutningen vil således ikke hele det bevilgede beløpet på denne posten bli regnskapsført som driftsutgifter. I anslag på regnskap for 2006 er bevilgningsøkningen som følge av trygdeoppgjøret våren 2006 fordelt på ulike overføringskapitler, mens det er lagt til grunn at kapittel 2309 Tilfeldige utgifter reduseres tilsvarende. Forslag om nedsettelse av bevilgningen under kapittel 2309 vil bli fremmet i nysalderingsproposisjonen senere i høst.

Den største andelen av beløpet under Statens Pensjonskasse er utgifter til pensjoner til statsansatte som dekkes etter lov om Statens Pensjonskasse. Den resterende delen av beløpet omfatter driftsbevilgninger til Statens Pensjonskasse, utgifter til tjenstepensjon gitt som gavepensjon av statskassen og arbeidsgiveravgift til folketrygden på pensjonsinnskuddet.

Driftsresultatet til statens forretningsdrift består av de ulike forvaltningsbedriftenes driftsinntekter fratrukket driftsutgifter, avskrivninger, renter og eventuelle avsetninger til reguleringsfond. Driftsresultatet skal ifølge bevilgningsreglementet føres opp i statsbudsjettets utgiftsdel. Denne bestemmelsen omfatter forvaltningsbedriftene under budsjettkapitlene 2445-2490. Driftsresultatet føres på post 24. Statsaksjeselskap, statsforetak eller andre statsbedrifter som er organisert som egne rettssubjekter, tas ikke med på statsbudsjettet med brutto inntekter og utgifter.

Brutto driftsinntekter i statens forretningsdrift tas inn i budsjettet på underpost som et negativt beløp, siden de føres på budsjettets utgiftsside. Et negativt tall for 24-posten totalt betyr dermed at det er et netto driftsoverskudd. Unntaket fra bruttoprinsippet gjelder bare driftsbudsjettet. For investeringsutgifter, tilskudd mv., følges bruttoprinsippet for føringer i statsbudsjettet også for forretningsdriften. Disse beløpene inngår i oversiktene over de ulike utgiftsartene nedenfor.

Selv om alle investeringer i forretningsdriften blir utgiftsført brutto, blir renter beregnet som om statens nettoinvesteringsbidrag skulle være et lån fra statskassen, og det foretas avskrivninger på

grunnlag av bokført kapital. Avskrivninger og renter blir ført som underposter på post 24, og det samlede avskrivings- og rentebeløp for den samlede forretningsdriften tas til inntekt på statsbudsjettets inntektsside, jf. nærmere omtale av forretningsdriften i avsnitt 4.3.2.

4.2.3 Nybygg, anlegg mv. (postene 30-49)

Utgiftene til investeringer budsjetteres på postene 30-49 og omfatter nybygg og anlegg, vedlikehold, ombygginger og utstyrsanskaffelser som er så betydelige at de har karakter av investering. Investeringer i forretningsdriften vil også framkomme i statens balansekonto som fast kapital, mens investeringer i konsumkapital ikke aktiveres.

Tabell 4.3 Nybygg, anlegg mv. (postene 30-49)

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2006	Anslag på regnskap 2006	Gul bok 2007
Statens petroleumsvirksomhet	19 400	23 515	18 300
Forsvaret	9 328	9 308	9 257
Riksveganlegg	5 067	5 215	5 408
Statsbygg	1 315	1 315	1 595
Bygg utenfor husleieordningen	1 127	1 127	1 500
Jernbaneverket	1 477	1 489	2 220
Andre investeringsbevilgninger	2 271	1 424	2 055
Sum investeringer	39 985	43 393	40 334

Kilde: Finansdepartementet

Størstedelen av statens investeringer foretas innenfor petroleumsvirksomheten, Forsvaret og samferdselssektoren. Utenom disse investeringsformålene, utgjør de statlige byggebevilgningene, som er samlet under Statsbygg, en stor del av investeringene. Det samlede investeringsnivået utgjør 40,3 mrd. kroner i budsjettforslaget for 2007. Utgifter til vedlikehold, utstyrsanskaffelser og ombygginger er fordelt på de ulike etatenes utgiftskapitler. Tabell 4.3 viser de største statlige investeringsformålene. De spesifiserte formålene utgjør 95 pst. av investeringsomfanget. Bevilgningene på postene 30-49 gir ikke et helhetlig bilde av statens samlede investeringsaktiviteter ettersom investeringer i sykehus finansieres med tilskudd over statsbudsjettet og at deler av vegutbyggingen finansieres med bompenger som ikke budsjetteres på statsbudsjettet.

Utenom investeringene i petroleumsvirksomheten, foreslås de samlede investeringene økt med knapt 1,5 mrd. kroner, fra knapt 20,6 mrd. kroner i saldert budsjett 2006 til vel 22,0 mrd. kroner i budsjettforslaget for 2007. Dette gjelder i hovedsak forslag om økte investeringer i riksveger, jernbanen og økte bevilgninger til igangsatte bygge- og anleggsprosjekter.

4.2.4 Overføringer til andre (postene 50-89)

Overføringer til andre budsjetteres på postene 50-89 i statsbudsjettet. Overføringene deles inn i tre faste undergrupper:

- 50-59 Overføringer til andre statsregnskap
- 60-69 Overføringer til kommuneforvaltningen
- 70-89 Andre overføringer (tilskudd)

Tabell 4.4 Overføringer til andre (postene 50-89)

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2006	Anslag på regnskap 2006	Gul bok 2007
<i>Postene 50-59</i>			
Overføring til Statens pensjonsfond - Utland	327 939	360 878	364 893
Øvrige overføringer til andre statsregnskap	31 965	32 392	33 611
Sum overføringer til andre statsregnskap	359 904	393 270	398 504
<i>Postene 60-69</i>			
Rammetilskudd	53 865	53 829	56 465
Øvrige overføringer til kommuneforvaltningen	41 437	42 200	44 662
Sum overføringer til kommuneforvaltningen	95 302	96 029	101 127
<i>Postene 70-89</i>			
Folketrygden	234 677	238 376	245 239
Øvrige overføringer	174 342	173 842	182 838
Sum andre overføringer (tilskudd)	409 019	412 218	428 076
Sum overføringer til andre (postene 50-89)	864 225	901 517	927 708

Kilde: Finansdepartementet

Overføringer til statlige fond eller avsetningskonti i Norges Bank budsjetteres på overføringspostene til andre statsregnskap (postene 50-59). Når Stortinget har vedtatt en bevilgning, overfører det respektive departement midlene til et slikt fond, og utbetaling fra fondene skjer dels i budsjettåret og dels i påfølgende år.

Postene 50-59 brukes også til overføringer til statlige institusjoner hvor drifts- og investeringsutgifter gis som en netto bevilgning. Slike institusjoner er underlagt departemental instruksjonsmyndighet og defineres ikke som selvstendige rettssubjekter. Blant annet Norges forskningsråd, universitetene og statlige høyskoler er nettobudsjetterte. Bevilgningene føres derfor på 50-post. Den dominerende bevilgningen på 50-post er overføring til Statens pensjonsfond - Utland. Den samlede økningen i overføringer til andre statsregnskap fra saldert budsjett 2006 til budsjettforslaget for 2007 med 38,6 mrd. kroner gjelder i hovedsak økte overføringer til utenlandsdelen av Statens pensjonsfond.

Postene 60-69 omfatter overføring til kommunenes og fylkeskommunens forvaltningsbudsjetter. Overføring til kommunale og fylkeskommunale bedrifter som er organisert som selvstendige rettsssubjekter, føres under postene 70-89. Overføringer til kommunesektoren gis dels som rammetilskudd over Kommunal- og regionaldepartementets budsjett og dels som øremerkede tilskudd som

bevilges over flere departementers budsjetter. Økningen i øremerkede tilskudd til kommunesektoren fra 2006 til 2007 gjelder i hovedsak bevilgningen til barnehager som foreslås økt med 3,2 mrd. kroner fra saldert budsjett 2006. Nivået på rammetilskuddene til kommunesektoren kan variere betydelig fra år til år som følge av tekniske endringer, herunder størrelsen på de kommunale skattørene.

Utgiftspostene 70-89 omfatter andre overføringer i form av tilskudd til f.eks. husholdninger, organisasjoner, private bedrifter mv. og utgjør til sammen 428,1 mrd. kroner i forslaget til statsbudsjett for 2007. Utgifter under folketrygden utgjør 245,2 mrd. kroner av dette, jf. nærmere omtale i kapittel 5. Postene omfatter også overføringer til statlige og kommunale foretak som er organisert som selvstendige rettsssubjekter. Dette omfatter blant annet tilskudd til de regionale helseforetakene. Spesialisthelsetjenesten ble overtatt av staten i 2002. Før dette hadde sykehusene og spesialisthelsetjenesten vært fylkeskommunenes ansvar. I 2007 foreslås det samlede tilskuddet til helseforetakene på 75,0 mrd. kroner.

Tilskudd utenom folketrygden og helseforetakene beløper seg i det foreslåtte budsjettet for 2007 til 107,8 mrd. kroner. Disse overføringene inkluderer et bredt spekter av ordninger som er forskjellige med hensyn til målgrupper, formål og bevilgningsstørrelse, herunder barnetrygd, kontant-

støtte, tilskudd til internasjonale organisasjoner og bistandsmidler.

4.2.5 Utlån, statsgjeld mv. (postene 90-99)

Postene 90-99 på statsbudsjettets utgiftsside inneholder bevilgninger som endrer sammensetningen

av statens formuesportefølje i kapitalregnskapet. De største postene i 2007 er avdrag på innenlandsk statsgjeld, økning av kapitalen i Fondet for forskning og nyskaping, etableringen av Grunnfondet for energieffektivisering og fornybar energi og utlån til statsbankene.

Tabell 4.5 Utlån, statsgjeld mv. (postene 90-99)

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2006	Anslag på regnskap 2006	Gul bok 2007
Avdrag innenlandsk statsgjeld	328	328	36 020
Lån til statsbankene	58 756	58 818	63 124
Omlegging av energibruk og energiproduksjon	0	0	10 000
Boliglån til statsansatte	200	700	1 900
Fondet for forskning og nyskaping	14 000	14 000	10 000
Lån til regionale helseforetak	2 865	2 865	3 700
Andre lånetransaksjoner	747	752	542
Sum utlån, statsgjeld mv.	76 896	77 463	125 286

Kilde: Finansdepartementet

Økningen i avdragene på innenlandsk statsgjeld fra 2006 til 2007 skyldes forfallstrukturen på statsgjelden som innebærer at avdragene kan variere sterkt fra år til år.

Det foreslås bevilget 3,7 mrd. kroner i lån til helseforetakene i 2007. Den samlede gjelden til helseforetakene er økende og låneopptaket har fra 2002 til inngangen til 2006 økt fra nær null til i underkant av 9 mrd. kroner.

Til boliglånordningen for statsansatte foreslås det en bevilgning på 1,9 mrd. kroner i budsjettforslaget for 2007. Den samlede porteføljen av utlån til denne ordningen var ved inngangen av 2006 på 12,2 mrd. kroner.

4.3 Oversikt over statsbudsjettets inntekter

4.3.1 Oversikt over statsbudsjettets samlede inntekter

De samlede inntektsbevilgningene på statsbudsjettet for 2007 er anslått til 1 137,1 mrd. kroner, medregnet lånetransaksjoner og overføringene fra Statens pensjonsfond - Utland. Skatter og avgifter utgjør 583,9 mrd. kroner, mens inntektene fra statlig petroleumsvirksomhet utgjør 384,5 mrd. kroner. Disse bevilgningene utgjør i alt 85 pst. av de samlede inntektene. Utenom petroleumsvirksomheten, overføring fra Statens pensjonsfond - Utland og lånetransaksjoner, foreslås det økte inntekter i forhold til saldert budsjett 2006 på 50,3 mrd. kroner.

Tabell 4.6 Statsbudsjettets inntekter

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2006	Anslag på regnskap 2006	Gul bok 2007
Salg av varer og tjenester (driftsinntekter)	133 468	146 307	132 970
Inntekter i forbindelse med nybygg, anlegg mv.	17 689	16 805	16 179
Skatter, avgifter og andre overføringer	853 534	879 599	928 248
Tilbakebetalinger mv.	54 450	56 994	59 682
Sum inntekter	1 059 142	1 099 705	1 137 079

Kilde: Finansdepartementet

4.3.2 Statsbudsjettets driftsinntekter (postene 1-29)

somheten utgjør 122,3 mrd. kroner som er 92 pst. av driftsinntektene.

Driftsinntektene foreslås bevilget med 133,0 mrd. kroner i 2007. Driftsinntektene fra petroleumsvirk-

Tabell 4.7 Driftsinntekter (postene 1-29)

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2006	Anslag på regnskap 2006	Gul bok 2007
Statens petroleumsvirksomhet	121 100	134 100	122 300
Andre driftsinntekter	12 368	12 207	10 670
Sum driftsinntekter	133 468	146 307	132 970

Kilde: Finansdepartementet

Utover inntekter fra petroleumsvirksomheten nyttes postene 1-29 på statsbudsjettets inntektsside til inntekter fra salg av varer og tjenester, f.eks.:

- Salg av materiell, publikasjoner og andre varer
- Utleie av materiell, bygninger og anlegg
- Oppdrag
- Gebyrer
- Tilfeldige inntekter

Blant annet inntekter fra spilloverskuddet fra Norsk tipping, inntekter til departementene for dekning av ODA-godkjente flyktningeutgifter i Norge, rettsgebyr og øvrige gebyrinntekter inngår i denne inntektskategorien.

Statens forretningsdrift

Inntektsbevilgningene under statens forretningsdrift omfatter flere inntektsarter, men omtales samlet nedenfor.

Statens forretningsdrift vil i 2007 bestå av virksomheten under forvaltningsbedriftene Statsbygg, Garanti-Instituttet for eksportkreditt (GIEK), Statens kartverk, Statens Pensjonskasse og NVE Anlegg.

I 2007 er det budsjettert med 2,5 mrd. kroner i inntekter under statens forretningsdrift.

Det samlede avskrivingsbeløpet for den statlige forretningsdriften føres under kapittel 5491 Avskrivning på statens kapital i statens forretningsdrift. Avskrivningene beregnes på grunnlag av bokført kapital per 31. desember året før budsjettåret. Det benyttes et lineært avskrivningssystem der avskrivningstiden for ulike avskrivingsobjekter varierer med forventet levetid. Ved salg av eiendommer i Statsbygg avskrives også bokført verdi av eiendommene. Avskrivningene utgiftsføres under hver enkelt virksomhets driftsbudsjett. Sum avskrivninger i 2007 beløper seg til 443,4 mill. kroner.

Renter av statens kapital i forretningsdriften tas samlet til inntekt under kapittel 5603 Renter av sta-

tens kapital i statens forretningsdrift. Grunnlaget for renteberegning er bedriftenes brutto investeringer fratrukket avskrivninger og bedriftenes egne avsetninger til investeringsformål. Rentesaften for netto investeringsbidrag det enkelte år tilsvarende gjennomsnittlig rente på 5-års statsobligasjoner i 12-månedersperioden fram til 30. september året før budsjettåret. Lånet forutsettes å ha en løpetid på 5 år, og må deretter eventuelt fornyes. Renter av statens kapital i forretningsdriften foreslås bevilget med 64,9 mill. kroner i 2007.

Avsetning til investeringsformål tas til inntekt under hver enkelt virksomhet som foretar slike avsetninger. Avsetningen utgjør en del av kontantoverskuddet fra driften som benyttes til å finansiere investeringer. Det aktuelle beløpet utgiftføres på driftsbudsjettet under hver enkelt forvalt-

ningsbedrift før driftsresultatet fastsettes, og avsetningene må derfor også føres opp på statsbudsjettets inntektsside. Samlede avsetninger til investeringsformål i 2007 er 920,9 mill. kroner.

I tabell 4.8 er inntektene på statsbudsjettet under statens forretningsdrift splittet opp. I tillegg til tallene nevnt i tabellen er det inntekter under forretningsdriften fra Statsbygg, GIEK, salg av eiendom på Fornebu og fra salg av utstyr under NVE Anlegg. Inntektene under Statsbygg på 455,6 mill. kroner er knyttet til salg av eiendommer, mens inntekter under GIEK på 688,8 mill. kroner er knyttet til tilbakeføring fra gammel portefølje. Inntektene knyttet til salg av eiendom på Fornebu utgjør 7,4 mill. kroner, mens salgsinntektene under NVE Anlegg utgjør 1,0 mill. kroner.

Tabell 4.8 Renter, avskrivninger og avsetninger til investeringsformål i 2007 for statens forretningsdrift

	1 000 kroner		
	Avskrivninger	Renter	Avsetninger til investerings- formål
Statsbygg	398 445	61 800	880 000
Statens kartverk	9 174	2 051	0
Statens Pensjonskasse	30 614	55	40 898
NVE Anlegg	5 200	1 000	0
Sum	443 433	64 906	920 898

Kilde: Finansdepartementet

Beregning av rente for mellomværende med statskassen

Forvaltningsbedriftenes mellomværende med statskassen kan betraktes som en bruks- og kassakredittkonto for håndtering av kortsiktige likviditetssvingninger. For samtlige virksomheter under statens forretningsdrift skal det beregnes renter av mellomværende med statskassen. Renten er knyttet opp mot renten på statssertifikater etter en nærmere bestemt beregningsregel slik at den reflekterer rentenivået i Norge.

Kapittel 5603 Renter av statens kapital i statens forretningsdrift, post 81 Renter av mellomregnskapet, budsjetteres ikke.

4.3.3 Inntekter i forbindelse med nybygg, anlegg mv. (postene 30-49)

Inntekter i forbindelse med nybygg og anlegg er på 16,2 mrd. kroner i budsjettforslaget for 2007, og det er inntektene i forbindelse med nybygg og anlegg i statens petroleumsvirksomhet som utgjør størstedelen av disse inntektene.

Tabell 4.9 Inntekter i forbindelse med nybygg, anlegg mv. (postene 30-49)

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2006	Anslag på regnskap 2006	Gul bok 2007
Statens petroleumsvirksomhet	15 800	14 900	13 700
Andre inntekter i forbindelse nybygg, anlegg mv.	1 889	1 905	2 479
Sum inntekter i forbindelse med nybygg, anlegg mv.	17 689	16 805	16 179

Kilde: Finansdepartementet

Inntektspostene 30-49 på statsbudsjettets inntektsside deles i to grupper.

Postene fra 30 til 39 inneholder inntektsbevilgninger under statens forretningsdrift, herunder avskrivninger på statens kapital i statens forretningsdrift, avsetninger til investeringsformål, overføringer fra bedriftenes egne fond og andre fond, samt andre inntekter av statens forretningsdrift i forbindelse med bygg og anlegg, jf. omtalen ovenfor.

Post 30 brukes for øvrig også for avskrivninger under kapittel 5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten. Det foreslås budsjettert med inntekter på 13,7 mrd. kroner på denne posten i 2007, og den utgjør således 85 pst. av bevilgningene i denne kategorien.

Postene fra 40 til 49 gjelder salg av fast eiendom og tilskudd og refusjoner i forbindelse med statens bygge- og anleggsarbeider fra statlige særregnskap, kommuner og andre. Som eksempler kan nevnes tilskudd og refusjoner vedrørende byggearbeider ved statlige skoler, samt anleggsarbei-

der ved statens havneanlegg, flyplassanlegg og veganlegg.

4.3.4 Overføringer fra andre (postene 50-89)

Inntektspostene fra 50 til 89 på statsbudsjettets inntektsside deles inn i følgende undergrupper:

- Postene fra 50 til 59 nyttes til overføringer fra andre statlige regnskaper, for eksempel statlige fond.
- Postene fra 60 til 69 omfatter overføringer fra kommunenes forvaltningsbudsjetter.
- Postene fra 70 til 79 brukes til statsskatt på formue og inntekt, avgifter på omsetning, produksjon og driftsmidler, avgifter på arv, dokumenter, spill og andre fiskalavgifter.
- Under postene fra 80 til 84 føres renteinntekter, mens utbytte på aksjer, bøter, erstatninger, tilbakebetaling av gitte tilskudd mv. blir budsjettert på postene 85-89.

Tabell 4.10 Overføringer fra andre (postene 50-89)

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2006	Anslag på regnskap 2006	Gul bok 2007
<i>Postene 50-59</i>			
Overføring fra Statens pensjonsfond - Utland	70 795	59 543	57 042
Øvrige overføringer fra andre statsregnskap	449	450	249
Sum overføringer fra andre statsregnskap	71 244	59 993	57 291
<i>Postene 60-69</i>			
Overføringer fra kommuner	612	612	633
<i>Postene 70-79</i>			
Inntekter under postene 70-79	740 118	750 184	815 257
<i>Postene 80-89</i>			
Renter, utbytte mv.	41 561	48 558	55 068
Sum overføringer fra andre (postene 50-89)	853 534	859 347	928 248

Kilde: Finansdepartementet

For postene 70-79 er det en økning på 75,1 mrd. kroner fra saldert budsjett 2006 til budsjettforslaget for 2007. Denne økningen skyldes i hovedsak økte skatter og avgifter fra Fastlands-Norge og økte inntekter fra petroleumsvirksomheten.

Inntektsøkningen for postene 80-89 på 13,5 mrd. kroner fra saldert budsjett 2006 til budsjettforslaget for 2007 kan i stor grad tilskrives høyere utbytteinntekter og renteinntekter.

Skatter og avgifter fra Fastlands-Norge

Skatte- og avgiftsanslagene for 2007 tar utgangspunkt i reviderte anslag for 2006, hvor bl.a. ny informasjon om utviklingen i innbetalte skatter og avgifter er innarbeidet. I tillegg er skatte- og avgiftsanslagene basert på de vekstforutsetninger for bl.a. sysselsetting, etterspørsel, lønninger og priser som er lagt til grunn i Nasjonalbudsjettet 2007. Det er også tatt hensyn til virkningene av forslaget til skatte- og avgiftsopplegg og forslaget om kommunale og fylkeskommunale skattører.

Samlede skatter og avgifter til statskassen fra Fastlands-Norge anslås å utgjøre 583,9 mrd. kroner i 2007, en økning på 31,6 mrd. kroner eller 5,7 pst. fra anslag på regnskap for 2006. Skatter på inntekt og formue er anslått til 153,6 mrd. kroner i statsbudsjettet for 2007, tilsvarende en økning på 8,9 pst. fra anslag på regnskap for 2006. Økningen må ses på bakgrunn av en reduksjon av de kommunale og fylkeskommunale skattørene mot en tilsvarende stigning i satsen for fellesskatt, tilsvarende 4,4 mrd. kroner. Trygdeavgift og arbeidsgiveravgift til folketrygden i 2007 er samlet anslått til 174,9

mrd. kroner, som tilsvarer en økning på 4,4 pst. fra 2006. En gjeninnføring og omlegging av den differensierte arbeidsgiveravgiften har bidratt til å redusere anslåtte inntekter fra arbeidsgiveravgiften med om lag 2,6 mrd. kroner fra 2006 til 2007. Merverdiavgiften er anslått å utgjøre 168,2 mrd. kroner i 2007, som tilsvarer en økning på 4,5 pst. fra året før. Øvrige særavgifter medregnet tollinntekter, er samlet anslått til 87,2 mrd. kroner i 2007. Det er en økning på 5,4 pst. fra året før.

Skatte- og avgiftsopplegget for 2007 er nærmere omtalt i avsnitt 2.2, i St.prp. nr. 1 (2006-2007) Skatte-, avgifts- og tollvedtak og i Ot.prp. nr. 1 (2006-2007) Skatte- og avgiftsopplegget 2007 - Lovendringer.

Utbytte

Det foreslås samlede inntekter fra utbytte med 26,4 mrd. kroner for 2007. Dette er en økning i forhold til anslag på regnskap for 2006 på 2 mrd. kroner. Økningen knytter seg i hovedsak til NSB AS, Posten Norge AS, Avinor AS og Statkraft SF. I forhold til saldert budsjett 2006 foreslås utbytteinntektene økt med 8,5 mrd. kroner. Det er særlig utbytte fra Statoil ASA og selskapene under Nærings- og handelsdepartementet som foreslås økt.

For de børsnoterte selskapene har ikke Regjeringen laget egne anslag på utbytte i 2007, men teknisk videreført utbetalt utbytte per aksje i 2006. Det vises for øvrig til nærmere omtale i de enkelte departementers fagproposisjoner.

Tabell 4.11 viser anslag på regnskap for utbytte fra de enkelte selskapene i 2006 og forslag i 2007.

Tabell 4.11 Utbytte fra statlig eide selskaper

Kap.	Post ¹	Selskap	Mill. kroner		
			Saldert budsjett 2006	Anslag på regnskap 2006	Gul bok 2007
5611	85	NSB AS	116,0	246,0	328,0
5616	85	Kommunalbanken AS	0	0	21,2
5618	85	Posten Norge AS	216,0	0	471,0
5622	85	Avinor AS	40,0	26,4	339,0
5623	85	BaneService AS	0	3,5	3,0
5630	85	Norsk Eiendomsinformasjon	6,8	6,8	6,8
5631	85/86	A/S Vinmonopolet	28,8	28,8	28,8
5651	85	Selskaper under Landbruksdepartementet ²	0,8	0,8	0,8
5652	85	Statsskog SF	8,5	7,3	8,5
5656	85	Selskaper under Nærings- og handelsdepartementet ³	9 176,5	11 310,8	12 472,9
5680	85	Statnett SF	85,0	87,0	45,5
5685	85	Statoil ASA	8 139,0	12 593,0	12 593,0
5692	85	Den nordiske investeringsbank	82,1	82,1	81,9
Sum utbytte			17 899,5	24 392,5	26 400,4

¹ Postnummereringen er endret i forhold til 2006. Tabellen viser postnummer for 2007.

² Veterinærmedisinsk oppdragscenter AS og Graminor AS.

³ Statkraft SF, Norsk Hydro ASA, DnB NOR ASA, Telenor ASA, Kongsberg Gruppen ASA, Yara International ASA, Cermaq ASA, Argentum Fondsinvesteringer AS, Entra Eiendom AS, Eksporthfinans ASA, Nammo AS, Store Norske Spitsbergen Kullkompani AS, Mesta AS, GIEK Kredittforsikring AS og Electronic Chart Centre AS.

4.3.5 Tilbakebetalinger mv. (postene 90-99)

Postene fra 90 til 99 på statsbudsjettets inntekts- side inneholder avdrag på lån fra staten, salg av statens aksjer og obligasjoner, samt opptak av lån.

Postene beskriver endringer i sammensetningen av statens formue som framkommer i statens kapitalregnskap. Først og fremst dreier det seg om avdrag og tilbakebetalinger fra statsbanker og statsbedrifter.

Tabell 4.12 Tilbakebetalinger mv., utenom petroleumsvirksomheten (postene 90-99)

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2006	Anslag på regnskap 2006	Gul bok 2007
Avdrag fra statsbankene	53 049	52 542	56 425
Andre tilbakebetalinger	1 401	4 452	3 257
Sum tilbakebetalinger	54 450	56 994	59 682

Kilde: Finansdepartementet

Tilbakebetalingene anslås til 59,7 mrd. kroner i 2007, hvorav 56,4 mrd. kroner fra statsbankene og 3,3 mrd. kroner fra statsbedrifter.

4.4 Petroleumsvirksomhetens utgifter og inntekter

4.4.1 Oversikt over petroleumsvirksomhetens utgifter og inntekter

Utgiftene til petroleumsvirksomheten består av Statens direkte økonomiske engasjement i petrole-

umsvirksomhetens (SDØEs) andel av investeringene på norsk kontinentalsokkel og overføringer til Statens petroleumsforsikringsfond. Budsjetterte utgifter for 2007 framgår av tabell 4.13.

Tabell 4.13 Utgifter til petroleumsvirksomheten

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2006	Anslag på regnskap 2006	Gul bok 2007
SDØE - Pro et contra-oppgjør	0	16	0
SDØE - Investeringer	19 400	22 300	18 300
SDØE - Overføringer til Statens petroleumsforsikringsfond	1 000	1 199	1 300
Sum utgifter til petroleumsvirksomheten	20 400	23 515	19 600

Kilde: Finansdepartementet

SDØEs andel av investeringene på sokkelen forventes i 2007 å bli 18,3 mrd. kroner. Dette er en reduksjon på 1,1 mrd. kroner i forhold til saldert budsjett 2006. Investeringsutgiftene i 2007 gjelder særlig Troll olje, Ormen Lange, Heidrun, Gjøa, Gullfaks, Snorre, Snøhvit og Åsgard, der utgiftene til sammen utgjør over 10 mrd. kroner.

Overføringene til Statens petroleumsforsikringsfond anslås til 1,3 mrd. kroner i 2007. Dette

er en økning på 300 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2006. Overføringene gjenspeiler hva SDØE alternativt måtte ha betalt i forsikringspremier i det private forsikringsmarkedet.

Inntektene fra petroleumsvirksomheten omfatter skatt og avgift på utvinning (inkludert CO₂-avgift), aksjeutbytte fra Statoil ASA og inntekter fra SDØE. Inntektene fra SDØE omfatter i hovedsak driftsresultat, kalkulatoriske avskrivninger og renter.

Tabell 4.14 Inntekter fra petroleumsvirksomheten

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2006	Anslag på regnskap 2006	Gul bok 2007
Driftsresultat SDØE	121 100	134 100	122 300
Avskrivninger og renter under SDØE	23 000	21 900	20 800
Skatt og avgift på utvinning, inkl. CO ₂ -avgift	196 100	215 800	228 800
Aksjeutbytte fra Statoil ASA	8 139	12 593	12 593
Sum inntekter fra petroleumsvirksomheten	348 339	384 393	384 493

Kilde: Finansdepartementet

Driftsresultat fra SDØE er anslått til 122,3 mrd. kroner for 2007. Dette er en økning på 1,2 mrd. kroner i forhold til saldert budsjett 2006. Mens det i saldert budsjett 2006 var lagt til grunn en gjen-

nomsnittlig oljepris på 350 kroner per fat, er det i forutsetningen for 2007-budsjettet lagt til grunn en forventet pris på 390 kroner per fat.

De kalkulatoriske størrelsene avskrivninger og renter inngår som utgifter ved beregningen av SDØEs driftsresultat, samtidig som de føres som inntekter på egne poster. På denne måten skiller man ut den delen av driftsinntektene som dekker avskrivning av investeringer og finansieringskostnadene ved investeringene.

Betalte skatter og avgifter fra petroleumsvirksomheten, inkludert CO₂-avgift, er anslått til 228,8 mrd. kroner i 2007. Dette er 13,0 mrd. kroner høyere enn anslag på regnskap for 2006.

Påløpte skatter og avgifter anslås til 246,4 mrd. kroner i 2006 og 229,3 mrd. kroner i 2007. Forskjellen mellom betalte skatter og påløpte skatter har

sammenheng med reglene om innbetaling av terminskatt, som fører til et etterslep i innbetalingene.

Når det gjelder aksjeutbytte fra Statoil ASA foreligger det ikke offentlig informasjon med prognose for årsresultat for 2006. Regjeringen har derfor ikke beregnet anslag for utbytte for 2006 som utbetales i 2007. I budsjettet for 2007 legges det foreløpig til grunn samme betalte utbytte som i 2006. Dette er i tråd med tidligere praksis.

Statens samlede netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten er summen av inntekter fra petroleumsvirksomheten fratrukket utgiftene. Tabell 4.15 viser hvordan netto kontantstrøm framkommer.

Tabell 4.15 Kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2006	Anslag på regnskap 2006	Gul bok 2007
Inntekter SDØE	144 100	156 000	143 100
Utgifter SDØE	-20 400	-23 515	-19 600
Skatt og avgift på utvinning inkl. CO ₂ -avgift	196 100	215 800	228 800
Aksjeutbytte fra Statoil ASA	8 139	12 593	12 593
Netto kontantstrøm	327 939	360 878	364 893

Kilde: Finansdepartementet

4.4.2 Statens pensjonsfond - Utland

Statens samlede netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten skal i sin helhet overføres til Statens pensjonsfond - Utland fra statsbudsjettets utgiftsside på kapittel 2800. Sammen med avkastningen på fondets kapital utgjør denne overføringen fondets inntekter. Den delen av fondets inntekter som forutsettes anvendt over statsbudsjettet til å dekke det oljekorrigerte underskuddet, overføres deretter fra fondet til statsbudsjettets inntektside. Det blir dermed avsatt midler i fondet dersom overføringen fra fondet til statsbudsjettet er lavere enn netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten.

Anslagene på overføringer til og fra Statens pensjonsfond - Utland vil bli endret i løpet av budsjettåret, basert på oppdaterte anslag på kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten og statsbudsjettets oljekorrigerte underskudd. Tilbakeføringen fra fondet for 2007 vil bli endelig fastsatt ut fra anslag på statsregnskapet i forbindelse med nysalderingen av budsjettet i desember 2007. Loven om Statens pensjonsfond sier at statsbudsjettets netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten i sin helhet skal overføres til Statens pensjonsfond - Utland. Denne overføringen fastlegges dermed endelig ut fra regnskapsførte netto petroleumsinntekter som framkommer først etter terminavslutning.

Tabell 4.16 Statens pensjonsfond - Utland. Inntekter og utgifter 2006-2007

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2006	Anslag på regnskap 2006	Gul bok 2007
Netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomhet	327 939	360 878	364 893
- Overført til statskassen	70 795	59 543	57 042
+ Renter og utbytte	59 300	49 000	75 300
= Overskudd i Statens pensjonsfond - Utland	316 444	350 335	383 151
Memo:			
Kapital i fondet pr. 31.12. (målt til markedsverdi mrd. kroner)			2 182

Kilde: Finansdepartementet

4.5 Oppsummering. Saldering av statsbudsjettet og finansieringsbehov

mes derfor av differansen mellom utlån og tilbakebetalinger og bevilges over kapittel 5999 Statslåne- midler, post 90. Brutto finansieringsbehov anslås til 65,6 mrd. kroner i 2007.

Statsbudsjettet gjøres opp i balanse før låne- transaksjoner. Brutto finansieringsbehov bestem-

Tabell 4.17 Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov

	Mill. kroner		
Inntekter/utgifter/balanse	Saldert budsjett 2006	Anslag på regnskap 2006	Gul bok 2007
1. Inntekter (ekskl. tilbakebetalinger mv. og overføringer fra Statens pensjonsfond - Utland)	933 897	983 168	1 020 355
2. Utgifter (ekskl. utlån, avdrag på statsgjeld mv.)	1 004 692	1 042 711	1 077 397
3. Overskudd før lånetransaksjoner, før overføring til Statens pensjonsfond - Utland (1-2)	-70 795	-59 543	-57 042
4. Overføring fra Statens pensjonsfond - Utland	70 795	59 543	57 042
5. Overskudd før lånetransaksjoner (3+4)	0	0	0
6. Utlån, gjeldsavdrag mv.	76 896	77 463	125 286
7. Tilbakebetalinger mv.	54 450	56 994	59 682
8. Utlån mv., netto (6-7)	22 446	20 468	65 604
9 Samlet finansieringsbehov - av kontantbeholdning og lånemidler (8-5)	22 446	20 468	65 604

Kilde: Finansdepartementet

5 Folketrygdens utgifter og inntekter

5.1 Folketrygdens utgifter

Folketrygdens budsjett omfatter utgifter under programområdene 28 Stønad ved fødsel og adopsjon, 29 Sosiale formål, 30 Stønad ved helsetjenester og 33 Arbeidsliv. Ansvaret for de ulike delene av folketrygden er fordelt mellom fire departementer. Barne- og likestillingsdepartementet har ansvaret for programområde 28 Foreldrepenger. Arbeids- og inkluderingsdepartementet har ansvaret for programområde 29 Sosiale formål og for størstedelen av programområde 33 Arbeidsliv. Helse- og omsorgsdepartementet har ansvaret for programområde 30 Stønad ved helsetjenester. Fis-

keri- og kystdepartementet har ansvaret for ett budsjettkapittel på programområde 33 Arbeidsliv.

Regjeringens samlede forslag til utgifter på alle folketrygdens programområder for 2007 er på 245 463 mill. Dette er en økning på 5 457 mill. kroner i forhold til saldert budsjett for 2006. I tillegg er utgiftene vedrørende trygdeetaten og Trygderetten flyttet fra programområde 29 Sosiale formål til programområde 09 Arbeid og sosiale formål på statsbudsjettet. Dette utgjør 5 147 mill. kroner. Korrigert for slike tekniske endringer (flyttinger) er veksten i folketrygdens utgifter om lag 10,6 mrd. kroner.

Tabell 5.1 Folketrygdens utgifter

Programområde	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2006	Anslag på regnskap	Gul bok 2007
28 Foreldrepenger	10 505,0	10 470,0	10 979,9
29 Sosiale formål ¹	188 385,7	194 448,4	207 097,6
30 Helsetjenester	19 226,0	19 258,0	20 018,0
33 Arbeidsliv	21 889,1	19 477,0	7 367,1
Sum	240 005,8	243 653,4	245 462,6

¹ Ytelsene til yrkesrettet attføring er flyttet over fra programområde 33 Arbeidsliv til nytt kap. 2653 under programområde 29. Dette utgjør 12 197 mill. kroner i 2007. I tillegg er utgiftene vedrørende trygdeetaten og Trygderetten flyttet fra programområde 29 Sosiale formål til programområde 09 Arbeid og sosiale formål.

Kilde: Finansdepartementet

Programområde 28 Foreldrepenger

Programområde 28, kap. 2530 Foreldrepenger, omfatter foreldrepenger til yrkesaktive, engangstønad ved fødsel og adopsjon og feriepenger av foreldrepenger til arbeidstakere mv. Stønadsordningene under dette kapitlet skal kompensere for inntektsbortfall i forbindelse med fødsel og adopsjon og sikre økonomisk støtte til kvinner som ikke har rett til foreldrepenger. Stønadsordningene under kap. 2530 Foreldrepenger er hjemlet i folketrygdlovens kap. 14.

Foreslått bevilgning under programområde 28 Foreldrepenger er på 10 980 mill. kroner. Totalt sett innebærer dette en økning i forhold til saldert budsjett for 2006 på om lag 4,5 pst., noe som i stor grad skyldes vekst i beregningsgrunnlaget for ytelsene som følge av lønnsvekst. I tillegg inngår blant annet helårseffekten av utvidet fedrekvote fra 1. juli 2006.

Programområde 29 Sosiale formål

Programområde 29 Sosiale formål omfatter ordninger som skal kompensere for inntektsbortfall ved

sykdom og uførhet (sykepenger, rehabiliteringspenger, attføringspenger, attføringsstønader, tidsbegrenset uførestønad og uførepensjon), pensjoner (alderspensjon og etterlattepensjon), stønader til enslige forsørgere, stønader og hjelpemidler til personer med nedsatt funksjonsevne, samt enkelte andre stønader. Det foreslås bevilget 207 098 mill. kroner i 2007, mot 188 386 mill. kroner i saldert budsjett for 2006. Dette innebærer en økning i forhold til saldert budsjett for 2006 på 18 712 mill. kroner, eller 9,9 pst. Nærmere 12,2 mrd. kroner av dette skyldes at ytelsene til yrkesrettet attføring er flyttet over fra programområde 33 Arbeidsliv. Samtidig er utgiftene vedrørende trygdeetaten og Trygderetten flyttet til programområde 09 Arbeid og sosiale formål, dette utgjør om lag 5,1 mrd. kroner. Korrigert for tekniske endringer er veksten under programområdet om lag 11,7 mrd. kroner.

Sykepenger

I perioden fra 1994 til 2003 var det en sammenhengende og betydelig økning i sykefraværet og i folketrygdens utgifter til sykepenger. Fra 2003 til 2004 falt imidlertid det trygdefinansierte sykefraværet (antall fraværsdager per sysselsatt betalt av folketrygden) med vel 12 pst. I hovedsak skyldes denne nedgangen i sykefraværet i denne perioden trolig endringer i regelverket for sykepenger som ble iverksatt fra 1. juli 2004. Endringene innebar bl.a. at gradert sykemelding alltid skal vurderes først dersom den sykemeldte kan utføre deler av sine ordinære arbeidsoppgaver. Gjennomsnittlig sykepengegrad gikk ned fra 89,4 pst. i 2003 til 82,9 pst. i 2005. Det ble også blant annet innført et aktivitetskrav for å få rett til sykepenger etter 8 uker. Det er unntak fra aktivitetskravet når medisinske grunner er klart til hinder for det.

Etter det sterke fallet i sykefraværet i 2004 var nivået om lag uendret fram til høsten 2005. På bakgrunn av denne utviklingen ble det i saldert budsjett lagt til grunn 0-vekst i sykefraværet i 2006. De siste månedene av 2005 viste imidlertid tendenser til ny vekst i sykefraværet, og hittil i 2006 har det vært en betydelig vekst i det trygdefinansierte fraværet sammenliknet med samme periode i fjor.

Det totale sykefraværet i 2. kvartal 2006 gikk, i henhold til Statistisk sentralbyrås nasjonale sykefraværstatistikk, opp med 5,3 pst. sammenliknet med 2. kvartal 2005. I 2. kvartal 2006 var sykefraværet bare om lag 5 pst. lavere enn i 2. kvartal 2001, året da avtalen om et mer inkluderende arbeidsliv ble inngått. Det legemeldte sykefraværet var i 1. halvår 2006 vel 6 pst. høyere enn samme periode i fjor. Økningen i sykefraværet for inneværende år er større i IA-virksomheter enn i ikke-IA-

virksomheter. Økningen i sykefraværet har medvirket til at Regjeringen foreslår å innføre et medfinansieringsansvar for arbeidsgiverne i trygdeperioden, jf. nærmere omtale i kapittel 2 og i St.prp. nr. 1 (2006-2007) for Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

På bakgrunn av utviklingen i sykefraværet hittil i år, legges det nå til grunn forutsetninger om en vekst i det trygdefinansierte sykefraværet på 8 pst. på årsbasis i 2006, sammenliknet med 2005. Dette er uendrede forutsetninger for sykefraværsutviklingen i 2006 i forhold til Revidert nasjonalbudsjett 2006. For 2007 legges det til grunn en ytterligere vekst i fraværet på 2 pst., før effekten av nytt tiltak. Forslaget om medfinansieringsansvar for arbeidsgiverne er anslått å redusere sykefraværet med 1 pst. første år, slik at veksten i 2007 blir 1 pst. medregnet effekten av tiltaket.

I tillegg til sykefraværet påvirkes sykepengeutgiftene av sysselsettingsutviklingen og lønnsveksten. I budsjettforslaget for 2007 er det lagt til grunn en økning i sysselsettingen på 2,6 pst. i 2006 og en økning på 1,3 pst. i 2007. Videre er det lagt til grunn en økning i sykepengegrunnlaget på 3,75 pst. i 2006 og 4,5 pst. i 2007. Det foreslås bevilget 27 668 mill. kroner i 2007 til kap. 2650 Sykepenger. I dette inngår effekten av forslaget til medfinansieringsansvar for arbeidsgiverne for sykefravær i trygdeperioden. Effekten av dette tiltaket er anslått til snaut 2,5 mrd. kroner i reduserte sykepengeutgifter og vel 0,3 mrd. kroner i økte inntekter fra arbeidsgiveravgift. Effekten av redusert sykefravær med ett prosentpoeng er da inkludert med knapt 250 mill. kroner.

Medisinsk rehabilitering

Rehabiliteringspenger kan ytes etter utløpet av stønadstiden for sykepenger fra folketrygden. Rehabiliteringspenger gis som hovedregel bare for inntil ett år, men kan i unntakstilfeller gis for et lengre tidsrom.

Antall mottakere av rehabiliteringspenger falt betydelig i løpet av 2004 og 2005. Ved utgangen av 2005 var det 47 850 mottakere av rehabiliteringspenger, dette innebar en nedgang på om lag 6 900 personer sammenliknet med situasjonen ett år tidligere. Etter dette har den sterke nedgangen i antall rehabiliteringspengemottakere flatet ut, og det forventes nå en økning i antallet mottakere i 2007. Utflatningen og den tiltakende veksten har sammenheng med økningen i sykefraværet, og at dette etter hvert vil forventes å slå ut i økt tilgang til rehabiliteringspengeordningen. Utviklingen under rehabiliteringspengeordningen i 2007 er imidlertid

usikker. Under sykepengeområdet er det forutsatt en vekst i antall sykemeldte både i 2006 og 2007.

Ytelser til yrkesrettet attføring

I perioden fra 2000 til 2005 økte antallet attføringspengemottakere med om lag 60 pst. Den sterke veksten har imidlertid avtatt i 2006. Dette har sammenheng med både en lavere tilstrømming av nye attføringsmottakere, og en økt avgang av personer fra ordningen. I 2004 var tilgangen for hele året 37 400, mens samme størrelse i 2005 ble 34 000. I løpet av de første seks måneder av 2006 har tilgangen av attføringspengemottakere avtatt med 12 pst. sammenliknet med samme periode ett år tidligere. I 2006 forventes det 66 400 attføringspengemottakere i gjennomsnitt. Dette er en nedgang på 1 500 personer i gjennomsnittlig beholdning sammenliknet med året før. Årsgjennomsnittet for attføringspengemottakere er anslått til 64 200 i 2007, som er 3,4 pst lavere enn i 2006.

Det er flere som er registrert som yrkeshemmede i Arbeids- og velferdsetaten enn de som mottar attføringspenger. En betydelig andel av de yrkeshemmede som er registrert i Arbeids- og velferdsetaten mottar andre livsoppholdsytelser fra folketrygden som sykepenger, rehabiliteringspenger, uførepensjon og dagpenger. Videre vil en noe mindre andel til enhver tid være i tiltak der de får lønn fra arbeidsgiver, og der arbeidsgiver får kompensert hele eller deler av lønnen fra Arbeids- og velferdsetaten.

Uførhet

Uførepensjonsordningen er fra 1. januar 2004 delt mellom en ordning med varig uførepensjon og en ordning med tidsbegrenset uførestønad. For 2007 foreslås det bevilget 51 010 mill. kroner til uførepensjon og midlertidig uførestønad samlet, mot 47 240 mill. kroner i saldert budsjett 2006.

Det har vært en jevn økning i tilgangen til uføreordningene over flere år. I 2002 var tilgangen på 26 800 nye uførestønadmottakere, mens tilgangen de påfølgende årene var henholdsvis 28 000, 30 400 og 31 600. I de reviderte forutsetningene for 2006 regnes det med en tilgang på om lag 33 200 personer samlet. Det legges til grunn at 45 pst. av disse går til den tidsbegrensede ordningen. Gjennomsnittlig antall mottakere av uførepensjon og tidsbegrenset uførestønad sett under ett økte fra om lag 305 000 i 2004 til nærmere 316 000 i 2005. Dette utgjør en årlig vekst på om lag 3 pst. For 2006 er gjennomsnittlig antall mottakere anslått til om lag 324 000, mens den samme størrelsen for 2007 er anslått til nærmere 333 000.

Alderdom

Utgiftene til alderspensjon har steget jevnt de siste årene. Dette skyldes først og fremst høyere gjennomsnittlig utbetaling som følge av at nye pensjonister har større opptjening av tilleggspensjon enn eldre pensjonister. Dette kommer blant annet av en årlig økning i antallet kvinnelige alderspensjonister som har vært i lønnet arbeid og tjent opp tilleggspensjon.

Antallet alderspensjonister har holdt seg tilnærmet konstant de siste fem årene. Ifølge Statistisk sentralbyrå forventes det en svak økning fram til 2010, og deretter en meget sterk økning når de store barnekullene fra etterkrigstiden kommer i pensjonsalder. For 2010 er det anslått at utgiftene til alderspensjon vil være om lag 5,7 mrd. kroner høyere enn nivået i 2007.

Enslige forsørgere

Formålet med stønad til enslig mor eller far er å gi personer med aleneomsorg for barn inntektssikring i en overgangsperiode og stimulere til arbeid og utdanning slik at de kan bli i stand til å forsørge seg selv.

Etter en kraftig nedgang i antallet enslige forsørgere med overgangsstønad fra 2000 til 2001 som følge av at omleggingen av ordningen til kortere stønadsløp fikk full effekt dette året, har det de siste årene kun vært mindre endringer i antall stønadsmottakere. Ved utgangen av 2006 forventes det å være 26 450 mottakere av overgangsstønad.

Det foreslås bevilget 4 181 mill. kroner i 2007 til kap. 2683 Enslig mor eller far, mot 4 152 mill. kroner i saldert budsjett 2006.

Programområde 30 Stønad ved helsetjenester

Programområdet omfatter folketrygdens bidrag til finansiering av helsetjenester, bl.a. lege- og psykologhjelp, fysioterapi og legemidler på blå resept. Det foreslås bevilget 20 018 mill. kroner i 2007, mot 19 226 mill. kroner i saldert budsjett 2006.

I budsjettet for 2007 fremmes det flere forslag om innsparinger på legemiddelområdet. Det vises til nærmere omtale av disse under omtalen av budsjettforslaget for Helse- og omsorgsdepartementet i kapittel 3. For øvrig prisjusteres egenbetalingssatsene innen helsesektoren i 2007.

I 2005 ble det samlet solgt legemidler for 16,1 mrd. kroner, som innebærer en nominell økning på vel 3 pst. fra året før. En vesentlig del av omsetningen av legemidler betales av folketrygden gjennom blåreseptordningen. Utgiftene var 8,0 mrd. kroner i 2005.

Utgiftene til legehjelp var vel 3,2 mrd. kroner i 2005, uendret fra 2004.

I 2005 ble det utstedt 1 016 000 frikort under ordningen med utgiftstak for egenandeler ved legehjelp, psykologhjelp, legemidler på blå resept og reiser i forbindelse med behandling. Folketrygdens utgifter til ordningen var i underkant av 3,2 mrd. kroner, som er en nominell øking på 9,2 pst. fra året før.

Private medisinske laboratorier og røntgeninstitutt inngår i det samlede tilbudet av spesialisthelsetjenester som supplement og korrektiv til det statlige tilbudet. I 2005 ble det utbetalt knapt 700 mill. kroner til denne typen virksomheter. Takstbruken er økende, både for offentlige og private virksomheter. Takstene for røntgenvirksomheter foreslås redusert med 5 pst. og takstene for laboratorier foreslås redusert med 10 pst. fra 1. januar 2007. Dette gjelder både for offentlige og private laboratorier og røntgenvirksomheter.

Programområde 33 Arbeidsliv

Programområde 33 Arbeidsliv omfatter dagpenger ved arbeidsledighet, statsgaranti for lønnskrav ved konkurs og stønad ved arbeidsledighet for fiskere og fangstmenn. Det foreslås bevilget 7 367 mill. kroner for 2007 mot 21 889 mill. kroner i saldert budsjett for 2006. Dette innebærer en nominell reduksjon på om lag 14 522 mill. kroner. Hovedårsaken til reduksjonen er at bevilgningen til yrkesrettet attføring for 2007 på 12 797 mill. kroner for 2007 er ført opp under nytt kap. 2653 under programområde 29. I tillegg er bevilgningen til dagpenger foreslått redusert med 1 853 mill. kroner til 6 837 mill. kroner.

Dagpenger ved arbeidsledighet

Utviklingen på arbeidsmarkedet har siden årsskiftet 2003/2004 gitt en markert nedgang i ledigheten. Dette har bidratt til at antall dagpengemottakere er betydelig redusert de siste årene. I gjennomsnitt mottok om lag 77 200 personer dagpenger i 2005, dvs. en nedgang på 15 pst., tilsvarende om lag 13 000 personer sammenliknet med 2004. De samlede dagpengeutbetalingene i 2005 var på 9 611 mill. kroner.

Reduksjonen i antall dagpengemottakere har fortsatt i 1. halvår 2006. Da det gjennomsnittlig var om lag 55 700 mottakere av dagpenger. Dagpengebevilgningen for 2006 er ved siste anslag beregnet til 6 600 mill. kroner. For 2007 legges det til grunn en ytterligere nedgang i antall dagpengemottakere. Det anslås at gjennomsnittlig om lag 50 800 personer vil motta dagpenger i 2007.

For 2007 foreslås at antall ventedager før man får rett til dagpenger reduseres fra fem til fire dager. Endringen vil isolert øke dagpengebevilgningen med om lag 40 mill. kroner. For 2007 foreslås en dagpengebevilgning på i alt 6 837 mill. kroner.

Utgiftsutviklingen i folketrygden – realvekst

I tabell 5.2 vises realveksten i trygdeutgiftene i faste 2007-kroner og i prosent. Det er foretatt en gruppering av utgiftsmål som sikrer forholdsvis ensartede grupper¹. Beløpene for perioden 2000-2005 er basert på regnskapstall, mens beløpene for 2006 og 2007 er anslag på regnskap.

Dagpenger ved arbeidsledighet er ikke inkludert i tabellen. Det samme gjelder forskuttering av underholdsbidrag, idet denne ordningen har en stor, separat inntektskilde. Enkelte mindre ordninger er også utelatt.

Realveksten framkommer ved at sykepenger og fødselspenger er deflatert med lønnsveksten. De G-regulerte ytelsene er deflatert med utviklingen i folketrygdens grunnbeløp (G). For de G-regulerte ytelsene vil regulering av grunnbeløpet utover konsumpris følgelig ikke framkomme som realvekst. For de øvrige ytelsene vises det til forklaringer i tabellen.

Tabellen illustrerer blant annet endringer i sykepengeutgiftene som følge av endring i fraværs-tilbøyeligheten og sysselsettingen. For uførepensjon gjenspeiler realveksten både økt uførepensjonering og økt poengopptjening. Tilsvarende skyldes endringer i utgiftene til alderspensjon både økt poengopptjening og endring i antall pensjonister.

I tabellen er tallene for 2007 ikke justert for virkningen av nye budsjettforslag. Foreslåtte budsjetttiltak for 2007 innenfor folketrygdens områder vil bidra til å redusere realveksten med om lag 2,9 mrd. kroner.

¹ Foreldrepenger gjelder kap. 2530. Sykepenger gjelder kap. 2650 unntatt tilretteleggingsstilskudd og refusjon bedriftshelsetjenester. Rehabiliterings- og attføringspenger gjelder kap. 2652 og kap. 2653 unntatt legeerklæringer, mens uførepensjon gjelder kap. 2655, postene 70-74 og 76 og alderspensjon kap. 2670. Familiestønader gjelder kap. 2680 og kap. 2683, unntatt post 76 Forskuttering av underholdningsbidrag. Medisiner og tekniske hjelpemidler gjelder kap. 2751 (blåreseptmedisiner) og deler av kap. 2752 (refusjon egenbetaling blåreseptmedisiner) og de hjelpemiddelrelaterte poster på kap. 2661. Andre helseformål gjelder hovedsakelig programområde 30 Helsevern, unntatt ovennevnte medisinerutgifter under kap. 2751 og kap. 2752. Øvrige kontantstønader gjelder de resterende stønadsordningene under programområde 29 Sosiale formål (bl.a. grunn- og hjelpestønad). Det er korrigert for større tekniske endringer i perioden, for eksempel endringen i beregningsregler for attføring- og rehabiliteringspenger fra 2002.

Tabell 5.2 Utviklingen i sentrale ordninger i folketrygden 2000-2007

Stønadsutgifter:	Realvekst i mill. 2007-kroner ¹							
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
<i>1. Sykepenges</i>	29 230	30 360	31 630	33 580	30 010	26 480	28 730	29 890
vekst: mill. kroner	2 890	1 130	1 270	1 950	-3 570	-3 530	2 250	1 160
prosent	11,0	3,9	4,2	6,2	-10,6	-11,8	8,5	4,0
<i>2. Rehabiliterings- og attføringspenges</i>	12 880	15 010	17 020	19 880	21 140	20 860	20 480	20 240
vekst: mill. kroner	930	2 130	2 010	2 860	1 260	-280	-380	-240
prosent	7,8	16,5	13,4	16,8	6,3	-1,3	-1,8	-1,2
<i>3. Uførepensjon</i>	39 910	40 870	42 010	43 770	45 570	47 170	48 700	50 500
vekst: mill. kroner	1 740	960	1 140	1 760	1 800	1 600	1 530	1 800
prosent	4,6	2,4	2,8	4,2	4,1	3,5	3,2	3,7
<i>4. Alderspensjon</i>	84 950	85 380	85 870	86 910	88 330	90 030	91 650	93 190
vekst: mill. kroner	540	430	490	1 040	1 420	1 700	1 620	1 540
prosent	0,6	0,5	0,6	1,2	1,6	1,9	1,8	1,7
<i>5. Familiestønader</i>	7 460	6 340	6 090	5 820	5 700	5 580	5 390	5 370
vekst: mill. kroner	-330	-1 120	-250	-270	-120	-120	-190	-20
prosent	-4,3	-15,0	-3,9	-4,4	-2,1	-2,1	-3,4	-0,4
<i>6. Foreldrepenges</i>	10 540	10 580	10 320	10 580	11 090	10 740	10 940	11 000
vekst: mill. kroner	100	40	-260	260	510	-350	200	60
prosent	0,9	0,4	-2,5	2,5	4,8	-3,2	1,9	0,5
<i>7. Medisiner og tekniske hjelpemidler</i>	11 810	12 390	13 720	14 230	14 850	14 810	14 810	15 570
vekst: mill. kroner	920	580	1 330	510	620	-40	0	760
prosent	8,5	4,9	10,7	3,7	4,4	-0,3	0,0	5,1
<i>8. Andre helseformål</i>	6 860	7 460	8 430	9 140	9 190	9 850	10 030	10 870
vekst: mill. kroner	490	600	970	710	50	660	180	840
prosent	7,7	8,7	13,0	8,4	0,5	7,2	1,8	8,4
<i>9. Øvrige kontantstønader</i>	3 480	3 470	3 550	3 460	3 480	3 510	3 470	3 520
vekst: mill. kroner	130	-10	80	-90	20	30	-40	50
prosent	4,0	-0,3	2,3	-2,5	0,6	0,9	-1,1	1,4
<i>10. Realvekst:</i>								
Total årlig endring	7 410	4 740	6 780	8 730	1 990	-330	5 170	5 950

¹ For de G-regulerte ytelsene er alle beløp omregnet til någjeldende G (pr. 1.5.2006: 62 892 kroner). For sykepenges og fødselspenges benyttes gjennomsnittlig årslønnsvekst. For andre helseformål benyttes dels konsumprisindeksen og dels lønnsjustering. Øvrige kontantstønader er justert med konsumprisindeksen. Vedrørende medisiner og tekniske hjelpemidler: for medisiner er det lagt til grunn at det ikke skjer reell prisstigning (siden den observerte prisstigningen motsvares av en kvalitetsforbedring slik at de nominelle tallene forutsettes å gi et dekkende bilde av realveksten), mens konsumprisen er benyttet for tekniske hjelpemidler.

Kilde: Finansdepartementet

Hovedtrekkene i tabellen er:
 – I perioden fram til og med 2003 var det en betydelig årlig vekst i sykefraværet og sykepengeut-

giftene. Nedgangen i utgifter i 2004 og 2005 skyldtes for det meste at sykefraværet ble redusert som en konsekvens av endret regelverk

som førte til en bedre oppfølging av de sykemeldte, og strengere krav for å bli langtidssykmeldt i mer enn 8 uker. Siden fallet i sykefraværet skjedde midt i 2004, falt utgiftene ytterligere i 2005. Etter det sterke fallet i sykefraværet i 2004 var nivået om lag uendret fram til slutten av 2005. Det var imidlertid tendenser til ny vekst i de siste månedene av 2005, og i det første halvåret av 2006 har det trygdefinansierte sykefraværet igjen vokst betydelig. På denne bakgrunn er veksten i sykefraværsforutsetningen for inneværende år anslått til 8 pst., mens det forventes ytterligere vekst på 2 pst. i 2007.

- Utgiftene til rehabiliterings- og attføringspenger økte sterkt i perioden 2001-2004. Veksten i antall mottakere av rehabiliterings- og attføringspenger har sammenheng med økningen i sykefraværet, samt økt vekt på attføring for å unngå uførepensjonering. Den avtakende veksten i 2004 og nedgangen i utgiftene i 2005 skyldtes en betydelig reduksjon i antall mottakere av rehabiliteringspenger, og en avtakende vekst innen attføring. Reduksjonen i antall rehabiliteringsmottakere i 2004/2005 henger sammen med innstramning i lengden på perioden en kan motta rehabiliteringspenger fra 2004. Det forventes imidlertid ny vekst i antall rehabiliteringspengemottakere i 2007. Antall attføringspengemottakere har flatet ut og det forventes svak nedgang i 2007. Det forventes en svak utgiftsreduksjon for attføring og rehabilitering samlet i 2006 og 2007.
- Utgiftene til uførepensjon og tidsbegrenset uførestønad har økt betydelig. Antall mottakere av uførestønader samlet økte fra om lag 270 000 ved inngangen av 2000 til om lag 320 000 ved inngangen av 2006. For 2007 er økningen i antall mottakere forventet å komme innenfor den tidsbegrensede ordningen, mens antall mottakere av varig uføretrygd er forventet å synke. Det legges nå til grunn at 45 pst. av tilgangen av nye stønadmottakere i 2006 og 2007 går til den tidsbegrensede ordningen.
- Utgiftene til alderspensjon viser en moderat reell vekst. Det er fortsatt reell vekst i tilleggspensjonene på grunn av økt pensjonsopptjening, mens antallet pensjonister har vært relativt stabilt den siste 10-årsperioden. Økningen i grunnpensjonen for gifte og samboende pensjonister i perioden 2003-2005 har også bidratt til utgiftsveksten. I de kommende årene forventes en svak vekst i antall alderspensjonister, og fra om lag 2010 vil veksten på området bli sterk.
- Utgiftene til familiestønader har vært avtakende i de senere årene. Omleggingen av stønadsordningen for enslige forsørgere i 1998 med høyere

overgangsstønad, men samtidig kortere varighet på stønaden, har bidratt til utgiftsreduksjon i noen år (spesielt i 2001, da reformen fikk full effekt som følge av tidsbegrensningen). Denne utgiftsreduksjonen har nå flatet ut, og fra 2006 til 2007 forventes det ingen vesentlig endring i utgiftene på dette området.

- I perioden 2000-2004 var det betydelig vekst i utgiftene til medisiner og tekniske hjelpemidler. Ulike tiltak knyttet til legemidler har over tid bidratt til å dempe veksten de siste par årene. Trinnprismodellen for generiske legemidler som ble innført i 2005, gir for eksempel en betydelig innsparing. Refusjonsutgiftene er gjennom fastsettelse av maksimalpriser avhengig av prisnivået i et utvalg av europeiske land. En styrking av den norske kronen vil gi noe reduserte utgifter i 2006.

Samlet sett har utgiftsveksten på trygdeområdet vært sterk i mange år, med unntak av 2004 og 2005. Utgiftsøkningen skyldes i hovedsak økt tilstrømming til ordningene, og i mindre grad utvidelse av rettigheter eller satsøkninger. Utviklingen har dermed preg av automatisk utgiftsvekst. Utgiftsveksten har begrenset handlingsrommet i budsjettpolitikken i betydelig grad. Det blir dermed en sentral utfordring for Regjeringen framover å begrense veksten i folketrygdens stønadsordninger. Dette er særlig viktig med tanke på den sterke økningen i antall alderspensjonister og aldersrelaterte utgifter som vil komme om noen år.

5.2 Folketrygdens finansieringsbehov

Folketrygden inngår som en ordinær del av statsbudsjettframlegget. Fram til og med statsbudsjettet for 2002 var de ulike departementenes budsjettforslag vedrørende folketrygdens utgifter samlet i et eget vedlegg (St.prp. nr. 1 (2001-2002) Folketrygden). Vedlegget til statsbudsjettet for 2002 inneholdt forslag vedrørende folketrygdens utgifter under Arbeids- og administrasjonsdepartementet, Barne- og familiedepartementet, Fiskeridepartementet og det daværende Sosial- og helsedepartementet. Fra og med forslaget til statsbudsjett medregnet folketrygden for budsjetterminen 2003, er de ulike departementenes utgiftsanslag under folketrygden innarbeidet i de respektive fagproposisjoner.

Folketrygdens utgifter omfatter følgende programområder med bevilgningsforslag for 2007 angitt i parentes: Stønad ved fødsel og adopsjon (10 980 mill. kroner), Arbeidsliv (7 367 mill. kroner), Sosiale formål (207 098 mill. kroner), og Stønad ved helsetjenester (20 018 mill. kroner), med

en samlet foreslått sum på 245 463 mill. kroner for 2007.

Folketrygdens utgifter inngår således i det samlede budsjettframlegget på linje med andre statsutgifter, men er på inntektssiden formelt knyttet opp til de store avgiftsordningene (arbeidsgiveravgift og trygdeavgift) og enkelte gebyrer og refusjoner mv., jf. folketrygdloven 28. februar 1997 nr. 19, del VIII, Finansielle bestemmelser.

Folketrygdens inntekter beregnet på denne måten er for 2007 anslått til 176 859 mill. kroner, med følgende hovedelementer: Trygdeavgift 72 100 mill. kroner (jf. kap. 5700.71), arbeidsgiveravgift 102 800 mill. kroner (jf. kap. 5700.72), samt

enkelte mindre inntekter (vederlag, gebyrer, ulike refusjoner, dividende mv., jf. kap. 5701, 5704, 5705) på til sammen 1 959 mill. kroner.

Differansen mellom folketrygdens utgifter og inntekter innebærer et samlet beregnet finansieringsbehov for folketrygden i 2007 på 68 603 mill. kroner. En del av dekningen av folketrygdens utgifter skal skje fullt ut gjennom tilskudd fra staten, dvs. uten henvisning til de store avgiftsordningene eller andre særskilt spesifiserte inntekter, jf. folketrygdloven § 23-10 tredje ledd. Utgiftene som skal dekkes ved direkte overføringer fra staten er anslått til 14 911,6 mill. kroner for 2007, jf. romertallsvedtak II, Folketrygden.

6 Bestillingsfullmakt, tilsagnsfullmakt og garantifullmakt

6.1 Bestillings- og tilsagnsfullmakter

I sammenheng med budsjettet for 2007 foreslås det bestillings- og tilsagnsfullmakter for i alt 37 886 mill. kroner, mot 34 571 mill. kroner i 2006.

Forslagene til bestillingsfullmakter utgjør i alt 29 662 mill. kroner, mot 29 280 mill. kroner i 2006. Under Forsvarsdepartementet er det foreslått bestillingsfullmakter på 28 643 mill. kroner, mot

28 381 mill. kroner i 2006. Det fremmes forslag om tilsagnsfullmakter på i alt 8 224 mill. kroner, mot 5 291 mill. kroner i 2006. Utover fullmaktene i tabell 6.1, eksisterer det enkelte tilsagnsfullmakter uten en beløpsramme, for eksempel en fullmakt som hjemler at Statens lånekasse for utdanning kan gi tilsagn om støtte for vårhalvåret 2008 etter de samme satser som for høsthalvåret 2007.

Tabell 6.1 Oversikt over bestillingsfullmakter og tilsagnsfullmakter

			1 000 kroner	
Kap.	Post	Betegnelse	Bestillingsfullmakter	Tilsagnsfullmakter
116		Deltaking i internasjonale organisasjoner:		
	72	Finansieringsordningen i det utvidede EØS		2 150 000
	73	Norsk finansieringsordning i det utvidede EØS		2 150 000
118		Nordområdetiltak mv.:		
	70	Nordområdetiltak og prosjektsamarbeid med Russland		188 000
161		Næringsutvikling:		
	70	Nærings- og handelstiltak.....		50 000
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak		500 000
163		Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter:		
	71	Humanitær bistand og menneskerettigheter	25 000	
220		Utdanningsdirektoratet:		
	70	Tilskudd til læremidler mv.		20 000
226		Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen:		
	21	Spesielle driftsutgifter		120 000
270		Studier i utlandet og sosiale formål for elever og studenter:		
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger		120 000
285		Norges forskningsråd:		
	52	Forskningsformål		37 500
322		Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom:		
	50	Utsmykking av offentlige bygg.....		8 400
440		Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten:		
	01	Driftsutgifter	40 000	
551		Regional utvikling og nyskaping:		
	61	Næringsrettede midler til regional utvikling, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift.....		140 000

Tabell 6.1 fortsetter

			1 000 kroner	
Kap.	Post	Betegnelse	Bestillingsfullmakter	Tilsagnsfullmakter
581		Bolig- og bomiljøtiltak:		
	75	Boligtilskudd til etablering, tilpasning og utleieboliger		178 500
	78	Kompetansetilskudd		40 500
634		Arbeidsmarkedstiltak:		
	70	Ordinære arbeidsmarkedstiltak.....		405 000
	71	Spesielle arbeidsmarkedstiltak		723 300
710		Nasjonalt folkehelseinstitutt:		
	21	Spesielle driftsutgifter	180 000	
720		Sosial- og helsedirektoratet:		
	22	Elektroniske resepter	35 000	
761		Tilskudd forvaltet av Sosial- og helsedirektoratet:		
	60	Tilskudd til omsorgstjenester		1 000
	73	Tilskudd til døvblinde og døve.....		7 000
907		Sjøfartsdirektoratet:		
	72	Tilskudd til NO _x -tiltak.....		35 000
920		Norges forskningsråd:		
	50	Tilskudd		140 000
1050		Diverse fiskeriformål:		
	76	Tilskudd til strukturtiltak for kapasitetstilpasning		6 000
	77	Tilskudd til NO _x -reduserende tiltak for fiskeflåten		200 000
1062		Kystverket:		
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.....	3 000	
	60	Tilskudd til fiskerihavneanlegg		20 000
1148		Naturskade – erstatninger og sikring:		
	70	Tilskudd til sikringstiltak m.m.		2 000
	71	Naturskade, erstatninger		36 000
1350		Jernbaneverket:		
	23, 25 og 30	Drift, vedlikehold og investeringer.....	700 000	
1380		Post- og teletilsynet:		
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.....	4 000	
1400		Miljøverndepartementet:		
	78	Miljøtiltak i nikkilverkene på Kola.....		84 600
1426		Statens naturoppsyn:		
	32	Skjærgårdsparker mv.....	6 500	
1427		Direktoratet for naturforvaltning:		
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder		78 100
	32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner		49 300

Tabell 6.1 fortsetter

			1 000 kroner	
Kap.	Post	Betegnelse	Bestillingsfull- makter	Tilsagnsfull- makter
	34	Statlige erverv, nasjonalparker		74 400
	35	Statlige erverv, nytt skogvern		71 400
	77	Tilskudd til nasjonalparksentre.....		2 000
	79	Kompensasjon ved flytting av oppdrettsanlegg.....		6 750
1429		Riksantikvaren:		
	72	Vern og sikring av fredete og verneverdige kulturminner og kulturmiljøer		10 500
	73	Brannsikring og beredskapstiltak.....		2 000
	74	Fartøyvern.....		8 000
1441		Statens forurensningstilsyn:		
	39	Oppryddingstiltak.....	25 000	
1700		Forsvarsdepartementet:		
	73	Forskning og utvikling		6 000
1725		Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarsstaben:		
	01	Driftsutgifter.....	80 000	
1731		Hæren:		
	01	Driftsutgifter.....	900 000	
1732		Sjøforsvaret:		
	01	Driftsutgifter.....	800 000	
1733		Luftforsvaret:		
	01	Driftsutgifter.....	1 600 000	
1734		Heimevernet:		
	01	Driftsutgifter.....	30 000	
1740		Forsvarets logistikkorganisasjon:		
	01	Driftsutgifter.....	300 000	
1760		Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg:		
	01	Driftsutgifter.....	125 000	
	44	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, nasjonalfinan- siert andel.....	100 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.....	24 000 000	
	48	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, fellesfinansiert andel.....	150 000	
	75	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, Norges tilskudd til NATOs investeringsprogram for sikkerhet.....	150 000	
1790		Kystvakten:		
	01	Driftsutgifter.....	308 000	
1791		Redningshelikoptertjenesten:		
	01	Driftsutgifter.....	90 000	
1792		Norske styrker i utlandet:		

			1 000 kroner	
Kap.	Post	Betegnelse	Bestillingsfullmakter	Tilsagnsfullmakter
	01	Driftsutgifter	10 000	
1825		Omlegging av energibruk og energiproduksjon:		
	50	Overføring til Energifondet.....		400 000
	74	Naturgass		20 000
1830		Forskning:		
	50	Norges forskningsråd		33 000
2421		Innovasjon Norge:		
	72	Forsknings- og utviklingskontrakter		100 000

Kilde: Finansdepartementet

6.2 Statlige garantier

For 2007 bes det om fullmakt til å gi nye garantier innenfor følgende totale garantirammer under disse ordningene:

Utenriksdepartementet

Import fra U-land 50 mill. kroner

Nærings- og handelsdepartementet

Innovasjon Norge 240 mill. kroner

GIEK

- Alminnelig garantiordning 50 000 mill. kroner
- eksport/investering i Utviklingsland 2 100 mill. kroner
- byggelån innenfor skipsbyggingsindustrien 2 500 mill. kroner

Finansdepartementet

Den nordiske investeringsbank

- Grunnkapital til Den nordiske investeringsbank 716 mill. euro
- Prosjektinvesteringsslån 341 mill. euro
- miljølån 63,5 mill. euro

Det vises for øvrig til spesifisert oversikt over statens garantiansvar og utbetalinger i 2005 i St.meld. nr. 3 (2005-2006) Statsrekneskapen medrekna folketrygda for 2005, vedlegg 4.

Økonomireglementet for staten med tilhørende utfyllende bestemmelser fastsetter normalvilkår for statlige garantier. Normalvilkårene er basert på tidligere generelle behandlinger i Stortinget av garantisaker, senest på grunnlag av Dokument nr. 3:6 (1995-96), jf. Innst. S. nr. 218 (1995-96). Stortinget har imidlertid akseptert unntak fra normalvilkårene for flere av de eksisterende ordningene. Det forutsettes at de tidligere godtatte unntakene kan legges til grunn også for garantier som gis i 2007. De nærmere vilkårene for de enkelte garantiordningene er for øvrig omtalt i departementenes fagproposisjoner.

7 Gjennomføringen av inneværende års budsjett

I dette kapitlet gis det en oversikt over gjennomføringen av inneværende års budsjett basert på anslag på regnskap for 2006. I tillegg gis det en oversikt over statsregnskapet per 30. juni 2006.

7.1 Anslag på regnskap 2006

7.1.1 Statsbudsjettets utgifter

Anslag på regnskap til utgiftsbevilgninger i statsbudsjettet for 2006 utgjør 1 120,2 mrd. kroner medregnet lånetransaksjoner og overføringer til Sta-

tens pensjonsfond - Utland. Dette er en økning på 38,6 mrd. kroner i forhold til det budsjettet som Stortinget vedtok i fjor høst. Hovedårsaken til økningen er økt anslag på overføringer til Statens pensjonsfond - Utland.

Utenom utgifter til petroleumsvirksomheten, lånetransaksjoner og overføring til Statens pensjonsfond - Utland anslås utgiftene 2,0 mrd. kroner høyere enn i saldert budsjett. Dette skyldes i stor grad tilleggsbevilgninger i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2006.

Tabell 7.1 Statsbudsjettets utgifter

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2006	Endring fra saldert budsjett 2006	Anslag på regnskap 2006
Driftsutgifter	100 482	-2 680	97 802
Nybygg, anlegg mv.	39 985	3 408	43 393
Overføringer til andre	864 225	37 292	901 517
Utlån, statsgjeld mv.	76 896	567	77 463
Sum	1 081 588	38 586	1 120 174

Kilde: Finansdepartementet

I saldert budsjett var det avsatt 6,0 mrd. kroner under kapittel 2309 Tilfeldige utgifter. I anslag på regnskap er det lagt til grunn at bevilgningene til lønnsoppgjør og trygdeoppgjør mv. dekkes ved reduksjon av kapittel 2309 Tilfeldige utgifter. Lønnsoppgjøret i staten og trygdeoppgjøret mv. er gjennomført og merutgiftene i forbindelse med lønnsoppgjørene og trygdeoppgjøret mv. utgjør samlet 5,4 mrd. kroner.

De bevilgningsmessige konsekvensene av lønnsoppgjøret i staten og trygdeoppgjøret mv. er i anslag på regnskap fordelt på en rekke kapitler og poster. Dette forklarer at nivået på driftsutgiftene er redusert i forhold til saldert budsjett, ettersom kapittel 2309 i sin helhet er bevilget som driftsutgifter, mens merutgiftene til trygdeoppgjøret bidrar til å øke overføringene på statsbudsjettet.

I nysalderingsproposisjonen senere i høst vil det bli fremmet forslag om nedsettelse av bevilgningen på kapittel 2309.

Anslaget for utlån, aksjetegning mv. er økt med 0,6 mrd. kroner siden saldert budsjett.

7.1.2 Statsbudsjettets inntekter

De samlede inntektene på statsbudsjettet for 2006 anslås nå til 1 099,7 mrd. kroner medregnet lånetransaksjoner og overføringer fra Statens pensjonsfond - Utland. Dette er en økning på 40,6 mrd. kroner i forhold til det budsjettet som Stortinget vedtok i fjor høst. Økningen skyldes i stor grad økte skatte- og avgiftsinntekter fra Fastlands-Norge og økte inntekter fra petroleumsvirksomheten.

Inntekter utenom petroleumsinntekter, lånetransaksjoner og overføring fra Statens pensjons-

fond - Utland anslås nå å bli 13,2 mrd. kroner høyere enn i saldert budsjett.

Anslagene for skatter og avgifter fra Fastlands-Norge er satt opp med 10,7 mrd. kroner. De reviderede tallene for 2006 er basert på en gjennomgang av statistikken for innbetalte skatter og avgifter hit-

til i år, samt nye anslag for bl.a. sysselsetting, etter-spørrel, lønns- og prisvekst. Direkte skatter og folketrygdeavgifter er økt med 5,7 mrd. kroner. Inntektene fra merverdiavgiften er økt med om lag 3,5 mrd. kroner, mens øvrige særavgifter og toll samlet sett er satt opp med 1,5 mrd. kroner.

Tabell 7.2 Statsbudsjettets inntekter

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2006	Endring fra saldert budsjett 2006	Anslag på regnskap 2006
Salg av varer og tjenester	133 468	12 839	146 307
Inntekter i forbindelse med nybygg og anlegg	17 689	-884	16 805
Skatter, avgifter og andre overføringer	853 534	26 065	879 599
Tilbakebetalinger mv.	54 450	2 544	56 994
Sum	1 059 142	40 564	1 099 705

Kilde: Finansdepartementet

Utenom skatter og avgifter fra Fastlands-Norge er anslaget for øvrige inntekter økt med 2,6 mrd. kroner. Siden Stortinget vedtok budsjettet for 2006 i fjor høst har utbyttebetalinger økt med 2,0 mrd. kroner. I motsatt retning trekker blant annet reduserte inntekter fra Vestbanetomten, som ikke kan selges som planlagt i 2006.

Tilbakebetalinger mv. av lån forventes nå å bli 57,0 mrd. kroner, som er 2,5 mrd. kroner høyere enn i saldert budsjett. Dette skyldes i stor grad at Helse Midt-Norge RHF har foretatt en ekstra avdragsinnbetaling på investeringslån fra staten.

7.1.3 Folketrygdens utgifter og inntekter. Finansieringsbehov

Folketrygdens inntekter og utgifter er medregnet i statsbudsjettet. Folketrygdens finansieringsbehov, som framkommer ved at folketrygdens inntekter bare delvis finansierer folketrygdens utgifter, dekkes ved et statstilskudd fastsatt gjennom et eget vedtak. Ved salderingen av statsbudsjettet for 2006 samtykket Stortinget i at det anslåtte finansieringsbehovet på 70,4 mrd. kroner ble dekket.

Tilleggsbevilgninger som er vedtatt hittil i år, øker utgiftene under folketrygden med 4,7 mrd. kroner. For 2. halvår legges det til grunn en netto reduksjon i bevilgningene på 0,9 mrd. kroner under folketrygden medregnet utgifter til dagpenge. Folketrygdens inntekter fra trygdeavgiften og arbeidsgiveravgiften anslås å bli 0,2 mrd. kroner høyere enn lagt til grunn i saldert budsjett.

Folketrygdens finansieringsbehov anslås derfor nå til 74,0 mrd. kroner. I nysalderingsproposisjonen vil det bli fremmet forslag til vedtak om folketrygdens finansieringsbehov i 2006 basert på anslagsendringer mv. gjennom året.

7.1.4 Petroleumsvirksomhetens utgifter og inntekter

Oversikt over petroleumsvirksomhetens utgifter og inntekter

Petroleumsvirksomhetens inntekter fratrukket petroleumsvirksomhetens utgifter danner netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten. Inntekts- og utgiftselementene som inngår i petroleumsvirksomhetens inntekter og utgifter er fastsatt i § 3 i lov om Statens pensjonsfond.

Tabell 7.3 Kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten

	Saldert budsjett 2006	Endring fra saldert budsjett 2006	Mill. kroner Anslag på regnskap 2006
Inntekter SDØE	144 100	11 900	156 000
- Utgifter SDØE	20 400	3 115	23 515
+ Skatt og avgift på utvinning inkl. CO ₂ -avgift	196 100	19 700	215 800
+ Aksjeutbytte fra Statoil ASA	8 139	4 454	12 593
= Netto kontantstrøm	327 939	32 939	360 878

Kilde: Finansdepartementet

Petroleumsutgifter

Utgiftene til petroleumsvirksomheten består av andelen av investeringer på sokkelen som dekkes av Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (SDØE), overføringer til Statens petroleumsforsikringsfond og utgifter knyttet til disponering av innretninger på sokkelen.

Utgiftene til petroleumsvirksomheten anslås nå til om lag 23,5 mrd. kroner i 2006. Dette er 3,1 mrd. kroner høyere enn i saldert budsjett.

Petroleumsinntekter

Inntektene fra SDØE omfatter i hovedsak driftsresultat, avskrivninger og renter. Inntektene fra SDØE anslås til 156,0 mrd. kroner i 2006. I saldert budsjett var inntektene fra SDØE anslått til 144,1 mrd. kroner, noe som innebærer at anslaget for inntektene fra SDØE har økt med 11,9 mrd. kroner. Videre omfatter inntektene fra petroleumsvirksomheten skatt og avgift på utvinning, inkludert CO₂-avgift. Staten har i 2006 mottatt aksjeutbytte fra Statoil ASA på 12,6 mrd. kroner. Dette er 4,5 mrd. kroner høyere enn lagt til grunn i saldert budsjett. Betalte skatter og avgifter fra petroleumsvirksomheten i 2006 anslås til 215,8 mrd. kroner, medregnet CO₂-avgift. Anslaget er 19,7 mrd. kroner høyere enn i saldert budsjett.

Netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten anslås nå til 360,9 mrd. kroner. Dette er 32,9

mrd. kroner høyere enn i saldert budsjett 2006, og kan i stor grad tilskrives høyere forventet oljepris. I saldert budsjett 2006 var det lagt til grunn en gjennomsnittlig oljepris på 350 kroner per fat, mens det nå forventes en gjennomsnittlig oljepris i 2006 på 425 kroner per fat.

Statens pensjonsfond - Utland

Statsbudsjettets netto kontantstrøm overføres i sin helhet til Statens pensjonsfond - Utland. Nettoinntektene fra petroleumsvirksomheten anslås å bli 360,9 mrd. kroner som er 32,9 mrd. kroner høyere enn lagt til grunn i saldert budsjett.

Samlet overføring fra fondet er i saldert budsjett fastsatt til 70,8 mrd. kroner. Det oljekorrigerte underskuddet for 2006 anslås nå til 59,5 mrd. kroner eller 11,3 mrd. kroner lavere enn bevilget beløp. Det er i anslag på regnskap for 2006 lagt til grunn at tilleggsbevilgninger som vil bli fremmet i 2. halvår og som isolert sett bidrar til å svekke budsjettbalansen, dekkes ved tilsvarende nedsettelse av øvrige utgifter.

Det er fortsatt usikkerhet knyttet til behovet for tilleggsbevilgninger i 2. halvår og dermed også anslaget for det oljekorrigerte underskuddet i 2006. Det vil i nysalderingsproposisjonen bli fremmet oppdaterte anslag for, og eventuelt forslag om, endret overføring fra Statens pensjonsfond - Utland til statskassen i 2006.

Tabell 7.4 Statens pensjonsfond - Utland. Inntekter og utgifter 2006

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2006	Endring fra saldert budsjett 2006	Anslag på regnskap 2006
Netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten	327 939	32 939	360 878
- Overført til statskassen	70 795	-11 252	59 543
+ Renter og utbytte	59 300	-10 300	49 000
= Overskudd i Statens pensjonsfond - Utland	316 444	33 891	350 335
Memo:			
Kapital i fondet per 31.12. (målt til markedsverdi mrd. kroner)			1 756

Kilde: Finansdepartementet

7.1.5 Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov

Statsbudsjettet gjøres opp i balanse etter tilbakeføring fra Statens pensjonsfond - Utland. Statsbudsjettets finansieringsbehov vil derfor være knyttet

til netto utlån og gjeldsavdrag på tidligere opptatte lån utenom overføringer til Statens pensjonsfond - Utland. I saldert budsjett 2006 ble brutto finansieringsbehov anslått til 22,4 mrd. kroner. Brutto finansieringsbehov anslås nå til 20,5 mrd. kroner.

Tabell 7.5 Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2006	Endring fra saldert budsjett 2006	Anslag på regnskap 2006
1. Inntekter (ekskl. tilbakebetalinger mv. og overføringer fra Statens pensjonsfond - Utland)	933 897	49 271	983 168
2. Utgifter (ekskl. utlån, avdrag på statsgjeld mv.)	1 004 692	38 019	1 042 711
3. Overskudd før lånetransaksjoner, før overføring til Statens pensjonsfond - Utland (1-2)	-70 795	11 252	-59 543
4. Overføring fra Statens pensjonsfond - Utland	70 795	-11 252	59 543
5. Overskudd før lånetransaksjoner (3+4)	0	0	0
6. Utlån, gjeldsavdrag mv.	76 896	567	77 463
7. Tilbakebetalinger mv. utenom lånetransaksjoner til Statens pensjonsfond - Utland	54 450	2 544	56 994
8. Utlån mv., netto (6-7)	22 446	-1 978	20 468
9. Samlet finansieringsbehov - av kontantbeholdning og lånemidler (8-5)	22 446	-1 978	20 468

Kilde: Finansdepartementet

7.2 Statsregnskapet for 1. halvår 2006

Dette avsnittet gir en oversikt over statsregnskapet per 30. juni 2006. Regnskapstallene er sammenstilt

med saldert budsjett. Tabellene i avsnittet viser også hvor stor andel av bevilgningen i saldert budsjett som er regnskapsført. Anslagsendringer og bevilgninger som er vedtatt etter at budsjettet ble

saldert i Stortinget i fjor høst, inngår således ikke i andelen av bevilgninger som er regnskapsført.

7.2.1 Statsbudsjettets utgifter

Statsregnskapet viser at det per 30. juni 2006 er regnskapsført utgifter på 539,4 mrd. kroner. Det utgjør 50 pst. av bevilgningene. Tabell 7.6 viser hvordan beløpet fordeler seg på utgiftsarter.

Tabell 7.6 Statsbudsjettets utgifter

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2006	Regnskap per 30.06.06	Regnskap i pst. av bevilgning
Driftsutgifter	100 482	45 560	45,3
Nybygg anlegg mv.	39 985	16 679	41,7
Overføringer til andre	864 225	418 374	48,4
Utlån, gjeldsavdrag mv.	76 896	58 815	76,5
Sum utgifter	1 081 588	539 428	49,9

Kilde: Finansdepartementet

De totale inntektene medregnet lånetransaksjoner utgjør 533,1 mrd. kroner i perioden 1. januar - 30. juni 2006. Det tilsvarer 50 pst. av bevilgningene.

Tabell 7.7 viser hvordan inntektene fordeler seg etter art.

Tabell 7.7 Statsbudsjettets inntekter

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2006	Regnskap per 30.06.06	Regnskap i pst. av bevilgning
Driftsinntekter	133 468	74 138	55,5
Inntekter i samband med nybygg, anlegg mv.	17 689	7 653	43,3
Skatter, avgifter og andre overføringer	853 534	414 883	48,6
Tilbakebetalinger mv.	54 450	36 405	66,9
Sum inntekter	1 059 142	533 080	50,3

Kilde: Finansdepartementet

7.2.2 Petroleumsvirksomhetens utgifter og inntekter

Netto kontantstrøm utgjør 172,5 mrd. kroner i perioden 1. januar - 30. juni 2006. Det tilsvarer 53 pst. av bevilgningene.

Tabell 7.8 Kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2006	Regnskap per 30.06.06	Regnskap i pst. av bevilgning
Inntekter SDØE	144 100	77 698	53,9
- Utgifter SDØE	20 400	10 983	53,8
+ Skatt og avgift på utvinning inkl. CO ₂ -avgift	196 100	92 796	47,3
+ Aksjeutbytte fra Statoil ASA	8 139	12 593	154,7
= Netto kontantstrøm	327 939	172 104	52,5

Kilde: Finansdepartementet

7.2.3 Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov

Regnskapet per 30. juni 2006 viser et brutto finansieringsbehov på 22,4 mrd. kroner.

Tabell 7.9 Oppsummering. Saldering og finansieringsbehov

	Mill. kroner		
	Saldert budsjett 2006	Regnskap per 30.06.06	Regnskap i pst. av bevilgning
1. Inntekter (ekskl. tilbakebetalinger mv. og overføringer fra Statens pensjonsfond - Utland)	933 897	496 675	53,2
2. Utgifter (ekskl. utlån, avdrag på statsgjeld mv.)	1 004 692	480 613	47,8
3. Overskudd før lånetransaksjoner, før overføring til Statens pensjonsfond - Utland (1-2)	-70 795	16 061	-22,7
4. Overføring fra Statens pensjonsfond - Utland	70 795	-16 061	-22,7
5. Overskudd før lånetransaksjoner (3+4)	0	0	-
6. Utlån, gjeldsavdrag mv.	76 896	58 815	76,5
7. Tilbakebetalinger mv.	54 450	36 405	66,9
8. Utlån mv., netto (6-7)	22 446	22 410	99,8
9. Samlet finansieringsbehov - av kontantbeholdning og lånemidler (8-5)	22 446	22 410	99,8

Kilde: Finansdepartementet

For nærmere detaljer vedrørende statsregnskapet for 1. halvår 2006 vises det til tabellene i vedlegg 2.

8 Utviklingstrekk på statsbudsjettets utgiftsside, 1998-2006

8.1 Innledning

Endringer i statsbudsjettets utgifter fra et år til et annet reflekterer dels nye politiske prioriteringer og dels endrede utbetalinger til å videreføre etablerte regelstyrte overføringsordninger eller andre lovfestede forpliktelser. Tabell 8.1 viser hvordan statens utgifter i perioden 1998-2006 fordeles på politikkområder. Beregningene tar utgangspunkt i tall fra statsregnskapet og er korrigert for endringer i statsbudsjettets oppstilling. Beregningen er basert på kontoplanen for 2006. Boks 8.1 omtaler datagrunnlaget og beregningsmetoden nærmere. Formålet med framstillingen er å belyse utviklingen i ressursbruken i løpet av perioden.

I tillegg til bevilgninger over statsbudsjettet er skatter og avgifter viktige virkemidler i det årlige budsjettopplegget. Ettersom tabell 8.1 kun viser utviklingen i statens utgifter, kan den gi et misvisende bilde av utviklingen og prioriteringen av enkelte områder der skatte- og avgiftspolitikken er viktig for de totale rammevilkårene. Enkeltområder kan videre vise sterk eller svak utgiftsvekst som følge av demografiske endringer og lovfestede forpliktelser som pensjons- og trygdeutbetalinger.

Beregningene av realvekst fokuserer på ressursbruken og ikke på resultatet av politikken. På enkelte områder kan det skje store forbedringer uten økt ressursbruk, mens det på andre områder kan være motsatt.

Boks 8.1 Datagrunnlaget for beregningene

Grunnlagsdataene i dette avsnittet er hentet fra offisielle regnskaper og budsjetter. En svakhet ved disse kildene er at de ikke er korrigert for de regnskapsmessige konsekvensene av funksjonsendringer mellom departementene, omlegginger i budsjetteringspraksis og omorganiseringer av statlige virksomheter. Videre kan det i enkelte tilfeller, på grunn av store overførte beløp mellom budsjettårene, merinntektsfullmakter o.l., være misvisende å sammenlikne budsjettet i ett år med regnskapstall for foregående år. Det er derfor gjort en del korreksjoner i datamaterialet. Dette medfører at det for enkelte områder ikke er samsvar mellom de tallene som er brukt her og de som finnes i andre offisielle dokumenter.

Alle beløp er oppgitt i faste 2006-priser. For 1998 og 2002 er det tatt utgangspunkt i regnskapstall, mens 2006-tallene er budsjettets stilling inkludert tilleggsbevilgninger gitt i 1. halvår 2006. Realveksten er beregnet ved hjelp av en rekke prisdeflaterer hentet fra Statistisk sentralbyrås nasjonalregnskapstall. De ulike prisdeflatorene er valgt for gi et best mulig bilde av utgiftsveksten gitt sammensetningen av utgifter på de ulike formålsgruppene.

For noen bevilgninger har det vært nødvendig å foreta en skjønnsmessig gruppering. Låne-transaksjoner og petroleumsvirksomheten er holdt utenfor beregningene. Det er i hovedsak korrigert for endringer i kontoplanen. Endringer i regnskapsføring og finansieringsmåte er korrigert i de tilfeller hvor grunnlagsdata er tilgjengelig. Det gjelder f.eks. overgang til nettobudsjettering, endring i regnskapsføring av næringsstøtte (avsetning av tapsreserve), endret føring av rentestøtte til Husbanken, Landbruksbanken (senere SND og Innovasjon Norge) og Statens lånekasse for utdanning, og omdanning av statlige virksomheter. Innenfor helsesektoren er det ikke korrigert for endret finansieringsmåte (innsattsstyrt finansiering) eller statlig overtagelse av spesialisthelsetjenesten i 2002. Også innenfor området familie og forbruker har det skjedd omlegginger som det ikke er korrigert for, både på skattesiden og i oppgavefordelingen mellom stat og kommune/fylkeskommune.

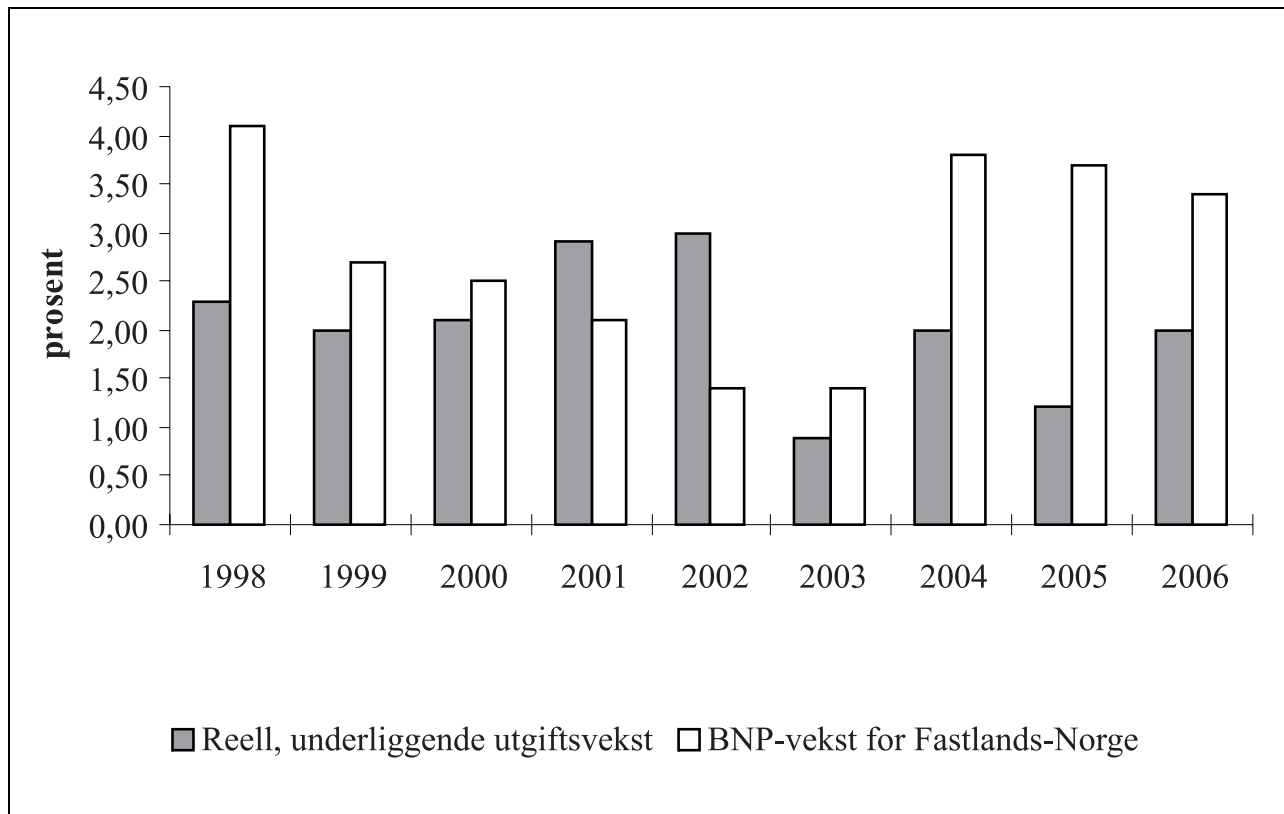
Rammetilskuddet til kommuner og fylkeskommuner er holdt utenfor fordelingen på politikkområder. Ettersom velferdsordninger som grunnskole, primærhelsetilbud og eldreomsorg i hovedsak finansieres av kommunene, vil beregningene for disse områdene ikke gi et fullstendig bilde av den offentlige ressursbruken. I de senere år er det også foretatt større endringer i oppgavefordelingen mellom staten og kommunene/fylkeskommunene (sykehusreformen, reformen i barnevernet mv.). Disse endringene er det i hovedsak ikke korrigert for i beregningene.

8.2 Utgiftsveksten i perioden 1998-2006 fordelt på formål

Figur 8.1 viser BNP-veksten for Fastlands-Norge og statsbudsjettets reelle, underliggende utgifts-

vekst i perioden 1998-2006. Som det går fram av figuren har BNP for Fastlands-Norge vokst sterkt i store deler av perioden, og utgiftene på statsbudsjettet var tiltakende til og med 2002. I første del av perioden vokste BNP for Fastlands-Norge sterkere enn utgiftene på statsbudsjettet. Midt i perioden var den økonomiske veksten svakere og den underliggende veksten i statsbudsjettets utgifter lå over BNP-veksten. Mot slutten av perioden er det igjen en oppgang i den økonomiske veksten, og veksten i fastlandsøkonomien er igjen sterkere enn den underliggende utgiftsveksten.

Tabell 8.1 og figur 8.2 viser årlig realvekst oppgitt i hele prosentater fordelt på politikkområder. Figur 8.3 viser utgiftenes størrelse i 2006.

Figur 8.1 Reell, underliggende utgiftsvekst på statsbudsjettet og BNP-vekst for Fastlands-Norge. Regnskap 1998-2005. Anslag på regnskap 2006

Kilde: Finansdepartementet, Statistisk sentralbyrå

Tabell 8.1 Bevilgninger over statsbudsjettet fordelt på politikkområder i faste 2006-priser (1998, 2002, 2006) og gjennomsnittlig årlig realvekst 1998-2006 i prosent

Politikkområde	1998	2002	2006	Gjennomsnittlig årlig realvekst		
	Mrd. kroner	Mrd. kroner	Mrd. kroner	1998- 2002	2002- 2006	1998- 2006
Fellesadministrasjon	17,3	15,9	16,0	-2	0	-1
Internasjonal bistand (ekskl. flyktninger i Norge)	13,5	15,0	18,0	3	5	4
Militært forsvar og sivil beredskap	35,8	35,4	31,2	0	-3	-2
Justissektoren	12,5	14,7	15,9	4	2	3
Utdanning og forskning	30,3	35,7	39,5	4	3	3
Kirke og kultur	4,5	5,8	7,2	7	5	6
Pensjoner og trygder	185,6	206,4	218,6	3	1	2
Helse og sosial	43,2	92,6	102,3	21	3	11
<i>Statlig sykehusdrift</i>	<i>23,0</i>	<i>62,9</i>	<i>70,2</i>	<i>29</i>	<i>3</i>	<i>15</i>
<i>Helse og sosial utenom statlig sykehusdrift</i>	<i>20,2</i>	<i>29,7</i>	<i>32,1</i>	<i>10</i>	<i>2</i>	<i>6</i>
Familie og forbruker	39,5	42,2	50,9	2	5	3
Miljøvern	2,9	2,9	3,1	0	1	1
Innvandring	3,3	6,4	5,6	18	-3	7
Næringsstøtte og distriktpolitikk	32,7	28,0	25,2	-4	-3	-3
Energi utenom petroleum	1,2	1,3	1,4	3	1	2
Arbeidsmarked og arbeidsmiljø	16,1	17,9	17,2	3	-1	1
Samferdsel	20,6	21,3	22,1	1	1	1
Rammetilskudd	67,2	85,3	63,5			
Renter på statsgjeld	18,3	17,2	18,1			

Kilde: Finansdepartementet

Området fellesadministrasjon omfatter blant annet utgifter til Storting, Kongehus, og de departementene og underliggende etatene som har karakter av fellesadministrasjon. Eksempler på store utgiftsposter på dette området er utgifter til skatte- og avgiftsadministrasjon og deltakelse i internasjonale organisasjoner. Statlig byggeaktivitet og Statsbygg er også medregnet i denne gruppen. Grunnet igangsettelse og avslutning av byggeprosjekter vil utgiftene til statlig byggevirksomhet variere. Dette gir variasjoner i utgiftene mellom enkeltårene. Sett over hele perioden har utgiftene til fellesadministrasjon ligget stabilt.

Internasjonal bistand øker med om lag 4 pst. i gjennomsnitt per år hele perioden sett under ett. Veksten har vært noe sterkere i siste halvdel av perioden. Deler av tiltakene for flyktninger i Norge (kapittel 167) er godkjent som offisiell utviklingshjelp (ODA), og utgiftføres over Utenriksdepartementets budsjett. Det faktiske ansvaret for disse til-

take ligger imidlertid hos andre departement (Kommunal- og regionaldepartementet, Kunnskapsdepartementet og Barne- og likestillingsdepartementet). Utgiftene til disse tiltakene føres derfor også hos disse departementene og inntektsføres som en intern overføring fra Utenriksdepartementet. Flyktningeutgiftene i Norge er derfor ikke inkludert i tallene for internasjonal bistand, selv om de inkluderes i ODA-godkjent bistand. I den første delen av perioden vokser ODA-godkjent bistand mer enn området internasjonal bistand, mens forholdet er motsatt i den siste delen av perioden.

Bevilgningene til militært forsvar og sivil beredskap var om lag uendret mellom 1998 og 2002, mens de falt med om lag 3 pst. i perioden fra 2002 til 2006. Utgiftene til militært forsvar i Norge utgjør mesteparten av denne kategorien, og det er i hovedsak disse utgiftene som faller. Det er ingen særskilte faktorer som ligger bak nedgangen, men

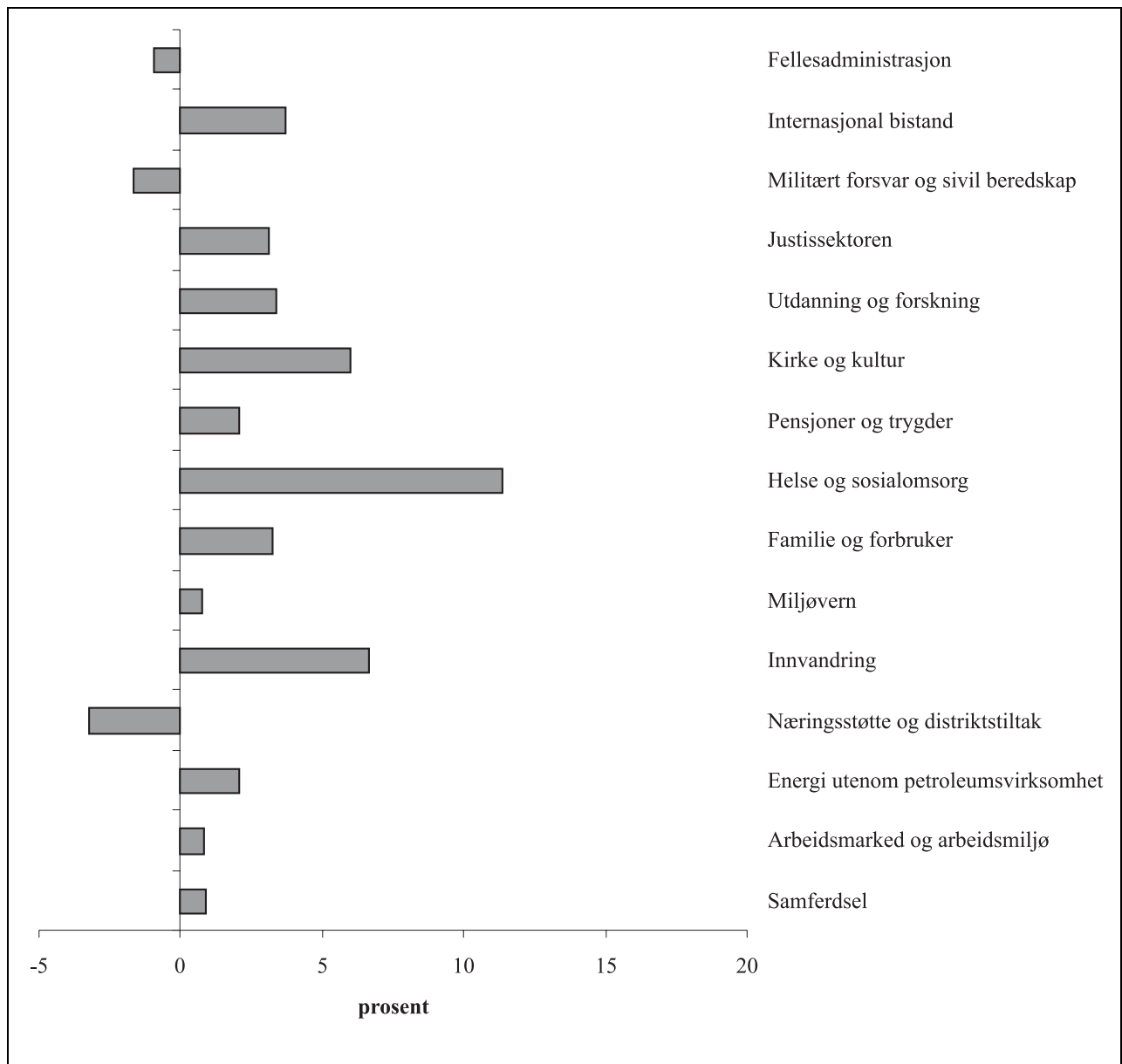
store investeringer i enkeltår bidrar til noe svingning i forsvarsutgiftene.

Justissektoren vokser jevnt med om lag 3 pst. per år i gjennomsnitt over hele perioden. Det er vekst i alle sektorer - politi og påtalemyndighet, domstolene og kriminalomsorgen.

Bevilgningene til forskning og utdanning har også økt jevnt i hele perioden. Dette kan forklares med økt satsing som ledd i kvalitetsreformen for høyere utdanning, herunder bedret studiefinansiering, opptrapping av forskningsbevilgningene og

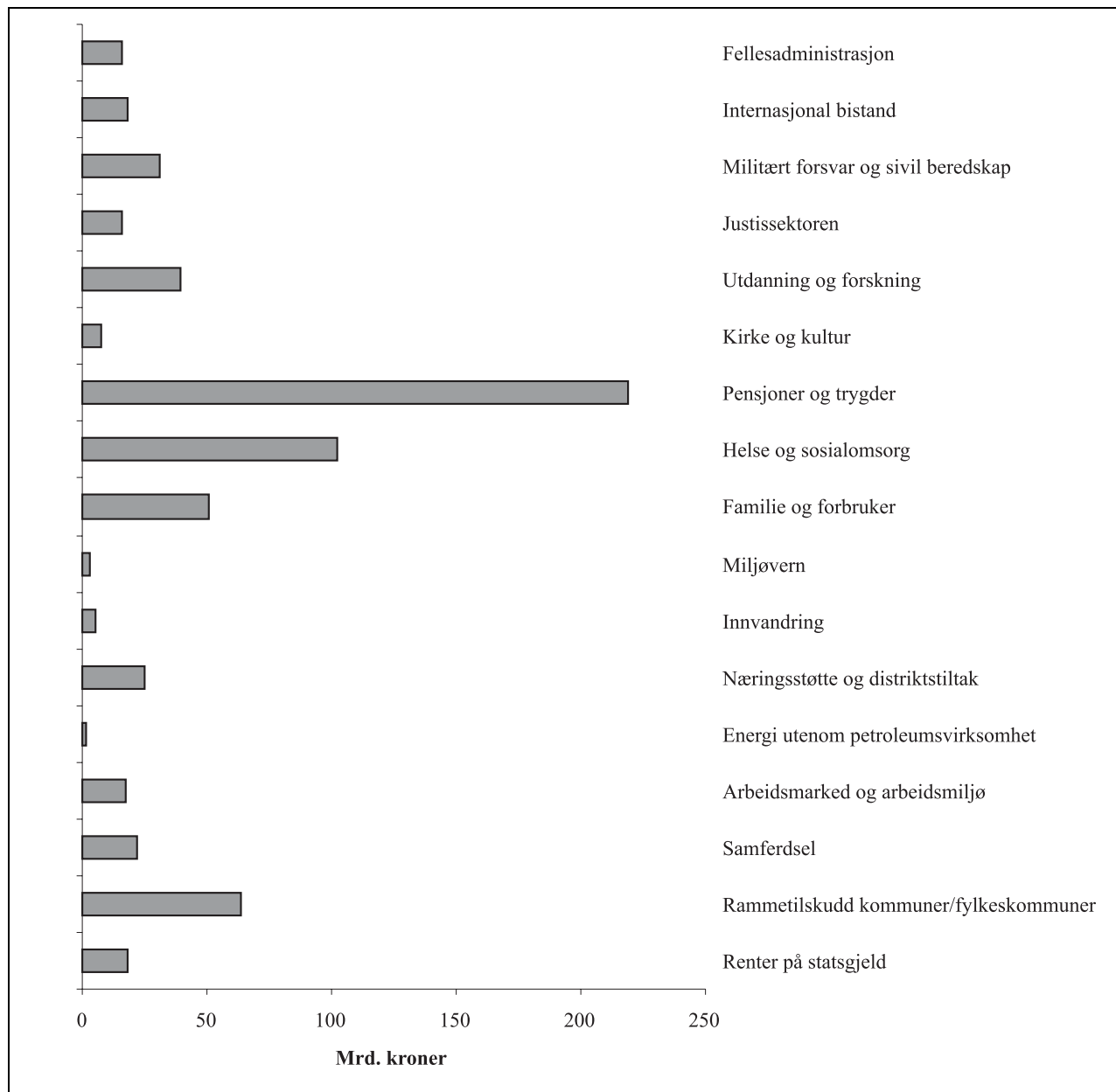
styrket finansiering av høyskoler og universiteter. Fondet for forskning og nyskaping er i perioden økt med 50 mrd. kroner.

Kirke og kultur har hatt en gjennomsnittlig realvekst på 6 pst. per år. Begge formål har hatt en økning i utgiftene. Utgiftene til kirke og trossamfunn økte klart mest i første del av perioden og har økt prosentvis sterkere enn utgiftene til kultur. Kulturutgiftene har likevel hatt den sterkeste veksten i siste del av perioden.

Figur 8.2 Årlig realvekst fordelt på politikkområder i perioden 1998-2006

Kilde: Finansdepartementet

Figur 8.3 Statsbudsjettets utgifter i 2006

Kilde: Finansdepartementet

Pensjoner og trygder omfatter utgifter til Statens Pensjonskasse, Trygdeetaten, alderspensjon, ytelser til uførhet og attføring, sykepenger og enkelte andre pensjoner. Området er det største utgiftsområdet med over 200 mrd. kroner i budsjetterte utgifter i 2006. Utgiftsveksten har i gjennomsnitt ligget på om lag 2 pst. per år i perioden 1999-2006. Ettersom utgiftene samlet sett er store, har veksten bidratt vesentlig til den samlede underliggende veksten i statsbudsjettets utgifter. I første periode er det spesielt utgiftene til sykepenger, uførhet og attføring som vokser. Mens utgiftene til uførhet og attføringer fortsetter å vokse i siste peri-

ode, går utgiftene til sykepenger noe ned i siste periode. Totalt sett har utgiftene til disse områdene alene økt med om lag 27 mrd. 2006-kroner over perioden. Utbetalinger til alderspensjoner under folketrygden stiger jevnt med om lag 1 pst. i året over hele perioden.

Helse og sosialomsorg består i hovedsak av utgifter til sykehusdrift, tiltak for eldre og funksjonshemmede, tiltak innen psykiatrien, statlig helseadministrasjon og utgifter til medisiner o.l. Tallene viser en kraftig vekst for sykehusdriften. Dette skyldes delvis at staten finansierer en større del av utgiftene til sykehusdrift over statsbudsjettet

gjennom innsatsstyrt finansiering av sykehusdrift og den statlige overtakelsen av fylkeskommunale sykehus i 2002. Utgiftsveksten i perioden fra 1998 til 2002 motsvares i hovedsak av reduserte fylkeskommunale utgifter, og det er ikke korrigert for dette i beregningen. Som mål på ressursbruk i helsesektoren totalt gir derfor disse tallene kun begrenset informasjon for den første delen av perioden fra 1998 til 2006. Andre kilder, blant annet SAMDATA og Helse- og omsorgsdepartementets budsjettproposisjon, gir et bedre bilde på ressursbruken i helsevesenet. Etter den statlige overtakelsen av sykehusdriften i 2002 har utgiftene økt med om lag 3 pst. årlig. Utgifter til helse og sosialomsorg utenom sykehusdrift viser også sterk vekst i perioden 1998-2006, særlig i den første delen av perioden. I perioden fra 1998 til 2002 er det særlig utbyggingen av eldreomsorgen som bidrar til dette. Utgiftene til psykiatri, dekning av medisiner på blå resept og refusjoner øker jevnt over begge perioder.

Området familie og forbruker omfatter blant annet utgifter til barnetrygd, kontantstøtte, fødsels- og adopsjonsstøtte, statlig barnehagestøtte og støtte til boligformål. Området viser en gjennomsnittlig årlig vekst på om lag 3 pst. over hele perioden. Veksten finner i hovedsak sted i siste periode. Innføring av kontantstøtte trekker veksten opp i første del av perioden, økt driftstilskudd til barnehager trekker veksten opp i hele perioden, men kraftigst de siste årene. Statlig overtakelse av barnevernet i 2004 bidrar også til økte utgifter mot slutten av siste periode. Reduserte utgifter til pristilskudd og avvikling av merverdiavgiftskompensasjon for matvarer bidrar til å redusere utgiftene på området. Dette må imidlertid ses i lys av at satsen for merverdiavgift på matvarer ble satt ned i 2001.

Miljøvern har en samlet utgift på om lag 3 mrd. kroner i 2006. Utgiftene stiger i gjennomsnitt med 1 pst. over perioden. I første del av perioden er utgiftene om lag uendret. Veksten i siste periode skyldes i hovedsak økte bevilgninger til barskogvern, båndlegging av friluftsområder, fredning og bevaring av kulturminner og tiltak for opprydning av miljøgifter. Miljøpolitikken føres i stor grad ved hjelp av skatter, avgifter og regulering, slik at utgiftene alene ikke gir et dekkende bilde av de samlede politiske prioriteringene innen dette området.

Utgiftene på området innvandring viser en relativt sterk vekst på tilnærmet 7 pst. årlig i gjennomsnitt over perioden. Det er en sterk utgiftsvekst i perioden 1998-2002 som bidrar til dette. I perioden 2002-2006 har utgiftene på området innvandring gått ned med gjennomsnittlig 3 pst. årlig. Utgiftene til dette området varierer særlig med antall flyktninger som søker oppholdstillatelse.

Næringsstøtte og distriktpolitikk inkluderer bl.a. støtte og administrasjon knyttet til primærnæringene, sjøfart, handel og industri, tiltak for næringsutvikling, Innovasjon Norge, eksportstøtte medregnet støtte til skipsbygging og næringsbasert forskning. Området viser en gjennomsnittlig nedgang i bevilgningene på om lag 3 pst. fra 1998 til 2006. Store deler av nedgangen skyldes reduserte utgifter til jordbruksavtalen. I den samme perioden er antall årsverk i jordbruket redusert med 3,5 pst. årlig. Jordbrukspolitikken føres imidlertid med flere virkemidler enn de direkte tilskuddene. Blant annet er jordbruksfra draget økt vesentlig de senere årene.

Energi utenom petroleumsvirksomhet utgjøres av bevilgninger til Olje- og energidepartementet, samt energi- og vassdragsforvaltning. Området har en gjennomsnittlig årlig realvekst på 2 pst. Utgiftsveksten er sterkest i første del av perioden, noe som må ses i lys av økte bevilgninger til Energifondet. Lavere vekst i den siste delen av perioden kan blant annet forklares med omleggingen av finansieringen av energisparetiltak og satsing på nye fornybare energikilder. Dette medfører en reduksjon av bevilgningene til Energifondet som følge av opprettelsen av Enova SF. Utgiftene til disse formålene finansieres i dag gjennom et påslag i el-avgiften som går direkte til Enova SF, og kommer dermed ikke med i statsbudsjettet. Økning i utgiftene til forskning på miljøvennlig gassteknologi trekker i motsatt retning og bidrar til en svak vekst i utgiftene totalt for siste periode.

Området arbeidsmarked og arbeidsmiljø dekker utgifter til ordinære arbeidsmarkedstiltak, spesielle arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede, dagpenger og tiltak for bedre arbeidsmiljø. Samlet er det en gjennomsnittlig realvekst på 1 pst. per år for perioden fra 1998 til 2006. Det er imidlertid store forskjeller i hvordan utgiftsveksten fordeler seg mellom de ulike formålene innenfor dette utgiftsområdet. Utgiftene til arbeidsmarkedstiltak faller sterkt, med gjennomsnittlig om lag 9 pst. per år, fra 1998 til 2002, samtidig som dagpengeutbetalingene øker med i overkant av 6 pst per år i samme periode. Fra 2002 til 2006 har ledigheten falt og utgiftene til dagpenger reduseres med om lag 5 pst. årlig. Samtidig øker utgiftene til alle arbeidsmarkedstiltak noe. Utgiftsveksten er sterkest for tiltak rettet mot yrkeshemmede, med en årlig vekst på 4 pst.

Utgiftene til samferdsel øker stabilt med om lag 1 pst. per år for hele perioden. Mens det har vært en økning i utgiftene til vegformål på nærmere 3 pst. årlig, har utgiftene til jernbane hatt en svak reell nedgang over perioden på 1 pst årlig. Det er særlig i perioden 1997-2001 at utgiftene til jernba-

neformål går ned. I siste periode er utgiftene til dette formålet tilnærmet stabile. Omlegging av Posten bidrar i tillegg til reduserte utgifter på området. Investeringene i ny hovedflyplass på Gardermoen og ny jernbaneforbindelse til flyplassen skjedde i regi av egne aksjeselskaper og er derfor ikke med i denne oversikten.

I tabellen framkommer tall for rammetilskuddet til kommuner og fylkeskommuner. Ettersom rammetilskudd kun er én av flere finansieringskil-

der for kommuner og fylkeskommuner, er det ikke beregnet realvekst for dette området. Det høye nivået på rammetilskuddet til kommunesektoren i 2002 må ses i sammenheng med kompensasjonen til fylkeskommunene i forbindelse med statens overtakelse av spesialisthelsetjenesten. Kommuneøkonomien omtales utførlig i den årlige kommune-proposisjonen og av Det teknisk beregningsutvalg for kommunal- og fylkeskommunal økonomi.

9 Økonomistyring i staten mv.

9.1 Økonomistyring i staten

9.1.1 Tiltak for å styrke økonomistyringen i staten

I Gul bok orienteres det årlig om Finansdepartementets tiltak for å fremme resultatorientert styring, effektiv ressursutnyttelse og god økonomistyring i staten. Departementet vil i 2006 og 2007 prioritere å videreutvikle rammeverket for statlig økonomistyring, og å videreutvikle tilbudet av økonomitjenester til statlige virksomheter.

Oppfølging av regelverk for økonomistyring i staten

Økonomiregelverket for staten fastsetter standarder og prinsipper for statlig styring, økonomistyring, regnskapsførsel og betalingsformidling. Det omfatter krav til den interne styringen i virksomheter, overordnet myndighetsstyring og oppfølging av virksomhetene. I tillegg omfatter regelverket forvaltning av tilskudd, stønader og garantier, samt generelle krav til oppfølging av statlige eierinteresser i selskaper. Reglement for økonomistyring i staten og Finansdepartementets Bestemmelser om økonomistyring i staten ble fastsatt 12. desember 2003. Regelverket trådte i kraft 1. januar 2004. I 2005 ble det foretatt en teknisk revisjon av økonomiregelverket med virkning fra 21. desember 2005. Finansdepartementet har i 2005 og 2006 prioritert å videreutvikle rammeverket for mål- og resultatstyringen i statlige virksomheter. Senter for statlig økonomistyring har ferdigstilt et metodokument for styring av risiko i mål- og resultatstyringen, og vil høsten 2006 ferdigstille en veileder om grunnleggende mål- og resultatstyring med hovedvekt på resultatmåling. Senter for statlig økonomistyring tilbyr også et bredt kurstilbud på dette området. Finansdepartementet vil i 2006 og 2007 videreutvikle rammeverket for etatsstyring.

Private leverandører av økonomitjenester til staten

Lønns- og regnskapstjenester for statlige virksomheter kan i dag utføres enten av virksomheten selv

eller av en statlig regnskapssentral. Systemtilgang og driftstjenester kjøpes i stor grad fra privat sektor, enten av virksomheten selv eller av regnskapssentralen. Enkelte oppgaver, blant annet å registrere, bokføre og avstemme regnskapene og utbetale lønn til ansatte, kan imidlertid bare utføres av statlige virksomheter.

Reglement for økonomistyring i staten § 18 (jf. Bestemmelsene om økonomistyring i staten, pkt 4.5.2, modell III) åpner for at private tjenesteytere som er godkjent av Finansdepartementet kan utføre også denne typen lønns- og regnskapsoppgaver for statlige virksomheter. Kronprinsregentens resolusjon av 12. desember 2003 om fastsettelsen av nytt reglement åpner for at slik godkjenning kan skje fra 1. januar 2007. Ingen leverandører har så langt søkt om godkjenning.

Formålet med å tillate private leverandører ville være å bidra til en mer effektiv og billigere leveranse av økonomitjenester til staten, uten reduksjon i kvalitet eller sikkerhet. En åpning av det statlige området for private aktører vil samtidig kunne medføre at statlige virksomheter blir avhengig av én eller et fåtall private tilbydere av økonomitjenester. Kombinert med en sannsynlig innelåsingseffekt for statlige kunder på grunn av tap av kompetanse og høye omkostninger ved å skifte leverandør, vil dette stille staten i en vanskelig posisjon. Med tanke på den strategiske betydningen av disse tjenestene vil Finansdepartementet derfor ikke godkjenne private leverandører av lønns- og regnskapstjenester til staten.

Intern statlig økonomiforvaltning

Senter for statlig økonomistyring (SSØ) ble etablert fra 1. januar 2004. I forbindelse med etableringen ble det lagt til grunn at SSØ skulle evalueres etter to til tre år. Finansdepartementet vil gjennomføre en slik evaluering høsten 2006.

SSØ leverer tjenester til om lag to tredeler av statlige virksomheter på ett eller flere av områdene lønn, personal, regnskap og budsjett. Ni av ti kunder hos SSØ er små eller mellomstore virksomheter som ikke ønsker å utføre denne typen oppgaver selv.

Felles servicesenter for økonomitjenester er etablert, eller er under etablering, i en rekke store statlige virksomheter. Departementenes servicesenter ivaretar disse funksjonene for departementene, Statsministerens kontor og Regjeringsadvokaten.

Ved å samle tjenester som er forbundet med stordriftsfordeler kan staten hente ut effektiviseringsgevinster samtidig som den enkelte virksomhet avlastes administrativt og kan bruke større ressurser på egne kjerneoppgaver.

SSØ tilbyr kundene en elektronisk løsning for fakturahåndtering som kan redusere virksomhetenes tidsbruk på dette området. Løsningen innebærer at alle fakturaer fra kunder som benytter seg av tilbudet, registreres og skannes inn i en felles sentral på Hamar.

SSØ skal innen utgangen av 2008 ha fullført utrulling av et nytt lønns- og personalsystem. Overgangen til nytt system innebærer at SSØs kunder tar i bruk en tidsmessig løsning som erstatter gammel teknologi. For små og mellomstore virksomheter legges det opp til at SSØ fortsatt vil tilby lønnsentraltjenester, da disse ikke hver for seg kan hente ut gevinster på samme måte som store virksomheter som bruker det samme systemet.

Rammeavtaler om kontoholds- og betalings-tjenester

Betalingsformidlingen for statlige virksomheter skjer gjennom statens konsernkontoordning. Ordningen gjelder for departementene og underliggende virksomheter, og sikrer at statens midler daglig samles i Norges Bank. Rammeavtalene sikrer at virksomhetene får tilgang til tidsmessige og gode betalingstjenester hos bankene, i tillegg til at de forenkler anskaffelsesprosessen for virksomhetene. Det skal i løpet av 2006 inngås nye rammeavtaler med betalingstjenester for statlige virksomheter. Finansdepartementet delegerte i 2006 myndigheten til å inngå slike rammeavtaler til Senter for statlig økonomistyring.

Innrapporteringsløsning for statsregnskapet

Senter for statlig økonomistyring har det operative ansvaret for statsregnskapet og utarbeider hver måned og ved årets slutt et oppdatert statsregnskap, som i hovedsak er basert på elektronisk innrapportering. Det arbeides med tiltak for å forbedre og tilpasse teknisk plattform for statsregnskapet etter at denne har vært i drift siden 1999.

9.1.2 Utprøving av virksomhetsregnskap ført etter periodiseringsprinsippet

Finansdepartementet orienterte i statsbudsjettet for 2004 (Gul bok) om oppfølgingen av NOU 2003:6 «Hva koster det?» (statsbudsjettutvalget). Våren 2004 ble det etablert et prosjekt ledet av Finansdepartementet, hvor 10 pilotvirksomheter fører det interne virksomhetsregnskapet basert på periodiseringsprinsippet. Sentrale deltakere og bidragsyttere i prosjektet har vært Senter for statlig økonomistyring, de syv departementene med etatsstyringsansvar for pilotene, samt de ti pilotene selv. Formålet med utprøvingen er å legge til rette for et bedre informasjonsgrunnlag for styringen i statlige virksomheter slik at ressursbruken blir mer effektiv. Informasjonen skal både kunne brukes i virksomhetens interne styring, i etatsstyringen og som tilleggsinformasjon til Stortinget.

Finansdepartementet har lagt følgende forutsetninger til grunn for forsøket:

- Utprøving av periodiseringsprinsippet i regnskapene på virksomhetsnivå skal ikke medføre noen endringer i virksomhetenes økonomiske fullmakter.
- Kontantprinsippet, ettårsprinsippet, fullstendighetsprinsippet og bruttoprinsippet beholdes i statsbudsjettet uten endringer. Stortingets bevilgninger vedtas fortsatt etter kontantprinsippet.
- Virksomhetene skal fortsatt rapportere regnskap etter kontantprinsippet til statsregnskapet.
- Forsøkene med periodiserte virksomhetsregnskaper skjer som et supplement til kontantregnskapene.

Første fase i arbeidet har vært å utarbeide felles standarder for føring av interne regnskaper i statlige virksomheter basert på periodiseringsprinsippet. Utvikling av felles standarder vil gi statlige virksomheter kompetansefordeler og administrative besparelser, sammenlignet med om virksomhetene selv utvikler prinsipper for føring av virksomhetsregnskapet etter periodiseringsprinsippet. Det har også vært arbeidet med å tilrettelegge og dokumentere bedre styring av ressursbruken i virksomhetene, og i departementenes styring av virksomhetene. Prosjektet har foretatt en reell utprøving av felles standarder i pilotene, og det har vært lagt vekt på å dokumentere nytte og kostnader ved innføring av periodisert virksomhetsregnskap.

Hovedmål for utprøvingen er å bidra til:

- Mer effektiv ressursbruk (kjennskap til alle kostnader for ulike aktiviteter, mål og resultater)

- Sammenliknbar kostnadsinformasjon (mellom statlige virksomheter, mellom statlige og private virksomheter, mellom norske og tilsvarende utenlandske virksomheter, over tid med seg selv)
- Bedre oversikt over statens eiendeler (aktiva)

Utvikling og utprøving av regnskapsstandarder tilpasset statlige virksomheter

I arbeidet med å utvikle regnskapsstandarder for føring av periodiserte virksomhetsregnskaper i statlige virksomheter, er det lagt vekt på å harmonisere standardene med norsk regnskapslovgivning og god regnskapsskikk i privat sektor, så langt som det er hensiktsmessig for statlige virksomheter. For problemstillinger som er spesielle for staten, vurderes erfaringer fra andre land (særlig Danmark og Sverige) og internasjonale standarder for offentlig sektor. I arbeidet med å utvikle regnskapsstandardene har to problemstillinger som er en direkte oppfølging av omtalen i Gul bok 2004, vært sentrale. Dette gjelder hvilke utgifter og inntekter som bør periodiseres, og hvilke eiendeler og forpliktelser som bør føres opp i virksomhetenes balanse.

Prinsippene som ble lagt til grunn har vært gjenstand for en bred høringsprosess, og har i hovedsak fått positiv mottakelse:

- På kostnadssiden legges det opp til stor grad av samsvar med privat sektor. Det er så langt i arbeidet gjort forenklinger for pensjonskostnader, og det er ikke tatt hensyn til kostnader knyttet til selvassurandørprinsippet. Det er lagt opp til at beregnede renter av kapital skal opplyses i note, men ikke bokføres som kostnad.
- Det er lagt opp til å bokføre egne inntekter og «inntekt» fra bevilgninger i virksomhetsregnskapet, men slik at bevilgninger forutsetningsvis ikke skal gi et regnskapsmessig resultat. Resultatbegrepet vil derfor ha et rent teknisk innhold for virksomheter som ikke har inntekter utenom bevilgninger (resultatet blir null).
- Alle anleggsmidler som er driftsmidler i virksomheten, samt nasjonal infrastruktur, tas med som eiendeler i balansen.
- Passivasiden i balansen viser kortsiktige gjeldsposter, forpliktelser knyttet til anleggsmidler og eventuell virksomhetskaper. Avsetning til pensjonsforpliktelser og forpliktelser som følge av selvassurandørprinsippet er ikke inkludert. Det er lagt til grunn at statlige virksomheter som hovedregel ikke kan ha virksomhetskaper (egenkapital) eller definere et positivt resultat som opparbeidet virksomhetskaper. Passivasi-

den vil derfor også langt på vei være av teknisk karakter.

Oppnår statlige virksomheter en styringsmessig gevinst ved å føre virksomhetsregnskapene etter periodiseringsprinsippet?

Hovedformålet med utprøvingen av periodiseringsprinsippet var som nevnt over, å få fram bedre kostnadsdata som grunnlag for å kunne vurdere ressursbruk knyttet til mål og aktiviteter. Det har også vært viktig å legge til rette for sammenlikninger, både av den enkelte virksomhet over tid, og med andre statlige eller private virksomheter.

Pilotene og departementene som har deltatt i prosjektet har i hovedsak positive erfaringer med bruk av periodisert regnskapsinformasjon. Prosjektperioden har imidlertid vært for kort til at det kan trekkes endelige konklusjoner med hensyn til om det er styringsmessige gevinster av et periodisert virksomhetsregnskap, og hvilke disse eventuelt er. Enkelte erfaringer underbygges likevel av så mange piloter at det er grunnlag for å trekke noen foreløpige slutninger:

- Periodisert resultatregnskap oppleves å ha større informasjonsverdi enn et kontantbasert virksomhetsregnskap.
- Periodisert resultatregnskap legger til rette for tettere kobling mellom kostnader og aktiviteter, noe som gir mulighet for synliggjøring av hva Stortingets bevilgning faktisk er brukt til.
- Kunnskap om kostnader er en forutsetning for å kunne foreta analyser av kostnadseffektivitet.
- Ved tidsserier og interne sammenlikninger er periodiserte data en klar fordel. Ved sammenlikninger med andre virksomheter, er det avgjørende at føringsprinsippene er de samme.
- De pilotene som har valgt å utarbeide et periodisert internt budsjett basert på kontantbevilgning fra Stortinget, og som også har foretatt en full gjennomgang av økonomimodellen sin, rapporterer om størst styringsmessig gevinst.

Vurdering av kost-nytte

Utprøvingen av standardene for føring av periodiserte virksomhetsregnskaper har vart i kun ett år. Den korte forsøksperioden har begrenset mulighetene til å analysere kostnader og nytte i pilotene.

Det er dokumentert varierende oppstartskostnader knyttet til opplæring og etablering av åpningsbalanse. For enkelte piloter som tidligere ikke har ført periodiserte virksomhetsregnskaper, har oppstartskostnadene vært relativt store. Pilotene rapporterer at de ikke bruker vesentlig mer ressurser enn tidligere på å føre det periodiserte

virksomhetsregnskapet og samtidig rapportere etter kontantprinsippet til statsregnskapet, når regnskapsrutinen først er etablert. Ordningen innebærer imidlertid et visst merarbeid. Utprøvingen av periodiserte virksomhetsregnskaper har ikke medført feil i virksomhetenes rapportering til statsregnskapet. Ingen piloter har måttet foreta større investeringer knyttet til økonomisystemene sine for å kunne føre et periodisert regnskap.

Videre arbeid

Virksomhetsregnskapene i statlige virksomheter skal fylle to formål. For det første er virksomhetsregnskapene et redskap i arbeidet med å følge opp Stortingets bevilgningsvedtak, og være en dokumentasjon på at de midlene som er stilt til disposisjon er korrekt benyttet. For dette formålet er et kontantregnskap en nødvendig forutsetning. For det andre er virksomhetsregnskapet et redskap i den interne styringen og i departementets etatsstyring. I denne sammenheng skal regnskapet legge til rette for kunnskap om kostnader ved å gjennomføre aktiviteter i statlige virksomheter, legge til rette for sammenlikninger og gi kunnskap om verdien av eiendeler i statlige virksomheter. Erfaringene i prosjektet har så langt bekreftet at periodisert regnskapsinformasjon er en pålitelig og lett tilgjengelig kilde for slik kunnskap i statlige virksomheter. I virksomheter som i liten grad har utgifter utover utbetaling av lønn og husleie, vil imidlertid forskjellene mellom det kontante og det periodiserte virksomhetsregnskapet være relativt liten.

Med bakgrunn i at samtlige departementer og piloter har gitt uttrykk for at det er gått for kort tid til å trekke endelige slutninger, legger Finansdepartementet opp til å forlenge forsøksperioden. Den utvidede forsøksperioden bør omfatte både videre utprøving av de foreløpige standardene med sikte på å fastsette endelige standarder, og videre utprøving og dokumentering av hvordan periodisert regnskapsinformasjon kan benyttes i virksomhetenes interne styring og i etatsstyringen. Forsøket bør videre utvides til å omfatte periodiserte virksomhetsbudsjetter (internbudsjett) for dagens piloter, med bakgrunn i at de pilotene som på eget initiativ har utarbeidet et periodisert budsjett, også rapporterer om størst styringsmessig gevinst. Virksomheter som med hjemmel i Bestemmelser om økonomistyring i staten pkt. 3.2.3, allerede har innført periodisering i sine virksomhetsregnskaper, inviteres til å knytte seg til forsøket. Det tas sikte på å foreta en ny evaluering av forsøkene i 2009. Evalueringen vil gi et grunnlag for å vurdere om alle eller utvalgte grupper av statlige virksom-

heter som en obligatorisk ordning bør føre sitt virksomhetsregnskap etter periodiseringsprinsippet.

9.2 Retningslinjer for gebyr- og avgiftsfinansiering av statlige myndighetshandlinger

Bondevik II-regjeringen informerte i Gul bok for 2006 (kapittel 9.2) om at den planla å fastsette nærmere retningslinjer for bruk av gebyrer eller sektoravgifter til å finansiere statlige myndighetshandlinger. Regjeringen har videreført arbeidet som den forrige regjeringen igangsatte. I juni fastsatte Finansdepartementet retningslinjer basert på følgende hovedprinsipper:

- Gebyrer skal være hel eller delvis betaling for myndighetenes kostnader ved å utføre en bestemt myndighetshandling overfor betaleren.
- Dersom et gebyr innføres, skal det ikke i noe fall overstige statens kostnad ved å utføre myndighetshandlingen. Når hovedformålet med gebyret ikke er å finansiere statens utgifter, men å motvirke overforbruk av den aktuelle myndighetshandlingen, kan det settes lavere. Gebyrene bør derfor her ikke settes høyere enn hva som er nødvendig for å oppnå en ønsket avsilingseffekt. Gebyrforvalter skal på forespørsel redegjøre for hvordan gebyret er beregnet. Ved innføring av nye gebyrordninger bør det alltid vurderes om fordelingsmessige hensyn taler imot dette.
- Det bør etableres et klart definert skille mellom gebyrer og sektoravgifter for å unngå at det innføres gebyrordninger som i realiteten er ordinære avgiftsordninger.
- Det bør utvises stor tilbakeholdenhet med å benytte sektoravgifter til å finansiere statlige utgifter, med unntak for når sektoravgiften finansierer fellestiltak overfor en næring og avgiften betales av næringen selv. Dette kan f.eks. være tilfelle for virksomheten til statlige tilsynsorganer.

Retningslinjene trådte umiddelbart i kraft for nye gebyrer og sektoravgifter som vurderes innført. Eksisterende ordninger skal så langt som råd er tilpasses retningslinjene. Hensynet til administrative kostnader og eventuelle provenytnap vil imidlertid kunne påvirke både spørsmålet om, og i tilfelle hvor raskt, en tilpasning kan skje. De budsjettmessige konsekvensene av eventuelle endringer må innpasses i de årlige statsbudsjettene.

Alle departementer med unntak for Barne- og likestillingsdepartementet og Forsvarsdeparte-

mentet forvalter gebyr- eller sektoravgiftsordninger. Justisdepartementet er det departementet som har størst inntekter fra slik finansiering. Også Nærings- og handelsdepartementet, Landbruks- og matdepartementet, Fiskeri- og kystdepartementet, Samferdselsdepartementet og Finansdepartementet har betydelige inntekter. Gjennomgangen av eksisterende ordninger viser at de fleste er i samsvar med de nye retningslinjene. Det er imidlertid noen avvik. Det er flere eksempler på gebyrer som er høyere enn de kostnadene som de er ment å dekke. For enkelte av de største gebyrordningene er det nødvendig å bruke mer tid til kostnadsberegninger og til å vurdere hvordan ordningene mest hensiktsmessig kan bringes i samsvar med de nye retningslinjene.

Arbeidet med å tilpasse eksisterende ordninger er godt i gang. I statsbudsjettet for 2007 har Regjeringen særlig prioritert å redusere statens gebyrer for ulike tvangsforretninger. Inntektene fra slike gebyrer settes ned med samlet 230 mill. kroner i forhold til nivået i 2006. Dette tiltaket er et skritt på veien for å tilpasse eksisterende ordninger til de nye retningslinjene for gebyr- og avgiftsbelegging av statlige myndighetshandlinger. Gebyrreduksjonen er en direkte oppfølging av Soria Moria-erklæringen, hvor det går fram at Regjeringen vil arbeide for å skjerme mennesker med gjeldsproblemer fra høye gebyrer på tvangsinn drivelse og utleggsforretninger. Regjeringen foreslår videre å redusere Statens vegvesens gebyrer for kjøretøykontroller, førerkort mv. til kostnadsdekkende nivå. Dette innebærer en gebyrlettelse på 40 mill. kroner i 2007.

For å tydeliggjøre skillet mellom gebyrer og sektoravgifter, skal ordninger som blir klassifisert som sektoravgifter fra og med budsjettbehandlingen for 2007 presenteres sammen med fiskalavgiftene i Regjeringens budsjettforslag for Stortinget. De respektive departementers sektoravgifter er som en konsekvens av dette ført opp på egne budsjettkapitler i kapittelserien 5566-5582. Det understrekes at dette i hovedsak bare er en endring av hvordan sektoravgiftene presenteres i budsjettokumentene. De aktuelle departementenes forvaltningsmessige ansvar for ordningene ligger fast. Omleggingen gjør det lettere å foreta helhetlige vurderinger av skatte- og avgiftsopplegget. Regjeringen har i Soria Moria-erklæringen forpliktet seg til å videreføre det samlede skatte- og avgiftsnivået som gjaldt for 2004. Inkludering av sektoravgiftene i skatte- og avgiftsopplegget vil være en omlegging som ikke kan regnes som skatte- og avgiftsøkning i denne sammenheng.

9.3 Budsjettering av investeringer

Innledende merknader

Vårt budsjettssystem bygger bl.a. på fullstendighetsprinsippet og kontantprinsippet. Dette innebærer at statlige investeringer som utgangspunkt skal være en del av statsbudsjettet og at investeringsutgiftene i sin helhet belastes budsjettene i bygge- eller anleggsperioden. Investeringsutgiftene vil dermed ha karakter av store engangsutgifter. For store anleggsetater med mange enkeltinvesteringer stiller dette seg noe annerledes, ved at det her som regel fastsettes en bevilgning som dekker flere investeringsprosjekter slik at svingningene i utgiftsbehovet jevner seg ut.

Det er viktig at budsjettssystemet legger til rette for at prioriterte og økonomisk riktige investeringer gjennomføres. Regjeringen har derfor i tråd med sin politiske plattform fra Soria Moria vurdert gjeldende ordninger for budsjettering av statlige investeringer. Særlig to hovedspørsmål har vært vurdert. Disse er:

- Spørsmålet om det bør etableres et mulig skille mellom drift og langsiktige investeringer i realkapital i statens budsjettpolitikk.
- Spørsmålet om det bør tas i bruk såkalt prosjektfinansiering for sammenhengende utbygging og modernisering av veg- og jernbanestrekninger.

I omtalen nedenfor redegjøres det for Regjeringens vurderinger.

Spørsmålet om et mulig skille mellom drift og langsiktige investeringer i statens budsjettpolitikk

Generelt

Regjeringen har vurdert spørsmålet om gjeldende budsjettpolitikk bør legges om slik at langsiktige investeringer i realkapital prioriteres framfor utgifter til drift og andre tiltak på budsjettet. I denne forbindelse er det særlig vurdert hvorvidt en slik prioritering kan skje ved at:

- det etableres behandlingsprosedyrer som innebærer at langsiktige investeringer gis fortrinn ved fordelingen av de utgiftsrammene som ligger til grunn for budsjettbehandlingen.
- langsiktige investeringer lånefinansieres utenfor budsjettammene.

Regjeringen har etter en samlet vurdering kommet til at det i hovedsak ikke er ønskelig å innføre nye

særlige budsjettordninger for statlige investeringer. Hovedbegrunnelsen for dette er:

- Det er ikke bare statlige investeringer i realkapital som bidrar til økt framtidig velferd og verdiskaping. Andre utgifter kan i like stor grad bidra til dette, for eksempel utgifter til helsetjenester, utdanning og forskning, barnehager, arbeidsmarkedstiltak, miljøtiltak og forebyggende tiltak av ulik art. Dette taler mot å etablere ordninger som generelt prioriterer investeringer i realkapital i konkurransen om de tilgjengelige budsjettmidlene.
- Handlingsregelen, som ligger til grunn for vår budsjettpolitikk, bestemmer hvor mye som hvert år kan brukes av petroleumsinntektene til drift, investeringer og overføringer (dvs. utgifter «over streken»). Regelen er dermed også avgjørende for størrelsen på de totale utgiftsrammene for de årlige statsbudsjettene. For at handlingsregelen skal kunne oppfylle sin budsjettpolitiske hensikt, bør det ikke etableres nye ordninger der ordinære statlige utgifter til drift, investeringer eller overføringer finansieres på annen måte enn ved bevilgninger «over streken», for eksempel ved lån. Slike finansieringsordninger endrer ikke utgiftenes reelle karakter og deres virkninger i økonomien.
- Lånefinansiering av statlige investeringer kan heller ikke begrunnes ut fra rasjonelle økonomiske hensyn. Staten har ikke behov for å lånefinansiere verken sine investeringer eller andre utgifter som i dag føres «over streken».
- Eksisterende budsjettssystem hindrer ikke at det skaffes budsjettmessig rom for nye investeringer dersom de når opp i konkurransen med andre tiltak på budsjettet. Spørsmålet om omfanget av nye investeringer innenfor budsjetttrammene vil derfor bero på hvor prioriterte disse investeringene er i forhold til andre tiltak på budsjettet. Budsjettssystemet legger videre til rette for at igangsatte investeringer kan sikres tilstrekkelige midler til å kunne ferdigstilles på rasjonell måte.

Statsbudsjettutvalgets forslag

Statsbudsjettutvalgets rapport inneholdt forslag som også berører spørsmålet om budsjettering av statlige investeringer. Utvalget vurderte to hovedspørsmål – bruk av periodiseringsprinsippet i statlige budsjetter og regnskaper og flerårig budsjettering. Det anbefalte at periodiseringsprinsippet tas i bruk som føringsprinsipp for statsbudsjettet og statsregnskapet, herunder alle statlige virksomhe-

ter. Utvalget vurderte ikke om Stortingets bevilgningsvedtak bør legges om fra kontantprinsippet til periodiseringsprinsippet, men antydte at dette kunne være aktuelt på et senere tidspunkt. Videre anbefalte utvalget at det åpnes for å fatte flerårige budsjettvedtak for nærmere utvalgte prosjekter, virksomheter eller områder. Som aktuelle eksempler på slike tiltak ble bl.a. nevnt investeringsprosjekter som strekker seg over flere år.

Regjeringen legger til grunn at budsjettvedtakene fortsatt bør baseres på kontantprinsippet både for investeringer og andre utgifter, bl.a. fordi dette gir de mest entydige vedtakene og dermed de klareste fullmaktene for forvaltningen. Budsjettvedtak basert på periodiserte kostnader av investeringer åpner for å gi statlige virksomheter låne- og plasseringsadgang. Staten har imidlertid som nevnt ikke noe behov for å lånefinansiere verken sine investeringer eller andre utgifter som i dag føres «over streken». Bruk av kostnadsbudsjettering av investeringer for å oppnå lånefinansiering, vil ikke kunne begrunnes ut fra økonomiske rasjonelle hensyn og vil ikke harmonere med de hensyn som ligger bak handlingsregelen. Selv om budsjettvedtakene baseres på kontantprinsippet, vil det imidlertid være nyttig å ta i bruk periodiseringsprinsippet i virksomhetsregnskapene som et supplerende føringsprinsipp for å framskaffe bedre kostnadsinformasjon. Derfor har Finansdepartementet i tråd med Statsbudsjettutvalgets forslag, satt i gang prøveprosjekter for bruk av periodiseringsprinsippet i regnskapene på virksomhetsnivå, jf. omtalen i pkt. 9.1 ovenfor.

Regjeringen kan ikke slutte seg til utvalgets forslag om å åpne for at det fattes flerårige budsjettvedtak for nærmere utvalgte prosjekter, virksomheter eller områder, herunder investeringsprosjekter. Det vil være vanskelig å skille ut enkeltområder som har større behov for særskilt vern enn de fleste andre områder. Beskyttelse av enkeltområder vil skape desto større press og krav til å håndtere bevilgningsendringer for de sektorer som ikke er vernet. Etter Regjeringens syn er dagens budsjettssystem ikke til hinder for at prioriterte investeringer kan startes opp og sikres tilstrekkelige midler til full gjennomføring, jf. ovenfor.

Det nevnes for øvrig at regjeringen Bondevik II og et bredt flertall i Stortingets finanskomité også gikk imot å erstatte kontantprinsippet for bevilgningsvedtakene med kostnadsbudsjettering og å fatte flerårige budsjettvedtak for utvalgte prosjekter, jf. omtale i Gul bok 2004 og Budsjettinnst. S. nr. 6 (2003-2004).

Mulige tilpasninger av dagens budsjettssystem

Selv om dagens budsjettordninger gir gode muligheter til å gjennomføre de politisk prioriterte investeringene, kan enkelte tilpasninger innenfor dagens system likevel vurderes. Det kan for eksempel være aktuelt å vurdere ordninger som gir forvaltningen økte fullmakter til å omdisponere mellom enkeltprosjekter innenfor en total investeringsramme som Stortinget vedtar, eller til å omdisponere fra driftsbevilgninger til investeringer. Også dagens budsjettssystem inneholder eksempler på slike fullmakter. Eventuelle fullmakter på nye virksomhetsområder vil imidlertid måtte skje etter en konkret vurdering. Det vises for øvrig også til det arbeidet som vil bli satt i gang for å vurdere forbedret planlegging og prioritering av samferdselsinvesteringer, jf. omtalen nedenfor.

Spørsmålet om prosjektfinansiering av samferdselsprosjekter

Begrepet prosjektfinansiering kan romme flere finansieringsformer. Varianter som kan tenkes benyttet under paraplybegrepet prosjektfinansiering av utvalgte veg- og jernbanestrekninger, kan være:

- øremerking av utvalgte prosjekter.
- organisering gjennom bompengeselskap for finansiering av et bestemt prosjekt eller en bestemt strekning.
- OPS-selskap for utbygging, samt drift og vedlikehold av et bestemt prosjekt eller en bestemt strekning.
- organisering av ett eller flere statlig eide aksjeselskap som skal forestå utbygging av bestemte prosjekter eller strekninger innen en gitt tidsramme, med statlig lånefinansiering.
- ordning etter svensk modell med statlige lån til utvalgte veg- og jernbaneinvesteringer i regi av Statens vegvesen og Jernbaneverket, og med tilbakebetaling av avdrag og renter i kommende budsjetter.

Regjeringen har særlig vurdert ordninger der samferdselsprosjekter lånefinansieres i tillegg til de ordinære bevilgningene på statsbudsjettet, og slik at renter og avdrag på lånene dekkes av framtidige års samferdselsbevilgninger, jf. det sistnevnte alternativet ovenfor. Bakgrunnen for dette er at finansiering av utbyggingsprosjekter med egen bevilgning eller bompenger eksisterer allerede i dag, og representerer således ikke noe nytt. Når det gjelder OPS-modellen, er det ikke aktuelt å fremme forslag om ytterligere bruk av denne ordningen før igangsatte prosjekter er evaluert.

Videre er det lite naturlig å organisere veg- og jernbaneprosjekter i egne selskaper så lenge Statens vegvesen og Jernbaneverket nettopp har utbygging som en av sine hovedoppgaver. Ved opprettelse av egne selskaper lånefinansieres for øvrig investeringene, og det vises til vurderingene av dette nedenfor.

I Sverige kan virksomheter som Statens vegvesen og Jernbaneverket finansiere investeringer ved å ta opp lån i det såkalte Riksgäldskontoret som er underlagt det svenske Finansdepartementet. Statlige virksomheter kan via overordnet departement søke om statlige lån til utvalgte veg- og jernbaneprosjekter i Riksgäldskontoret. Den samlede rammen for lånefinansiering av veg- og jernbaneinvesteringer i Sverige fastsettes av Riksdagen. Det er stramme rammer for lån, og de skal tilbakebetales med renter over senere års bevilgninger til den enkelte virksomhet. Det er viktig å merke seg at netto utlån innenfor denne ordningen regnes som ordinære utgifter («over streken») ved beregningen av både statsbudsjettets overskudd og finansiell sparing i offentlige sektor. Sammen med utgiftstak inngår offentlig sektors finansielle sparing i retningslinjene for finanspolitikken i Sverige. Riksgäldskontorets netto utlån til investeringer regnes således med ved måling av finanspolitisk stramhet.

Regjeringen finner at investeringer i veg og jernbane fortsatt bør bevilges etter gjeldende budsjetteringsprinsipper, og at det således ikke etableres en ordning med lånefinansiering. Som nevnt ovenfor under omtalen av et mulig skille mellom drift og langsiktige investeringer i statens budsjettpolitikk, kan lånefinansiering av investeringer vanskelig begrunnes ut fra økonomiske rasjonelle hensyn.

Intensjonen med prosjektfinansiering, uttrykt som en metode for å sikre prosjektene en rasjonell utforming og framdrift, kan nås innenfor gjeldende budsjettprinsipper.

Selv om gjeldende budsjettssystem legger til rette for å gjennomføre investeringene på rasjonell måte og med betydelig fleksibilitet, vil Regjeringen vurdere nærmere hvordan en innenfor dagens budsjettssystem kan sikre bedre prioritering, planlegging og framdrift av samferdselsbevilgninger.

Regjeringen Bondevik II satte i gang mange store prosjekter med små oppstartsbevilgninger, særlig på stamveg. Ved Regjeringens og Stortingets behandling av samferdselsprosjekter er det viktig at de langsiktige økonomiske konsekvensene vektlegges, og slik at det ikke settes i gang flere prosjekter enn det som kan dekkes innenfor et realistisk nivå på framtidige samferdselsbevilgninger. Kvalitetssikring av konseptvalg (KS1) vil

være et hjelpemiddel for å sikre helhetlig prosjektering og unngå for lite koordinerte investeringsprosjekter.

Videre bør det legges opp til at bevilgningsnivået til drift og vedlikehold av veg og jernbane sikrer at det ikke vil være behov for å omprioritere vesentlig fra investeringer til drift i senere års budsjettforslag og dermed danne grunnlag for raskere og sammenhengende utbygging av veg- og jernbaneprosjekter. Regjeringen prioriterer derfor økt satsing på veg og jernbane og foreslår økte bevilgninger til veg- og jernbaneformål i St.prp. nr. 1 for

2007. I dette budsjettforslaget øker bevilgningene til vegformål forhold til saldert budsjett 2006 med om lag 1,2 mrd. kroner, tilsvarende en økning på 8,7 pst. Tilsvarende øker bevilgningene til drift, vedlikehold og investeringer under Jernbaneverket i forhold til saldert budsjett 2006 med vel 0,9 mrd. kroner mill. kroner, tilsvarende en økning på over 20 pst. Forslaget til bevilgning oppfyller målet om økt satsing på samferdsel i tråd med Stortingets vedtak under behandlingen av Nasjonal Transportplan.

10 Flerårige budsjettkonsekvenser 2008-2010

10.1 Bakgrunn

I Gul bok 2005 ble det første gang presentert detaljerte budsjettframskrivninger for departementenes utgifter og inntekter for en periode på tre år utover budsjettåret. Dette var en del av oppfølgingen av tilrådingene fra det såkalte Statsbudsjettutvalget som avga sin innstilling til Finansdepartementet i 2003. I Gul bok 2006 ble framstillingen av de flerårige budsjettframskrivingene utvidet, blant annet med en mer utførlig omtale av de langsiktige budsjettmessige konsekvenser som følger av konkrete sektorplaner som ikke var innarbeidet i tallgrunnlaget. I tillegg ble det lagt noe mer vekt på omtalen av inntekter utenom skatter og avgifter. De flerårige framskrivingene for perioden 2008-2010 er basert på de samme prinsippene som i Gul bok 2006.

Regjeringen legger til grunn at budsjettframskrivingene skal vise de samlede budsjettmessige konsekvensene som følger av politiske vedtak, og at dette avgrenses til å gjelde antatte, framtidige budsjettkonsekvenser av Regjeringens konkrete budsjettforslag. Budsjettframskrivingene omfatter ikke anslåtte bevilgningskonsekvenser av politiske ambisjoner om framtidig satsing og oppfyllelse av ulike målsettinger og varslede tiltak. I avsnitt 10.5 nedenfor er det gitt en nærmere omtale av større planer og satsingsambisjoner som ikke inngår i Regjeringens budsjettframskriving.

En av målsettingene med å vise de framtidige budsjettkonsekvensene av Regjeringens budsjettopplegg er å legge til rette for en hensiktsmessig og realistisk prioritering i tråd med de politiske målsettingene og de økonomiske utsiktene. Hensikten er ikke å binde opp den framtidige handlingsfriheten i budsjettpolitikken ytterligere. Det er derfor viktig at framskrivingene gir et nøkternt og realistisk bilde av de framtidige konsekvensene av Regjeringens forslag til statsbudsjett for neste år.

Sammenstilt med forventet utvikling i avkastningen av utenlandsdelen av Statens pensjonsfond, vil de flerårige framskrivingene gi et utgangspunkt for å vurdere handlingsrommet i budsjettpolitikken de nærmeste årene. Framskrivningene gir dermed et bilde av det budsjettpolitiske handlingsrommet som eventuelle nye satsinger og videre opp-

trapping av igangsatte planer må innpasses innenfor. Med omfattende målsettinger og planer vil det kunne framkomme et vesentlig behov for omprioriteringer på budsjettets utgiftsside.

10.2 Grunnlaget for beregning av flerårige budsjettkonsekvenser

---

Budsjettframskrivingene skal være helhetlige ved at utgifts- og inntektsutviklingen i perioden 2008-2010 skal vurderes for alle poster i statsbudsjettet.

Det legges til grunn følgende hovedprinsipper:

- Utgifter til regelstyrte ordninger skal framskrives med de utgiftskonsekvenser som følger av regelverket. Det tas hensyn til bl.a. den demografiske utviklingen og virkningen av eventuelle regelverksendringer som foreslås gjort gjeldende i budsjettåret.
- Utgifter til store, enkeltstående investeringer framskrives i takt med forutsatt framdriftsplan. På områder der flere enkeltinvesteringer inngår i en større investeringsramme, videreføres rammen på uendret reelt nivå eller i tråd med tidligere vedtak. I denne sammenheng anses alle byggeprosjekter under Statsbygg, utenom bygg som inngår i den såkalte kurantbygg-ordningen, som enkeltstående investeringer.
- Det korrigeres for éngangsutgifter og éngangsinntekter i budsjettforslaget for kommende år. Tiltak på utgifts- eller inntektssiden som forutsettes satt i verk et stykke ut i kommende budsjettår, framskrives med helårsvirkning.
- Øvrige utgifter og inntekter videreføres i hovedsak på uendret reelt nivå.

10.3 Gjennomgang av ulike bevilgningstyper

Nedenfor omtales kort de ulike elementene som vurderes i forbindelse med framskrivingen av flerårige budsjettkonsekvenser.

Regelstyrte ordninger

Utgifter til regelstyrte ordninger, i hovedsak definert som bevilgninger med stikkordet «overslagsbevilgning», utgjør om lag 48 pst. av de samlede

utgiftene på statsbudsjettet, eksklusiv petroleumsvirksomheten, lånetransaksjoner og overføringen til Statens pensjonsfond - Utland. Utgifter under folketrygden er her den dominerende posten. Andre store ordninger hvor utbetalingene i hovedsak følger av regelverket, er bl.a. bevilgningene til innsatsstyrt finansiering av helseforetak, kontantstøtte, barnetrygd, utdanningsstøtte gjennom Statens lånekasse for utdanning og pensjonsutbetalinger fra Statens pensjonskasse. Ikke alle disse ordningene har stikkordet «overslagsbevilgning» knyttet til bevilgningen.

De regelstyrte utgiftene framskrives på grunnlag av forventninger om utbetalingene forutsatt uendret regelverk og forventet demografisk utvikling. Det beste faglige skjønn legges til grunn for framskrivningene, gitt eksisterende regelverk. Konsekvenser av regelverksendringer som foreslås gjort gjeldende i budsjetteringsåret innarbeides også. Alle regelstyrte ordninger er vurdert i forbindelse med framskrivningene.

Investeringer

Samlede investeringsbevilgninger under postgruppen 30-49 utgjør om lag 22 mrd. kroner i statsbudsjettet for 2007, hvorav de største er investeringer i riksveger, jernbane, Forsvaret og bygg i regi av Statsbygg. Investeringer i petroleumssektoren er holdt utenfor.

Mange investeringer går over flere år, og utgiftene kan variere betydelig mellom år. Typisk vil et

vedtak om igangsetting av et nytt byggeprosjekt medføre en begrenset startbevilgning det første året og vesentlig økte bevilgninger senere år.

Statsbyggs enkeltprosjekter inngår i en samlet investeringsramme, og som hovedregel legges det til grunn at denne rammen justeres på bakgrunn av forventet framdrift for igangsatte byggeprosjekter og byggeprosjekter hvor det budsjetteres med igangsettelse i budsjetteringsåret. Dette vil også gjelde andre investeringsprosjekter som finansieres over statsbudsjettet, for eksempel de særskilte tilskuddene til sykehusinvesteringer som budsjetteres over Helse- og omsorgsdepartementets budsjett og store IT-prosjekter.

Éngangseffekter og helårsvirkninger

Salg av eiendommer, innbetaling fra fond, auksjonering av konsesjoner og ekstraordinære utbyttebetalinger har gitt store inntekter som normalt ikke kan påregnes på tilsvarende nivå for senere år. Slike éngangseffekter er søkt innarbeidet i framskrivningene.

Enkelte nye tiltak iverksettes med virkning sent i budsjettåret, slik at budsjetteffekten påfølgende år blir større. Et eksempel på dette er bevilgninger til driftstilskudd og skjønnsmidler for barnehager hvor barnehageplassene opprettes på ulike tidspunkt i 2007 og hvor vi først får helårseffekt av tiltaket i senere år, noe som fører til økte utgifter framover.

10.4 Tallmessig presentasjon

Tabell 10.1 nedenfor oppsummerer framskrivningene av statsbudsjettets utgifter i perioden 2008-2010, eksklusive dagpenger, petroleumsvirksomheten, renter og lånetransaksjoner. Tabellen viser at de flerårige effektene av forslaget til statsbud-

sjett for 2007 vil innebære en vesentlig vekst i utgiftene i perioden. På inntektssiden er det større stabilitet, selv om enkelte inntekter settes vesentlig ned i 2008.

Tabell 10.1 Flerårige budsjettkonsekvenser, endringer fra Gul bok 2007, utgifter

	mill. 2007-kroner		
	2008	2009	2010
Utgiftsøkninger totalt	5 990	10 109	15 138
Utgiftsøkninger i folketrygden	3 327	8 801	14 866
Utgiftsøkninger ekskl. folketrygden	2 663	1 308	272

Kilde: Finansdepartementet

Alle tallene i tabellen er endringer målt i 2007-priser i forhold til Regjeringens forslag til 2007-budsjettet. Det vil si at de ikke uttrykker endringer i forhold til foregående budsjettår.

Oversikten viser en vekst i utgiftene på om lag 6,0 mrd. kroner fra 2007 til 2008, og ytterligere 4,1 mrd. kroner i 2009 og 5,0 mrd. kroner i 2010. Sett bort fra endringen fra 2007 til 2008, er det den forventede utgiftsutviklingen i folketrygden som i hovedsak bidrar til netto økte utgifter i framskrivningen. Utgiftsveksten i folketrygden som følge av videreføring av gjeldende regelverk mv., anslås til 14,9 mrd. kroner over treårsperioden. Utgiftsveksten anslås å øke mot slutten av perioden. Øvrige utgifter er i beregningene samlet sett anslått å øke med 2,7 mrd. kroner fra 2007 til 2008. For de påfølgende årene reduseres utgiftene utenom folketrygden. Fra 2008 til 2009 anslås utgiftene å gå ned med 1,4 mrd. kroner, og med ytterligere 1,0 mrd. kroner fra 2009 til 2010. Det understrekes at framskrivningene blir mer usikre desto lengre framover i tid de føres, bl.a. fordi flere uforutsette hendelser da kan bidra til å endre tallene. Metoden for framskrivningene innebærer at midlertidige tiltak som fases ut (f.eks. bygg), ikke erstattes med nye utgifter. Dette bidrar dermed isolert sett til lavere utgifter utover i perioden for framskrivningene.

På inntektssiden er det i tallene forutsatt langt færre tiltak som har budsjettmessige konsekvenser i årene framover. Totalt ligger det an til en inntektsreduksjon på om lag 1,4 mrd. kroner under departementene fra 2007 til 2008 som følge av endringer i utbyttebetalinger, inntekter i 2007-budsjettet fra eiendomssalg og salg av beredskapslager for olje. Inntektene i 2009 og 2010 anslås tilnærmet uendret fra 2008. Inntekter fra skatter og avgifter er ikke medregnet.

Samlet viser tallene dermed økte utgifter og reduserte inntekter på departementenes budsjetter på til sammen vel 7,4 mrd. kroner fra 2007 til 2008. Ytterligere budsjettsvekkelse i 2009 og 2010 utgjør henholdsvis om lag 4,2 og 5,0 mrd. kroner i forhold til året før.

Skatte- og avgiftsinntektene øker over tid som følge av vekst i skattegrunnlagene. For de nærmeste årene anslås den underliggende veksten i skattegrunnlagene å styrke budsjettet med 8–10 mrd. kroner per år. I Soria Moria-erklæringen varslet Regjeringen at skatter og avgifter skulle bringes tilbake til nivået i 2004. Budsjettforslaget for neste år innebærer at dette nivået nås i 2007.

Ifølge retningslinjene for budsjettpolitikken skal bruken av petroleumsinntekter over tid følge utviklingen i forventet realavkastning av kapitalen i Statens pensjonsfond – Utland. Bruken av petroleumsinntekter i 2007 er beregnet å ligge om lag på linje med forventet realavkastning. Med de forutsetningene som er lagt til grunn i Nasjonalbudsjettet 2007, vil forventet realavkastning av kapitalen i Statens pensjonsfond – Utland kunne øke med om lag 13 mrd. kroner årlig fra 2007 til 2010, målt i 2007-priser. Den anslåtte utviklingen i fondskapitalen i årene framover er imidlertid usikker. I tillegg må den faktiske bruken av petroleumsinntekter tilpasses konjunktursituasjonen og ta hensyn til de betydelige langsiktige utfordringene for offentlige finanser. I en situasjon der høye oljepriser gir rask oppgang i fondskapitalen og veksten i norsk økonomi er sterk, vil det være i tråd med handlingsregelen om bruken av petroleumsinntekter i noen år øker langsommere enn den forventede realavkastningen av Statens pensjonsfond – Utland. Dette ville også redusere behovet for krevende omdispenseringer når veksten i aldersrelaterede utgifter senere setter inn.

Framskrivningene i dette avsnittet legger til grunn uendret aktivitet i offentlig tjenesteproduksjon, herunder sysselsetting. Nye bevilgninger knyttet til økt aktivitet som følge av endringer i befolkningssammensetningen, opptrappingsplaner og oppfølging av varslede satsinger er ikke regnet med i framskrivningene. Ved vurderingen av handlingsrommet for 2009 og 2010 må det også tas hensyn til at usikkerheten i anslagene øker jo lengre fram i tid en kommer.

Tabell 10.2 Flerårige budsjettkonsekvenser, utgifter 2008-2010, ekskl. petroleumsvirksomhet, renter og lånetransaksjoner. Endringer i forhold til Gul bok 2007

	mill. 2007-kroner		
	2008	2009	2010
<i>Utenriksdepartementet</i>	<i>610,0</i>	<i>1 013,0</i>	<i>493,0</i>
Finansieringsordningene EØS	610,0	1 013,0	493,0
<i>Kunnskapsdepartementet</i>	<i>2 009,7</i>	<i>1 956,3</i>	<i>1 923,9</i>
Statens lånekasse for utdanning	272,5	365,1	409,0
Barnehager	1 318,5	1 318,5	1 318,5
Gratis læremidler	-27,2	-6,1	-61,2
Fondet for forskning og nyskaping	440,0	440,0	440,0
Øvrige endringer	5,9	-161,2	-182,4
<i>Kultur- og kirkedepartementet</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>
<i>Justisdepartementet</i>	<i>30,6</i>	<i>-93,1</i>	<i>-97,4</i>
Nødnett	43,3	-69,3	-69,3
Øvrige endringer	-12,7	-23,8	-28,1
<i>Kommunal- og regionalde- partementet</i>	<i>-403,5</i>	<i>-259,8</i>	<i>-542,2</i>
Bostøtte	-118,3	-261,3	-371,3
Gratis læremidler	-112,9	84,4	-9,5
Avvikling av transportstøtten	-375,0	-375,0	-375,0
Rentekompensasjon skoler, kirker og sykehjem	218,6	253,0	213,2
Øvrige endringer	-15,9	39,1	0,4
<i>Arbeids- og inkluderings- departementet</i>	<i>1 850,1</i>	<i>5 588,5</i>	<i>9 916,3</i>
Opplæring i norsk og samfunns- kunnskap for innvandrere	-18,0	-189,1	-292,7
Integreringstilskudd og statlige mottak	-285,4	-379,3	-409,1
Attførings- og rehabiliterings- penger	197,0	640,0	1 025,0
Alderspensjon	1 483,0	3 220,0	5 669,0
Sykepenger	-1 173,9	-1 002,0	-824,3
Uførepensjon	1 570,0	3 180,0	4 530,0
Grunn- og hjelpestønad	105,0	200,0	295,0
Øvrige endringer	-27,6	-81,0	-76,6
<i>Helse- og omsorgsdepartementet</i>	<i>872,2</i>	<i>1 944,5</i>	<i>3 432,4</i>
Legemidler og sykepleieartikler	675,0	1 525,0	2 450,0
Refusjoner	404,0	943,0	1 497,0
Sykehusinvesteringer	-420,4	-970,5	-1 201,0
Ressurskrevende brukere	155,4	310,8	466,2
Øvrige endringer	58,2	136,2	220,2

Tabell 10.2 fortsetter

	mill. 2007-kroner		
	2008	2009	2010
<i>Barne- og likestillingsdepartementet</i>	-378,3	-508,3	-563,3
Foreldrepenger	-44,0	-89,0	-79,0
Kontantstøtte	-303,0	-348,0	-373,0
Barnetrygd	-31,3	-71,3	-111,3
<i>Nærings- og handelsdepartementet</i>	96,0	112,4	11,3
Internasjonalisering	77,0	145,0	134,0
Altinn-løsningen	-30,0	-30,0	-30,0
Nettolønnsordningen for Hurtigruten	60,0	60,0	60,0
Internasjonal romvirksomhet	14,0	-11,7	-101,8
Øvrige endringer	-25,0	-51,0	-51,0
<i>Fiskeri- og kystdepartementet</i>	-19,7	-19,7	-19,7
<i>Landbruks- og matdepartementet</i>	-30,0	-30,0	-35,0
<i>Samferdselsdepartementet</i>	-30,6	-34,7	-34,7
<i>Miljøverndepartementet</i>	-22,1	-42,1	-52,1
Nikkelverkene på Kola	45,0	25,0	15,0
Tilskudd til biloppsamling	-51,9	-51,9	-51,9
Kulturminnetiltak	8,8	8,8	8,8
Øvrige endringer	-24,0	-24,0	-24,0
<i>Fornyings- og administrasjonsdepartementet</i>	21,1	-678,4	-451,2
Statens Pensjonskasse	435,0	939,0	1 519,0
Videreføring av byggeprosjekter	-447,1	-1 637,8	-1 974,8
Øvrige endringer	33,2	20,4	4,6
<i>Finansdepartementet</i>	944,4	720,3	716,5
IT-prosjekter i skatteetaten	-149,6	-190,6	-205,6
IT-prosjekter i toll- og avgiftsetaten	111,6	-25,0	-25,0
Renteutgifter, jf. fondsavsetning	888,8	888,8	888,8
Øvrige endringer	93,6	47,1	58,3
<i>Forsvarsdepartementet</i>	0,0	0,0	0,0
<i>Olje- og energidepartementet</i>	440,0	440,0	440,0
Tilskudd til Energifondet	440,0	440,0	440,0
Totalsum, utgifter	5 990,1	10 109,0	15 137,9

Kilde: Finansdepartementet

Nedenfor omtales nærmere de ulike forholdene som framkommer i tabellen. Som nevnt ovenfor, vil det på flere områder være vesentlig usikkerhet knyttet til anslag på framtidige budsjettkonsekvenser av gjeldende regelverk mv. I tillegg skjer

det ofte uforutsette hendelser som innebærer at bevilgninger må justeres. Tallene i tabell 10.2 må derfor ses på som tekniske framskrivninger av utgiftene i perioden 2008-2010 basert på beste faglige skjønn.

Utgiftsveksten i folketrygden

Framskrivningene av folketrygdens utgifter viser en utgiftsvekst på om lag 3,5; 9 og 15 mrd. kroner for årene 2008-2010 sett i forhold til 2007. Uten effekten av den foreslåtte endringen av arbeidsgiverfinansiering under sykelønnsordningen, som får helårsvirkning i 2008, ville anslått utgiftsøkning dette året blitt vel 5 mrd. kroner.

Det er først og fremst utgiftene til uførestønader (uførepensjon og tidsbegrenset uførestønad) og alderspensjon som drar opp utgiftene under programområde 29 Sosiale formål. Utgiftene til uførestønader ventes å øke samlet med om lag 4,5 mrd. kroner i løpet av 3-årsperioden, mens utgiftene til alderspensjon anslås å øke med nærmere 5,7 mrd. kroner i løpet av samme periode. Dette skyldes både at antallet alderspensjonister øker og at disse har høyere poengopptjening enn tidligere alderspensjonister. Den demografiske utviklingen medfører at utgiftene til alderspensjon vil øke sterkere fra 2010 enn i tidligere år.

Den anslåtte reduksjonen i utgifter til sykepen-ger på 1 mrd. kroner i 2008 skyldes helårseffekten av forslaget om å gi arbeidsgivere medfinansieringsansvar for sykefravær i trygdeperioden. I framskrivningene er det beregningsteknisk lagt til grunn 0-vekst i sykefraværet for årene 2008-2010. Det er da lagt til grunn at forslaget om delvis arbeidsgiverfinansiering i trygdeperioden bidrar til å dempe veksten i sykefraværet. Uten dette tiltaket ville det blitt lagt til grunn en vekst i sykefraværet i løpet av perioden. Videre er det forventet at utgiftene til medisinsk rehabilitering øker med nærmere 900 mill. kroner i 3-årsperioden 2008-2010. For attføringsytelser og fødsels- og adopsjonspenger legges det til grunn om lag uendret bevilgningsnivå i perioden.

Basert på utviklingen de siste årene, anslås den underliggende veksten under programområde 30 Stønad ved helsetjenester til i overkant av 4,2 mrd. kroner fra 2008 til 2010. Av dette gjelder nærmere 60 pst., eller om lag 2,5 mrd. kroner, utgifter til legemidler og sykepleieartikler. Utgiftene til refusjon for lege- og fysioterapibehandling og helsetjenester forventes å øke med henholdsvis om lag 450 mill. kroner og 600 mill. kroner i løpet av perioden.

Finansieringsordninger under EØS-avtalen

Gammel ordning

Fristen for å gi tilsagn til prosjektfinansiering under finansieringsordningen under EØS-avtalen

som ble opprettet i 2000, gikk ut 31. desember 2003. Den norske andelen av ordningen er beregnet til om lag 107,9 mill. euro. Det foreslås en bevilgning på 180 mill. kroner for 2007. Det er i framskrivningen forutsatt at det norske bidraget til ordningen i 2008 vil utgjøre om lag 60 mill. kroner. Ordningen fases dermed ut fra 2008. Anslagene er usikre.

Nye ordninger

I 2003 ble det opprettet to nye finansieringsordninger i forbindelse med den utvidede EØS-avtalen. Norge har forpliktet seg til å delta med 600 mill. euro, eller om lag 4,8 mrd. kroner, i perioden 1. mai 2004 til 30. april 2009 til hver av ordningene. I 2007 foreslås det samlet bevilget 1 250 mill. kroner til ordningene. Beløpene vil stige etter hvert som prosjektene tar form. I 2008 antas de samlede bevilgningene å øke til 1 980 mill. kroner, i 2009 til 2 440 mill. kroner, mens bevilgningene anslås å bli 1 920 mill. kroner i 2010. Anslagene er usikre.

Statens lånekasse for utdanning

Det forventes en vekst i bevilgningene til Statens lånekasse for utdanning. Bakgrunnen for veksten er en forventet økning i antallet elever i videregående opplæring og dermed økte stipendutbetalinger. Anslaget for antallet studenter i høyere utdanning for perioden 2008-2010 er uendret fra 2007. Prisjustering av støtteordningene fører også til økte stipendutbetalinger og økt avsetning til konverteringsfondet.

Rentestøtten har en kumulativ effekt under hele studentenes utdanningsperiode. Økte utlån som følge av en generell vekst i utlånsmassen, medfører dermed at denne kostnaden er stigende i flere år.

Barnehager

Anslått bevilgningsøkning i barnehagesektoren i perioden fra 2008 til 2010 er en konsekvens av forventet utbygging i sektoren i 2007. Det er bevilgningsmessig lagt til grunn at det etableres 19 300 heltidsplasser i 2007. Dette tilsvarer om lag 15 800 nye barn i barnehage, som svarer til forventet antall barn på venteliste ved inngangen av 2007. Helårseffektene til driftstilskudd, skjønnsmidler og reduksjon i investeringstilskuddet innebærer at bevilgningen er forventet å øke med 1 318,5 mill. kroner fra 2007 til 2008, 2009 og 2010. Økt barnehagedekning bidrar til å redusere utbetalingene av kontantstøtte, jf. omtalen nedenfor.

Fondet for forskning og nyskaping

Regjeringen foreslår å øke kapitalen i Fondet for forskning og nyskaping med 10 mrd. kroner fra 1. januar 2007. Kapitalen i fondet vil med dette forslaget utgjøre 60 mrd. kroner. Med dagens rentenivå vil fondsøkningen gi en økt avkastning på om lag 440 mill. kroner i 2008.

Økt kapital i fond som skal finansiere aktiviteter innenfor særskilte sektorområder (forskning, kulturminner mv.) gir både økte inntekter og utgifter på det berørte departementets budsjett. Samtidig økes statens netto rentekostnad. Nettobelastningen for statsbudsjettet blir dermed tilsvarende de økte bevilgningene på utgiftssiden til de berørte fagdepartementene, jf. også omtalen nedenfor om Grunnfondet for fornybar energi og energieffektivisering, Kulturminnefondet og rentekostnader i forbindelse med fondsavsetninger. Fondene plasseres som kontolån til staten, med en rente tilsvarende renten på statsobligasjoner med ti års bindingstid, som nå anslås til 4,4 pst. per 1. januar 2007.

Gratis læremidler

Regjeringen vil innføre gratis læremidler i videregående opplæring. Ordningen er todelt, der fylkeskommunene får ansvar for at elevene får nødvendige trykte og digitale læremidler. I tillegg foreslås det et ikke-behovsprøvd stipend gjennom Statens lånekasse for utdanning som skal være med og dekke utgifter elevene har til andre læremidler og nødvendig individuelt utstyr. Dette betyr at ordningen har effekter både på Kunnskapsdepartementets og Kommunal- og regionaldepartementets budsjetter. Ordningen med gratis læremidler vil bli innført gradvis, først for elever i videregående trinn 2 fra skoleåret 2007–08, deretter for elever i videregående trinn 3 fra skoleåret 2008–09, og til sist for elever i videregående trinn 1 fra skoleåret 2009–10. Innfasingen av Lånekassens eksisterende læremiddelstipend, ulike kostnader til hvert enkelt trinn og antall elever i hvert trinn, innebærer at bevilgningen til tiltaket samlet reduseres med 140 mill. kroner i 2008, økes med 78,3 mill. kroner i 2009 og reduseres med 70,7 mill. kroner i 2010, i forhold til budsjettet for 2007.

Nødnett

Bevilgningen under kap. 456 Nødnett – felles radiosamband for nødstatene gjelder utgifter til utbygging av et første utbyggingsområde som omfatter politidistriktene Follo, Romerike, Oslo,

Asker og Bærum, Søndre Buskerud og Østfold. Kontrakt for bygging og drift av det første byggetrinn vil bli inngått i løpet av 2006, mens utbyggingen i hovedsak vil skje i 2007. Dette medfører at det meste av utgiftene vil komme til utbetaling i 2007, mens en mindre del av investeringene vil finne sted i 2008. I framskrivningene trekkes derfor investeringsutgiftene for første byggetrinn ut i årene 2009 og 2010. Det vises til omtale i avsnitt 10.5 om kostnader ved en eventuell videre utbygging av nettet.

Avvikling av transportstøtten

Den nasjonale transportstøtteordningen ble innført som kompensasjon for omleggingen av ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift fra og med 2004. Fra 2007 gjeninnføres ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift i store deler av landet. Den nye ordningen, som inkluderer en fribe løpsordning, kompensasjon til kommunal og statlig sektor og videreføring av differensiert arbeidsgiveravgift for sektorer som ikke er omfattet av EØS-avtalens forbud mot statsstøtte, vil omfatte om lag 90 prosent av avgiftsfordelen i ordningen før omleggingen i 2004. De resterende midlene føres tilbake til de områdene som har fått økt arbeidsgiveravgift gjennom ordningen med næringsrettede midler til regional utvikling. Den nasjonale transportstøtteordningen vil samtidig opphøre fra 1.1.2007. For å dekke næringslivets transportkostnader i 2006 bevilges det 375 mill. kroner til formålet i 2007, i tråd med tilsagnsfullmakten til formålet for 2006. Omleggingen bidrar til reduserte utgifter til formålet fra 2008 og utover.

Rentekompensasjon for skoler, kirker og sykehjem

Med den foreslåtte investeringsrammen for 2007 på 2 mrd. kroner, vil hele den samlede investeringsrammen for opprusting av skoleanlegg på 15 mrd. kroner være faset inn. Som følge av dette og en antatt stigende rente, vil utbetalingene til rentekompensasjon for skolebygg øke i årene framover. Antatt stigende rente vil også øke utbetalingene til rentekompensasjon for kirkebygg noe i årene som kommer. I tillegg kommer ordningen knyttet til bygging og utbedring av omsorgsboliger og sykehjemsplasser under eldreplanen og psykiatriplanen. Utbetalingene til ordningen vil øke framover som følge av at alle byggeprosjektene som har fått tilsagn vil være ferdigstilt og dermed falle inn under ordningen.

Opplæring i norsk og samfunnskunnskap

Det legges samlet sett til grunn reduserte utbetalinger til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere de nærmeste årene. Reduksjonen skyldes i all hovedsak utfasing av overgangsordningen for norskopplæring. I motsatt retning trekker gjeninnføring av norskopplæring for asylsøkere som venter på å få sin søknad behandlet.

Statlige mottak og integreringstilskudd

Det legges til grunn reduserte utbetalinger til statlige mottak og til integreringstilskudd for voksne innvandrere de nærmeste årene. En nedgang i tilstrømmingen av asylsøkere medfører lavere belegg i statlige mottak og færre nye innvandrere å bosette i kommunene i årene framover. Det understrekes imidlertid at disse prognosene er svært usikre.

Sykehusinvesteringer og ressurskrevende brukere

Under Helse- og omsorgsdepartementet er det lagt til grunn utgiftsvekst i folketrygdens ordninger og tilskuddsordningen for ressurskrevende brukere. Det særskilte tilskuddet i forbindelse med nytt forskningsbygg ved Rikshospitalet-Radiumhospitalet HF, Nye Ahus og utbyggingen av St. Olavs Hospital HF vil bli redusert i perioden 2008-2010 som en konsekvens av at byggeprosjektene er nærmere ferdigstillelse.

Foreldrepenger

Utgiftene til foreldrepenger forventes redusert med om lag 80 mill. kroner i løpet av perioden. Reduksjonen skyldes anslått nedgang i antall kvinner som mottar foreldrepenger ved fødsel.

Kontantstøtte

Utgiftene til kontantstøtteordningen forventes redusert med om lag 370 mill. kroner i løpet av perioden. Reduksjonen skyldes hovedsakelig helårseffekt av nye barnehageplasser som etableres i 2007.

Barnetrygd

Utgiftene til barnetrygd forventes redusert med om lag 110 mill. kroner i løpet av perioden. Reduksjonen skyldes hovedsakelig at det er færre barn som vil motta barnetrygd.

Internasjonalisering

Høy aktivitet innen eksportrettet norsk næringsliv og utsiktene til et jevnt stigende rentenivå fører til betydelig økt låneaktivitet under den såkalte 108-ordningen, som er en statlig ordning for lån med fast rente og valutasikring ved finansiering av kapitalvareeksport. Det legges derfor til grunn at bevilgningene for å dekke underskuddene på ordningens avregningskonto vil øke betydelig i årene framover.

Nettolønn Hurtigruten

Økte utgifter på 60 mill. kroner fra 2008 skyldes helårseffekten av at sikkerhetsbemanningen på Hurtigrutens skip som betjener strekningen Bergen - Kirkenes, tas inn under nettolønnsordningen fra 1. juli 2007.

Internasjonal romvirksomhet

Utviklingen i utgifter til deltagelse i europeiske romfartsprogrammer er basert på ESAs framdriftsplan for programmene. Utgiftene ventes å stige noe i 2008, og deretter bli redusert i etterfølgende år.

Nikkelverkene på Kola-halvøya

Stortinget har vedtatt at Norge skal gi tilskudd til modernisering av nikkelverkene på Kola-halvøya. Prosjektet er forsinket, jf. omtale i St.prp. nr. 66 (2005-2006) *Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2006*. Det legges likevel til grunn at miljømålene i prosjektet skal være nådd i 2010.

Tilskudd til biloppsamling

På bakgrunn av et EU-direktiv vil ansvaret for innsamling og miljøsanering av bilvrak bli overført til privat sektor (bilbransjen) fra 1.1.2007. På grunn av etterslep i utbetalingene vil staten i 2007 dekke utgifter for bilvrak som er levert etter gammel ordning i slutten av 2006. Fra 2008 vil statens utgifter til formålet falle helt bort.

Kulturminnefondet

Regjeringen foreslår å øke fondskapitalen i Norsk Kulturminnefond med 200 mill. kroner fra 1. januar 2007. Kapitalen i fondet vil med dette forslaget utgjøre 1 000 mill. kroner. Med dagens rentenivå vil fondsøkningen gi en økt avkastning på om lag 8,8 mill. kroner i 2008.

Statens Pensjonskasse

For årene 2008-2010 er det lagt til grunn en reell årlig vekst i pensjonsutbetalingene, med unntak av AFP, på om lag 3,6 pst. Det totale antallet pensjoner som administreres av Statens Pensjonskasse, forventes å stige til nærmere 300 000 i 2015 fra dagens nivå på om lag 210 000.

Videreføring av byggeprosjekter (Statsbygg)

Framskrivningen viser reduserte utgifter med om lag 447 mill. kroner fra 2007 til 2008, 1 638 mill. kroner fra 2007 til 2009 og 1 975 mill. kroner fra 2007 til 2010. Dette skyldes at en rekke prosjekter forventes faset ut. Med unntak av prosjekter igangsatt gjennom «kurantordningen» er det i framskrivningen ikke tatt hensyn til eventuell igangsetting av nye byggeprosjekter i 2008 og 2009. En framskrivning tre år framover i tid vil derfor normalt vise gradvis reduserte utgifter etter hvert som igangsatte byggeprosjekter ferdigstilles.

IT-prosjekter

På Finansdepartementets budsjett ventes det en nedgang i bevilgningene til IT-prosjekter i skatteetaten etter hvert som SKARP-prosjektet ferdigstilles. For 2008 trekker økte utgifter i forbindelse med TVINN-prosjektet i Toll- og avgiftsdirektoratet i motsatt retning.

Rentekostnader i forbindelse med økte fondsavsetninger

I forbindelse med de økte fondsavsetningene til Fondet for forskning og nyskaping og Kulturminnefondet og etableringen av Grunnfondet for fornybar energi og energieffektivisering vil staten få økte netto renteutgifter. Disse føres på Finansdepartementets budsjett. Rentesatsen for å beregne utgiftene er satt lik avkastningen på fondene og tilsvarer renten på 10-års statsobligasjoner.

Tilskudd til Energifondet

Regjeringen foreslår å etablere Grunnfond for fornybar energi og energieffektivisering med et kapitalinnskudd på 10 mrd. kroner i 2007. Avkastningen av fondet opptjenes etterskuddsvis og gir en økning i utgiftene og inntektene på om lag 440 mill. kroner fra 2008 sammenliknet med 2007-budsjettet. Avkastningen skal overføres til Energifondet som forvaltes av Enova SF.

Inntekter

Samlet viser tallene en inntektsreduksjon utenom skatter og avgifter på om lag 1,4 mrd. kroner i 2008 i forhold til forslaget for 2007, jf. tabell 10.3. Reduksjonen skyldes i hovedsak redusert utbytte fra Statkraft, reduserte inntekter fra eiendomssalg og éngangsinntekten fra salg av beredskapslager for drivstoff. For 2009 og 2010 antas det ingen vesentlige ytterligere endringer i inntektene under departementene.

Tabell 10.3 Flerårige budsjettkonsekvenser, inntekter 2008-2010, ekskl. petroleumsvirksomhet, renter og lånetransaksjoner. Endringer i forhold til Gul bok 2007

	Mill. 2007-kroner		
	2008	2009	2010
<i>Kunnskapsdepartementet</i>	440,0	440,0	440,0
Avkastning fondet for forskning og nyskaping	440,0	440,0	440,0
<i>Arbeids- og inkluderingsdepartementet</i>	72,4	122,2	139,9
Norskopplæring for innvandrere og asylsøkere	32,1	32,1	32,1
Statlige mottak og integreringstilskudd	-11,3	-11,3	-11,3
Inntekter under folketrygden	51,6	101,4	119,1
<i>Nærings- og handelsdepartementet</i>	-1 607,4	-1 703,4	-1 743,0
Tilbakeføringer GIEK	-323,8	-387,8	-388,8
Utbytte Statkraft	-1 200,0	-1 200,0	-1 200,0
Øvrige endringer	-83,6	-115,6	-154,2
<i>Miljøverndepartementet</i>	-28,5	-28,5	-28,5
Kulturminnefondet	8,8	8,8	8,8
Salg av bilvrak	-34,3	-34,3	-34,3
Øvrige endringer	-3,0	-3,0	-3,0
<i>Fornyings- og administrasjonsdepartementet</i>	-463,0	-441,0	-463,0
Salg av eiendom	-463,0	-441,0	-463,0
<i>Olje- og energidepartementet</i>	174,9	162,9	203,4
Renteinntekter Grunnfondet for fornybar energi og energieffektivisering	440,0	440,0	440,0
Salg av beredskapslagre for olje	-350,0	-350,0	-350,0
Øvrige endringer	84,9	72,9	113,4
<i>Øvrige departementer</i>	6,0	-0,7	-1,9
<i>Totalsum, inntekter</i>	-1 405,5	-1 448,3	-1 452,9

Kilde: Finansdepartementet

Tilbakeføringer GIEK

Tilbakeføringer fra Gammel alminnelig ordning og Gammel særordning for utviklingsland under GIEK ventes å bli redusert med om lag 324 mill. kroner fra 2007 til 2008. Dette skyldes blant annet ekstraordinære innbetalinger fra Peru i 2005, som inntektsføres på statsbudsjettet for 2007. Fra 2009 ventes ytterligere reduserte gjenvinninger som følge av sletting av skipseksportgjeld fra Ecuador, Egypt, Jamaica og Peru i 2007.

Utbytte Statkraft

Framskrivningene av utbyttet under kap. 5656, post 80 på Nærings- og handelsdepartementets budsjett nedjusteres med 1,2 mrd. kroner for årene 2008-2010. Dette skyldes at det for Statkraft SF teknisk legges til grunn et utbytte på 78 pst. av anslått resultat. Utbyttebetalingene vil være svært usikre og avhenger blant annet av utviklingen i selskapes framtidige overskudd. Som en beregningsteknisk forutsetning er det lagt til grunn en videreføring av forventet resultat for 2006.

Fondsavsetninger

Både Kunnskapsdepartementet, Olje- og energidepartementet og Miljøverndepartementet får økte inntekter som følge av forslag om økte fondsavsetninger i 2007-budsjettet. Dette utgjør til sammen 888,8 mill. kroner, jf. omtale ovenfor.

Éngangsinntekter

Inntektene fra salg av eiendom under Fornyings- og administrasjonsdepartementet settes ned med 450 mill. kroner for årene 2008-2010. Dette skyldes i hovedsak at det er budsjettert med inntekter fra salg av deler av Vestbanetomta i 2007. Statens beredskapsbeholdninger av petroleumsprodukter var forutsatt solgt i løpet av 2006. Det legges nå opp til at en del av dette salget først vil kunne skje i 2007, noe som bidrar til å redusere inntektene fra og med 2008.

10.5 Større planer og satsinger mv. som ikke inngår i budsjettframskrivningene

I framskrivningene tas kun med de framtidige konsekvensene av vedtak som er innarbeidet i Regjeringens budsjettforslag til Stortinget. Politiske målsettinger som er kommet til uttrykk i for eksempel intensjonserklæringer, stortingsmeldinger, flertallsmerknader i Stortinget mv., er derfor ikke tatt med i tallmaterialet. Enkelte av disse målsetningene er forholdsvis konkrete når det gjelder framtidige bevilgningsbehov. Av slike utgiftssatsinger kan nevnes opptrappingsplanen for psykiatri, langtidsplanen for Forsvaret, målsettingen om opptrapping av forskningsinnsatsen, nasjonal transportplan, barnehagesatsingen, kulturløftet, bistand og etablering av en ny arbeids- og velferdsforvaltning (NAV), jf. nærmere omtale nedenfor.

Stortinget har sluttet seg til en forpliktende opptrappingsplan innen psykisk helse over ti år (1999-2008). Regjeringen foreslår en styrking på om lag 700 mill. kroner i 2007. En ytterligere bevilgningsøkning på rundt 900 mill. kroner i 2008 vil realisere målene i opptrappingsplanen for psykisk helse.

I den vedtatte langtidsplanen for Forsvaret for perioden 2005-2008 (St.prp. nr. 42 (2003-2004), jf. Innst. S. nr. 234 (2003-2004)), er det lagt til grunn en samlet forsvarsramme over fireårsperioden på 118 mrd. 2004-kroner. Omregnet til 2007-priser (og korrigert for tekniske endringer) tilsvarer dette 127,4 mrd. kroner. I gjennomsnitt over årene fra 2005 til 2008 gir det en forsvarsramme på 31,8 mrd. kroner. Foreslått forsvarsbudsjett for 2007 på 30,9

mrd. 2007-kroner ligger dermed vel 0,8 mrd. kroner under dette gjennomsnittsnivået. Dersom en i løpet av det gjenværende året i perioden skal komme opp på forutsatt samlet totalramme for perioden, må budsjettnivået i 2008 være om lag 2,5 mrd. kroner høyere enn i budsjettforslaget for 2007.

Regjeringens mål om at samlet norsk forskningsinnsats skal økes til 3 pst. av brutto nasjonalprodukt (BNP) innen 2010 har tilslutning i Stortinget. De samlede utgiftene til forskning og utvikling utført i Norge var nær 29 mrd. kroner i 2005, noe som tilsvarte 1,5 pst. av brutto nasjonalprodukt (BNP). Dette er en reduksjon fra 1,6 pst. i 2004, noe som delvis skyldes høy nominell vekst i BNP, bl.a. som følge av høye oljepriser. Målet om å øke den samlede forskningsinnsatsen til 3 pst. av BNP innen 2010, er dermed enda mer krevende enn antatt da målet ble vedtatt. De samlede forskningsbevilgningene utgjør 16,3 mrd. kroner i Regjeringens budsjettforslag for 2007, noe som er om lag 5 mrd. kroner mindre enn 1 pst. av anslått BNP. Regjeringen foreslår i 2007-budsjettet en økning av kapitalen i Fondet for forskning og nyskaping på 10 mrd. kroner. Det gir økt avkastning fra fondet på om lag 440 mill. kroner i 2008, jf. nærmere omtale ovenfor. Hvis de offentlige forskningsbevilgningene skal utgjøre 1 pst. av BNP innen 2010, vil dette kreve en vesentlig ytterligere vekst i de offentlige bevilgningene til forskning de nærmeste årene.

Gjennom Stortingets behandling av Nasjonal transportplan (NTP) 2006-2015 ble den økonomiske rammen til Statens vegvesen og Jernbaneverket økt med 2,2 mrd. kroner i gjennomsnitt per år i planperioden fram til 2009 (handlingsprogrammet) i forhold til forslaget fra Bondevik II-regjeringen. I budsjettforslaget for 2007 foreslår Regjeringen bevilgninger til veg og jernbane i tråd med Soria Moria-erklæringen. Forslaget innebærer at bevilgningene samlet for 2007 tilsvarer bevilgningsnivået ved en lik årlig fordeling av planrammene for veg og jernbane fastsatt av Stortinget i forbindelse med behandlingen av Nasjonal transportplan. Det er imidlertid et etterslep fra 2006 på 244 mill. kroner til vegformål og 825 mill. kroner til jernbaneformål.

Regjeringens målsetting for barnehagesektoren er bl.a. full behovsdekning og innføring av maksimalgrense for foreldrebetaling på 1 750 kroner (2005-priser). Bevilgningene til drift og investeringer for barnehager i 2007-budsjettet legger til rette for full barnehagedekning gitt dagens etterspørsel. Utgiftene som følge av å redusere maksimalprisen til 1750 kroner (2005-priser) anslås grovt anslått til 1 mrd. kroner. Det er da lagt til grunn det

antallet barn i barnehage ved utgangen av 2007 som følger av Regjeringens budsjettforslag for 2007.

Regjeringen vil ifølge Soria Moria-erklæringen arbeide for å nå målet om at bevilgningen til utviklingssamarbeid økes til 1 pst. av anslått brutto nasjonalinntekt (BNI) og at innsatsen deretter trappes ytterligere opp i perioden. For 2007 foreslår Regjeringen at bistandsbevilgningen økes til 0,97 pst. av anslått BNI. En bistandsramme på 1 pst. av anslått BNI ville innebære en økning på om lag 750 mill. kroner i forhold til Regjeringens forslag til bistandsbevilgninger for 2007.

Regjeringen har som mål at 1 pst. av statsbudsjettets utgifter skal gå til kulturformål innen 2014. En jevn opptrapping av Kulturløftet fram til 2014 krever isolert sett at bevilgningene til kulturformål årlig økes med om lag 160 mill. kroner.

Regjeringen har varslet at den ønsker å utvide fedrepermisjonen med 5 uker, utover økningen med en uke som ble innført fra 1. juli 2006. Kostnadene ved en slik utvidelse anslås til om lag 750 mill. kroner, noe som tilsvarer om lag 150 mill. kroner per uke.

I dette budsjettet varsler Regjeringen at bevilgningene til helseforetakene i årene 2008-2010 skal økes med 1 mrd. kroner for å sette helseforetakene i stand til å opprettholde en høyere produksjonskapasitet. Med en jevn opptrapping innebærer dette en økning i bevilgningene på om lag 330 mill. kroner per år.

Regjeringen har varslet at den vil foreslå å skyte inn ytterligere 10 mrd. kroner i Grunnfondet for fornybar energi og energieffektivitet i 2009. Dette vil bidra til en samlet fondskapital på 20 mrd. kroner. Gitt dagens rentenivå vil avkastningen av fondet med dette øke med 440 mill. kroner i 2010, til en samlet avkastning på 880 mill. kroner.

Etableringen av en ny arbeids- og velferdsforvaltning (NAV) startet i 2006 og vil kreve betydelige gjennomføringskostnader i årene som kommer. Samlet er kostnadene til IKT-plattform og organisatoriske omstillinger for NAV-reformen anslått til 4 mrd. kroner. I 2007-budsjettet foreslås det bevilget vel 700 mill. kroner til statens andel av NAV-reformen, mens kommunenes kostnader anslås til om lag 150 mill. kroner. Inkludert forslagene i 2007-budsjettet, er det så langt bevilget vel 1,5 mrd. kroner til NAV-reformen. Det gjenstår

dermed nærmere 2,5 mrd. kroner av de anslåtte kostnadene. Det tas sikte på at de aller fleste arbeids- og velferdskontorene skal være på plass innen 2010. Gjennomføring av pensjonsreformen vil også kreve betydelige administrative gjennomføringskostnader i årene fram til 2010, spesielt gjelder dette nødvendig IKT-utvikling.

Stortinget har vedtatt at det skal etableres et felles digitalt radiosamband for nød- og beredskapssetatene. Kontrakt om en første utbyggingsfase skal inngås i 2006, og omfatter seks politidistrikter i Oslofjordområdet. Stortinget har i tillegg vedtatt at Justisdepartementet kan innhente tilbud fra leverandør på landsdekkende utbygging. Investerings- og driftsutgiftene for det første utbyggingstrinnet er i St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 3 (2004-2005) estimert til om lag 600 mill. kroner. Landsdekkende utbygging vil innebære investerings- og utbyggingskostnader i utbyggingsfasen på om lag 3,6 mrd. kroner. Første utbyggingstrinn skal være gjennomført i løpet av 2007. Et forslag om utbygging i resten av landet vil bli forelagt Stortinget etter at en evaluering av første byggetrinn er gjennomført.

Kommunesektoren har ansvaret for viktige velferdstjenester, herunder skole, barnehage og pleie og omsorg. Tjenestene kommunene leverer skal være av høy kvalitet og tilpasses innbyggerne behov. Regjeringen anser en bærekraftig kommuneøkonomi som en forutsetning for et godt velferdstilbud i hele landet, og vil blant annet legge til rette for 10 000 nye årsverk i eldreomsorgen i perioden fra 2004 til 2009. Regjeringen vil prioritere vekst i kommunesektorens samlede inntekter også i de kommende årene.

På en rekke andre områder er det varslet økt innsats uten nærmere angivelse av bevilgningsmessige konsekvenser.

Omtalen ovenfor viser at oppfølging av disse satsingene i tråd med målsettingene, samlet sett vil kreve betydelige bevilgningsøkninger. Tallene som er presentert i dette kapitlet og omtalen av handlingsrommet i budsjettpolitikken på mellomlang sikt i St.meld. nr. 1 (2006-2007) Nasjonalbudsjettet 2007, viser at handlingsrommet i budsjettpolitikken er begrenset, og det vil bli krevende å følge opp de politiske målsettingene om økt innsats på ulike områder i perioden 2008-2010.

Finansdepartementet

tilrår:

At Deres Majestet godkjenner og skriver under
et fremlagt forslag til proposisjon til Stortinget om
statsbudsjettet 2007.

Vi HARALD, Norges Konge,

stadfester:

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om statsbudsjettet 2007 i samsvar med et vedlagt forslag.

**Forslag
til vedtak om statsbudsjettet for
budsjettåret 2007**

I
Oversikt over utgifter i statsbudsjettet for budsjetterminen 2007

Utgifter					
	Samlede utgifter	Drifts - utgifter	Nybygg, anlegg m.v.	Overføringer til andre	Utlån, gjelds-avdrag mv.
Det kongelige hus	162 497	13 800	-	148 697	-
Regjering	233 850	232 925	-	925	-
Stortinget og underliggende institusjoner	1 213 100	1 016 300	75 300	121 500	-
Høyesterett	59 700	59 700	-	-	-
Utenriksdepartementet	24 955 300	3 030 743	29 818	21 553 129	341 610
Kunnskapsdepartementet	58 868 334	2 703 654	27 816	46 136 864	10 000 000
Kultur- og kirkedepartementet	7 132 232	2 207 518	25 851	4 898 863	-
Justis- og politidepartementet	16 563 944	15 279 006	95 635	1 189 303	-
Kommunal- og regionaldepartementet	64 493 629	242 345	2 000	64 249 284	-
Arbeids- og inkluderingsdepartementet	24 855 300	11 393 700	539 600	12 922 000	-
Helse- og omsorgsdepartementet	90 473 550	2 269 250	28 102	84 476 198	3 700 000
Barne- og likestillingsdepartementet	21 840 384	4 420 270	59 312	17 360 802	-
Nærings- og handelsdepartementet	4 276 700	1 198 450	8 000	3 070 250	-
Fiskeri- og kystdepartementet	2 905 235	1 986 765	302 470	616 000	-
Landbruks- og matdepartementet	14 044 365	1 375 151	11 563	12 657 651	-
Samferdselsdepartementet	23 599 400	10 883 900	7 647 700	5 067 800	-
Miljøverndepartementet	3 188 641	1 450 884	300 341	1 237 416	200 000
Fornyings- og administrasjonsdepartementet	14 647 344	10 445 938	1 636 890	664 516	1 900 000
Finansdepartementet	69 868 000	6 553 800	269 100	27 025 000	36 020 100
Forsvarsdepartementet	30 988 929	21 075 623	9 256 880	656 426	-
Olje- og energidepartementet	12 470 879	1 610 429	10 000	850 450	10 000 000
Ymse utgifter	9 719 664	9 719 664	-	-	-
Statsbankene	74 875 470	556 858	45 621	11 148 991	63 124 000
Statlig petroleumsvirksomhet	19 600 000	-	18 300 000	1 300 000	-
Statens forretningsdrift	1 290 978	-371 448	1 662 426	-	-
Folketrygden	245 462 575	-	-	245 462 575	-
Statens pensjonsfond - Utland	364 893 000	-	-	364 893 000	-
Sum utgifter	1 202 683 000	109 355 225	40 334 425	927 707 640	125 285 710
			Statsbudsjettet folketrygden ikke medregnet	Folketrygden	Statsbudsjettet medregnet folketrygden
1. Inntekter (ekskl. tilbakebetalinger mv. og overføringer fra Statens pensjonsfond - Utland)			843 496 090	176 859 200	1 020 355 290
2. Utgifter (ekskl. utlån, avdrag på statsgjeld mv.)			831 934 715	245 462 575	1 077 397 290
Driftsutgifter			109 355 225	-	109 355 225
Nybygg anlegg mv.			40 334 425	-	40 334 425
Overføringer til andre			317 352 065	245 462 575	562 814 640
Overføringer til Statens pensjonsfond - Utland			364 893 000	-	364 893 000
3. Overskudd før lånetransaksjoner før overføring fra Statens pensjonsfond - Utland (1-2)			11 561 375	-68 603 375	-57 042 000
4. Overføring fra Statens pensjonsfond - Utland			57 042 000	-	57 042 000
5. Overskudd før lånetransaksjoner (3+4)			68 603 375	-68 603 375	-

Inntekter					
	Samlede inntekter	Drifts-inntekter	Inntekter i samband med nybygg, anlegg mv.	Skatter, avgifter og andre overføringer	Tilbakebetalinger mv.
Skatt på formue og inntekt	153 588 000	-	-	153 588 000	-
Arbeidsgiveravgift og trygdeavgift	174 900 000	-	-	174 900 000	-
Tollinntekter	1 744 000	-	-	1 744 000	-
Merverdiavgift og avgift på investeringer	168 200 000	-	-	168 200 000	-
Avgifter på alkohol	10 109 000	-	-	10 109 000	-
Avgifter på tobakk	6 907 000	-	-	6 907 000	-
Avgifter på motorvogner	44 588 000	-	-	44 588 000	-
Andre avgifter	23 832 750	-	-	23 832 750	-
Sum skatter og avgifter	583 868 750	-	-	583 868 750	-
Renter av statens forretningsdrift	64 906	-	-	64 906	-
Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg mv.	2 517 086	1 000	1 827 286	688 800	-
Sum inntekter av statens forretningsdrift	2 581 992	1 000	1 827 286	753 706	-
Renter fra statsbankene	8 806 700	-	-	8 806 700	-
Renter av kontantbeholdning og andre fordringer	8 061 265	-	-	8 061 265	-
Utbytte ekskl. Statoil	13 807 352	-	-	13 807 352	-
Renteinntekter og utbytte (eksl. st. forr. og Statoil)	30 675 317	-	-	30 675 317	-
Inntekter under departementene	18 736 231	10 669 140	651 658	7 415 433	-
Overføring fra Norges Bank	-	-	-	-	-
Tilbakeføring av midler fra Statens banksikringsfond	-	-	-	-	-
Sum andre inntekter	18 736 231	10 669 140	651 658	7 415 433	-
Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet	143 100 000	122 300 000	13 700 000	7 100 000	-
Skatt og avgift på utvinning av petroleum	228 800 000	-	-	228 800 000	-
Aksjeutbytte fra Statoil	12 593 000	-	-	12 593 000	-
Sum petroleumsinntekter	384 493 000	122 300 000	13 700 000	248 493 000	-
Tilbakebetalinger	59 681 710	-	-	-	59 681 710
Statens pensjonsfond - Utland	57 042 000	-	-	57 042 000	-
Sum inntekter	1 137 079 000	132 970 140	16 178 944	928 248 206	59 681 710
			Statsbudsjettet Folke-trygden ikke medregnet	Folke-trygden	Statsbudsjettet medregnet Folke-trygden
Låntransaksjoner:					
6. Utlån gjeldsavdrag, aksjetegning mv. i alt			125 285 710	-	125 285 710
Utlån til statsbanken			63 124 000	-	63 124 000
Gjeldsavdrag			36 020 100	-	36 020 100
Andre utlån, aksjetegning mv.			26 141 610	-	26 141 610
7. Tilbakebetalinger mv.			59 681 710	-	59 681 710
8. Utlån mv. (netto) (6 - 7)			65 604 000	-	65 604 000
9. Samlet finansieringsbehov - av kontantbeholdning og lånemidler (8 - 5)			-2 999 375	68 603 375	65 604 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Utgifter:			
Det kongelige hus			
1	H.M. Kongen og H.M. Dronningen:		
1	Apanasje	7 900 000	
50	Det Kgl. Hoff	112 068 000	
51	Særskilte prosjekter ved Det Kongelige Hoff	24 000 000	143 968 000
2	H.K.H. Kronprinsen og H.K.H. Kronprinsessen:		
1	Apanasje	5 900 000	
50	H.K.H. Kronprinsens og H.K.H. Kronprinsens stab mv.	12 629 000	18 529 000
	Sum Det kongelige hus		162 497 000
Regjering			
20	Statsministerens kontor:		
1	Driftsutgifter	65 300 000	65 300 000
21	Statsrådet:		
1	Driftsutgifter	115 125 000	
70	Tilskudd til tidligere statsministere	925 000	116 050 000
24	Regjeringsadvokaten:		
1	Driftsutgifter	43 900 000	
21	Spesielle driftsutgifter	8 600 000	52 500 000
	Sum Regjering		233 850 000
Stortinget og underliggende institusjoner			
41	Stortinget:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	621 300 000	
32	Kjøp av leiligheter, <i>kan overføres</i>	15 000 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	60 300 000	
70	Tilskudd til partigruppene	120 500 000	
72	Tilskudd til Det Norske Nobelinstituttets bibliotek	1 000 000	818 100 000
42	Forsvarets ombudsmannsnemnd:		
1	Driftsutgifter	4 100 000	4 100 000
43	Stortingets ombudsmann for forvaltningen:		
1	Driftsutgifter	37 100 000	37 100 000
44	Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste:		
1	Driftsutgifter	5 900 000	5 900 000
51	Riksrevisjonen:		
1	Driftsutgifter	347 900 000	347 900 000
	Sum Stortinget og underliggende institusjoner		1 213 100 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Høyesterett			
61	Høyesterett:		
1	Driftsutgifter	59 700 000	59 700 000
	Sum Høyesterett	<u>59 700 000</u>	<u>59 700 000</u>
Utenriksdepartementet			
Administrasjon av utenriktjenesten			
100	Utenriksdepartementet:		
1	Driftsutgifter	1 423 402 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	4 387 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	16 061 000	
70	Erstatning av skader på utenlandske ambassader	803 000	
71	Diverse tilskudd	29 426 000	
72	Hjelp til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn	137 000	
90	Lån til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn	360 000	1 474 576 000
103	Regjeringens fellesbevilgning for representasjon:		
1	Driftsutgifter	11 553 000	11 553 000
104	Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet:		
1	Driftsutgifter	8 989 000	8 989 000
	Sum administrasjon av utenriktjenesten	<u>1 495 118 000</u>	<u>1 495 118 000</u>
Utenriksformål			
115	Presse-, kultur- og informasjonsformål:		
1	Driftsutgifter	25 462 000	
70	Tilskudd til presse, kultur- og informasjonsformål, <i>kan overføres</i>	49 095 000	74 557 000
116	Deltaking i internasjonale organisasjoner:		
70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	926 490 000	
71	Finansieringsordningen under EØS-avtalen, <i>kan overføres</i>	180 000 000	
72	Finansieringsordningen i det utvidede EØS, <i>kan overføres</i>	625 000 000	
73	Norsk finansieringsordning i det utvidede EØS, <i>kan overføres</i>	625 000 000	2 356 490 000
118	Nordområdetiltak mv.:		
70	Nordområdetiltak og prosjektsamarbeid med Russland, <i>kan overføres</i>	251 327 000	
71	Fred- og demokratiltak, <i>kan overføres</i>	4 293 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
76	Tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	23 498 000	279 118 000
	Sum utenriksformål		<u>2 710 165 000</u>
Administrasjon av utviklingshjelpen			
140	Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen:		
1	Driftsutgifter	795 177 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	13 757 000	808 934 000
141	Direktoratet for utviklingssamarbeid (Norad):		
1	Driftsutgifter	162 420 000	162 420 000
	Sum administrasjon av utviklingshjelpen		<u>971 354 000</u>
Bilateral bistand			
150	Bistand til Afrika:		
70	Bistand til hovedsamarbeidsland i Afrika, <i>kan overføres</i>	1 281 500 000	
78	Regionbevilgning for Afrika, <i>kan overføres</i>	<u>1 432 000 000</u>	2 713 500 000
151	Bistand til Asia:		
70	Bistand til hovedsamarbeidsland i Asia, <i>kan overføres</i>	120 000 000	
78	Regionbevilgning for Asia, <i>kan overføres</i>	<u>677 600 000</u>	797 600 000
152	Bistand til Midtøsten:		
78	Regionbevilgning for Midtøsten, <i>kan overføres</i>	<u>170 500 000</u>	170 500 000
153	Bistand til Latin-Amerika:		
78	Regionbevilgning for Latin-Amerika, <i>kan overføres</i>	<u>261 500 000</u>	261 500 000
	Sum bilateral bistand		<u>3 943 100 000</u>
Globale ordninger			
160	Sivilt samfunn og demokratiutvikling:		
1	Driftsutgifter	33 500 000	
50	Fredskorpset	165 000 000	
70	Sivilt samfunn, <i>kan overføres</i>	1 053 000 000	
71	Tilskudd til frivillige organisasjoners opplysningsarbeid, <i>kan overføres</i>	81 000 000	
72	Demokratistøtte/partier, <i>kan overføres</i>	7 000 000	
73	Kultur, <i>kan overføres</i>	102 000 000	
75	Internasjonale organisasjoner og nettverk, <i>kan overføres</i>	<u>160 500 000</u>	1 602 000 000
161	Næringsutvikling:		
70	Nærings- og handelstiltak, <i>kan overføres</i>	70 000 000	
72	Finansieringsordning for utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	112 500 000	
73	Institusjonsutvikling i utviklingsland, <i>kan overføres</i>	57 500 000	
75	NORFUND - tapsavsetting	143 750 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
95	NORFUND - grunnfondskapital ved investeringer i utviklingsland	341 250 000	725 000 000
162	Overgangsbistand (gap):		
70	Overgangsbistand (gap), <i>kan overføres</i>	868 500 000	868 500 000
163	Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter:		
70	Naturkatastrofer, <i>kan overføres</i>	325 000 000	
71	Humanitær bistand og menneskerettigheter, <i>kan overføres</i>	2 125 434 000	2 450 434 000
164	Fred, forsoning og demokrati:		
70	Fred, forsoning og demokratiltak, <i>kan overføres</i>	760 900 000	
71	ODA-godkjente land på Vest-Balkan, <i>kan overføres</i>	600 000 000	
72	Utvikling og nedrustning, <i>kan overføres</i>	45 600 000	
73	Andre ODA-godkjente OSSE-land, <i>kan overføres</i>	293 750 000	1 700 250 000
165	Forskning, kompetanseheving og evaluering:		
1	Driftsutgifter	135 000 000	
70	Forskning og høyere utdanning, <i>kan overføres</i>	333 000 000	
71	Faglig samarbeid, <i>kan overføres</i>	135 000 000	603 000 000
166	Tilskudd til ymse tiltak:		
70	Ymse tilskudd, <i>kan overføres</i>	8 265 000	
71	Internasjonale prosesser og konvensjoner mv., <i>kan overføres</i>	181 000 000	189 265 000
167	Flyktningtiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA):		
21	Spesielle driftsutgifter	430 853 000	430 853 000
168	Kvinner og likestilling:		
70	Kvinner og likestilling, <i>kan overføres</i>	200 000 000	200 000 000
	Sum globale ordninger		8 769 302 000

Multilateral bistand

170	FN-organisasjoner mv.:		
70	FNs utviklingsprogram (UNDP)	835 000 000	
71	FNs befolkningsprogram (UNFPA)	332 000 000	
72	FNs barnefond (UNICEF)	350 000 000	
73	Verdens matvareprogram (WFP), <i>kan overføres</i>	155 000 000	
74	FNs Høykommissær for flyktninger (UNHCR)	170 000 000	
75	FNs organisasjon for palestinske flyktninger (UNRWA)	150 000 000	
76	Tilleggsmidler via FN-systemet mv., <i>kan overføres</i>	1 496 200 000	
77	FNs aidsprogram (UNAIDS), <i>kan overføres</i>	160 000 000	
78	Bidrag andre FN-organisasjoner mv., <i>kan overføres</i>	150 220 000	
79	Ekspertes, juniorekspertes og FNs fredskorps, <i>kan overføres</i>	67 000 000	
80	Bidrag til globale fond, <i>kan overføres</i>	991 041 000	
81	Tilskudd til internasjonal landbruksforskning, <i>kan overføres</i>	88 000 000	4 944 461 000
171	Multilaterale finansinstitusjoner:		
70	Verdensbanken, <i>kan overføres</i>	730 000 000	
71	Regionale banker og fond, <i>kan overføres</i>	627 300 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
72	Samfinansiering via finansinstitusjoner, <i>kan overføres</i>	394 500 000	1 751 800 000
172	Gjeldslette og gjeldsrelaterte tiltak:		
70	Gjeldsslette, betalingsbalansestøtte og kapasitetsbygging, <i>kan overføres</i>	370 000 000	370 000 000
	Sum multilateral bistand		7 066 261 000
	Sum Utenriksdepartementet		24 955 300 000

Kunnskapsdepartementet

Administrasjon

200	Kunnskapsdepartementet:		
1	Driftsutgifter	196 488 000	
21	Spesielle driftsutgifter	4 874 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 479 000	203 841 000
204	Foreldreutvalget for grunnskolen:		
1	Driftsutgifter	7 192 000	7 192 000
206	Samisk utdanningsadministrasjon:		
50	Tilskudd til Sametinget	30 572 000	30 572 000
	Sum administrasjon		241 605 000

Grunnopplæringen

220	Utdanningsdirektoratet:		
1	Driftsutgifter	146 314 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	5 199 000	
70	Tilskudd til læremidler mv., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	38 814 000	190 327 000
222	Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat:		
1	Driftsutgifter	110 869 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 187 000	115 056 000
225	Tiltak i grunnopplæringen:		
1	Driftsutgifter	119 596 000	
60	Tilskudd til landslinjer	150 055 000	
63	Tilskudd til samisk i grunnopplæringen, <i>kan overføres</i>	47 775 000	
64	Tilskudd til opplæring av barn og unge i statlige asylmottak	66 905 000	
65	Tilskudd til opplæring for språklige minoriteter i videregående opplæring	29 880 000	
66	Tilskudd til leirskoleopplæring	35 782 000	
67	Tilskudd til opplæring i finsk	9 507 000	
68	Tilskudd til opplæring i kriminalomsorgen	160 860 000	
69	Kompensasjon for investeringskostnader ved grunnskolereformen	344 287 000	
70	Tilskudd til bedrifter som tar inn lærlinger med spesielle behov	7 988 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
71	Tilskudd til utvikling av musikk- og kulturskoler	8 377 000	
72	Tilskudd til internasjonale utdanningsprogram	4 260 000	
73	Tilskudd til studieopphold i utlandet	8 398 000	
74	Tilskudd til organisasjoner	9 296 000	1 002 966 000
226	Kvalitetsutvikling i grunnpoplæringen:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	983 609 000	
70	IKT-tiltak, <i>kan nyttes under post 21</i>	3 332 000	986 941 000
227	Tilskudd til særskilte skoler:		
60	Tilskudd til Moskvaskolen	1 183 000	
61	Tilskudd til Nordland kunst- og filmskole	2 444 000	
62	Tilskudd til Fjellheimen leirskole	4 501 000	
70	Tilskudd til den franske og den tyske skolen i Oslo	6 584 000	
71	Tilskudd til internatdrift ved Krokeide yrkes-skole	19 274 000	
72	Tilskudd til Røde Kors Nordisk United World College	24 309 000	
73	Tilskudd til opplæring i Kenya og Etiopia	3 218 000	61 513 000
228	Tilskudd til frittstående skoler mv.:		
70	Tilskudd til frittstående skoler, <i>overslagsbevilgning</i>	2 191 062 000	
71	Tilskudd til friskoleorganisasjoner	559 000	2 191 621 000
229	Andre tiltak:		
70	Tilskudd til sikkerhetsopplæring for fiskere	11 418 000	11 418 000
230	Kompetansesentre for spesialundervisning:		
1	Driftsutgifter	570 532 000	
21	Spesielle driftsutgifter	45 736 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 999 000	623 267 000
	Sum grunnpoplæringen		<u>5 183 109 000</u>
Barnehager			
231	Barnehager:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 51</i>	71 301 000	
50	Tilskudd til samiske barnehagetilbud	11 870 000	
51	Forskning, <i>kan nyttes under post 21</i>	6 488 000	
60	Driftstilskudd til barnehager, <i>overslagsbevilgning</i>	13 692 105 000	
61	Investeringstilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	255 000 000	
62	Tilskudd til tiltak for barn med nedsatt funksjonsevne i barnehage	762 675 000	
63	Tilskudd til tiltak for å bedre språkforståelsen blant minoritetsspråklige barn i førskolealder	102 523 000	
64	Tilskudd til midlertidige lokaler, <i>overslagsbevilgning</i>	40 000 000	
65	Skjønnsmidler til barnehager	3 081 331 000	18 023 293 000
	Sum barnehager		<u>18 023 293 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Tiltak for å fremme kompetanseutvikling			
252	EUs handlingsprogram for livslang læring:		
70	Tilskudd	141 652 000	141 652 000
253	Folkehøyskoler:		
70	Tilskudd til folkehøyskoler	548 516 000	
71	Tilskudd til Folkehøyskolerådet	3 215 000	
72	Tilskudd til nordiske folkehøyskoler	643 000	552 374 000
254	Tilskudd til voksenopplæring:		
70	Tilskudd til studieforbund	159 638 000	
71	Tilskudd til fjernundervisning	11 483 000	
72	Tilskudd til kvinneuniversitetene og Studiesenteret Finnsnes	8 059 000	
73	Tilskudd til voksenopplæringsorganisasjoner	10 316 000	189 496 000
255	Tilskudd til freds- og menneskerettssentre mv.:		
70	Holocaustsenteret	20 646 000	
71	Falstadsenteret	12 605 000	
72	Stiftelsen Arkivet	3 074 000	
73	Norsk fredssenter	677 000	
74	Nord-Norsk Fredssenter, Narvik	519 000	37 521 000
256	VOX - Nasjonalt senter for læring i arbeidslivet:		
1	Driftsutgifter	39 365 000	
21	Spesielle driftsutgifter	12 935 000	52 300 000
257	Program for basiskompetanse i arbeidslivet:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	35 421 000	35 421 000
258	Analyse og utviklingsarbeid:		
1	Driftsutgifter	3 437 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 1</i>	33 646 000	37 083 000
	Sum tiltak for å fremme kompetanseutvikling		<u>1 045 847 000</u>
Høyere utdanning og fagskoler			
270	Studier i utlandet og sosiale formål for elever og studenter:		
71	Tilrettelegging av studier i utlandet	5 207 000	
74	Tilskudd til velferdsarbeid	57 493 000	
75	Tilskudd til bygging av studentboliger, <i>kan overføres</i>	118 426 000	181 126 000
271	Universiteter:		
50	Basisfinansiering statlige universiteter	5 796 978 000	
51	Resultatbasert undervisningsfinansiering statlige universiteter	2 263 044 000	
52	Forskningsfinansiering statlige universiteter	2 497 631 000	10 557 653 000
272	Vitenskapelige høyskoler:		
50	Basisfinansiering statlige vitenskapelige høyskoler	522 782 000	
51	Resultatbasert undervisningsfinansiering statlige vitenskapelige høyskoler	196 140 000	
52	Forskningsfinansiering statlige vitenskapelige høyskoler	138 096 000	
70	Basisfinansiering private vitenskapelige høyskoler	16 714 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
71	Resultatbasert undervisningsfinansiering private vitenskapelige høyskoler	20 794 000	
72	Forskningsfinansiering private vitenskapelige høyskoler	14 376 000	908 902 000
275	Høyskoler:		
50	Basisfinansiering statlige høyskoler	5 199 124 000	
51	Resultatbasert undervisningsfinansiering statlige høyskoler	2 111 665 000	
52	Forskningsfinansiering statlige høyskoler	269 818 000	
70	Basisfinansiering private høyskoler	329 802 000	
71	Resultatbasert undervisningsfinansiering private høyskoler	278 981 000	
72	Forskningsfinansiering private høyskoler	35 558 000	8 224 948 000
276	Fagskoleutdanning:		
70	Teknisk fagskoleutdanning	285 144 000	285 144 000
281	Fellesutgifter for universiteter og høyskoler:		
1	Driftsutgifter	309 808 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	14 151 000	
51	Senter for internasjonalisering av høyere utdanning	36 897 000	
73	Tilskudd til internasjonale programmer	11 200 000	
74	Tilskudd til UNIS	75 474 000	
75	Tilskudd til Uninett	22 867 000	
76	Tilskudd til NORDUnet, <i>kan overføres</i>	16 898 000	
78	Tilskudd til Universitets- og høyskolerådet	12 174 000	
79	Ny universitetsklinikk i Trondheim, <i>kan overføres</i>	263 652 000	763 121 000
	Sum høyere utdanning og fagskoler		20 920 894 000
Forskning			
283	Meteorologiformål:		
50	Meteorologisk institutt	212 538 000	
72	Internasjonale samarbeidsprosjekter	42 488 000	255 026 000
285	Norges forskningsråd:		
52	Forskningsformål	1 087 421 000	
55	Administrasjon	223 113 000	1 310 534 000
286	Fondet for forskning og nyskaping:		
50	Overføring til Norges forskningsråd	939 560 000	
95	Fondskapital	10 000 000 000	10 939 560 000
287	Forskningsinstitutter og andre tiltak:		
21	Spesielle driftsutgifter	3 362 000	
53	NOVA og NUPI	42 656 000	
54	Forskningsstiftelser	49 902 000	
56	Ludvig Holbergs forskningspris	9 100 000	
71	Tilskudd til andre private institusjoner	23 517 000	
73	Niels Henrik Abels matematikkpris	12 400 000	140 937 000
288	Internasjonale samarbeidstiltak:		
21	Spesielle driftsutgifter	3 970 000	
72	Internasjonale grunnforskningsorganisasjoner	131 991 000	
73	EUs rammeprogram for forskning	657 786 000	
75	UNESCO	13 782 000	807 529 000

Kap. Post	Kroner	Kroner
Sum forskning		13 453 586 000
Sum Kunnskapsdepartementet		58 868 334 000

Kultur- og kirke departementet

Administrasjon m.m.

300	Kultur- og kirke departementet:		
1	Driftsutgifter	102 667 000	102 667 000
305	Lotteri- og stiftelsestilsynet:		
1	Driftsutgifter	55 729 000	
21	Spesielle driftsutgifter	750 000	56 479 000
310	Tilskudd til trossamfunn m.m.:		
70	Tilskudd til tros- og livssynssamfunn, <i>overslagsbevilgning</i>	122 356 000	
76	Tilskudd til råd for tro og livssyn	4 637 000	126 993 000
315	Frivillighetsformål:		
70	Merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner	180 316 000	
71	Tilskudd til frivillighetssentraler	74 475 000	
72	Tilskudd til frivillig virksomhet	25 570 000	
73	Tilskudd til sekretariat for frivillige organisasjoners interessepolitiske virksomhet	2 280 000	
74	Tilskudd til etablering av frivillighetsregister, <i>kan overføres</i>	3 000 000	
79	Ymse frivillighetsformål	3 000 000	288 641 000
	Sum administrasjon m.m.		574 780 000

Kulturformål

320	Allmenne kulturformål:		
1	Driftsutgifter	41 716 000	
50	Norsk kulturfond	300 834 000	
51	Fond for lyd og bilde	25 000 000	
52	Norges forskningsråd	2 287 000	
53	Samiske kulturformål	47 405 000	
73	Nasjonale kulturbygg, <i>kan overføres</i>	54 558 000	
74	Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd, <i>kan overføres</i>	127 753 000	
75	Kulturprogram, <i>kan overføres</i>	8 236 000	
78	Ymse faste tiltak	32 393 000	
79	Til disposisjon	14 300 000	
82	Nobels fredssenter	17 353 000	
83	Stavanger som europeisk kulturby	40 000 000	711 835 000
321	Kunstnerformål:		
1	Driftsutgifter	15 756 000	
72	Stipend basert på gjennomført kunstutdanning, <i>overslagsbevilgning</i>	12 757 000	
73	Kunstnerstipend m.m., <i>kan overføres</i>	95 124 000	
74	Garantiinntekter, <i>overslagsbevilgning</i>	90 944 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner	
	75	Vederlagsordninger	108 114 000	322 695 000
322		Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom:		
	1	Driftsutgifter	10 872 000	
	50	Utsmykking av offentlige bygg	10 680 000	
	72	Knutepunktinstitusjoner	2 809 000	
	73	Nasjonalmuseet for kunst	198 795 000	
	75	Offentlig rom, arkitektur og design	25 219 000	
	77	Henie Onstad Kunstsenter	6 930 000	
	78	Ymse faste tiltak	48 266 000	303 571 000
323		Musikkformål:		
	1	Driftsutgifter	134 659 000	
	70	Nasjonale institusjoner	172 038 000	
	71	Region-/landsdelsinstitusjoner	134 706 000	
	72	Knutepunktinstitusjoner	40 669 000	
	74	Landsdelsmusikere i Nord-Norge	17 649 000	
	78	Ymse faste tiltak	61 365 000	561 086 000
324		Teater- og operaformål:		
	1	Driftsutgifter	97 746 000	
	70	Nasjonale institusjoner	618 275 000	
	71	Region-/landsdelsinstitusjoner	233 013 000	
	73	Region- og distriktsopera	26 596 000	
	75	Dans	26 388 000	
	78	Ymse faste tiltak	41 378 000	1 043 396 000
325		Samordningstiltak for arkiv, bibliotek og museer:		
	1	Driftsutgifter	61 278 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	5 737 000	
	73	Prosjekt- og utviklingstiltak	25 793 000	92 808 000
326		Språk-, litteratur- og bibliotekformål:		
	1	Driftsutgifter	331 136 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	9 586 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	19 258 000	
	73	Noregs Mållag	2 126 000	
	74	Det Norske Samlaget	9 076 000	
	75	Språkteknologi, Norsk Ordbok mv.	13 272 000	
	76	Ibsenpris m.m.	3 000 000	
	78	Ymse faste tiltak	86 790 000	474 244 000
328		Museums- og andre kulturvernformål:		
	1	Driftsutgifter	36 154 000	
	21	Arkeologiske og andre oppdrag	16 168 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 387 000	
	70	Det nasjonale museumsnettverket	576 895 000	
	78	Ymse faste tiltak	38 399 000	670 003 000
329		Arkivformål:		
	1	Driftsutgifter	204 542 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	6 558 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 206 000	
	78	Ymse faste tiltak	6 223 000	221 529 000
		Sum kulturformål		4 401 167 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Film- og medieformål			
334	Film- og medieformål:		
1	Driftsutgifter	137 204 000	
21	Spesielle driftsutgifter	5 209 000	
50	Norsk filmfond, <i>kan nyttes under post 71</i>	264 232 000	
51	Audiovisuelle produksjoner	27 669 000	
71	Filmtiltak m.m., <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i>	18 871 000	
72	Knutepunktinstitusjoner	8 293 000	
73	Regional filmsatsing	17 479 000	
75	Medieprogram, <i>kan overføres</i>	15 930 000	
78	Ymse faste tiltak	30 252 000	
79	Til disposisjon	3 609 000	528 748 000
335	Pressestøtte:		
52	Norges forskningsråd	1 696 000	
71	Produksjonstilskudd	251 767 000	
72	Kompensasjon for portoutgifter	14 300 000	
73	Anvendt medieforskning og etterutdanning	11 100 000	
75	Tilskudd til samiske aviser	13 877 000	
76	Tilskudd til ymse publikasjoner	13 820 000	
77	Distribusjonstilskudd til avisene i Finnmark	1 671 000	308 231 000
336	Informasjonsberedskap - kringkasting:		
70	Informasjonsberedskap	1 800 000	1 800 000
337	Kompensasjon for kopiering til privat bruk:		
70	Kompensasjon	34 815 000	34 815 000
	Sum film- og medieformål		873 594 000
Den norske kirke			
340	Kirkelig administrasjon:		
1	Driftsutgifter	133 294 000	
21	Spesielle driftsutgifter	15 570 000	
71	Tilskudd til kirkelige formål	169 940 000	
72	Tilskudd til kirkelig virksomhet i kommunene	70 200 000	
73	Tilskudd til virksomheten ved Nidaros domkirke	3 000 000	
74	Tilskudd til Oslo domkirke	1 000 000	
75	Trosopplæring, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	100 000 000	
76	Tilskudd til forsøks- og utviklingstiltak i kirken, <i>kan overføres</i>	4 000 000	
79	Til disposisjon, <i>kan overføres</i>	500 000	497 504 000
341	Presteskapet:		
1	Driftsutgifter	736 713 000	
21	Spesielle driftsutgifter	5 190 000	741 903 000
342	Nidaros domkirke m.m.:		
1	Driftsutgifter	43 284 000	43 284 000
	Sum Den norske kirke		1 282 691 000
	Sum Kultur- og kirke departementet		7 132 232 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Justis- og politidepartementet			
Administrasjon			
400	Justisdepartementet:		
1	Driftsutgifter	226 977 000	
71	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	11 383 000	238 360 000
	Sum administrasjon		<u>238 360 000</u>
Rettsvesen			
410	Tingrettene og lagmannsrettene:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 412 post 1</i>	1 305 369 000	
21	Spesielle driftsutgifter	36 831 000	1 342 200 000
411	Domstoladministrasjonen:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 410, post 1</i>	60 452 000	60 452 000
412	Tinglysingsprosjektet:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 410 post 1</i>	124 357 000	124 357 000
413	Jordskifterettene:		
1	Driftsutgifter	150 477 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	2 147 000	152 624 000
414	Forlikråd og andre domsutgifter:		
1	Driftsutgifter	97 280 000	
21	Spesielle driftsutgifter	52 679 000	149 959 000
	Sum rettsvesen		<u>1 829 592 000</u>
Kriminalomsorg			
430	Kriminalomsorgens sentrale forvaltning:		
1	Driftsutgifter	2 085 258 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 430 post 1</i>	53 981 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	74 859 000	
60	Refusjoner til kommunene, forvaringsdømte mv., <i>kan overføres</i>	42 000 000	
70	Tilskudd	14 472 000	2 270 570 000
432	Kriminalomsorgens utdanningssenter (KRUS):		
1	Driftsutgifter	152 172 000	152 172 000
	Sum kriminalomsorg		<u>2 422 742 000</u>
Politi og påtalemyndighet			
440	Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 441, post 1</i>	7 051 783 000	
21	Spesielle driftsutgifter	100 603 000	
22	Søk etter omkomne på havet, i innsjøer og vassdrag, <i>kan overføres</i>	7 960 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
23	Sideutgifter i forbindelse med sivile gjøremål	61 969 000	
70	Tilskudd	6 978 000	
71	Tilskudd Norsk rettsmuseum	2 322 000	7 231 615 000
441	Oslo politidistrikt:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 440, post 1</i>	1 406 106 000	1 406 106 000
442	Politihøgskolen:		
1	Driftsutgifter	267 931 000	267 931 000
443	Oppfølging av innsynsloven:		
1	Driftsutgifter	5 200 000	
70	Erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	2 769 000	7 969 000
445	Den høyere påtalemyndighet:		
1	Driftsutgifter	105 794 000	105 794 000
446	Den militære påtalemyndighet:		
1	Driftsutgifter	4 999 000	4 999 000
448	Grensekommisæreren:		
1	Driftsutgifter	4 852 000	4 852 000
	Sum politi og påtalemyndighet		9 029 266 000

Redningstjenesten, samfunnssikkerhet og beredskap

450	Sivile vernepliktige:		
1	Driftsutgifter	100 437 000	100 437 000
451	Samfunnssikkerhet og beredskap:		
1	Driftsutgifter	493 226 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	2 243 000	
70	Overføringer til private	5 210 000	500 679 000
452	Sentral krisehåndtering:		
1	Driftsutgifter	9 140 000	9 140 000
455	Redningstjenesten:		
1	Driftsutgifter	406 874 000	
21	Spesielle driftsutgifter	6 248 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	12 895 000	
71	Tilskudd til frivillige organisasjoner i redningstjenesten	6 099 000	
72	Tilskudd til nød- og sikkerhetstjenester	82 521 000	514 637 000
456	Nødnett - felles radiosamband for nødetatene:		
1	Driftsutgifter	96 527 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	7 881 000	104 408 000
	Sum redningstjenesten, samfunnssikkerhet og beredskap		1 229 301 000

Andre virksomheter

460	Spesialenheten for politisaker:		
1	Driftsutgifter	21 864 000	21 864 000
466	Særskilte straffesaksutgifter m.m.:		
1	Driftsutgifter	626 591 000	626 591 000
467	Norsk Lovtidend:		
1	Driftsutgifter	3 639 000	3 639 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
468	Kommisjonen for begjæring om gjenopptakelse av straffesaker:		
1	Driftsutgifter	11 357 000	11 357 000
	Sum andre virksomheter		663 451 000
Fri rettshjelp, erstatninger, konfliktråd m.m.			
470	Fri rettshjelp:		
1	Driftsutgifter	6 219 000	
70	Fri sakførsel	390 878 000	
71	Fritt rettsråd	198 223 000	
72	Tilskudd til spesielle rettshjelptiltak	23 975 000	619 295 000
471	Statens erstatningsansvar:		
70	Erstatning til voldsofre, <i>overslagsbevilgning</i>	121 225 000	
71	Erstatningsansvar m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	142 940 000	
72	Erstatning for uberettiget straffefølgning, <i>overslagsbevilgning</i>	14 399 000	278 564 000
472	Administrasjon av særskilte erstatningsordninger m.m.:		
1	Driftsutgifter	29 684 000	29 684 000
474	Konfliktråd:		
1	Driftsutgifter	41 095 000	41 095 000
475	Bobehandling:		
1	Driftsutgifter	51 411 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	7 274 000	58 685 000
	Sum fri rettshjelp, erstatninger, konfliktråd m.m.		1 027 323 000
Svalbardbudsjettet			
480	Svalbardbudsjettet:		
50	Tilskudd	123 909 000	123 909 000
	Sum Svalbardbudsjettet		123 909 000
	Sum Justis- og politidepartementet		16 563 944 000
Kommunal- og regionaldepartementet			
Administrasjon m.m.			
500	Kommunal- og regionaldepartementet:		
1	Driftsutgifter	129 815 000	
21	Spesielle forsknings- og utredningsoppdrag <i>kan overføres</i>	7 500 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 000 000	
50	Forskningsprogrammer under Norges forskningsråd	11 500 000	150 815 000
502	Valgutgifter:		
1	Driftsutgifter	31 130 000	31 130 000
	Sum administrasjon m.m.		181 945 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Distrikts- og regionalpolitikk			
551	Regional utvikling og nyskaping:		
60	Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	1 151 980 000	
61	Næringsrettede midler til regional utvikling, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	755 000 000	
64	Utviklingsmidler til Oppland fylkeskommune	81 499 000	
70	Transportstøtte, <i>kan overføres, kan nyttes under post 61</i>	375 000 000	2 363 479 000
552	Nasjonalt samarbeid for regional utvikling:		
21	Kunnskapsutvikling, informasjon, mv., <i>kan overføres</i>	10 400 000	
72	Nasjonale tiltak for regional utvikling, <i>kan overføres</i>	372 600 000	383 000 000
	Sum distrikts- og regionalpolitikk		<u>2 746 479 000</u>
Overføringer gjennom inntektssystemet til kommuner og fylkeskommuner			
571	Rammetilskudd til kommuner:		
21	Kunnskapsutvikling og drift av inntektssystemet, <i>kan overføres</i>	7 400 000	
60	Innbyggertilskudd	33 518 548 000	
62	Nord-Norge-tilskudd	1 220 161 000	
63	Regionaltilskudd	824 414 000	
64	Skjønnstilskudd, <i>kan nyttes under kap. 572 post 64</i>	1 497 042 000	
69	Kommunal selskapskatt, <i>kan nyttes under post 60</i>	5 160 036 000	42 227 601 000
572	Rammetilskudd til fylkeskommuner:		
60	Innbyggertilskudd	12 450 455 000	
62	Nord-Norge-tilskudd	460 724 000	
64	Skjønnstilskudd, <i>kan nyttes under kap. 571 post 64</i>	864 884 000	
65	Tilskudd til barnevern/hovedstadstilskudd	469 141 000	14 245 204 000
	Sum overføringer gjennom inntektssystemet til kommuner og fylkeskommuner		<u>56 472 805 000</u>
Bolig, bomiljø og bygg			
580	Bostøtte:		
70	Bostøtte, <i>overslagsbevilgning</i>	2 286 500 000	2 286 500 000
581	Bolig- og bomiljøtiltak:		
21	Kunnskapsutvikling og -formidling	3 000 000	
72	Program for reduserte byggekostnader, <i>kan overføres</i>	16 000 000	
74	Tilskudd til bolig-, by- og stedsutvikling	43 000 000	
75	Boligtilskudd til etablering, tilpasning og utleieboliger, <i>kan overføres</i>	587 200 000	
78	Kompetansetilskudd, <i>kan overføres</i>	40 500 000	689 700 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
582	Rentekompensasjon for skoleanlegg og kirkebygg:		
60	Rentekompensasjon - skoleanlegg, <i>kan overføres</i>	541 000 000	
61	Rentekompensasjon - kirkebygg, <i>kan overføres</i>	39 000 000	580 000 000
585	Husleietvistutvalget i Oslo og Akershus:		
1	Driftsutgifter	5 200 000	5 200 000
586	Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser:		
60	Oppstartingsstilskudd, <i>kan overføres</i>	8 900 000	
63	Tilskudd til kompensasjon for utgifter til renter og avdrag	1 474 200 000	1 483 100 000
587	Statens bygningstekniske etat:		
1	Driftsutgifter	38 400 000	
22	Kunnskapsutvikling og informasjonsformidling	9 500 000	47 900 000
	Sum bolig, bomiljø og bygg		5 092 400 000
	Sum Kommunal- og regionaldepartementet		64 493 629 000

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Administrasjon

600	Arbeids- og inkluderingsdepartementet:		
1	Driftsutgifter	198 200 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 900 000	201 100 000
601	Utredningsvirksomhet, forskning m.m.:		
21	Spesielle driftsutgifter	129 800 000	
50	Norges forskningsråd	92 900 000	
72	Tilskudd til Senter for seniorpolitikk m.m.	9 800 000	232 500 000
604	NAV-reform og pensjonsreform:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 45</i>	905 100 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	325 000 000	1 230 100 000
605	Arbeids- og velferdsetaten:		
1	Driftsutgifter	7 582 100 000	
21	Spesielle driftsutgifter	34 000 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	206 300 000	7 822 400 000
606	Trygderetten:		
1	Driftsutgifter	55 200 000	55 200 000
	Sum administrasjon		9 541 300 000

Tiltak for bedre levekår, forebygging mv.

621	Tilskudd forvaltet av Sosial- og helsedirektoratet:		
21	Spesielle driftsutgifter, sosialtjenesten	33 200 000	
22	Spesielle driftsutgifter, funksjonshemmede	32 900 000	
63	Sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte, <i>kan overføres</i>	143 300 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
70	Frivillig arbeid, <i>kan overføres</i>	21 800 000	
71	Tilskudd til funksjonshemmedes organisasjoner mv.	138 400 000	
74	Tilskudd til pensjonistenes organisasjoner mv.	8 500 000	378 100 000
623	Nasjonalt dokumentasjonssenter for personer med nedsatt funksjonsevne:		
1	Driftsutgifter	7 300 000	7 300 000
	Sum tiltak for bedre levekår, forebygging mv.		385 400 000

Arbeidsmarked

634	Arbeidsmarkedstiltak:		
21	Evaluering, utviklingstiltak mv., <i>kan overføres</i>	29 900 000	
70	Ordinære arbeidsmarkedstiltak, <i>kan overføres</i>	1 426 800 000	
71	Spesielle arbeidsmarkedstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	3 660 600 000	
73	Investeringer i skjermede tiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under post 71</i>	27 000 000	
74	Lønnssubsidium ved reaktivisering, <i>overslagsbevilgning</i>	44 000 000	5 188 300 000
635	Ventelønn:		
1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	405 000 000	405 000 000
	Sum arbeidsmarked		5 593 300 000

Arbeidsmiljø og sikkerhet

640	Arbeidstilsynet:		
1	Driftsutgifter	315 000 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 900 000	318 900 000
642	Petroleumstilsynet:		
1	Driftsutgifter	144 000 000	
21	Spesielle driftsutgifter	14 400 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 500 000	159 900 000
643	Statens arbeidsmiljøinstitutt:		
50	Statstilskudd	81 800 000	81 800 000
646	Pionerdykkere i Nordsjøen:		
1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	500 000	
70	Tilskudd til pionerdykkere, <i>overslagsbevilgning</i>	80 000 000	
72	Tilskudd til Norsk oljemuseum, <i>kan overføres</i>	5 200 000	85 700 000
648	Arbeidsretten, meklingsinstitusjonen m.m.:		
1	Driftsutgifter	12 000 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	2 300 000	14 300 000
	Sum arbeidsmiljø og sikkerhet		660 600 000

Integrering og mangfold

650	Integrerings- og mangfoldsdirektoratet:		
1	Driftsutgifter	86 600 000	86 600 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
651	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere:		
21	Spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling, integrering og mangfold, <i>kan overføres</i>	45 000 000	
60	Integreringstilskudd, <i>kan overføres</i>	2 826 400 000	
61	Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	1 368 300 000	
62	Kommunale innvandrertiltak	72 600 000	
70	Bosettingsordningen og integreringstilskudd, oppfølging	3 200 000	
71	Tilskudd til innvandrersorganisasjoner og annen frivillig virksomhet	29 300 000	
72	Statsautorisasjonsordningen for tolker m.m.	1 900 000	4 346 700 000
652	Kontaktutvalget mellom innvandrere og myndighetene:		
1	Driftsutgifter	5 000 000	5 000 000
	Sum integrering og mangfold		<u>4 438 300 000</u>

Kontantytelser

660	Krigspensjon:		
70	Tilskudd, militære, <i>overslagsbevilgning</i>	230 000 000	
71	Tilskudd, sivile, <i>overslagsbevilgning</i>	555 000 000	785 000 000
664	Pensjonstrygden for sjømenn:		
70	Tilskudd	698 000 000	698 000 000
666	Avtalefestet pensjon (AFP):		
70	Tilskudd	930 000 000	930 000 000
667	Supplerende stønad til personer over 67 år:		
70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	248 000 000	248 000 000
	Sum kontantytelser		<u>2 661 000 000</u>

Nasjonale minoriteter

670	Nasjonale minoriteter:		
70	Tilskudd til nasjonale minoriteter	4 220 000	
71	Avkastning på Romanifolkets fond	3 700 000	
72	Tiltak for rom	2 080 000	10 000 000
	Sum nasjonale minoriteter		<u>10 000 000</u>

Samiske formål

680	Sametinget:		
50	Sametinget	164 100 000	
54	Avkastning på Samefolkets fond	4 700 000	168 800 000
681	Tilskudd til samiske formål:		
72	Samisk språk, informasjon, mv.	4 100 000	4 100 000
682	Kompetansesenter for urfolks rettigheter:		
1	Driftsutgifter	2 300 000	2 300 000
683	Ressurssenter for natur- og reindriftstjenester:		
1	Driftsutgifter	1 000 000	1 000 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
684	Internasjonalt fag- og formidlingssenter for rein-drift:		
1	Driftsutgifter	2 600 000	2 600 000
	Sum samiske formål		178 800 000
Beskyttelse og innvandring			
690	Utlendingsdirektoratet:		
1	Driftsutgifter	416 300 000	
21	Spesielle driftsutgifter, statlige mottak	781 900 000	
22	Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse	24 500 000	
71	Kunnskapsutvikling, migrasjon, <i>kan overføres</i>	6 800 000	
72	Retur og tilbakevending for flyktninger, <i>kan overføres</i>	18 800 000	
75	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, <i>kan overføres</i>	10 700 000	1 259 000 000
691	Utlendingsnemnda:		
1	Driftsutgifter	118 500 000	
21	Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling	9 100 000	127 600 000
	Sum beskyttelse og innvandring		1 386 600 000
	Sum Arbeids- og inkluderingsdepartementet		24 855 300 000

Helse- og omsorgsdepartementet

Helse- og omsorgsdepartementet m.m.

700	Helse- og omsorgsdepartementet:		
1	Driftsutgifter	134 294 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 325 000	138 619 000
701	Forskning:		
50	Norges forskningsråd mv.	174 215 000	174 215 000
702	Helse- og sosialberedskap:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	36 130 000	
70	Tilskudd, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	3 425 000	39 555 000
703	Internasjonalt samarbeid:		
21	Spesielle driftsutgifter	28 817 000	28 817 000
	Sum Helse- og omsorgsdepartementet m.m.		381 206 000

Folkehelse

710	Nasjonalt folkehelseinstitutt:		
1	Driftsutgifter	413 738 000	
21	Spesielle driftsutgifter	284 000 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	15 713 000	713 451 000
712	Bioteknologinemnda:		
1	Driftsutgifter	6 995 000	6 995 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
715	Statens strålevern:		
1	Driftsutgifter	66 468 000	
21	Oppdragsutgifter	37 891 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 300 000	108 659 000
716	Statens institutt for rusmiddelforskning:		
1	Driftsutgifter	33 057 000	33 057 000
718	Alkohol og narkotika:		
21	Spesielle driftsutgifter	35 677 000	
63	Rusmiddeltiltak, <i>kan overføres</i>	11 707 000	
70	Frivillig arbeid mv., <i>kan overføres</i>	86 936 000	134 320 000
719	Folkehelse:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	60 982 000	
60	Kommunetilskudd, <i>kan overføres</i>	35 589 000	
70	Hivforebygging, smittevern mv., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	29 495 000	
71	Forebygging av uønskede svangerskap og abort, <i>kan overføres</i>	24 994 000	
72	Stiftelsen Amathea	16 058 000	
73	Fysisk aktivitet, <i>kan overføres</i>	13 219 000	
74	Skolefrukt, <i>kan overføres</i>	28 521 000	
79	Andre tilskudd, <i>kan overføres</i>	15 770 000	224 628 000
	Sum folkehelse		<u>1 221 110 000</u>

Helsetjeneste

720	Sosial- og helsedirektoratet:		
1	Driftsutgifter	351 698 000	
21	Spesielle driftsutgifter	44 795 000	
22	Elektroniske resepter, <i>kan overføres</i>	42 849 000	439 342 000
721	Statens helsetilsyn:		
1	Driftsutgifter	70 750 000	70 750 000
722	Norsk pasientskadeerstatning:		
1	Driftsutgifter	74 038 000	
70	Dekning av advokatutgifter	25 748 000	99 786 000
723	Pasientskadenemnda:		
1	Driftsutgifter	22 572 000	22 572 000
724	Helsepersonell og tilskudd til personelltiltak:		
1	Driftsutgifter	25 307 000	
21	Forsøk og utvikling i primærhelsetjenesten, <i>kan nyttes under post 70</i>	21 158 000	
61	Tilskudd til turnustjenesten	149 335 000	
70	Andre tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	38 868 000	
71	Tilskudd til Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap mv.	14 190 000	248 858 000
725	Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten:		
1	Driftsutgifter	64 993 000	64 993 000
726	Habilitering, rehabilitering og tiltak for rusmiddelavhengige:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	19 250 000	
70	Tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	50 650 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
71	Kjøp av opptrening og helsetjenester, <i>kan overføres</i>	71 138 000	141 038 000
727	Tannhelsetjenesten:		
21	Forsøk og utvikling i tannhelsetjenesten, <i>kan nyttes under post 70</i>	9 204 000	
70	Tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	46 502 000	55 706 000
728	Forsøk og utvikling mv.:		
21	Spesielle driftsutgifter	39 005 000	
70	Tilskudd	17 656 000	56 661 000
729	Annen helsetjeneste:		
1	Driftsutgifter	31 521 000	
60	Helsetjeneste til innsatte i fengsel	99 977 000	
70	Behandlingsreiser til utlandet	94 808 000	
71	Tilskudd til Norsk Pasientforening m.m.	5 590 000	231 896 000
	Sum helsetjeneste		<u>1 431 602 000</u>

Regionale helseforetak

732	Regionale helseforetak:		
21	Forsøk og utvikling i sykehussektoren, <i>kan overføres</i>	7 858 000	
70	Tilskudd til helseforetakene, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 71, 72, 73, 74 og 75</i>	3 188 021 000	
71	Tilskudd til Helse Øst RHF, <i>kan overføres</i>	18 610 280 000	
72	Tilskudd til Helse Sør RHF, <i>kan overføres</i>	10 372 101 000	
73	Tilskudd til Helse Vest RHF, <i>kan overføres</i>	9 691 889 000	
74	Tilskudd til Helse Midt-Norge RHF, <i>kan overføres</i>	7 012 605 000	
75	Tilskudd til Helse Nord RHF, <i>kan overføres</i>	6 119 485 000	
76	Innsatsstyrt finansiering av sykehus, <i>overslagsbevilgning</i>	14 708 954 000	
77	Refusjon poliklinisk virksomhet ved sykehus mv., <i>overslagsbevilgning</i>	3 099 606 000	
78	Tilskudd til forskning og nasjonale medisinske kompetansesentre, <i>kan overføres</i>	747 511 000	
81	Tilskudd til store byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	1 417 429 000	
90	Lån til investeringsformål i helseforetak	3 500 000 000	
91	Opptreksrenter, <i>overslagsbevilgning</i>	200 000 000	78 675 739 000
737	Kreftregisteret:		
70	Tilskudd	80 353 000	80 353 000
	Sum regionale helseforetak		<u>78 756 092 000</u>

Psykisk helse

742	Kontrollkomisjonene og andre utgifter under psykisk helsevern:		
1	Driftsutgifter	32 823 000	
70	Tilskudd	1 887 000	34 710 000
743	Statlige stimulerings tiltak for psykisk helse:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	26 389 000	
62	Tilskudd til psykisk helsearbeid i kommuner, <i>kan overføres</i>	2 954 694 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
70	Kompetanse, utredninger og utviklingsarbeid, <i>kan overføres</i>	363 754 000	
73	Tilskudd til arbeid med vold og traumatisk stress, <i>kan overføres</i>	105 605 000	
75	Tilskudd til styrking av psykisk helsevern, <i>kan overføres</i>	1 869 206 000	5 319 648 000
744	Tvungen omsorg for psykisk utviklingshem- mede:		
70	Fagenhet for tvungen omsorg	44 560 000	44 560 000
	Sum psykisk helse		<u>5 398 918 000</u>
Legemidler			
750	Statens legemiddelverk:		
1	Driftsutgifter	148 026 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 764 000	151 790 000
751	Apotekvesenet og legemiddelfaglige tiltak:		
21	Spesielle driftsutgifter	9 867 000	
70	Tilskudd	61 610 000	71 477 000
	Sum legemidler		<u>223 267 000</u>
Omsorgstjenester			
760	Utredningsvirksomhet m.m.:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	10 249 000	
70	Tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	3 737 000	13 986 000
761	Tilskudd forvaltet av Sosial og helsedirektoratet:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 79</i>	78 849 000	
60	Tilskudd til omsorgstjenester, <i>kan overføres</i>	118 079 000	
61	Tilskudd til vertskommuner	484 773 000	
63	Tilskudd til rusmiddeltiltak, <i>kan overføres</i>	144 695 000	
64	Ressurskrevende brukere, <i>overslagsbevilgning</i>	1 832 663 000	
66	Tilskudd til brukerstyrt personlig assistanse	74 704 000	
67	Tilskudd til særskilte utviklingstiltak	21 942 000	
70	Frivillig rusmiddelforebyggende arbeid mv., <i>kan overføres</i>	98 671 000	
71	Tilskudd til frivillig arbeid	15 619 000	
72	Tilskudd til Landsbystiftelsen	57 063 000	
73	Tilskudd til døvblinde og døve	10 854 000	
75	Kompetansetiltak	3 887 000	
76	Tilskudd til opphold i institusjon for eldre med særskilte behov	6 867 000	
77	Kompetansesentra m.m.	87 493 000	
79	Andre tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	11 210 000	3 047 369 000
	Sum omsorgstjenester		<u>3 061 355 000</u>
	Sum Helse- og omsorgsdepartementet		<u>90 473 550 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Barne- og likestillingsdepartementet			
Administrasjon			
800	Barne- og likestillingsdepartementet:		
1	Driftsutgifter	89 805 000	
21	Spesielle driftsutgifter	6 720 000	96 525 000
	Sum administrasjon		<u>96 525 000</u>
Tiltak for familie og likestilling			
830	Samlivstiltak og foreldreveiledning:		
21	Spesielle driftsutgifter, foreldreveiledning, <i>kan nyttes under kap. 854 post 21</i>	3 572 000	
22	Driftsutgifter til samlivstiltak	7 954 000	
60	Tilskudd til kommuner til samlivstiltak	9 194 000	20 720 000
840	Krisetiltak:		
21	Spesielle driftsutgifter	7 196 000	
60	Tilskudd til krisesentre, <i>overslagsbevilgning</i>	123 000 000	
61	Tilskudd til incestsentre, <i>overslagsbevilgning</i>	41 000 000	
70	Tilskudd til voldsforebyggende tiltak mv.	3 975 000	175 171 000
841	Samlivsbrudd og konfliktløsning:		
21	Spesielle driftsutgifter, meklingsgodtgjørelse, <i>overslagsbevilgning</i>	13 630 000	
22	Opplæring, forskning, utvikling mv.	7 920 000	
23	Refusjon av utgifter til DNA-analyser, <i>overslagsbevilgning</i>	5 555 000	27 105 000
842	Familievern:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	167 262 000	
21	Spesielle driftsutgifter	4 900 000	
70	Tilskudd til kirkens familievern mv., <i>kan nyttes under post 1</i>	108 880 000	281 042 000
843	Likestillings- og diskrimineringsnemnda:		
1	Driftsutgifter	2 077 000	2 077 000
844	Kontantstøtte:		
70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	1 993 000 000	1 993 000 000
845	Barnetrygd:		
70	Tilskudd	14 351 300 000	14 351 300 000
846	Familie- og likestillingspolitisk forskning, opp- lysningsarbeid mv.:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 50</i>	14 831 000	
50	Forskning, <i>kan nyttes under post 21</i>	10 297 000	
70	Tilskudd	14 050 000	
71	Særlige familiepolitiske tiltak	977 000	
72	Tiltak for lesbiske og homofile	7 100 000	
79	Tilskudd til internasjonalt familie- og likestil- lingsarbeid, <i>kan overføres</i>	2 130 000	49 385 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
849	Likestillings- og diskrimineringsombudet:		
50	Basisbevilgning	29 092 000	29 092 000
	Sum tiltak for familie og likestilling		<u>16 928 892 000</u>
Tiltak for barn og ungdom			
850	Barneombudet:		
1	Driftsutgifter	9 590 000	9 590 000
852	Adopsjonsstøtte:		
70	Tilskudd til foreldre som adopterer barn fra utlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	26 456 000	26 456 000
854	Tiltak i barne- og ungdomsvernet:		
1	Driftsutgifter - Fylkesnemndene for sosiale saker	103 168 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 830 post 21</i>	28 459 000	
50	Forskning, <i>kan nyttes under post 71</i>	12 209 000	
64	Tilskudd ved bosetting av enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger, <i>overslagsbevilgning</i>	127 269 000	
65	Refusjon av kommunale utgifter til barneverntiltak knyttet til enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger, <i>overslagsbevilgning</i>	139 860 000	
70	Tilskudd til Rostad ungdomsheim og Rostad ettervernsheim	2 323 000	
71	Utvikling og opplysningsarbeid mv., <i>kan nyttes under post 50</i>	60 547 000	473 835 000
855	Statlig forvaltning av barnevernet:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 22</i>	2 315 068 000	
21	Spesielle driftsutgifter	55 329 000	
22	Kjøp av private barneverntjenester, <i>kan nyttes under post 1</i>	1 400 508 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	59 312 000	3 830 217 000
857	Barne- og ungdomstiltak:		
21	Spesielle driftsutgifter	1 078 000	
50	Forskning, <i>kan nyttes under post 71</i>	6 142 000	
70	Barne- og ungdomsorganisasjoner	80 151 000	
71	Utviklingsarbeid, <i>kan nyttes under post 50</i>	11 214 000	
73	Barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn, <i>kan overføres</i>	51 436 000	
79	Tilskudd til internasjonalt ungdomssamarbeid mv., <i>kan overføres</i>	31 775 000	181 796 000
858	Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 855, post 1</i>	131 978 000	
21	Spesielle driftsutgifter	1 956 000	133 934 000
859	EUs ungdomsprogram:		
1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	5 982 000	5 982 000
	Sum tiltak for barn og ungdom		<u>4 661 810 000</u>
Forbrukerpolitikk			
860	Forbrukerrådet:		
50	Basisbevilgning	84 999 000	84 999 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
862	Positiv miljømerking:		
70	Driftstilskudd til offentlig stiftelse for positiv miljømerking	4 162 000	4 162 000
865	Forbrukerpolitiske tiltak og internasjonalt samarbeid:		
21	Spesielle driftsutgifter, forskning, utviklings- og opplysningsarbeid	11 006 000	
79	EUs rammeprogram for forbrukerpolitikk, <i>kan overføres</i>	4 285 000	15 291 000
866	Statens institutt for forbruksforskning:		
50	Basisbevilgning	23 979 000	23 979 000
867	Sekretariatet for Forbrukertvistutvalget og Markedsrådet:		
1	Driftsutgifter	6 695 000	6 695 000
868	Forbrukerombudet:		
1	Driftsutgifter	18 031 000	18 031 000
	Sum forbrukerpolitikk		153 157 000
	Sum Barne- og likestillingsdepartementet		21 840 384 000

Nærings- og handelsdepartementet

Administrasjon

900	Nærings- og handelsdepartementet:		
1	Driftsutgifter	147 600 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	21 150 000	
23	Forenklingstiltak, <i>kan overføres</i>	10 000 000	
70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	23 050 000	
72	Tilskudd til beredskapsordninger	3 100 000	
73	Tilskudd til Ungt Entreprenørskap, <i>kan overføres</i>	10 000 000	214 900 000
	Sum administrasjon		214 900 000

Infrastruktur og rammebetingelser

901	Styret for det industrielle rettsvern:		
1	Driftsutgifter	184 000 000	184 000 000
902	Justervesenet:		
1	Driftsutgifter	74 300 000	
21	Spesielle driftsutgifter	1 800 000	76 100 000
903	Norsk Akkreditering:		
1	Driftsutgifter	20 100 000	20 100 000
904	Brønnøysundregistrene:		
1	Driftsutgifter	194 600 000	
22	Forvaltning av Altinn-løsningen, <i>kan overføres</i>	65 650 000	260 250 000
905	Norges geologiske undersøkelse:		
1	Driftsutgifter	115 000 000	
21	Spesielle driftsutgifter	38 650 000	153 650 000
906	Bergvesenet med Bergmesteren for Svalbard:		
1	Driftsutgifter	11 200 000	
30	Sikrings- og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	8 000 000	19 200 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
907	Sjøfartsdirektoratet:		
1	Driftsutgifter	249 900 000	
22	Flyttestutgifter, <i>kan overføres</i>	25 000 000	
72	Tilskudd til NOx-tiltak, <i>kan overføres</i>	15 000 000	289 900 000
908	Skipsregistrene:		
1	Driftsutgifter	12 000 000	12 000 000
909	Tiltak for sysselsetting av sjøfolk:		
73	Tilskudd til sysselsetting av sjøfolk, <i>overslagsbevilgning</i>	1 330 000 000	1 330 000 000
912	Bedriftsrettet informasjonsformidling:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	5 000 000	
70	Tilskudd	14 400 000	19 400 000
913	Standardisering:		
70	Tilskudd	25 000 000	25 000 000
	Sum infrastruktur og rammebetingelser		2 389 600 000
Forskning, nyskaping og internasjonalisering			
920	Norges forskningsråd:		
50	Tilskudd	1 081 000 000	1 081 000 000
922	Romvirksomhet:		
50	Norsk Romsenter	33 000 000	
70	Kontingent i European Space Agency (ESA)	105 400 000	
71	Internasjonal romvirksomhet	294 000 000	
72	Nasjonale følgemidler, <i>kan overføres</i>	37 000 000	469 400 000
924	Internasjonalt samarbeid og utviklingsprogrammer:		
70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	27 500 000	27 500 000
929	Norsk Designråd:		
70	Tilskudd	25 000 000	25 000 000
934	Internasjonaliseringstiltak:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	11 000 000	
73	Støtte ved kapitalvareeksport	28 800 000	39 800 000
937	Svalbard Reiseliv AS:		
71	Tilskudd	2 000 000	2 000 000
938	Omstillingstiltak:		
71	Omstillingstilskudd til Sør-Varanger, <i>kan overføres</i>	1 000 000	1 000 000
	Sum forskning, nyskaping og internasjonalisering		1 645 700 000
Statlig eierskap			
950	Forvaltning av statlig eierskap:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	11 500 000	11 500 000
953	Kings Bay AS:		
70	Tilskudd	15 000 000	15 000 000
	Sum statlig eierskap		26 500 000
	Sum Nærings- og handelsdepartementet		4 276 700 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Fiskeri- og kystdepartementet			
Administrasjon			
1000	Fiskeri- og kystdepartementet:		
1	Driftsutgifter	97 100 000	
70	Tilskudd diverse formål, <i>kan overføres</i>	500 000	
71	Tilskudd til kystkultur, <i>kan overføres</i>	2 100 000	99 700 000
1001	Deltakelse i internasjonale organisasjoner:		
70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	8 060 000	8 060 000
	Sum administrasjon		<u>107 760 000</u>
Forskning og innovasjon			
1020	Havforskningsinstituttet:		
1	Driftsutgifter	250 600 000	
21	Spesielle driftsutgifter	144 540 000	395 140 000
1021	Drift av forskningsfartøyene:		
1	Driftsutgifter	111 100 000	
21	Spesielle driftsutgifter	88 370 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 000 000	205 470 000
1022	NIFES:		
1	Driftsutgifter	45 925 000	
21	Spesielle driftsutgifter	36 330 000	82 255 000
1023	Fiskeri-, havbruks- og transportrettet FoU:		
50	Tilskudd Norges forskningsråd, <i>kan overføres</i>	270 100 000	
51	Tilskudd til Veterinærinstituttet	33 400 000	
70	Tilskudd Fiskeriforskning, <i>kan overføres</i>	58 100 000	
71	Tilskudd til utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	30 850 000	
72	Tilskudd NOFIMA, <i>kan overføres</i>	2 000 000	394 450 000
	Sum forskning og innovasjon		<u>1 077 315 000</u>
Fiskeri- og havbruksforvaltning			
1030	Fiskeridirektoratet:		
1	Driftsutgifter	288 200 000	
21	Spesielle driftsutgifter	4 150 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 600 000	293 950 000
1050	Diverse fiskeriformål:		
71	Sosiale tiltak, <i>kan overføres</i>	1 000 000	
74	Erstatninger, <i>kan overføres</i>	2 140 000	
75	Tilskudd til næringstiltak i fiskeriene, <i>kan overføres</i>	50 000 000	
76	Tilskudd til strukturtiltak for kapasitetstilpasning, <i>kan overføres</i>	10 000 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
77	Tilskudd til NOx-reduserende tiltak for fiskeflåten, <i>kan overføres</i>	75 000 000	
78	DNA-register for vågehval, <i>kan overføres</i>	700 000	
79	Informasjon ressursforvaltning, <i>kan overføres</i>	1 450 000	140 290 000
	Sum fiskeri- og havbruksforvaltning		<u>434 240 000</u>

Kystforvaltning

1062	Kystverket:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 45</i>	888 500 000	
21	Spesielle driftsutgifter	3 750 000	
30	Nyanlegg og større vedlikehold, <i>kan overføres</i>	230 500 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	44 700 000	
46	Trafikksentral Nord-Norge, <i>kan overføres</i>	19 670 000	
60	Tilskudd til fiskerihavneanlegg, <i>kan overføres</i>	30 100 000	
70	Tilskudd Redningsselskapet	40 000 000	
72	Tilskudd omstilling , Secora, <i>kan overføres</i>	500 000	1 257 720 000
1070	Samfunnet Jan Mayen:		
1	Driftsutgifter	28 200 000	28 200 000
	Sum kystforvaltning		<u>1 285 920 000</u>
	Sum Fiskeri- og kystdepartementet		<u>2 905 235 000</u>

Landbruks- og matdepartementet

Landbruks- og matforvaltning m.m.

1100	Landbruks- og matdepartementet:		
1	Driftsutgifter	117 609 000	
45	Store utstyrskjøp og vedlikehold - ordinære forvaltningsorganer, <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i>	5 214 000	
50	Store utstyrskjøp og vedlikehold - forvaltningsorganer med særskilte fullmakter	237 000	
70	Tilskudd til driften av Staur gård	200 000	123 260 000
	Sum landbruks- og matforvaltning m.m.		<u>123 260 000</u>

Matpolitikk

1112	Kunnskapsutvikling og beredskap m.m. på matområdet:		
50	Kunnskapsutvikling, kunnskapsformidling og beredskap, Veterinærinstituttet	72 733 000	
51	Kunnskapsutvikling, kunnskapsformidling og beredskap, Bioforsk	50 492 000	
52	Støtte til fagsentrene, Bioforsk	18 083 000	141 308 000
1115	Mattilsynet:		
1	Driftsutgifter	1 060 167 000	
70	Tilskudd til veterinær beredskap	88 600 000	
71	Tilskudd til erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	1 038 000	1 149 805 000
	Sum matpolitikk		<u>1 291 113 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Forskning og utvikling			
1137	Forskning og utvikling:		
50	Forskningsaktivitet	151 266 000	
51	Basisbevilgninger til forskningsinstitutter m.m.	190 379 000	
52	Omstillingsmidler Bioforsk	26 228 000	367 873 000
	Sum forskning og utvikling		<u>367 873 000</u>
Næringsutvikling, ressursforvaltning og miljøtiltak			
1138	Støtte til organisasjoner m.m.:		
70	Støtte til organisasjoner, <i>kan overføres</i>	18 847 000	
71	Internasjonalt skogpolitisk samarbeid - organisasjoner og prosesser, <i>kan overføres</i>	4 043 000	22 890 000
1139	Genressurser, miljø- og ressursregistreringer:		
70	Tilskudd til miljø- og ressurstiltak, <i>kan overføres</i>	15 170 000	
71	Tilskudd til genressursforvaltning, <i>kan overføres</i>	16 185 000	31 355 000
1141	Kunnskapsutvikling m.m. innen miljø- og næringstiltak i landbruket:		
50	Næringsøkonomisk dokumentasjon og analyse	22 720 000	
52	Kunnskapsutvikling og kunnskapsformidling om arealressurser, skog og landskap	79 473 000	102 193 000
1143	Statens landbruksforvaltning:		
1	Driftsutgifter	158 847 000	
70	Tilskudd til beredskap i kornsektoren, <i>kan overføres</i>	385 000	
72	Erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	302 000	
73	Tilskudd til erstatninger m.m. ved tiltak mot dyre- og plantesykdommer, <i>overslagsbevilgning</i>	41 887 000	
74	Tilskudd til prosjekt innen planteforedling og oppformering, <i>kan overføres</i>	14 628 000	216 049 000
1144	Ressursforvaltning og miljøtiltak i landbruket:		
77	Miljørettet prosjektarbeid m.m., <i>kan overføres</i>	6 097 000	6 097 000
1147	Reindriftsforvaltningen:		
1	Driftsutgifter	38 528 000	
45	Store utstyrskjøp og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 349 000	
70	Tilskudd til fjellstuer	680 000	
71	Omstillingstiltak i Indre Finnmark, <i>kan overføres</i>	11 870 000	57 427 000
1148	Naturskade - erstatninger og sikring:		
70	Tilskudd til sikringstiltak m.m., <i>kan overføres</i>	18 665 000	
71	Naturskade, erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	70 000 000	88 665 000
1149	Verdiskapings og utviklingstiltak i landbruket:		
51	Tilskudd til Utviklingsfondet for skogbruket	3 271 000	
71	Tilskudd til verdiskapningstiltak i skogbruket, <i>kan overføres</i>	38 674 000	41 945 000
1150	Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m.:		
50	Fondsavsetninger	751 003 000	
70	Markedsregulering, <i>kan overføres</i>	201 000 000	
73	Pristilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	2 077 316 000	
74	Direkte tilskudd, <i>kan overføres</i>	6 714 969 000	
77	Utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	227 430 000	
78	Velferdsordninger, <i>kan overføres</i>	1 609 154 000	11 580 872 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
1151	Til gjennomføring av reindriftsavtalen:		
51	Tilskudd til Utviklings- og investeringsfondet	37 300 000	
72	Tilskudd til organisasjonsarbeid	5 900 000	
75	Kostnadssenkende og direkte tilskudd, <i>kan overføres</i>	47 500 000	
79	Velferdsordninger	1 800 000	92 500 000
1161	Statskog SF - forvaltningsdrift:		
70	Tilskudd til forvaltningsdrift	14 703 000	
75	Oppsyn i statsallmenninger	7 423 000	22 126 000
	Sum næringsutvikling, ressursforvaltning og miljøtiltak		12 262 119 000
	Sum Landbruks- og matdepartementet		14 044 365 000

Samferdselsdepartementet

Administrasjon m.m.

1300	Samferdselsdepartementet:		
1	Driftsutgifter	105 400 000	
70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	18 400 000	
71	Tilskudd til trafikksikkerhetsformål mv.	19 200 000	
72	Tilskudd til samferdselsberedskap	2 300 000	145 300 000
1301	Forskning og utvikling mv.:		
21	Utredninger vedrørende miljø, trafikksikkerhet mv.	16 600 000	
50	Samferdselsforskning, <i>kan overføres</i>	146 300 000	
71	Tilskudd til arbeids- og utdanningsreiser for funksjonshemmede, <i>kan overføres</i>	11 600 000	174 500 000
	Sum administrasjon m.m.		319 800 000

Luftfartsformål

1310	Flytransport:		
70	Kjøp av innenlandske flyruter, <i>kan nyttes under kap. 1311, post 71</i>	475 900 000	475 900 000
1311	Tilskudd til regionale flyplasser:		
71	Tilskudd til ikke-statlige flyplasser, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1310, post 70</i>	17 200 000	17 200 000
1313	Luftfartstilsynet:		
1	Driftsutgifter	139 600 000	
22	Flyttekostnader, <i>kan overføres</i>	8 800 000	148 400 000
1314	Statens havarikommisjon for transport:		
1	Driftsutgifter	37 300 000	37 300 000
	Sum luftfartsformål		678 800 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Vegformål			
1320	Statens vegvesen:		
23	Trafikktilsyn, drift og vedlikehold av riksveger m.m., <i>kan overføres, kan nyttes under post 29, post 30, post 31 og post 72</i>	6 770 400 000	
29	Vederlag til OPS-prosjekter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 23 og post 30</i>	340 000 000	
30	Riksveginvesteringer, <i>kan overføres, kan nyttes under post 23, post 29, post 31, post 33, post 60 og post 72</i>	4 696 700 000	
31	Rassikring, <i>kan overføres, kan nyttes under post 30 og post 60</i>	321 000 000	
35	Vegutbygging i Bjørvika, <i>kan overføres</i>	390 000 000	
60	Forsøk, <i>kan overføres, kan nyttes under post 30, post 31 og post 33</i>	867 000 000	
72	Kjøp av riksvegferjetjenester, <i>kan overføres, kan nyttes under post 23 og post 30</i>	1 464 400 000	14 849 500 000
	Sum vegformål		<u>14 849 500 000</u>
Særskilte transporttiltak			
1330	Særskilte transporttiltak:		
60	Særskilt tilskudd til kollektivtransport	157 200 000	
70	Kjøp av sjøtransporttjenester på strekningen Bergen-Kirkenes	267 300 000	424 500 000
	Sum særskilte transporttiltak		<u>424 500 000</u>
Jernbaneformål			
1350	Jernbaneverket:		
23	Drift og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 30</i>	3 175 800 000	
25	Drift og vedlikehold av Gardermobanen, <i>kan overføres</i>	71 500 000	
30	Investeringer i linjen, <i>kan overføres, kan nyttes under post 23</i>	2 219 600 000	5 466 900 000
1351	Persontransport med tog:		
70	Kjøp av persontransport med tog	1 598 500 000	1 598 500 000
1354	Statens jernbanetilsyn:		
1	Driftsutgifter	34 800 000	34 800 000
	Sum jernbaneformål		<u>7 100 200 000</u>
Post og telekommunikasjoner			
1380	Post- og teletilsynet:		
1	Driftsutgifter	169 000 000	
22	Flyttekostnader, <i>kan overføres</i>	14 700 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	20 400 000	
70	Tilskudd til telesikkerhet og -beredskap	22 500 000	226 600 000
	Sum post og telekommunikasjoner		<u>226 600 000</u>
	Sum Samferdselsdepartementet		<u>23 599 400 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Miljøverndepartementet			
Fellesoppgaver, regional planlegging, forskning, internasjonalt arbeid m.m.			
1400	Miljøverndepartementet:		
1	Driftsutgifter	169 370 000	
21	Spesielle driftsutgifter	60 557 000	
70	Grunnstøtte til frivillige miljøvernorganisasjoner	33 216 000	
71	Internasjonale organisasjoner	38 757 000	
72	Miljøverntiltak i nordområdene, <i>kan overføres</i>	7 000 000	
73	Tilskudd til kompetanseformidling og informasjon om miljøvennlig produksjon og forbruk, <i>kan overføres</i>	26 800 000	
74	Tilskudd til AMAP, <i>kan overføres</i>	2 200 000	
75	Miljøvennlig byutvikling, <i>kan overføres</i>	8 000 000	
76	Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	9 146 000	
79	Den nordiske verdensarvstiftelsen	3 500 000	
80	Tilskudd til universell utforming og tilgjengelighet for alle, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	20 000 000	
81	Tilskudd lokalt miljøvern og bærekraftige lokalsamfunn, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	13 000 000	391 546 000
1410	Miljøvernforskning og miljøovervåking:		
21	Miljøovervåking og miljødata	106 028 000	
50	Basisbevilgninger til miljøforskningsinstituttene	105 965 000	
51	Forskningsprogrammer m.m.	125 318 000	
53	Internasjonalt samarbeid om miljøvernforskning	5 000 000	
70	Nasjonale oppgaver ved miljøforskning sinstituttene	15 151 000	
72	Tilskudd til Norsk Institutt for genøkologi	3 500 000	360 962 000
	Sum fellesoppgaver, regional planlegging, forskning, internasjonalt arbeid m.m.		752 508 000
Biomangfold og friluftsliv			
1425	Vilt- og fisketiltak:		
1	Driftsutgifter	25 700 000	
61	Tilskudd til kommunale vilttiltak, <i>kan overføres</i>	4 500 000	
70	Tilskudd til fiskeformål, <i>kan overføres</i>	9 000 000	
71	Tilskudd til viltformål, <i>kan overføres</i>	33 100 000	72 300 000
1426	Statens naturoppsyn:		
1	Driftsutgifter	71 854 000	
30	Tiltak i nasjonalparkene, <i>kan overføres</i>	9 391 000	
31	Tiltak i naturvern-, kulturlandskap- og friluftsområder, <i>kan overføres</i>	22 171 000	
32	Skjærgårdsparker mv., <i>kan overføres</i>	14 195 000	117 611 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
1427	Direktoratet for naturforvaltning:		
1	Driftsutgifter	82 982 000	
21	Spesielle driftsutgifter	72 979 000	
30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder, <i>kan overføres</i>		34 405 000
32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner, <i>kan overføres</i>	19 450 000	
33	Statlige erverv, barskogvern, <i>kan overføres</i>	18 668 000	
34	Statlige erverv, nasjonalparker, <i>kan overføres</i>	5 100 000	
35	Statlig erverv, nytt skogvern, <i>kan overføres</i>	89 881 000	
70	Tilskudd til kalking og lokale fiskeformål, <i>kan overføres</i>	88 000 000	
72	Erstatninger for beitedyr tatt av rovvilt, <i>overslagsbevilgning</i>	83 895 000	
73	Forebyggende og konfliktdependende tiltak i rovviltforvaltningen, <i>kan overføres</i>	44 000 000	
74	Tilskudd til friluftslivstiltak, <i>kan overføres</i>	14 520 000	
75	Internasjonale avtaler og medlemskap	1 010 000	
76	Tilskudd til informasjons- og kompetansesentre, <i>kan overføres</i>	3 400 000	
77	Tilskudd til nasjonalparksentre, <i>kan overføres</i>	12 700 000	
78	Friluftsrådenes landsforbund og interkommunale friluftsråd, <i>kan overføres</i>	6 000 000	576 990 000
	Sum biomangfold og friluftsliv		<u>766 901 000</u>

Kulturminner og kulturmiljø

1429	Riksantikvaren:		
1	Driftsutgifter	86 009 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under postene 72 og 73</i>	26 325 000	
50	Tilskudd til Samisk kulturminnearbeid	2 000 000	
72	Vern og sikring av fredete og verneverdige kulturminner og kulturmiljøer, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	150 030 000	
73	Brannsikring og beredskapstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	10 953 000	
74	Fartøyvern, <i>kan overføres</i>	29 004 000	
75	Internasjonalt samarbeid, <i>kan overføres</i>	1 100 000	
77	Verdiskapingsprogram på kulturminneområdet, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	9 000 000	314 421 000
1432	Norsk kulturminnefond:		
50	Til disposisjon for kulturminnetiltak	35 060 000	
90	Fondskapital	200 000 000	235 060 000
	Sum kulturminner og kulturmiljø		<u>549 481 000</u>

Forurensning

1441	Statens forurensningstilsyn:		
1	Driftsutgifter	187 210 000	
21	Spesielle driftsutgifter	19 945 000	
39	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres</i>	87 080 000	
73	Tilskudd til biloppsamlingssystemet	51 900 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
75	Utbetaling av pant for bilvrak, <i>overslagsbevilgning</i>	171 793 000	
76	Refusjonsordninger, <i>overslagsbevilgning</i>	54 000 000	571 928 000
1444	Produktregisteret:		
1	Driftsutgifter	18 712 000	18 712 000
1445	Miljøvennlig skipsfart:		
21	Spesielle driftsutgifter	2 000 000	2 000 000
	Sum forurensning		592 640 000

Kart og geodata

1465	Statens kjøp av tjenester i Statens kartverk:		
21	Betaling for statsoppdraget, <i>kan overføres</i>	357 135 000	357 135 000
	Sum kart og geodata		357 135 000

Nord- og polarområdene

1471	Norsk Polarinstitutt:		
1	Driftsutgifter	104 015 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	60 063 000	
50	Stipend	498 000	164 576 000
1472	Svalbard miljøvernfond:		
70	Tilskudd, <i>kan nyttes under post 1</i>	5 400 000	5 400 000
	Sum nord- og polarområdene		169 976 000
	Sum Miljøverndepartementet		3 188 641 000

Fornyings- og administrasjonsdepartementet

Administrasjon mv.

1500	Fornyings- og administrasjonsdepartementet:		
1	Driftsutgifter	154 114 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	109 840 000	263 954 000
1502	Tilskudd til kompetanseutvikling:		
70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	20 000 000	20 000 000
1503	Midler til opplæring og utvikling av tillitsvalgte:		
70	Tilskudd	86 127 000	
71	Bidrag fra arbeidstakerne	24 129 000	110 256 000
1506	Norge.no:		
1	Driftsutgifter	22 344 000	
21	MinSide, <i>kan overføres</i>	13 000 000	35 344 000
1507	Datatilsynet:		
1	Driftsutgifter	25 059 000	25 059 000
1508	Spesielle IT-tiltak:		
22	Samordning av IT-politikken, <i>kan overføres</i>	30 899 000	
50	Tilskudd til høyhastighetskommunikasjon, <i>kan overføres</i>	121 647 000	
70	Tilskudd til elektronisk samhandling og forenk- ling av forretningsprosesser	1 400 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
71	Tilskudd til Senter for informasjonssikring	4 000 000	157 946 000
1509	Internasjonalt samarbeid og utviklingsprogrammer:		
70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	10 500 000	10 500 000
	Sum administrasjon mv.		623 059 000
Fylkesmannsembetene			
1510	Fylkesmannsembetene:		
1	Driftsutgifter	1 074 721 000	
21	Spesielle driftsutgifter	14 763 000	1 089 484 000
	Sum fylkesmannsembetene		1 089 484 000
Fellestjenester			
1522	Departementenes Servicesenter:		
1	Driftsutgifter	312 538 000	
21	Spesielle driftsutgifter	8 900 000	
22	Fellesutgifter for R-kvartalet	74 839 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	16 574 000	412 851 000
	Sum fellestjenester		412 851 000
Partistøtte			
1530	Tilskudd til de politiske partier:		
1	Driftsutgifter	224 000	
70	Tilskudd til de politiske partiers sentrale organisasjoner	197 440 000	
71	Tilskudd til de politiske partiers kommunale organisasjoner	26 325 000	
73	Tilskudd til de politiske partiers fylkesorganisasjoner	57 498 000	
75	Tilskudd til partienes fylkesungdomsorganisasjoner	16 344 000	
76	Tilskudd til de politiske partiers sentrale ungdomsorganisasjoner	6 106 000	303 937 000
	Sum partistøtte		303 937 000
Pensjoner m.m.			
1541	Pensjoner av statskassen:		
1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	20 900 000	20 900 000
1542	Tilskudd til Statens Pensjonskasse:		
1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	7 484 000 000	
70	For andre medlemmer av Statens Pensjonskasse, <i>overslagsbevilgning</i>	83 000 000	7 567 000 000
1543	Arbeidsgiveravgift til folketrygden:		
1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	819 000 000	
70	For andre medlemmer av Statens Pensjonskasse, <i>overslagsbevilgning</i>	10 000 000	829 000 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
1544	Boliglån for statsansatte:		
90	Lån, <i>overslagsbevilgning</i>	<u>1 900 000 000</u>	1 900 000 000
1546	Yrkesskadeforsikring:		
1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	<u>96 800 000</u>	96 800 000
1547	Gruppelivsforsikring:		
1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	<u>78 700 000</u>	78 700 000
	Sum pensjoner m.m.		<u>10 492 400 000</u>

Konkurranspolitikk

1550	Konkurransetilsynet:		
1	Driftsutgifter	78 112 000	
23	Klagenemnda for offentlige anskaffelser	<u>5 000 000</u>	83 112 000
	Sum konkurransepolitikk		<u>83 112 000</u>

Byggeprosjekter mv. utenfor husleieordningen

1580	Byggeprosjekter utenfor husleieordningen:		
30	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>	15 316 000	
33	Videreføring av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	1 407 400 000	
36	Kunstnerisk utsmykking, <i>kan overføres</i>	12 520 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	<u>65 000 000</u>	1 500 236 000
1581	Eiendommer til kongelige formål:		
1	Driftsutgifter	20 685 000	
30	Ekstraordinært vedlikehold, Bygdø Kongsgård, <i>kan overføres</i>	49 500 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	<u>14 580 000</u>	84 765 000
1582	Utvikling av Fornebuområdet:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	1 500 000	
30	Investeringer, Fornebu, <i>kan overføres</i>	<u>56 000 000</u>	57 500 000
	Sum byggeprosjekter mv. utenfor husleieordningen		<u>1 642 501 000</u>
	Sum Fornyings- og administrasjonsdepartementet		<u>14 647 344 000</u>

Finansdepartementet

Finansadministrasjon

1600	Finansdepartementet:		
1	Driftsutgifter	246 800 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	31 200 000	
70	Tilskuddsmidler fra Finansmarkedsfondet	<u>11 800 000</u>	289 800 000
1602	Kredittilsynet:		
1	Driftsutgifter	<u>184 800 000</u>	184 800 000
	Sum finansadministrasjon		<u>474 600 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Skatte- og avgiftsadministrasjon			
1610	Toll- og avgiftsetaten:		
1	Driftsutgifter	1 081 500 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	<u>96 600 000</u>	1 178 100 000
1618	Skatteetaten:		
1	Driftsutgifter	3 422 500 000	
21	Spesielle driftsutgifter	101 500 000	
22	Større IT-prosjekter, <i>kan overføres</i>	227 000 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	<u>164 000 000</u>	3 915 000 000
	Sum skatte- og avgiftsadministrasjon		<u>5 093 100 000</u>
Offisiell statistikk			
1620	Statistisk sentralbyrå:		
1	Driftsutgifter	393 300 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	185 000 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	<u>8 500 000</u>	586 800 000
	Sum offisiell statistikk		<u>586 800 000</u>
Andre formål			
1630	Tiltak for å styrke statlig økonomi- og prosjekt- styring:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	<u>16 500 000</u>	16 500 000
1631	Senter for statlig økonomistyring:		
1	Driftsutgifter	248 700 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	<u>53 300 000</u>	302 000 000
1632	Kompensasjon for merverdiavgift:		
61	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner, ny ordning, <i>overslagsbevilgning</i>	9 700 000 000	
72	Tilskudd til private og ideelle virksomheter, <i>overslagsbevilgning</i>	<u>1 245 000 000</u>	10 945 000 000
1634	Statens innkrevingsentral:		
1	Driftsutgifter	<u>228 100 000</u>	228 100 000
1637	EU-opplysning:		
70	Tilskudd til frivillige organisasjoner	<u>4 200 000</u>	4 200 000
1638	Kjøp av klimavoter:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	<u>105 000 000</u>	105 000 000
	Sum andre formål		<u>11 600 800 000</u>
Statsgjeld, renter og avdrag mv.			
1650	Statsgjeld, renter m.m.:		
1	Driftsutgifter	28 600 000	
89	Renter og provisjon m.m. på innenlandsk stats- gjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	<u>16 064 000 000</u>	16 092 600 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
1651	Statsgjeld, avdrag og innløsning:		
98	Avdrag på innenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	36 020 100 000	36 020 100 000
	Sum statsgjeld, renter og avdrag mv.		52 112 700 000
	Sum Finansdepartementet		69 868 000 000
Forsvarsdepartementet			
1700	Forsvarsdepartementet:		
1	Driftsutgifter	321 278 000	
73	Forskning og utvikling, <i>kan overføres</i>	7 700 000	328 978 000
1710	Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg:		
24	Driftsresultat	-728 000 000	
47	Nybygg og nyanlegg, <i>kan overføres</i>	999 532 000	271 532 000
1716	Forsvarets forskningsinstitutt:		
51	Tilskudd til Forsvarets forskningsinstitutt	147 034 000	147 034 000
1719	Fellesutgifter og tilskudd til foretak under Forsvarsdepartementet:		
1	Driftsutgifter	367 603 000	
43	Til disposisjon for Forsvarsdepartementet	20 000 000	
71	Overføringer til andre, <i>kan overføres</i>	54 949 000	
78	Norges tilskudd til NATOs driftsbudsjett, <i>kan overføres</i>	150 000 000	592 552 000
1720	Felles ledelse og kommandoapparat:		
1	Driftsutgifter	2 117 386 000	
50	Overføringer Statens Pensjonskasse, <i>kan overføres</i>	170 000 000	
70	Renter låneordningen, <i>kan overføres</i>	6 000 000	2 293 386 000
1723	Nasjonal sikkerhetsmyndighet:		
1	Driftsutgifter	101 743 000	101 743 000
1725	Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvars- staben:		
1	Driftsutgifter	2 060 291 000	2 060 291 000
1731	Hæren:		
1	Driftsutgifter	3 784 037 000	3 784 037 000
1732	Sjøforsvaret:		
1	Driftsutgifter	2 693 410 000	2 693 410 000
1733	Luftforsvaret:		
1	Driftsutgifter	3 392 486 000	3 392 486 000
1734	Heimevernet:		
1	Driftsutgifter	1 064 891 000	1 064 891 000
1735	Etterretningstjenesten:		
21	Spesielle driftsutgifter	815 311 000	815 311 000
1740	Forsvarets logistikkorganisasjon:		
1	Driftsutgifter	2 478 362 000	2 478 362 000
1760	Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 1760, post 45</i>	834 877 000	
44	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, nasjonalfinansiert andel, <i>kan overføres</i>	110 000 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	7 827 348 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
48	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, fellesfinansiert andel, <i>kan overføres</i>	260 000 000	
75	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, Norges tilskudd til NATOs investeringsprogram for sikkerhet, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1760, post 44</i>	100 000 000	9 132 225 000
1790	Kystvakten:		
1	Driftsutgifter	816 689 000	816 689 000
1791	Redningshelikoptertjenesten:		
1	Driftsutgifter	37 800 000	37 800 000
1792	Norske styrker i utlandet:		
1	Driftsutgifter	709 580 000	
47	Nybygg og nyanlegg, <i>kan overføres</i>	40 000 000	749 580 000
1795	Kulturelle og allmenntilgode formål:		
1	Driftsutgifter	207 879 000	
60	Tilskudd til kommuner, <i>kan overføres</i>	19 500 000	
72	Overføringer til andre	1 243 000	228 622 000
	Sum Forsvarsdepartementet		<u>30 988 929 000</u>

Olje- og energidepartementet

Administrasjon

1800	Olje- og energidepartementet:		
1	Driftsutgifter	116 437 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	30 100 000	
71	Tilskudd til Norsk Oljemuseum	6 000 000	152 537 000
	Sum administrasjon		<u>152 537 000</u>

Petroleum

1810	Oljedirektoratet:		
1	Driftsutgifter	171 200 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	128 700 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 000 000	304 900 000
	Sum petroleum		<u>304 900 000</u>

Energi og vannressurser

1820	Norges vassdrags- og energidirektorat:		
1	Driftsutgifter	272 892 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	55 600 000	
22	Sikrings- og miljøtiltak i vassdrag, <i>kan overføres</i>	79 000 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 000 000	
73	Tilskudd til utjevning av overføringstariffer, <i>kan overføres</i>	30 000 000	442 492 000
	Sum energi og vannressurser		<u>442 492 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Energiomlegging			
1825	Omlegging av energibruk og energiproduksjon:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	16 500 000	
74	Naturgass, <i>kan overføres</i>	30 000 000	
95	Kapitalinnskudd	10 000 000 000	10 046 500 000
	Sum energiomlegging		<u>10 046 500 000</u>
Teknologi og internasjonalisering			
1830	Forskning:		
22	Forvaltningsrettet forskning og utvikling, <i>kan overføres</i>	20 000 000	
50	Norges forskningsråd	438 500 000	
70	Internasjonale samarbeids- og utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	11 300 000	469 800 000
1831	Miljøvennlig gassteknologi:		
50	Overføring til Gassnova	91 800 000	91 800 000
1832	Internasjonalisering:		
70	Internasjonalisering av petroleumsvirksomheten, <i>kan overføres</i>	20 850 000	20 850 000
1833	CO ₂ -håndtering:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	720 000 000	720 000 000
	Sum teknologi og internasjonalisering		<u>1 302 450 000</u>
Statlig petroleumsvirksomhet			
1870	Petoro AS:		
70	Administrasjon	222 000 000	222 000 000
	Sum statlig petroleumsvirksomhet		<u>222 000 000</u>
	Sum Olje- og energidepartementet		<u>12 470 879 000</u>
Ymse utgifter			
2309	Tilfeldige utgifter:		
1	Driftsutgifter	9 719 664 000	9 719 664 000
	Sum ymse utgifter		<u>9 719 664 000</u>
Statsbankene			
2410	Statens lånekasse for utdanning:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 45</i>	274 118 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	31 621 000	
50	Avsetning til utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i>	4 529 561 000	
70	Utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i>	2 817 917 000	
71	Andre stipend, <i>overslagsbevilgning</i>	460 941 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
72	Rentestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 317 000 000	
73	Avskrivninger, <i>overslagsbevilgning</i>	270 780 000	
74	Tap på utlån	504 100 000	
75	Særskilte tilretteleggingstiltak for utdanning i utlandet	5 972 000	
90	Lån til Statens lånekasse for utdanning, <i>overslagsbevilgning</i>	18 280 000 000	28 492 010 000
2412	Den norske stats husbank:		
1	Driftsutgifter	282 740 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	14 000 000	
72	Rentestøtte	19 000 000	
90	Lån til Husbanken, <i>overslagsbevilgning</i>	11 294 000 000	11 609 740 000
2415	Innovasjon Norge, fiskeri- og andre regional-politiske tiltak:		
73	Rentestøtte stønadslån	20 000	
75	Marint verdiskapingsprogram, <i>kan overføres</i>	75 000 000	75 020 000
2421	Innovasjon Norge:		
50	Innovasjon - prosjekter, fond	103 000 000	
51	Tapsfond, såkornkapitalfond	10 000 000	
70	Bedriftsutvikling og administrasjon	396 800 000	
71	Nettverk, profilering og reiseliv - programmer, <i>kan overføres</i>	334 300 000	
72	Forsknings- og utviklingskontrakter, <i>kan overføres</i>	245 000 000	
74	Tilskudd til dekning av tap på eldre lån	100 000	
78	Administrasjonsstøtte for distriktsrettede såkornfond	3 500 000	
79	Maritim utvikling, <i>kan overføres</i>	25 000 000	
90	Lån fra statskassen til utlånsvirksomhet, <i>overslagsbevilgning</i>	33 200 000 000	34 317 700 000
2426	SIVA SF:		
70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	31 000 000	
90	Lån, <i>overslagsbevilgning</i>	300 000 000	
95	Egenkapital	50 000 000	381 000 000
	Sum statsbankene		74 875 470 000

Statlig petroleumsvirksomhet

2440	Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten:		
30	Investeringer	18 300 000 000	
50	Overføring til Statens petroleumsforsikringsfond	1 300 000 000	19 600 000 000
	Sum statlig petroleumsvirksomhet		19 600 000 000

Statens forretningsdrift

2445	Statsbygg:		
24	Driftsresultat:		
1	Driftsinntekter, <i>overslagsbevilgning</i>	-2 650 929 000	
2	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	961 116 000	
3	Avskrivninger	398 445 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
	4 Renter av statens kapital	61 800 000	
	5 Til investeringsformål	880 000 000	
	6 Til reguleringsfondet	<u>3 146 000</u>	-346 422 000
30	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>		72 971 000
32	Igangsetting av kurantprosjekter, <i>kan overføres</i>		130 500 000
33	Videreføring av ordinære byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>		472 400 000
34	Videreføring av kurantprosjekter, <i>kan overføres</i>		730 300 000
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>		89 068 000
49	Kjøp av eiendommer, <i>kan overføres</i>	<u>99 987 000</u>	1 248 804 000
2460	Garanti-Instituttet for Eksportkreditt:		
24	Driftsresultat:		
	1 Driftsinntekter, refusjon av driftsutgifter fra risikoavsetningsfond	-46 500 000	
	2 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	<u>46 500 000</u>	<u>0</u>
2465	Statens kartverk:		
24	Driftsresultat:		
	1 Driftsinntekter	-721 658 000	
	2 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	710 433 000	
	3 Avskrivninger	9 174 000	
	4 Renter av statens kapital	<u>2 051 000</u>	0
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>		<u>12 000 000</u>
2470	Statens Pensjonskasse:		
24	Driftsresultat		
	1 Driftsinntekter, <i>overslagsbevilgning</i>	-369 558 000	
	2 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	278 101 000	
	3 Avskrivninger	30 614 000	
	4 Renter av statens kapital	55 000	
	5 Til investeringsformål	40 898 000	
	6 Til reguleringsfondet	<u>-5 136 000</u>	-25 026 000
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>		<u>50 200 000</u>
2490	NVE Anlegg:		
24	Driftsresultat		
	1 Driftsinntekter	-43 000 000	
	2 Driftsutgifter	36 800 000	
	3 Avskrivninger	5 200 000	
	4 Renter av statens kapital	<u>1 000 000</u>	0
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>		<u>5 000 000</u>
	Sum statens forretningsdrift		<u>1 290 978 000</u>

Folketrygden

Stønad ved fødsel og adopsjon

2530	Foreldrepenger:	
70	Foreldrepenger ved fødsel, <i>overslagsbevilgning</i>	10 125 000 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
71	Engangsstønad ved fødsel og adopsjon, <i>overslagsbevilgning</i>	429 875 000	
72	Feriepenger av foreldrepenger, <i>overslagsbevilgning</i>	290 000 000	
73	Foreldrepenger ved adopsjon, <i>overslagsbevilgning</i>	135 000 000	10 979 875 000
	Sum stønad ved fødsel og adopsjon		<u>10 979 875 000</u>
Arbeidsliv			
2540	Stønad under arbeidsledighet til fiskere og fangstmenn:		
70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	<u>40 000 000</u>	40 000 000
2541	Dagpenger:		
70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i>	<u>6 837 000 000</u>	6 837 000 000
2542	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.:		
70	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv., <i>overslagsbevilgning</i>	<u>490 100 000</u>	490 100 000
	Sum arbeidsliv		<u>7 367 100 000</u>
Sosiale formål			
2620	Stønad til enslig mor eller far:		
70	Overgangsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	2 380 000 000	
72	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>	540 000 000	
73	Utdanningsstønad	80 000 000	
75	Tilskudd til flytting for å komme i arbeid	500 000	
76	Forskuttering av underholdsbidrag	<u>1 180 000 000</u>	4 180 500 000
2650	Sykepenger:		
70	Sykepenger for arbeidstakere mv., <i>overslagsbevilgning</i>	24 100 000 000	
71	Sykepenger for selvstendige, <i>overslagsbevilgning</i>	1 660 000 000	
72	Omsorgs- og pleiepenger ved barns sykdom m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	340 000 000	
73	Tilretteleggingstilskudd, <i>kan overføres</i>	204 300 000	
74	Refusjon bedriftshelsetjenester, <i>kan overføres</i>	19 000 000	
75	Feriepenger av sykepenger, <i>overslagsbevilgning</i>	<u>1 345 000 000</u>	27 668 300 000
2652	Medisinsk rehabilitering mv.:		
70	Rehabiliteringspenger, <i>overslagsbevilgning</i>	8 040 000 000	
71	Legeerklæringer	<u>265 000 000</u>	8 305 000 000
2653	Ytelser til yrkesrettet attføring:		
70	Attføringspenger, <i>overslagsbevilgning</i>	10 924 000 000	
71	Attføringsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	<u>1 273 000 000</u>	12 197 000 000
2655	Uførhet:		
70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	17 030 000 000	
71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	25 590 000 000	
72	Særtilllegg, <i>overslagsbevilgning</i>	1 320 000 000	
73	Foreløpig uførepensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	160 000 000	
74	Tidsbegrenset uførestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	6 730 000 000	
75	Menerstatning ved yrkesskade, <i>overslagsbevilgning</i>	105 000 000	
76	Yrkesskadetrygd gml. lovgivning, <i>overslagsbevilgning</i>	<u>75 000 000</u>	51 010 000 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
2661	Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.:		
70	Grunnstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 530 000 000	
71	Hjelpestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 630 000 000	
73	Hjelpemidler mv. under arbeid og utdanning	117 000 000	
74	Tilskudd til biler	695 000 000	
75	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler	2 630 000 000	
76	Bedring av funksjonsevnen, andre formål	95 000 000	
77	Ortopediske hjelpemidler	700 000 000	
78	Høreapparater	435 000 000	7 832 000 000
2670	Alderdom:		
70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	36 000 000 000	
71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	52 480 000 000	
72	Ventetillegg, <i>overslagsbevilgning</i>	68 000 000	
73	Særtilllegg, <i>overslagsbevilgning</i>	4 640 000 000	93 188 000 000
2680	Etterlatte:		
70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	1 245 000 000	
71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	1 050 000 000	
72	Særtilllegg, <i>overslagsbevilgning</i>	60 000 000	
74	Utdanningsstønad	1 300 000	
75	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>	10 500 000	2 366 800 000
2686	Gravferdsstønad:		
70	Gravferdsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	120 000 000	120 000 000
2690	Diverse utgifter:		
70	Sykestønadsutgifter i utlandet	145 000 000	
77	Pasienter fra gjensidighetsland	85 000 000	230 000 000
	Sum sosiale formål		207 097 600 000
Stønad ved helsetjenester			
2711	Spesialisthelsetjenester mv.:		
70	Refusjon spesialisthjelp	1 090 000 000	
71	Refusjon psykologhjelp	180 000 000	
72	Refusjon tannlegehjelp	820 000 000	
76	Private laboratorier og røntgeninstitut	450 000 000	2 540 000 000
2751	Legemidler mv.:		
70	Legemidler	7 830 000 000	
72	Sykepleieartikler	1 145 000 000	8 975 000 000
2752	Refusjon av egenbetaling:		
70	Refusjon av egenbetaling, egenandelstak 1	3 496 000 000	
71	Refusjon av egenbetaling, egenandelstak 2	125 000 000	3 621 000 000
2755	Helsetjeneste i kommunene mv.:		
62	Tilskudd til fastlønsordning fysioterapeuter, <i>kan nyttes under post 71</i>	224 000 000	
70	Refusjon allmennlegehjelp	2 561 000 000	
71	Refusjon fysioterapi, <i>kan nyttes under post 62</i>	1 515 000 000	
72	Refusjon jordmorhjelp	37 000 000	
73	Kiropraktorbehandling	97 000 000	
75	Logopedisk og ortoptisk behandling	67 000 000	4 501 000 000
2790	Andre helsetiltak:		
70	Bidrag, lokalt	381 000 000	381 000 000
	Sum stønad ved helsetjenester		20 018 000 000
	Sum Folketrygden		245 462 575 000

<u>Kap. Post</u>		<u>Kroner</u>	<u>Kroner</u>
Statens pensjonsfond - Utland			
2800	Statens pensjonsfond - Utland:		
50	Overføring til fondet	<u>364 893 000 000</u>	<u>364 893 000 000</u>
	Sum Statens pensjonsfond - Utland		<u>364 893 000 000</u>
Totale utgifter:			<u>1 202 683 000 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Inntekter:			
Inntekter under departementene			
Regjering			
3024	Regjeringsadvokaten:		
1	Erstatning for utgifter i rettssaker	5 500 000	
3	Oppdrag	500 000	6 000 000
	Sum Regjering	<u> </u>	<u>6 000 000</u>
Stortinget og underliggende institusjoner			
3041	Stortinget:		
1	Salgsinntekter	5 700 000	
3	Leieinntekter	2 500 000	8 200 000
3051	Riksrevisjonen:		
1	Refusjon innland	1 000 000	
2	Refusjon utland	1 200 000	2 200 000
	Sum Stortinget og underliggende institusjoner	<u> </u>	<u>10 400 000</u>
Utenriksdepartementet			
3100	Utenriksdepartementet:		
1	Gebyr	38 343 000	
2	Gebyr - utlendingssaker	14 300 000	
4	Leieinntekter	1 867 000	
5	Refusjon spesialutsendinger mv.	3 072 000	
90	Tilbakebetaling av nødlån fra utlandet	318 000	57 900 000
	Sum Utenriksdepartementet	<u> </u>	<u>57 900 000</u>
Kunnskapsdepartementet			
3200	Kunnskapsdepartementet:		
5	Refusjon utdanningsbistand NORAD mv.	2 982 000	2 982 000
3204	Foreldreutvalget for grunnskolen:		
2	Salgsinntekter mv.	253 000	253 000
3220	Utdanningsdirektoratet:		
1	Inntekter ved oppdrag	5 037 000	
2	Salgsinntekter mv.	12 042 000	17 079 000
3222	Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat:		
2	Salgsinntekter mv.	5 116 000	
61	Refusjon fra fylkeskommuner	1 377 000	6 493 000
3225	Tiltak i grunnopplæringen:		
4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	24 120 000	24 120 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
3230	Kompetansesentre for spesialundervisning:		
1	Inntekter ved oppdrag	48 145 000	
2	Salgsinntekter mv.	5 579 000	53 724 000
3256	VOX - Nasjonalt senter for læring i arbeidslivet:		
1	Inntekter ved oppdrag	8 377 000	
2	Salgsinntekter mv.	1 069 000	9 446 000
3281	Fellesutgifter for universiteter og høyskoler:		
2	Salgsinntekter mv.	10 000	10 000
3286	Fondet for forskning og nyskaping:		
85	Avkastning	2 653 460 000	2 653 460 000
3287	Forskningsinstitutter og andre tiltak:		
85	Avkastning fra Niels Henrik Abels minnefond	12 400 000	
86	Avkastning fra Ludvig Holbergs minnefond	9 100 000	21 500 000
3288	Internasjonale samarbeidstiltak:		
4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	3 445 000	3 445 000
	Sum Kunnskapsdepartementet		2 792 512 000
Kultur- og kirke departementet			
3300	Kultur- og kirke departementet:		
1	Ymse inntekter	58 000	58 000
3305	Inntekter fra spill, lotterier og stiftelser:		
1	Spilleoverskudd fra Norsk Tipping AS	833 333 000	
2	Gebyr - lotterier	38 186 000	
3	Refusjon	10 293 000	
4	Avgift, gebyr-stiftelser	7 250 000	
7	Inntekter ved oppdrag	750 000	889 812 000
3320	Allmenne kulturformål:		
1	Ymse inntekter	90 000	90 000
3322	Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom:		
1	Ymse inntekter	208 000	208 000
3323	Musikkformål:		
1	Inntekter ved Rikskonsertene	29 758 000	29 758 000
3324	Teater- og operaformål:		
1	Inntekter ved Riksteatret	9 180 000	9 180 000
3325	Samordningstiltak for arkiv, bibliotek og museer:		
1	Ymse inntekter	849 000	
2	Inntekter ved oppdrag	5 737 000	6 586 000
3326	Språk-, litteratur- og bibliotekformål:		
1	Ymse inntekter	4 652 000	
2	Inntekter ved oppdrag	9 586 000	14 238 000
3328	Museums- og andre kulturvernformål:		
1	Ymse inntekter	1 593 000	
2	Inntekter ved oppdrag	16 168 000	17 761 000
3329	Arkivformål:		
1	Ymse inntekter	1 431 000	
2	Inntekter ved oppdrag	6 558 000	7 989 000
3334	Film- og medieformål:		
1	Ymse inntekter	10 815 000	
2	Inntekter ved oppdrag	5 209 000	
70	Gebyr	15 500 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
71	Inntektsuavhengig vederlag fra TV2	27 669 000	59 193 000
3340	Kirkelig administrasjon:		
1	Ymse inntekter	9 861 000	
2	Inntekter ved oppdrag	15 570 000	25 431 000
3341	Presteskaper:		
1	Ymse inntekter	7 266 000	
2	Inntekter ved oppdrag	5 190 000	12 456 000
3342	Nidaros domkirke m.m.:		
1	Ymse inntekter	10 722 000	
4	Leieinntekter m.m.	2 105 000	12 827 000
	Sum Kultur- og kirke departementet		1 085 587 000
Justis- og politidepartementet			
3400	Justisdepartementet:		
1	Diverse inntekter	75 000	75 000
3410	Rettsgebyr:		
1	Rettsgebyr	1 136 088 000	1 136 088 000
3412	Tinglysningsprosjektet:		
1	Gebyrinntekter, borettsregister	37 057 000	37 057 000
3413	Jordskifterettene:		
1	Saks- og gebyrinntekter	9 969 000	
2	Sideutgifter	2 215 000	12 184 000
3430	Kriminalomsorgens sentrale forvaltning:		
2	Arbeidsdriftens inntekter	45 855 000	
3	Andre inntekter	5 567 000	
4	Tilskudd	1 446 000	52 868 000
3432	Kriminalomsorgens utdanningssenter (KRUS):		
3	Andre inntekter	1 630 000	1 630 000
3440	Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten:		
1	Gebyrer	470 040 000	
2	Refusjoner mv.	206 145 000	
4	Gebyrer - vaktelskap	1 007 000	
6	Gebyr - utlendingssaker	75 000 000	
7	Gebyr - sivile gjøremål	640 021 000	1 392 213 000
3441	Oslo politidistrikt:		
2	Refusjoner	21 614 000	
3	Salgsinntekter	182 000	
5	Personalbarnehage	2 531 000	24 327 000
3442	Politihøgskolen:		
2	Diverse inntekter	5 255 000	
3	Inntekter fra Justissektorens kurs- og øvings-senter	14 677 000	19 932 000
3450	Sivile vernepliktige, driftsinntekter:		
1	Inntekter av arbeid	38 153 000	
2	Andre inntekter	445 000	38 598 000
3451	Samfunnssikkerhet og beredskap:		
1	Gebyrer	105 443 000	
3	Diverse inntekter	25 169 000	130 612 000
3455	Redningstjenesten:		
1	Refusjoner	18 164 000	18 164 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
3470	Fri rettshjelp:		
1	Tilkjente saksomkostninger m.m.	2 876 000	2 876 000
3474	Konfliktråd:		
2	Refusjoner	1 000 000	1 000 000
	Sum Justis- og politidepartementet		2 867 624 000
Kommunal- og regionaldepartementet			
3585	Husleietvistutvalget i Oslo og Akershus:		
1	Gebyrer	240 000	240 000
3587	Statens bygningstekniske etat:		
4	Gebyrer, sentral godkjenning foretak	15 155 000	15 155 000
	Sum Kommunal- og regionaldepartementet		15 395 000
Arbeids- og inkluderingsdepartementet			
3605	Arbeids- og velferdsetaten:		
1	Administrasjonsvederlag	25 000 000	
6	Gebyrinntekter for fastsettelse av bidrag	15 000 000	
7	Administrasjonsvederlag fra regionale helseforetak	100 000 000	140 000 000
3634	Arbeidsmarkedstiltak:		
2	Opplæringstjenester	2 000 000	
85	Innfordring av feilutbetalinger, arbeidsmarkeds-tiltak	2 000 000	4 000 000
3635	Ventelønn:		
1	Refusjon statlig virksomhet mv.	121 000 000	
85	Innfordring av feilutbetaling av ventelønn	2 400 000	123 400 000
3640	Arbeidstilsynet:		
1	Diverse inntekter	1 410 000	
4	Kjemikaliekontroll, gebyrer	4 820 000	
5	Tvangsmulkt	1 710 000	
7	Byggesaksbehandling, gebyrer	15 000 000	22 940 000
3642	Petroleumstilsynet:		
2	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	850 000	
3	Refusjon av tilsynsutgifter	58 900 000	
6	Refusjoner/ymse inntekter	2 400 000	62 150 000
3651	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere:		
1	Integreringstilskudd for overføringsflyktninger, ODA-godkjente utgifter	69 450 000	
2	Norskopplæring i mottak, ODA-godkjente utgifter	32 700 000	102 150 000
3670	Nasjonale minoriteter:		
71	Avkastning av Romanifolkets fond	3 700 000	3 700 000
3680	Sametinget:		
51	Avkastning av Samefolkets fond	4 650 000	4 650 000
3690	Utlendingsdirektoratet:		
1	Retur og tilbakevending av flyktninger, ODA-godkjente utgifter	18 800 000	
2	Gebyr for nødvisum	100 000	
3	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, ODA-godkjente utgifter	10 400 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
4	Statlige mottak, ODA-godkjente utgifter	281 500 000	310 800 000
	Sum Arbeids- og inkluderingsdepartementet		773 790 000
Helse- og omsorgsdepartementet			
3710	Nasjonalt folkehelseinstitutt:		
2	Diverse inntekter	38 742 000	
3	Vaksinesalg	85 300 000	124 042 000
3715	Statens strålevern:		
2	Salgs- og leieinntekter	1 669 000	
5	Oppdragsinntekter	36 842 000	38 511 000
3716	Statens institutt for rusmiddelforskning:		
2	Oppdragsinntekter	540 000	540 000
3720	Sosial- og helsedirektoratet:		
2	Salgs- og leieinntekter	2 142 000	
4	Gebyrinntekter	1 338 000	3 480 000
3722	Norsk pasientskadeerstatning:		
2	Diverse inntekter	1 038 000	1 038 000
3724	Statens autorisasjonskontor for helsepersonell:		
2	Gebyrinntekter	13 584 000	13 584 000
3725	Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten:		
3	Oppdragsinntekter	110 000	110 000
3732	Regionale helseforetak:		
80	Renter på investeringslån	240 000 000	
90	Avdrag på investeringslån	325 000 000	565 000 000
3750	Statens legemiddelverk:		
2	Diverse inntekter	1 759 000	
3	Avgift utsalgssteder utenom apotek	4 200 000	
4	Registreringsavgift	78 626 000	
5	Kontrollavgift	57 835 000	
6	Refusjonsavgift	2 215 000	144 635 000
3751	Apotekvesenet og legemiddelfaglige tiltak:		
3	Tilbakebetaling av lån	157 000	157 000
	Sum Helse- og omsorgsdepartementet		891 097 000
Barne- og likestillingsdepartementet			
3830	Samlivstiltak og foreldreveiledning:		
1	Diverse inntekter	415 000	415 000
3854	Tiltak i barne- og ungdomsvernet:		
4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	6 606 000	6 606 000
3855	Statlig forvaltning av barnevernet:		
1	Diverse inntekter	20 000 000	
2	Barnetrygd	3 000 000	
3	Refusjon for enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger	15 000 000	
60	Kommunale egenandeler	631 522 000	669 522 000
3859	EUs ungdomsprogram:		
1	Tilskudd fra Europakommisjonen	1 922 000	1 922 000
	Sum Barne- og likestillingsdepartementet		678 465 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Nærings- og handelsdepartementet			
3900	Nærings- og handelsdepartementet:		
2	Ymse inntekter	105 000	
71	Tilbakeføring fra tapsfond	41 400 000	
73	Avvikling av Norsk Garantiinstitutt for skip og borerigger	30 000 000	71 505 000
3901	Styret for det industrielle rettsvern:		
1	Patentavgifter	120 000 000	
2	Varemerkeavgifter	45 600 000	
3	Mønsteravgifter	3 600 000	
4	Forskjellige avgifter	3 500 000	
5	Inntekt av informasjonstjenester	8 300 000	
6	Diverse inntekter	100 000	181 100 000
3902	Justervesenet:		
1	Justergebyrer	42 500 000	
3	Kontroll- og godkjenningsgebyr	7 800 000	
4	Oppdragsinntekter	1 800 000	52 100 000
3903	Norsk Akkreditering:		
1	Gebyrinntekter og andre inntekter	16 300 000	16 300 000
3904	Brønnøysundregistrene:		
1	Gebyrinntekter	410 200 000	
2	Oppdragsinntekter og andre inntekter	16 500 000	
3	Inntekter knyttet til forvaltning av Altinn-løsningen	100 000	426 800 000
3905	Norges geologiske undersøkelse:		
1	Oppdragsinntekter	10 000 000	
2	Tilskudd til samfinansieringsprosjekter	28 650 000	38 650 000
3906	Bergvesenet med Bergmesteren for Svalbard:		
1	Produksjonsavgifter mv.	1 000 000	1 000 000
3907	Sjøfartsdirektoratet:		
1	Gebyrer for skip og offshoreinstallasjoner i NOR	110 600 000	
2	Maritime personellsertifikater	8 700 000	
3	Diverse inntekter	4 100 000	
4	Gebyrer for skip i NIS	35 000 000	158 400 000
3908	Skipsregistrene:		
1	Gebyrer NOR	10 250 000	
2	Gebyrer NIS	5 100 000	15 350 000
3950	Forvaltning av statlig eierskap:		
96	Salg av aksjer	10 000 000	10 000 000
3961	Selskaper under NHDs forvaltning:		
70	Garantiprovisjon, Statkraft SF	75 795 000	75 795 000
	Sum Nærings- og handelsdepartementet		<u>1 047 000 000</u>
Fiskeri- og kystdepartementet			
4000	Fiskeri- og kystdepartementet:		
1	Refusjoner	10 000	10 000
4020	Havforskningsinstituttet:		
3	Oppdragsinntekter	144 540 000	144 540 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
4021	Drift av forskningsfartøyene:		
1	Oppdragsinntekter	88 370 000	88 370 000
4022	NIFES:		
1	Oppdragsinntekter	36 330 000	
2	Laboratorieinntekter	700 000	37 030 000
4030	Fiskeridirektoratet:		
1	Oppdragsinntekter	10 000	
2	Salg av registre, diverse tjenester	90 000	
4	Fangstinntekter overvåkingsprogrammet	10 000	
5	Gebyr kjøperregistrering	470 000	
6	Tvangsmulkt oppdrettsvirksomhet	720 000	
8	Gebyr havbruk	13 260 000	
9	Gebyr Merkeregisteret	21 050 000	
12	Gebyr ervervstillatelse	3 060 000	
14	Refusjoner	10 000	
20	Forvaltningssanksjoner i fiskeflåten	10 000	
22	Inntekter ordningen fiskeforsøk og veiledning	4 150 000	42 840 000
4050	Diverse fiskeriformål:		
1	Strukturavgift for kapasitetstilpasning i fiskeflåten	5 000 000	5 000 000
4062	Kystverket:		
1	Gebyrinntekter	561 565 000	
2	Andre inntekter	8 420 000	569 985 000
4070	Samfunnet Jan Mayen:		
7	Refusjoner	3 605 000	3 605 000
	Sum Fiskeri- og kystdepartementet		891 380 000

Landbruks- og matdepartementet

4100	Landbruks- og matdepartementet:		
1	Refusjoner m.m.	460 000	460 000
4112	Kunnskapsutvikling og beredskap m.m. på matområdet:		
30	Husleie, Bioforsk	18 458 000	18 458 000
4115	Mattilsynet:		
1	Gebyr m.m.	128 725 000	
2	Driftsinntekter og refusjoner mv.	1 038 000	129 763 000
4143	Statens landbruksforvaltning:		
1	Driftsinntekter m.m.	31 298 000	31 298 000
4147	Reindriftsforvaltningen:		
1	Refusjoner m.m.	32 000	32 000
4150	Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m.:		
85	Markedsordningen for korn	112 000 000	112 000 000
	Sum Landbruks- og matdepartementet		292 011 000

Samferdselsdepartementet

4300	Samferdselsdepartementet:		
1	Refusjon fra Utenriksdepartementet	2 200 000	2 200 000
4312	Oslo Lufthavn AS:		
90	Avdrag på lån	388 800 000	388 800 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
4313	Luftfartstilsynet:		
1	Gebyrinntekter	97 100 000	97 100 000
4320	Statens vegvesen:		
1	Salgsinntekter m.m.	135 000 000	
2	Diverse gebyrer	245 000 000	
3	Refusjoner fra forsikringsselskaper	40 000 000	420 000 000
4322	Svinesundforbindelsen AS:		
90	Avdrag på lån	25 000 000	25 000 000
4350	Jernbaneverket:		
1	Kjørevegsavgift	20 900 000	
2	Salg av utstyr og tjenester mv.	103 800 000	
6	Videresalg av elektrisitet til togdrift	185 900 000	
7	Betaling for bruk av Gardermobanen	74 100 000	384 700 000
4380	Post- og teletilsynet:		
1	Diverse avgifter og gebyrer	179 400 000	179 400 000
	Sum Samferdselsdepartementet		1 497 200 000
Miljøverndepartementet			
4400	Miljøverndepartementet:		
2	Ymse inntekter	300 000	
3	Refusjon fra Utenriksdepartementet	850 000	1 150 000
4410	Miljøvernforskning og miljøovervåkning:		
50	Refusjon av diverse fond	4 000 000	4 000 000
4425	Refusjoner fra Viltfondet og Statens fiskefond:		
51	Refusjoner fra Viltfondet	56 300 000	
52	Refusjoner fra Statens fiskefond	16 000 000	72 300 000
4426	Statens naturoppsyn:		
1	Ymse inntekter	127 000	
2	Oppdragsinntekter	3 000 000	3 127 000
4427	Direktoratet for naturforvaltning:		
1	Ymse inntekter	7 274 000	
9	Internasjonale oppdrag	3 800 000	
54	Gebyrer	2 900 000	13 974 000
4429	Riksantikvaren:		
2	Refusjoner og diverse inntekter	3 392 000	
9	Internasjonale oppdrag	1 253 000	4 645 000
4432	Norsk kulturminnefond:		
85	Avkastning fra Norsk kulturminnefond	35 060 000	35 060 000
4441	Statens forurensningstilsyn:		
4	Gebyrer	21 059 000	
5	Leieinntekter	983 000	
8	Inntekter fra salg av bilvrak	34 254 000	
9	Internasjonale oppdrag	4 988 000	61 284 000
4471	Norsk Polarinstitut:		
1	Salgs- og utleieinntekter	7 860 000	
3	Inntekter fra diverse tjenesteyting	19 155 000	
21	Inntekter, Antarktis	12 500 000	39 515 000
4472	Svalbard miljøvernfond:		
50	Refusjon fra fondet	5 400 000	5 400 000
	Sum Miljøverndepartementet		240 455 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Fornyings- og administrasjonsdepartementet			
4506	Norge.no:		
1	Salg av informasjonstjenester	21 000	21 000
4510	Fylkesmannsembetene:		
1	Inntekter ved oppdrag	2 263 000	
2	Ymse inntekter	12 465 000	14 728 000
4522	Departementenes Servicesenter:		
2	Diverse inntekter	2 367 000	
6	Brukerfinansierte tjenester	126 597 000	
7	Parkeringsinntekter	1 030 000	129 994 000
4546	Yrkesskadeforsikring:		
1	Premieinntekter	165 000 000	165 000 000
4547	Gruppelivsforsikring:		
1	Premieinntekter	42 000 000	42 000 000
4550	Konkurransetilsynet:		
2	Ymse inntekter	193 000	193 000
4581	Eiendommer til kongelige formål:		
1	Ymse inntekter	120 000	120 000
	Sum Fornyings- og administrasjons- departementet		<u>352 056 000</u>
Finansdepartementet			
4600	Finansdepartementet:		
2	Diverse refusjoner	1 000 000	
85	Avkastning fra Finansmarkedsfondet	11 800 000	12 800 000
4610	Toll- og avgiftsetaten:		
1	Ekspedisjonsgebyr	7 200 000	
2	Andre inntekter	2 100 000	
3	Refunderte pante- og tinglysingsgebyrer	1 200 000	
11	Gebyr på kredittdeklarasjoner	250 000 000	260 500 000
4618	Skatteetaten:		
1	Refunderte utleggs- og tinglysingsgebyr	21 700 000	
2	Andre inntekter	26 700 000	
5	Gebyr for utleggsforretninger	14 800 000	
7	Gebyr for bindende forhåndsuttalelser	2 000 000	65 200 000
4620	Statistisk sentralbyrå:		
1	Salgsinntekter	300 000	
2	Oppdragsinntekter	185 000 000	
85	Tvangsmulkt	6 500 000	191 800 000
4631	Senter for statlig økonomistyring:		
1	Økonomitjenester	43 900 000	43 900 000
4634	Statens innkrevingsentral:		
2	Refusjoner	29 000 000	
85	Misligholdte lån i Statens lånekasse for utdanning	125 000 000	
86	Bøter, inndragninger	1 120 000 000	
87	Vegadministrasjonsgebyr	55 000 000	
88	Forsinkelsesgebyr, Regnskapsregisteret	100 000 000	1 429 000 000
	Sum Finansdepartementet		<u>2 003 200 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Forsvarsdepartementet			
4710	Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg:		
47	Salg av eiendom	<u>354 200 000</u>	354 200 000
4720	Felles ledelse og kommandoapparat:		
1	Driftsinntekter	9 687 000	
70	Renter låneordning	200 000	
90	Lån til boligformål	<u>2 800 000</u>	12 687 000
4725	Fellesinstitusjoner og -inntekter under Forsvarsstaben:		
1	Driftsinntekter	<u>39 191 000</u>	39 191 000
4731	Hæren:		
1	Driftsinntekter	<u>3 423 000</u>	3 423 000
4732	Sjøforsvaret:		
1	Driftsinntekter	<u>5 742 000</u>	5 742 000
4733	Luftforsvaret:		
1	Driftsinntekter	<u>57 467 000</u>	57 467 000
4734	Heimevernet:		
1	Driftsinntekter	<u>1 774 000</u>	1 774 000
4740	Forsvarets logistikkorganisasjon:		
1	Driftsinntekter	<u>240 248 000</u>	240 248 000
4760	Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg:		
48	Fellesfinansierte bygge- og anleggsinntekter	<u>260 000 000</u>	260 000 000
4790	Kystvakten:		
1	Driftsinntekter	<u>370 000</u>	370 000
4792	Norske styrker i utlandet:		
1	Driftsinntekter	<u>10 000 000</u>	10 000 000
4795	Kulturelle og allmennyttige formål:		
1	Driftsinntekter	<u>2 288 000</u>	2 288 000
4799	Militære bøter:		
86	Militære bøter	<u>1 000 000</u>	<u>1 000 000</u>
	Sum Forsvarsdepartementet		<u>988 390 000</u>
Olje- og energidepartementet			
4800	Olje- og energidepartementet:		
2	Ymse inntekter	<u>350 000 000</u>	350 000 000
4810	Oljedirektoratet:		
1	Gebyrinntekter	9 000 000	
2	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	35 000 000	
3	Refusjon av tilsynsutgifter	10 200 000	
8	Inntekter barnehage	<u>4 100 000</u>	58 300 000
4820	Norges vassdrags- og energidirektorat:		
1	Gebyrinntekter	30 900 000	
2	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	43 600 000	
40	Sikrings- og miljøtiltak i vassdrag	<u>19 000 000</u>	93 500 000
4829	Konsesjonsavgiftsfondet:		
50	Overføring fra fondet	<u>154 500 000</u>	154 500 000
4831	Miljøvennlig gassteknologi:		
80	Fondsavkastning	<u>91 800 000</u>	91 800 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
4860	Statnett SF:		
70	Garantiprovisjon	2 800 000	2 800 000
	Sum Olje- og energidepartementet		<u>750 900 000</u>
Ymse inntekter			
5309	Tilfeldige inntekter:		
29	Ymse	52 783 000	52 783 000
5310	Statens lånekasse for utdanning:		
3	Diverse inntekter	98 000	
4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	18 000 000	
72	Gebyr	124 000 000	
90	Avdrag og renter	8 879 000 000	
91	Tap og avskrivninger	567 000 000	
93	Omgjøring av studielån til stipend	4 464 000 000	14 052 098 000
5312	Den norske stats husbank:		
1	Gebyrer m.m.	30 206 000	
90	Avdrag	8 803 000 000	8 833 206 000
5316	Kommunalbanken AS:		
70	Garantiprovisjon	6 000 000	6 000 000
5322	Statens miljøfond, avdrag:		
91	Innbetaling av avdrag	12 000 000	12 000 000
5325	Innovasjon Norge:		
50	Tilbakeføring fra landsdekkende innovasjonsordning	5 000 000	
70	Låne- og garantiprovisjoner	44 500 000	
90	Avdrag på utestående fordringer	33 400 000 000	33 449 500 000
5326	SIVA SF:		
70	Låne- og garantiprovisjoner	7 000 000	
90	Avdrag på utestående fordringer	300 000 000	307 000 000
5341	Avdrag på utestående fordringer:		
91	Alminnelige fordringer	4 792 000	
98	Avdrag på egenbeholdning statsobligasjoner	2 500 000 000	2 504 792 000
	Sum ymse inntekter		<u>59 217 379 000</u>
	Sum inntekter under departementene		<u>76 458 741 000</u>

Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet

5440	Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten:		
24	Driftsresultat:		
1	Driftsinntekter	173 200 000 000	
2	Driftsutgifter	-28 200 000 000	
3	Lete- og feltutviklingsutgifter	-1 900 000 000	
4	Avskrivninger	-13 700 000 000	
5	Renter av statens kapital	-7 100 000 000	122 300 000 000
30	Avskrivninger		13 700 000 000
80	Renter av statens kapital	7 100 000 000	143 100 000 000
	Sum inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet		<u>143 100 000 000</u>

Kap. Post		Kroner	Kroner
Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg mv.			
5445	Statsbygg:		
30	Salg av eiendommer	455 555 000	
39	Avsetning til investeringsformål	880 000 000	1 335 555 000
5446	Salg av eiendom, Fornebu:		
40	Salgsinntekter, Fornebu	7 400 000	7 400 000
5460	Garanti-Instituttet for Eksportkreditt:		
71	Tilbakeføring fra Gammel alminnelig ordning	619 700 000	
72	Tilbakeføring fra Gammel særordning for utviklingsland	69 100 000	688 800 000
5470	Statens Pensjonskasse:		
30	Avsetning til investeringsformål	40 898 000	40 898 000
5490	NVE Anlegg:		
1	Salg av utstyr mv.	1 000 000	1 000 000
5491	Avskrivning på statens kapital i statens forretningsdrift:		
30	Avskrivninger	443 433 000	443 433 000
	Sum avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg mv.		2 517 086 000
Skatter og avgifter			
5501	Skatter på formue og inntekt:		
70	Toppskatt mv.	17 500 000 000	
72	Fellesskatt	134 125 000 000	151 625 000 000
5506	Avgift av arv og gaver:		
70	Avgift	1 963 000 000	1 963 000 000
5507	Skatt og avgift på utvinning av petroleum:		
71	Ordinær skatt på formue og inntekt	84 400 000 000	
72	Særskatt på oljeinntekter	140 000 000 000	
74	Arealavgift mv.	900 000 000	225 300 000 000
5508	Avgift på utslipp av CO ₂ i petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen:		
70	Avgift	3 500 000 000	3 500 000 000
5511	Tollinntekter:		
70	Toll	1 664 000 000	
71	Auksjonsinntekter fra tollkvoter	80 000 000	1 744 000 000
5521	Merverdiavgift:		
70	Avgift	168 200 000 000	168 200 000 000
5526	Avgift på alkohol:		
70	Produktavgift på alkoholholdige drikkevarer	10 109 000 000	10 109 000 000
5531	Avgift på tobakkvarer:		
70	Avgift	6 907 000 000	6 907 000 000
5536	Avgift på motorvogner mv.:		
71	Engangsgift på motorvogner mv.	19 030 000 000	
72	Årsavgift	7 992 000 000	
73	Vektårsavgift	381 000 000	
75	Omregistreringsavgift	2 120 000 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
76	Avgift på bensin	8 930 000 000	
77	Avgift på mineralolje til framdrift av motorvogn og fritidsbåt. (dieselavgift)	6 135 000 000	44 588 000 000
5537	Avgifter på båter mv.:		
71	Avgift på båtmotorer	347 000 000	347 000 000
5541	Avgift på elektrisk kraft:		
70	Forbruksavgift	6 481 000 000	6 481 000 000
5542	Avgift på mineralolje mv.:		
70	Avgift på mineralolje	700 000 000	
71	Avgift på smøreolje	91 000 000	791 000 000
5543	Miljøavgift på mineralske produkter mv.:		
70	CO ₂ -avgift	4 556 000 000	
71	Svovelavgift	124 000 000	4 680 000 000
5546	Avgift på sluttbehandling av avfall:		
70	Avgift på sluttbehandling av avfall	589 000 000	589 000 000
5547	Avgift på helse- og miljøskadelige kjemikalier:		
70	Trikloretten (TRI)	3 000 000	
71	Tetrakloretten (PER)	3 000 000	6 000 000
5548	Miljøavgift på klimagasser:		
70	Hydrofluorkarbon (HFK) og Perfluorkarbon (PFK)	207 000 000	207 000 000
5549	Avgift på utslipp av NO _x :		
70	Avgift på utslipp av NO _x	845 000 000	845 000 000
5555	Sjokolade- og sukkervareavgift:		
70	Avgift	1 114 000 000	1 114 000 000
5556	Avgift på alkoholfrie drikkevarer mv.:		
70	Avgift	1 090 000 000	1 090 000 000
5557	Avgift på sukker:		
70	Avgift	204 000 000	204 000 000
5559	Avgift på drikkevareemballasje:		
70	Grunnavgift på engangsemballasje	572 000 000	
71	Miljøavgift på kartong	352 000 000	
72	Miljøavgift på plast	89 000 000	
73	Miljøavgift på metall	121 000 000	
74	Miljøavgift på glass	46 000 000	1 180 000 000
5565	Dokumentavgift:		
70	Avgift	5 005 000 000	5 005 000 000
5572	Sektoravgifter under Helse- og omsorgsdepartementet:		
70	Legemiddelomsetningsavgift	156 025 000	
71	Vinmonopolavgift	28 200 000	184 225 000
5575	Sektoravgifter under Fiskeri- og kystdepartementet:		
70	Kontroll- og tilsynsavgift akvakultur	7 000 000	
71	Kontrollavgift fiskeflåten	21 425 000	
72	Årsavgift havnesikkerhet	13 500 000	41 925 000
5576	Sektoravgifter under Landbruks- og matdepartementet:		
70	Avgifter i matforvaltningen	540 800 000	
71	Totalisatoravgift	100 000 000	
72	Miljøavgift, plantevernmiddel	75 000 000	715 800 000
5580	Sektoravgifter under Finansdepartementet:		
70	Kredittilsynet, bidrag fra tilsynsenhetene	184 800 000	184 800 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
5583	Særskilte avgifter mv. i bruk av frekvenser:		
70	Inntekter fra telesektoren	167 000 000	167 000 000
	Sum skatter og avgifter		637 768 750 000
Renter og utbytte mv.			
5603	Renter av statens kapital i statens forretningsdrift:		
80	Renter av statens faste kapital	64 906 000	64 906 000
5605	Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer:		
80	Av statskassens foliokonto i Norges Bank	6 025 100 000	
81	Av verdipapirer og bankinnskudd i utenlandsk valuta	1 000 000	
82	Av innenlandske verdipapirer	971 300 000	
83	Av alminnelige fordringer	50 000 000	
84	Av driftskreditt til statsbedrifter	220 000 000	7 267 400 000
5606	Finnmarkseiendommen:		
80	Renter	165 000	165 000
5607	Renter av boliglånsordningen for statsansatte:		
80	Renter	465 000 000	465 000 000
5611	Aksjer i NSB AS:		
85	Utbytte	328 000 000	328 000 000
5613	Renter fra SIVA SF:		
80	Renter	39 700 000	39 700 000
5615	Renter fra Den norske stats husbank:		
80	Renter	4 105 000 000	4 105 000 000
5616	Aksjeutbytte i Kommunalbanken AS:		
85	Aksjeutbytte	21 200 000	21 200 000
5617	Renter fra Statens lånekasse for utdanning:		
80	Renter	4 243 000 000	4 243 000 000
5618	Aksjer i Posten Norge AS:		
85	Utbytte	471 000 000	471 000 000
5619	Renter av lån til Oslo Lufthavn AS:		
80	Renter	294 400 000	294 400 000
5621	Statens miljøfond, renteinntekter:		
80	Renteinntekter	2 900 000	2 900 000
5622	Aksjer i Avinor AS:		
85	Utbytte	339 000 000	339 000 000
5623	Aksjer i BaneService AS:		
80	Renter	1 400 000	
85	Utbytte	3 000 000	4 400 000
5624	Renter av Svinesundforbindelsen AS:		
80	Renter	30 000 000	30 000 000
5625	Renter og utbytte fra Innovasjon Norge:		
80	Renter på lån fra statskassen	417 000 000	
81	Rentemargin, risikolåneordningen	2 000 000	419 000 000
5630	Aksjer i Norsk Eiendomsinformasjon as:		
85	Utbytte	6 800 000	6 800 000
5631	Aksjer i A/S Vinmonopolet:		
85	Statens overskuddsandel	28 800 000	
86	Utbytte	2 000	28 802 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
5651	Aksjer i selskaper under Landbruks- og mat-departementet:		
85	Utbytte	750 000	750 000
5652	Innskuddskapital i Statskog SF:		
85	Utbytte	8 500 000	8 500 000
5656	Aksjer i selskaper under NHDs forvaltning:		
85	Utbytte	12 472 900 000	12 472 900 000
5680	Innskuddskapital i Statnett SF:		
85	Utbytte	45 500 000	45 500 000
5685	Aksjer i Statoil ASA:		
85	Utbytte	12 593 000 000	12 593 000 000
5692	Utbytte av statens kapital i Den nordiske investeringsbank:		
85	Utbytte	81 900 000	81 900 000
	Sum renter og utbytte mv.		43 333 223 000

Folketrygden

5700	Folketrygdens inntekter:		
71	Trygdeavgift	72 100 000 000	
72	Arbeidsgiveravgift	102 800 000 000	174 900 000 000
5701	Diverse inntekter:		
2	Diverse inntekter	175 000 000	
3	Hjelpemiddelsentraler m.m.	54 000 000	
71	Refusjon ved yrkesskade	932 000 000	
73	Refusjon fra bidragspliktige	580 000 000	
74	Refusjon medisinsk behandling	900 000	
75	Refusjon overskytende bidrag	8 000 000	
80	Renter	10 000 000	
85	Innfordret misbruk av dagpenger	35 700 000	
86	Innfordret misbruk av attføringspenger	11 100 000	1 806 700 000
5704	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.:		
2	Dividende	100 000 000	100 000 000
5705	Refusjon av dagpenger:		
1	Refusjon dagpenger, statsgaranti ved konkurs	50 000 000	
3	Refusjon av dagpenger fra EØS-land	2 500 000	52 500 000
	Sum Folketrygden		176 859 200 000

Statens pensjonsfond - Utland

5800	Statens pensjonsfond - Utland:		
50	Overføring fra fondet	57 042 000 000	57 042 000 000
	Sum Statens pensjonsfond - Utland		57 042 000 000

Statslånemidler

5999	Statslånemidler:		
90	Lån	65 604 000 000	65 604 000 000
	Sum Statslånemidler		65 604 000 000

Totale inntekter: 1 202 683 000 000

Folketrygden

II

Stortinget samtykker i at statstilskudd til finansiering av folketrygden, jf. folketrygdlovens § 23-10, gis med 68 603 375 000 kroner, hvorav 14 911 600 000 kroner gis til dekning av utgifter som fullt ut skal dekkes ved tilskudd fra staten, jf. § 23-10 tredje ledd.

Utenriksdepartementet

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2007 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 100 post 01	kap. 3100 postene 02 og 05
kap. 100 post 71	kap. 3100 post 06
kap. 140 post 01	kap. 3140 post 05

2. overskride bevilgningen under kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak, post 70 Ymse tilskudd mot tilsvarende inntekter under kap. 3166 Ymse inntekter, post 1 Salgsinntekter, fra salg av bistandseiendommer som er finansiert over bistandsbudsjettet, og som ikke er avskrevet i forhold til innlemmelse i husleieordningen. Ubenyttede inntekter fra slikt salg kan tas med ved beregning av overførbart beløp under kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak, post 70 Ymse tilskudd.

Utenriksdepartementet, post 90 Lån til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn, ved behov for bistand fra aktuelle transportselskaper ved evakuering av norske borgere i kriserammede land. Fullmakten gjelder i de tilfeller og på de betingelser som gjelder for denne typen bistand.

V

Agio/Disagio

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet gis fullmakt til å utgiftsføre/inntektsføre uten bevilgning kursgevinst og -tap som følge av justering av midlene ved utenriksstasjonene hvert år under kap. 100/3100 Utenriksdepartementet og kap. 140/3140 Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen, post 89 Agio/Disagio.

VI

Bruk av opptjente rentemidler

Stortinget samtykker i at opptjente renter på tilskudd som er utbetalt fra Norge til multi-bi-prosjekter, samarbeidsprosjekter, stat-til-stat-bistand, støtte til internasjonale og lokale ikke-statlige aktører kan benyttes til tiltak som avtales mellom Utenriksdepartementet og den enkelte mottaker.

III

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2007 kan:

- omdisponere bevilgningene mellom postene under kap. 161 Næringsutvikling.
- omdisponere med inntil 2 mill. kroner per tiltak fra kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak, post 70 Ymse tilskudd til øvrige ODA-godkjente bevilgninger. Beslutning om bruk av midler utover dette og inntil 6 mill. kroner treffes av Kongen.

IV

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2007 kan overskride bevilgningen under kap. 100

*Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger*VII
Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2007 kan foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
163		Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter	
	71	Humanitær bistand og menneskerettigheter	25 mill. kroner

VIII
Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2007 kan gi tilsagn om støtte utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
116		Deltaking i internasjonale organisasjoner	
	72	Finansieringsordningen i det utvidede EØS	2 150 mill. kroner
	73	Norsk finansieringsordning i det utvidede EØS	2 150 mill. kroner
118		Nordområdetiltak mv.	
	70	Nordområdetiltak og prosjektsamarbeid med Russland	188 mill. kroner
161		Næringsutvikling	
	70	Nærings- og handelstiltak	50 mill. kroner
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak	500 mill. kroner

IX
Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2007 kan gi garantier innenfor en ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar for inntil 50 mill. kroner for å minske norske importørers risiko ved direkte import fra utviklingsland, jf. omtale under kap. 161 Næringsutvikling.

X
Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen i 2007 kan inngå avtaler om forsikringsansvar for utstillinger ved visningsinstitusjoner i utlandet innenfor en totalramme for nytt og gammelt ansvar som ikke må overstige 5 000 mill. kroner.

XI
Forskuttering av nødhjelpsleveranser til FN

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i samråd med Finansdepartementet i 2007 kan forskuttere norske nødhjelpsleveranser til FN innenfor en ramme på 25 mill. kroner. Utbetaling til FN, samt tilbakebetalt kreditt fra FN, nettoføres på kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak, post 70 Ymse tilskudd.

XII
Toårige budsjettvedtak

Stortinget samtykker i at Norge kan slutte seg til toårige budsjettvedtak i FAO, WHO, ILO, UNIDO, OECD, WTO, IAEA, IEA og for Regulært bidrag til FN.

Andre fullmakter

XIII

Ettergivelse av fordringer

Stortinget samtykker i at Kongen i 2007 kan ettergi statlige fordringer på utviklingsland i samsvar med kriteriene i handlingsplanen av 2004 Om gjeldslette for utvikling, for inntil 500 mill. kroner under Garanti-Instituttet for Eksporthandels gamle portefølje (gammel alminnelig ordning og den gamle særordningen for utviklingsland). Fordringene verdsettes til faktisk utestående beløp på ettergivelsestidspunktet i løpet av året 2007.

XIV

Utbetaling av tilskudd

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2007 gis unntak fra bestemmelsene i stortingsvedtak av 8. november 1984 om utbetaling av gitte bevilgninger på følgende måte:

1. Utbetalinger innenfor ett budsjettår av norske medlemskapskontingenter, pliktige bidrag og andre bidrag til internasjonale organisasjoner Norge er medlem av, kan foretas i henhold til regelverket til den enkelte organisasjon.
2. Utbetalinger innenfor ett budsjettår av tilskudd til utviklingsformål kan foretas en gang i året dersom avtaler om samfinansiering med andre givere innenfor utviklingssamarbeidet tilsier det.

XV

Bruk av gjeldsbrev og raskere trekk på gjeldsbrev

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2007 kan:

1. fravike bevilgningsreglementet § 3 annet ledd ved utstedelse av gjeldsbrev i forbindelse med kapitalpåfyllinger under Det internasjonale utviklingsfondet, Det asiatiske utviklingsfondet, Det afrikanske utviklingsfondet, Den globale miljøfasilitet, Det internasjonale fond for jordbruksutvikling og Det felles fond for råvarer.
2. fravike stortingsvedtak av 8. november 1984 for å inngå avtale med mottakere om raskere trekk

på gjeldsbrev enn utbetalingsbehovet tilsier ved kapitalpåfyllinger under Det internasjonale utviklingsfondet, Det afrikanske utviklingsfondet og Det asiatiske utviklingsfondet.

XVI

Deltakelse i International Finance Facility for Immunisation (IFFIm)

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2007 i forbindelse med utbetaling av det norske bidraget til GAVI Fund Affiliate på USD 5,4 mill. kan fravike stortingsvedtak av 8. november 1984 om utbetaling av tilskudd før det er behov for å dekke de aktuelle utgiftene og å bruke tilskudd som sikkerhet for lån.

XVII

Deltakelse i IMF's låneordning til fattige land som utsettes for økonomiske sjokk

Stortinget samtykker i at Norge deltar i IMF's låneordning til fattige land som utsettes for økonomiske sjokk med samlet 240 mill. kroner i løpet av inntil 5 år fra og med 2006.

XVIII

Ettergivelse av skipseksportgjeld

Stortinget samtykker i at Kongen i 2007 kan ettergi statlige fordringer på utviklingsland som stammer fra den norske skipseksportkampanjen (1976-80) for inntil 500 mill. kroner under Garanti-Instituttet for Eksporthandels gamle portefølje (gammel alminnelig ordning og den gamle særordningen for utviklingsland). Gjeldsettergivelsen gjelder landene Ecuador, Egypt, Jamaica og Peru. Fordringene verdsettes til bokført verdi, inklusive påløpte renter, per dato for iverksettelse av gjeldsslettingen. Gjeldsettergivelsen gjennomføres uten bevilgning over bistandsbudsjettet, uten å belaste den norske gjeldsplanens ramme og uten at de ettergitte beløp rapporteres som utviklingsbistand (ODA) til OECDs utviklingskomité (DAC).

Kunnskapsdepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kunnskapsdepartementet i 2007 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 200 post 01	kap. 3200 post 02
kap. 204 post 01	kap. 3204 post 02
kap. 220 post 01	kap. 3220 post 02
kap. 222 post 01	kap. 3222 postene 02 og 61
kap. 225 post 01	kap. 3225 post 04
kap. 230 post 01	kap. 3230 post 02
kap. 256 post 01	kap. 3256 post 02
kap. 270 post 75	kap. 3270 post 49
kap. 281 post 01	kap. 3281 post 02
kap. 286 post 50	kap. 3286 post 85
kap. 287 post 56	kap. 3287 post 86
kap. 287 post 73	kap. 3287 post 85
kap. 2410 post 01	kap. 5310 post 03

2. overskride bevilgninger til oppdragsvirksomhet på postene 21 mot tilsvarende merinntekter.
3. benytte inntekter fra salg av eiendommer ved universitetene til kjøp, vedlikehold og bygging
4. av andre lokaler til undervisnings- og forskningsformål ved den samme virksomheten.
4. gi Norges forskningsråd fullmakt til å kjøpe og avhende eiendommer. Salgsinntekter føres til Forskningsrådets eiendomsfond.

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kunnskapsdepartementet i 2007 kan:

1. gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
220		Utdanningsdirektoratet	
	70	Tilskudd til læremidler mv.	20,0 mill. kroner
226		Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen	
	21	Spesielle driftsutgifter	120,0 mill. kroner
270		Studier i utlandet og sosiale formål for elever og studenter	
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger	120,0 mill. kroner
285		Norges forskningsråd	
	52	Forskningsformål	37,5 mill. kroner

2. gi tilsagn om å utbetale støtte for første halvår 2008 (andre halvdel av undervisningsåret 2007-08) etter de satsene som blir fastsatt andre halvår 2007 (første halvdel av undervisningsåret 2007-08), jf. kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning postene 70 Utdanningsstipend, 71 Andre stipend, 72 Rentestønad og 90 Lån til Statens lånekasse for utdanning samt kap. 5617 Renter fra Statens lånekasse for utdanning post 85 Renter.
3. gi tilsagn om å konvertere lån til stipend første halvår 2008 (andre halvdel av undervisningsåret 2007-08) etter de satsene som blir fastsatt for andre halvår 2007 (første halvdel av undervisningsåret 2007-08), jf. kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning post 50 Avsetning til utdanningsstipend.
4. gi tilsagn om å utbetale tillegg til utdanningslånet for 2007 med kr 3 640 per måned i opptil to måneder for studenter som deltar i undervisning som er omfattet av ordningen med sommerundervisning, jf. kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning postene 72 Rentestønad og 90 Lån til Statens lånekasse for utdanning samt kap. 5617 Renter fra Statens lånekasse for utdanning post 85 Renter.

Andre fullmakter

IV

Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. privatister som melder seg til eksamen, og kandidater som melder seg til fag-/svenneprøver etter opplæringsloven § 3-5, skal betale et gebyr per prøve. Gebyret skal betales til fylkeskommunen. Privatister som melder seg til eksamen skal betale kr 320 dersom privatisten ikke har prøvd seg i faget tidligere som privatist eller elev, og kr 650 ved forbedringsprøver. Kandidater som melder seg til fag-/svenneprøver etter opplæringsloven § 3-5 skal betale kr 650 per prøve dersom kandidaten ikke har gått opp tidligere, og kr 1 300 ved senere forsøk.
2. Kunnskapsdepartementet kan gi universiteter og høyskoler fullmakt til å:
  - a) opprette nye selskap eller andre enheter og delta i selskaper eller enheter i virksomhetens randsoner.
  - b) bruke overskudd av eksternt finansiert virksomhet ved virksomheten eller i randsonen til kapitalinnskudd ved opprettelse av nye enheter eller deltakelse i enheter i virksomhetens randsoner.
  - c) bruke utbytte fra selskap eller enheter i virksomhetens randsoner som virksomheten etter fullmakt har opprettet eller kjøpt aksjer i. Utbyttet kan benyttes i driften av virksomheten eller som stiftelseskapital.
  - d) selge aksjer i selskap som virksomheten har opprettet eller kjøpt aksjer i. Salgssummen skal føres tilbake til virksomhetens driftsmidler.
3. Kunnskapsdepartementet kan gi Høgskolen i Narvik fullmakt til å selge aksjene sine i Norut Gruppen AS til Nordland fylkeskommune og bruke salgssummen til å kjøpe aksjer i Norut Teknologi AS.
4. fra 1. januar 2007 blir maksimalgrensen for foreldrebetaling for et heldags ordinært barnehagetilbud fastsatt til kr 2 330 per måned og kr 25 630 per år, jf. forskrift 16. desember 2005 nr. 1478 om foreldrebetaling i barnehager § 1.

Kultur- og kirkedepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kultur- og kirkedepartementet i 2007 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 300 post 01	kap. 3300 post 01
kap. 305 post 01	kap. 3305 post 03
kap. 305 post 21	kap. 3305 post 07
kap. 320 post 01	kap. 3320 postene 01 og 03
kap. 322 post 01	kap. 3322 post 01
kap. 323 post 01	kap. 3323 post 01
kap. 324 post 01	kap. 3324 post 01
kap. 325 post 01	kap. 3325 post 01
kap. 325 post 21	kap. 3325 post 02
kap. 326 post 01	kap. 3326 post 01
kap. 326 post 21	kap. 3326 post 02
kap. 328 post 01	kap. 3328 post 01
kap. 328 post 21	kap. 3328 post 02
kap. 329 post 01	kap. 3329 post 01
kap. 329 post 21	kap. 3329 post 02
kap. 334 post 01	kap. 3334 post 01
kap. 334 post 21	kap. 3334 post 02
kap. 340 post 01	kap. 3340 post 01
kap. 340 post 21	kap. 3340 post 02
kap. 341 post 01	kap. 3341 post 01
kap. 341 post 21	kap. 3341 post 02
kap. 342 post 01	kap. 3342 postene 01 og 04

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kultur- og kirkedepartementet i 2007 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitt bevilgning, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
322		Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom	
	50	Utsmykking av offentlige bygg	8,4 mill. kroner

IV

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen i 2007 kan inngå avtaler om forsikringsansvar i forbindelse med utenlandske utstillinger innenfor en samlet ramme for nytt og gammelt ansvar som ikke må overstige 2 000 mill. kroner.

Andre fullmakter

V

Fastsetting av fordelingsnøkler for visse tilskudd

Stortinget fastsetter følgende fordelingsnøkler for 2007:

1. Det ordinære offentlige driftstilskuddet til region-/landsdelsinstitusjoner fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 70 pst. på staten og 30 pst. på regionen, jf. kap. 323 Musikkformål, post 71 Region-/landsdelsinstitusjoner og kap. 324 Teater- og operaformål, post 71 Region-/landsdelsinstitusjoner.
2. Det ordinære offentlige driftstilskuddet til de nordnorske knutepunktinstitusjonene med unntak av Nordnorsk Kunstmuseum, fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 70 pst. på staten og 30 pst. på regionen, jf. kap. 322 Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom, post 72 Knutepunktinstitusjoner, kap. 323 Musikkformål, post 72 Knutepunktinstitusjoner, kap. 328 Museums- og andre kulturvernformål, post 70 Det nasjonale museumsnettverket og kap. 334 Film- og medieformål, post 72 Knutepunktinstitusjoner.
3. Det ordinære offentlige driftstilskuddet til de øvrige knutepunktinstitusjonene fordeles mel-

lom de offentlige tilskuddspartene med 60 pst. på staten og 40 pst. på regionen, jf. kap. 323 Musikkformål, post 72 Knutepunktinstitusjoner, kap. 328 Museums- og andre kulturvernformål, post 70 Det nasjonale museumsnettverket og kap. 334 Film- og medieformål, post 72 Knutepunktinstitusjoner.

VI

Fastsetting av gebyrer og avgifter m.m.

Stortinget samtykker i at for 2007 skal:

1. gebyret for merking av hver kopi av et videogram for utleie eller salg være kr 0,60. Kultur- og kirke departementet kan sette ned eller frita for gebyr i visse tilfelle.
2. avgiften pr. videogram for omsetning i næring til Norsk kino- og filmfond være kr 3,50.
3. kringkastingsavgiften for fjernsynsmottakere være kr 1 948 ekskl. merverdiavgift. Tilleggsavgiften ved forsinket betaling av kringkastingsavgiften og når melding ikke blir gitt etter reglene i lov av 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting § 8-1 andre ledd, skal være 15 pst. av kringkastingsavgiften.

Justis- og politidepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2007 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 400 post 01	kap. 3400 post 01
kap. 410 post 01	kap. 3410 post 03
kap. 411 post 01	kap. 3411 post 03
kap. 412 post 01	kap. 3412 post 01
kap. 413 post 01	kap. 3413 post 01
kap. 413 post 21	kap. 3413 post 02
kap. 430 post 01	kap. 3430 postene 03 og 04
kap. 430 post 21	kap. 3430 post 02
kap. 432 post 01	kap. 3432 post 03
kap. 440 post 01	kap. 3440 postene 02, 03 og 06
kap. 441 post 01	kap. 3441 postene 02, 03 og 05
kap. 442 post 01	kap. 3442 post 02 og 03
kap. 451 post 01	kap. 3451 postene 03 og 06
kap. 455 post 01	kap. 3455 post 01
kap. 474 post 01	kap. 3474 post 02

2. overskride bevilgningen under kap. 451 Samfunnssikkerhet og beredskap, post 01 Driftsutgifter, med inntil 75 pst. av inntekter ved salg av sivilforsvarsanlegg. Inntekter inntektsføres under kap. 3451 Samfunnssikkerhet og beredskap, post 40 Salg av eiendom mv.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

III

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2007 kan bestille varer utover den gitte bevilgning, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
440		Politidirektoratet - politi- og lensmannsetaten	
	01	Driftsutgifter	40 mill. kroner

IV

Videreføring av bobehandling

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2007 kan bestemme at det under ordningen med utgifter til fortsatt bobehandling pådras

forpliktelser utover gitt bevilgning under kap. 475 Bobehandling, post 21 Spesielle driftsutgifter, med inntil 10 mill. kroner, men slik at totalrammen for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 33 mill. kroner.

Andre fullmakter

V

Nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2007 kan:

1. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 475 Bobehandling, post 21 Spesielle driftsutgifter, inntekter ved avholdelse av kurs og konferanser i regi av Konkursrådet, samt inntekter fra rådets øvrige virksomhet.
2. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 475 Bobehandling, post 21 Spesielle driftsutgifter, tilbakebetalte inntekter under ordningen med utgifter til bobehandling.
3. trekke salgskostnader ved salg av faste eiendommer fra salgsinntekter før det overskytende inntektsføres under kap. 3451 Samfunnsikkerhet og beredskap, post 40 Salg av eiendom mv.

VI

Førtidsdimittering i siviltenesten

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2007 kan bestemme førtidsdimittering av mannskaper slik det fremgår i omtalen under kap. 450 Sivile vernepliktige i St.prp. nr. 1 (2006-2007).

VII

Avhending av sivilforsvarsanlegg

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2007 kan overdra sivilforsvarsanlegg til en verdi av inntil 100 000 kroner vederlagsfritt eller til underpris når særlige grunner foreligger.

Kommunal- og regionaldepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2007 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 500 post 01	kap. 3500 post 01
kap. 585 post 01	kap. 3585 post 01
kap. 587 post 01	kap. 3587 post 04
kap. 2412 post 01	kap. 5312 post 01

III

Omdisponeringsfullmakter i forbindelse med forsøk med oppgavedifferensiering i kommunene

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2007 i samråd med Arbeids- og inkluderingsdepartementet i forbindelse med forsøk med oppgavedifferensiering i kommunene Bergen, Båtsfjord, Kristiansand, Stavanger og Oslo får adgang til å omdisponere mellom bevilgningen under kap. 571 Rammetilskudd til kommuner, post 60 Innbyggertilskudd og bevilgningen under:

1. kap. 572 Rammetilskudd til fylkeskommuner, post 60 Innbyggertilskudd.

2. kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 01 Driftsutgifter.
3. kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 70 Ordinære arbeidsmarkedstiltak.

IV

Omdisponeringsfullmakter i forbindelse med forsøk med oppgavedifferensiering i Oppland fylkeskommune

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2007 i samråd med Landbruks- og matdepartementet, Miljøverndepartementet, Arbeids- og inkluderingsdepartementet og Nærings- og handelsdepartementet i forbindelse

med forsøk om oppgavedifferensiering i Oppland fylkeskommune får adgang til å omdisponere mellom bevilgningen under kap. 551 Regional utvikling og nyskaping, post 64 Utviklingsmidler til Oppland fylkeskommune og bevilgningen under:

1. kap. 551 Regional utvikling og nyskaping, post 60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling.
2. kap. 551 Regional utvikling og nyskaping, post 61 Næringsrettede midler til regional utvikling, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift.
3. kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 70 Ordinære arbeidsmarkedstiltak.
4. kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 71 Spesielle arbeidsmarkedstiltak.
5. kap. 1150 Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m., post 50 Fondsavsetninger.
6. kap. 1426 Statens naturoppsyn, post 31 Tiltak i naturvern-, kulturlandskap- og friluftsområder.
7. kap. 1427 Direktoratet for naturforvaltning, post 74 Tilskudd til friluftslivstiltak.

8. kap. 1429 Riksantikvaren, post 72 Vern og sikring av fredete og verneverdige kulturminner og kulturmiljøer.
9. kap. 2421 Innovasjon Norge, post 50 Innovasjon - prosjekter, fond.

V

Forskudd på rammetilskudd

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2007 kan utgiftsføre uten bevilgning:

1. inntil 250 mill. kroner på kap. 571 Rammetilskudd til kommuner, post 90 Forskudd på rammetilskudd i statsbudsjettet for 2007 som forskudd på rammetilskudd for 2008 til kommuner.
2. inntil 50 mill. kroner på kap. 572 Rammetilskudd til fylkeskommuner, post 90 Forskudd på rammetilskudd i statsbudsjettet for 2007 som forskudd på rammetilskudd for 2008 til fylkeskommuner.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

VI

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2007 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
551		Regional utvikling og nyskaping	
	61	Næringsrettede midler til regional utvikling, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift	140 mill. kroner
581		Bolig- og bomiljøtiltak	
	75	Boligtilskudd til etablering, tilpasning og utleieboliger	178,5 mill. kroner
	78	Kompetansetilskudd	40,5 mill. kroner

Andre fullmakter

VII

Garantiprovisjon fra Kommunalbanken AS

Stortinget samtykker i at Kommunalbanken AS i 2007 betaler en provisjon på statsgarantien på 0,1 prosent av bankens lån opptatt før 1. november 1999.

VIII

Investeringsramme skoleanlegg

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2007 kan gi nye tilsagn om rentekompensasjon tilsvarende en investeringsramme for skoleanlegg på 2 000 mill. kroner over kap. 582, post 60 Rentekompensasjon - skoleanlegg. Den

totale investeringsrammen skal ikke overstige 15 000 mill. kroner. Rentekompensasjonen beregnes med utgangspunkt i et serielån med 20 års løpetid i Husbanken.

IX

Husbankens låneramme

Stortinget samtykker i at Husbanken i 2007 kan gi tilsagn om lån for 13 000 mill. kroner. Lånene vil bli utbetalt i 2007 og senere år.

X

Meldeplikten i bostøtteordningen

Stortinget samtykker i at for mye utbetalt bostøtte fra 2004 til og med 2006 i forbindelse med manglende etterlevelse av meldeplikten knyttet til inntektsøkninger over 10 000 kroner pr. år, ikke innkreves.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og inkluderingsdepartementet i 2007 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 600 post 01	kap. 3600 post 02
kap. 605 post 01	kap. 3605 post 01, 04, 05 og 06
kap. 605 post 21	kap. 3605 post 02
kap. 623 post 01	kap. 3623 post 01
kap. 640 post 01	kap. 3640 post 01, 06 og 07
kap. 642 post 01	kap. 3642 post 06 og 07
kap. 642 post 21	kap. 3642 post 02
kap. 650 post 01	kap. 3650, post 01
kap. 682 post 01	kap. 3682 post 01
kap. 683 post 01	kap. 3683 post 01
kap. 684 post 01	kap. 3684 post 01
kap. 690 post 01	kap. 3690 post 05
kap. 691 post 01	kap. 3691 post 01

III

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og inkluderingsdepartementet i 2007 kan:

1. omdisponere inntil 10 pst. av bevilgningen under kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 70 Ordinære arbeidsmarkedstiltak til post 71 Spesielle arbeidsmarkedstiltak.
2. omdisponere inntil 40 mill. kroner fra kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 71 Spesielle

arbeidsmarkedstiltak til kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 01 Driftsutgifter.

3. omdisponere mellom bevilgningene under kap. 604 NAV-reform og pensjonsreform, post 21 Spesielle driftsutgifter og kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 01 Driftsutgifter.
4. omdisponere mellom bevilgningene under kap. 604 NAV-reform og pensjonsreform, post 45 Store nyanskaffelser og vedlikehold, kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 45 Store nyanskaffelser og vedlikehold.

*Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger*IV
Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og inkluderingsdepartementet i 2007 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
634		Arbeidsmarkedstiltak	
	70	Ordinære arbeidsmarkedstiltak	405,0 mill. kroner
	71	Spesielle arbeidsmarkedstiltak	723,3 mill. kroner

Andre fullmakter

V

Fullmakt til å ettergi rente- og avdragsfrie lån

Stortinget samtykker i at Arbeids- og inkluderingsdepartementet i 2007 kan ettergi rente- og avdragsfrie lån gitt til arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede der dette blir vurdert som nødvendig for å sikre den videre driften.

VI

Fullmakt om midlertidig innkvartering av asylsøkere og flyktninger

Stortinget samtykker i at Arbeids- og inkluderingsdepartementet i 2007 kan inngå avtaler om midler-

tidig innkvartering av asylsøkere og flyktninger med varighet utover 2007. Dersom behovet for mottaksplasser for asylsøkere og flyktninger blir større enn antatt i statsbudsjettet for 2007, samtykker Stortinget i at Arbeids- og inkluderingsdepartementet kan øke antall plasser i statlige mottak innenfor gjeldende rammer for etablering og drift av det statlige mottaksapparatet, selv om det medfører et bevilgningsmessig merbehov under kap. 690 Utlendingsdirektoratet, post 21 Spesielle driftsutgifter, statlige mottak.

Folketrygden*Andre fullmakter*

II

Folketrygdytelser

Stortinget samtykker i at med virkning fra 1. januar 2007 skal følgende ytelser etter folketrygdloven utgjøre :

	kroner
1a. Grunnstønad for ekstraavgifter ved uførhet etter lovens § 6-3 (laveste sats)	6 864
1b. Ved ekstraavgifter utover laveste sats, kan grunnstønaden forhøyes til	10 488
1c. eller til	13 788
1d. eller til	20 292
1e. eller til	27 516
1f. eller til	34 380

	kroner
2a-1. Hjelpestønad til uføre som må ha hjelp i huset ^{1 2}	11 448
2a-2. Hjelpestønad etter lovens § 6-4 til uføre som må ha tilsyn og pleie ³	12 312
2b. Forhøyet hjelpestønad etter lovens § 6-5 til uføre under 18 år som må ha særskilt tilsyn og pleie ³	24 624
2c. eller til	49 248
2d. eller til	73 872
3. Behovsprøvet gravferdsstønad opptil	17 212
4. Stønad til barnetilsyn etter lovens §§ 15-11 og 17-9 ⁴	
for første barn	35 496
for to barn	46 308
for tre og flere barn	52 488

* Satsene under 1, 2 og 4 er årsbeløp for ytelsene.

¹ Stønad til hjelp i huset gjelder tilfeller før 1. januar 1992.

² Fra 1. januar 1997 skilles det mellom stønad til hjelp i huset og stønad til særskilt tilsyn og pleie.

³ Gjelder også ved uførhet som skyldes yrkesskade, jf. lovens § 12-18.

⁴ Fra 1. januar 2004 dekkes 64 pst. av dokumenterte utgifter til barnetilsyn. Beløpene i tabellen er maksimale refusjonssatser. Stønaden er inntektsprøvet.

Helse- og omsorgsdepartementet

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Helse- og omsorgsdepartementet i 2007 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 703 postene 21, 60 og 70	kap. 3703 post 03
kap. 710 post 01	kap. 3710 post 02
kap. 710 post 21	kap. 3710 post 03
kap. 715 postene 01 og 21	kap. 3715 postene 02 og 05
kap. 716 post 01	kap. 3716 post 02
kap. 720 postene 01 og 21	kap. 3720 postene 02, 03 og 04
kap. 721 post 01	kap. 3721 postene 02 og 04
kap. 722 post 01	kap. 3722 post 02
kap. 724 post 01	kap. 3724 post 02
kap. 725 post 01	kap. 3725 post 03.
kap. 729 post 01	kap. 3729 post 02
kap. 750 post 01	kap. 3750 post 02

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

III
Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Helse- og omsorgsdepartementet i 2007 kan foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
710		Nasjonalt folkehelseinstitutt	
	21	Spesielle driftsutgifter	180 mill. kroner
720		Sosial- og helsedirektoratet	
	22	Elektroniske resepter	35 mill. kroner

IV
Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Helse- og omsorgsdepartementet i 2007 kan gi tilsagn utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
761		Tilskudd forvaltet av Sosial- og helsedirektoratet	
	60	Tilskudd til omsorgstjenester	1 mill. kroner
	73	Tilskudd til døvblinde og døve	7 mill. kroner

Andre fullmakter

V
Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. Helse- og omsorgsdepartementet i 2007 kan gi de 5 regionale helseforetakene adgang til å oppta driftskredittlån innenfor en totalramme på 6 500 mill. kroner.
2. det av avgiftspliktig omsetning for legemiddelgrossister i 2007 skal betales avgift tilsvarende 1,3 pst.
3. statens andel i 2007 av driftsoverskuddet til AS Vinmonopolet fastsettes til 40 pst. av resultatet i 2006, før ekstraordinære poster og etter vinmonopolavgiften.

Barne- og likestillingsdepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger***II**

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Barne- og likestillingsdepartementet i 2007 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 842 post 01	kap. 3842 post 01
kap. 855 post 01	kap. 3855 postene 01, 02, 03 og 60
kap. 858 post 01	kap. 3858 post 01
kap. 868 post 01	kap. 3868 post 01

*Andre fullmakter***III**

Satser for barnetrygd

Stortinget samtykker i at Arbeids- og velferdsdirektoratet for 2007 i medhold av lov 8. mars 2002 nr. 4 om barnetrygd § 10 kan utbetale barnetrygd med 11 640 kroner per barn per år.

Enslige forsørgere som fyller vilkårene for rett til utvidet stønad etter barnetrygdloven og full overgangsstonad etter folketrygdloven og som har barn i alderen 0-3 år, har rett til et småbarnstillegg på 7 920 kroner per år. Dette tillegget gis per enslig forsørger, uavhengig av hvor mange barn i alderen 0-3 år vedkommende faktisk forsørger.

For stønadsmottakere bosatt i Finnmark og Nord-Troms (Karlsøy, Kvæningen, Kåfjord, Lyn-gen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord) ytes et til-

legg i barnetrygden på 3 840 kroner per barn per år, det såkalte finnmarkstillegget.

Finnmarkstillegget skal også utbetales for barn i fosterhjem eller barnevernsinstitusjon i de aktuelle kommunene.

For stønadsmottakere bosatt på Svalbard ytes et tillegg i barnetrygden på 3 840 kroner per barn per år, det såkalte svalbardtillegget.

IV

Satser for kontantstøtte

Stortinget samtykker i at Arbeids- og velferdsdirektoratet for 2007 i medhold av lov 26. juni 1998 nr. 41 om kontantstøtte til småbarnsforeldre, kan utbetale kontantstøtte med følgende beløp for 1- og 2-åringer:

Oppholdstid i barnehage	Prosentandel av full sats	Kontantstøtte i kroner per år
Ikke bruk av barnehage	100	39 636
Til og med 8 timer per uke	80	31 704
9-16 timer per uke	60	23 784
17-24 timer per uke	40	15 852
25-32 timer per uke	20	7 932
33 timer eller mer per uke	0	0

Statsbudsjettet

V

Satser for engangsstønad ved fødsel og adopsjon og stønad ved fødsel utenfor institusjon

Stortinget samtykker i at Arbeids- og velferdsdirektoratet for 2007 i medhold av lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd kan utbetale:

1. engangsstønad ved fødsel og adopsjon, lovens §§ 14-12 og 14-20   kr 33 584 per barn.
2. stønad ved fødsel utenfor institusjon, lovens § 5-13   kr 1 765 per fødsel.

Nærings- og handelsdepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2007 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 900 post 01 og 21	kap. 3900 post 02
kap. 901 post 01	kap. 3901 postene 01, 02 og 06
kap. 902 post 01	kap. 3902 postene 01 og 03
kap. 902 post 21	kap. 3902 post 04
kap. 903 post 01	kap. 3903 post 01
kap. 904 post 01	kap. 3904 post 02
kap. 904 post 22	kap. 3904 post 03
kap. 905 post 21	kap. 3905 postene 01 og 02
kap. 907 post 01 og 22	kap. 3907 post 03

III

Utbetaling under garantiordninger (trekkfullmakter)

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2007 kan foreta utbetalinger til Garanti-Instituttet for Eksportkreditt (GIEK) uten bevilgning i den utstrekning behovet for utbetalinger under den enkelte garantiordning overstiger innestående likvide midler tilknyttet ordningen innenfor følgende rammer:

1. Saldoen for nytt og gammelt trekk på trekkfullmaktskontoen for ny SUS/Baltikum-ordning skal ikke overstige 30 mill. kroner. Utbetalinger på trekkfullmakten posteres under kap. 2460 Garanti-Instituttet for Eksportkreditt, post 90 Utbetaling iflg. trekkfullmakt – ny SUS/Baltikum-ordning.
2. Saldoen for nytt og gammelt trekk på trekkfullmaktskontoen for byggelånsgarantiordning

skal ikke overstige 200 mill. kroner. Utbetalinger på trekkfullmakten posteres under kap. 2460 Garanti-Instituttet for Eksportkreditt, post 91 Utbetaling iflg. trekkfullmakt – byggelånsgarantiordning.

IV

Fullmakt til å overskride

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2007 kan overskride bevilgningen under kap. 950 Forvaltning av statlig eierskap, post 21 Spesielle driftsutgifter, til dekning av meglerhonorarer og utgifter til faglig bistand ved salg av statlige aksjeposter, samt andre endringer som kan få betydning for eierstrukturen i selskapene.

V

Fullmakt til å utgiftsføre uten bevilgning

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2007 kan utgiftsføre utbetalinger

knyttet til utførte pålagte miljøtiltak etter virksomheten i Raufoss ASA innenfor gitt garantiramme på 50 mill. kroner uten bevilgning under kap. 960 Raufoss ASA, post 71 Refusjon for miljøtiltak.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

VI

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2007 kan:

1. gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
907		Sjøfartsdirektoratet	
	72	Tilskudd til NO _x -tiltak	35 mill. kroner
920		Norges forskningsråd	
	50	Tilskudd	140 mill. kroner
2421		Innovasjon Norge	
	72	Forsknings- og utviklingskontrakter	100 mill. kroner

2. gi Eksportfinans ASA tilsagn om statlig dekning av framtidig underskudd på avregningskontoen for eksisterende eksportkredittordning, den såkalte 108-ordningen. Fullmakten gjelder for samlede framtidige underskudd som oppstår som følge av tilsagn om lån fram til 31. desember 2007. Fullmakten har som forutsetning at:

- a) Eksportfinans ASA fram til 31. desember 2007 kan gi tilsagn om lån ved eksport av kapitalvarer og skip til de gunstigste rentevilkår og kredittider som OECD (Arrangement on Officially Supported Export Credits) tillater.
- b) Eksportfinans ASA sin innlånspraksis for ordningen må godkjennes av Nærings- og handelsdepartementet. Nærings- og handelsdepartementet kan for øvrig utarbeide nærmere retningslinjer for ordningen.

VII

Fullmakt til å inngå forpliktelser utover gitt bevilgning i forbindelse med kjøp av utredninger og lignende

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2007 kan inngå forpliktelser for inntil 7,5 mill. kroner til utredninger o.l. utover gitt

bevilgning under kap. 900 Nærings- og handelsdepartementet, post 21 Spesielle driftsutgifter.

VIII

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2007 kan gi:

1. Innovasjon Norge fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier for inntil 40 mill. kroner for lån til realinvesteringer og driftskapital, men slik at total ramme for nytt og gammelt ansvar ikke overstiger 240 mill. kroner.
2. Garanti-Instituttet for Eksportkreditt (GIEK) fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye garantier og gammelt ansvar på 50 000 mill. kroner ved eksport til og investeringer i utlandet innenfor Alminnelig garantiordning og inkludert Gammel alminnelig ordning. Garantivirksomheten skal finne sted innenfor de rammer som «Arrangement on Officially Supported Export Credits» setter. Alminnelig garantiordning skal drives i balanse på lang sikt. Nærings- og handelsdepartementet kan gi utfyllende bestemmelser om gjennomføringen av dette vedtaket.
3. GIEK fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye garantier og gammelt ansvar på 2 100 mill. kroner ved eksport til og investeringer i utviklingsland, men likevel

slik at rammen ikke overskrider sju ganger det til enhver tid innestående beløp på ordningens grunnfond. Garantivirkomheten skal finne sted innenfor de rammer som «Arrangement on Officially Supported Export Credits» setter. Virksomheten skal drives i balanse på lang sikt, gitt bevilgninger til grunnfondet. Nærings- og handelsdepartementet kan i samråd med Utenriksdepartementet gi utfyllende bestemmelser om gjennomføringen av dette vedtaket.

4. GIEK fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar på 2 500 mill. kroner ved byggelån innenfor skipsbyggingsindustrien. Ordningen skal drives i balanse på lang sikt. Nærings- og handelsdepartementet kan gi utfyllende bestemmelser om gjennomføringen av dette vedtaket.

IX

Dekning av forsikringstilfeller

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2007 kan:

1. gi tilsagn til Institutt for energiteknikk og Statsbygg om dekning av forsikringsansvar for inntil

700 000 000 euro overfor tredjeperson for instituttets og Statsbyggs ansvar etter lov av 12. mai 1972 nr. 28 om atomenergivirkomhet, kapittel III.

2. inngå avtaler om forsikringsansvar under beredskapsordning for statlig varekrigsforsikring innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt ansvar på 1 000 mill. kroner.

X

Utlånsfullmakt

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2007 kan gi Innovasjon Norge fullmakt til å gi tilsagn om nye landsdekkende risikolån innenfor en ramme på inntil 100 mill. kroner.

XI

Tiltredelsesfullmakt

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2007 kan tiltre deltakelse i «Eurekas Art.169 initiativ for forskningsutførende SMBer» innenfor en kostnadsramme på 2 mill. euro pr. år for perioden 2007-2013.

Andre fullmakter

XII

Fullmakter vedrørende Norsk Romsenter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2007 kan gi Norsk Romsenter fullmakt til å:

1. selge andeler i selskaper hvor institusjonen forvalter eierandeler, og kjøpe andeler i nye selskaper.
2. benytte utbytte fra selskaper hvor institusjonen forvalter eierandeler og inntekter fra salg av andeler i slike selskaper til romrelatert virksomhet, herunder kjøp av andeler i nye selskaper.

Fiskeri- og kystdepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger***II****Merinntektsfullmakter**

Stortinget samtykker i at Fiskeri- og kystdepartementet i 2007 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1020 postene 01 og 21	kap. 4020 post 03
kap. 1021 postene 01 og 21	kap. 4021 post 01
kap. 1022 postene 01 og 21	kap. 4022 post 01
kap. 1030 post 21	kap. 4030 post 22
kap. 1050 post 76	kap. 4050 post 01
kap. 1062 postene 01 og 45	kap. 4062 postene 01 og 02

2. nytte inntil 10 mill. kroner av salgsinntekter fra salg av ikke næringsaktive fiskerihavner under kap. 4062 post 02 til dekning av salgsomkostninger forbundet med salget, oppgradering og vedlikehold av fiskerihavner under kap. 1062 post 30.

III**Fullmakt til overskridelser**

Stortinget samtykker i at Fiskeri- og kystdepartementet i 2007 kan overskride bevilgningen under kap. 1062 Kystverket, post 21 Spesielle driftsutgifter, med inntil 15 mill. kroner dersom det er nødvendig å sette i verk tiltak mot akutt forurensning uten opphold og før Kongen kan gi slikt samtykke.

*Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger***IV****Bestillingsfullmakter**

Stortinget samtykker i at Fiskeri- og kystdepartementet i 2007 kan foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1062		Kystverket	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	3 mill. kroner

V**Tilsagnsfullmakter**

Stortinget samtykker i at Fiskeri- og kystdepartementet i 2007 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1050		Diverse fiskeriformål	
	76	Tilskudd til strukturtiltak for kapasitetstilpasning	6 mill. kroner
	77	Tilskudd til NO _x -reduserende tiltak for fiskeflåten	200 mill. kroner
1062		Kystverket	
	60	Tilskudd til fiskerihavneanlegg	20 mill. kroner

Statsbudsjettet

*Andre fullmakter*VI
Strukturavgift

Stortinget samtykker i at strukturavgiften på førstehåndsomsetning av fisk i 2007 settes til 0,05 pst. av førstehåndsverdi av landet fisk i 2007.

Landbruks- og matdepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*II
Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2007 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1100 post 01	kap. 4100 post 01
kap. 1115 post 01	kap. 4115 post 02
kap. 1143 post 01	kap. 4143 post 01
kap. 1147 post 01	kap. 4147 post 01

2. overskride bevilgningen under kap. 1100 Landbruks- og matdepartementet, post 45 Store utstyrskjøp og vedlikehold, med et beløp som tilsvarende merinntektene fra salg av eiendom. Ubrukte merinntekter fra salg av eiendom kan regnes med ved utregning av overførbart beløp under bevilgningen.

III
Forskuttering av utgifter til tvangsflytting av rein

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2007 kan overskride bevilgningen under kap. 1147 Reindrifftsforvaltningen, post 01 Driftsutgifter, med inntil 0,5 mill. kroner i sammenheng med forskuttering av utgifter til tvangsflytting av rein.

*Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger*IV
Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2007 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1148		Naturskade – erstatninger og sikring	
	70	Tilskudd til sikringstiltak m.m.	2 mill. kroner
	71	Naturskade, erstatninger	36 mill. kroner

Statsbudsjettet

Andre fullmakter

V

Salg av fast eiendom

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2007 kan selge innkjøpt og opprinnelig stats-eiendom for inntil 8 mill. kroner.

Samferdselsdepartementet**Samferdselsdepartementets alminnelige fullmakter***Andre fullmakter*

II

Salg og bortfeste av fast eiendom

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2007 kan selge og bortfeste fast eiendom inntil en verdi av 50 mill. kroner i hvert enkelt tilfelle.

Luffartsformål*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

III

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2007 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1313 post 01	kap. 4313 post 02

Vegformål*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

IV

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2007 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1320 postene 23, 30 og 72	kap. 4320 postene 01, 02 og 03

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

V

Fullmakt til forskuttering

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2007 kan inngå avtaler om forskuttering av midler til vegformål utover gitt bevilgning på kap. 1320 Statens vegvesen, post 30 Riksveginvesteringer, post 31 Rassikring og post 60 Forsøk, likevel slik at samlet, løpende refusjonsforpliktelser ikke overstiger 1 800 mill. kroner. Forskutteringene skal refunderes uten kompensasjon for renter og prisstigning.

VI

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser knyttet til investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2007 kan:

1. gjennomføre de investeringsprosjektene som er omtalt i merknadene til kap. 1320 i St.prp. nr. 1 (2006-2007) innenfor de kostnadsrammer som der er angitt.
2. forplikte staten for framtidige budsjettår utover gitt bevilgning på kap. 1320 Statens vegvesen, post 30 Riksveginvesteringer, post 31 Rassikring og post 60 Forsøk, for investeringsprosjekter som ikke er omtalt med kostnadsoverslag overfor Stortinget, likevel slik at samlet ramme

for gamle og nye forpliktelser ikke overstiger 2 000 mill. kroner.

VII

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover budsjettåret for vedlikeholdsarbeider

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2007 kan forplikte staten for framtidige budsjettår utover gitt bevilgning på kap. 1320 Statens vegvesen, post 23 Trafikktilsyn, drift og vedlikehold av riksveger m.m., slik at samlet ramme for gamle og nye forpliktelser ikke overstiger 9 100 mill. kroner, og slik at forpliktelsene som forfaller hvert år ikke overstiger 2 300 mill. kroner.

VIII

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover budsjettåret for riksvegferjedriften

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2007 kan forplikte staten for framtidige budsjettår utover gitt bevilgning på kap. 1320 Statens vegvesen, post 72 Kjøp av riksvegferjetjenester, slik at samlet ramme for gamle og nye forpliktelser ikke overstiger 3 600 mill. kroner, og slik at forpliktelsene som forfaller hvert år ikke overstiger 450 mill. kroner.

Jernbaneformål*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger*

IX

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2007 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1350 postene 23 og 30	kap. 4350 postene 02 og 06
kap. 1350 post 25	kap. 4350 post 07
kap. 1350 post 30	kap. 4350 post 37

*Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger*X
Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2007 kan bestille materiell utover gitte bevilgninger, likevel slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1350		Jernbaneverket	
	23, 25 og 30	Drift, vedlikehold og investeringer	700 mill. kroner

XI
Fullmakter til å pådra staten forpliktelser
knyttet til investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2007 kan:

- gjennomføre de investeringsprosjektene som er omtalt i merknadene til kap. 1350 i St.prp. nr. 1 (2006-2007) innenfor de kostnadsrammer som der er angitt.
- forplikte staten for framtidige budsjettår utover gitt bevilgning på kap. 1350 Jernbaneverket, post 30 Investeringer i linjen, for investeringsprosjekter som ikke er omtalt med kostnadsoverslag overfor Stortinget, likevel slik at sam-

let ramme for gamle og nye forpliktelser ikke overstiger 200 mill. kroner.

XII
Fullmakter til å pådra staten forpliktelser
utover budsjettåret for vedlikeholdsarbeider

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2007 kan forplikte staten for framtidige budsjettår utover gitt bevilgning på kap. 1350 Jernbaneverket, post 23 Drift og vedlikehold og post 25 Drift og vedlikehold av Gardermobanen, slik at samlet ramme for gamle og nye forpliktelser ikke overstiger 2 100 mill. kroner, og slik at forpliktelsene som forfaller hvert år ikke overstiger 500 mill. kroner.

Post og telekommunikasjoner*Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger*XIII
Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2007 kan bestille materiell utover bevilgningen, likevel slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1380		Post- og teletilsynet	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	4 mill. kroner

*Andre fullmakter*XIV
Overføringer til og fra reguleringsfondet

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2007 kan overføre inntil 10 mill. kroner til eller fra Post- og teletilsynets reguleringsfond.

Miljøverndepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger***II****Merinntektsfullmakter**

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2007 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1400 post 01	kap. 4400 post 02
kap. 1400 post 21	kap. 4400 post 21
kap. 1427 post 01	kap. 4427 post 01
kap. 1427 post 21	kap. 4427 postene 09 og 54
kap. 1429 post 01	kap. 4429 postene 02 og 09
kap. 1432 post 50	kap. 4432 post 85
kap. 1441 post 01	kap. 4441 postene 04, 05 og 09
kap. 1471 post 01	kap. 4471 postene 01 og 03
kap. 1472 postene 01 og 70	kap. 4472 post 50

2. overskride bevilgningen under kap. 2465 Statens kartverk, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, med et beløp som tilsvarende regnskapsførte inntekter fra salg av anleggsmidler under kap. 5465 Statens kartverk, post 49 Salg av anleggsmidler. Ubenyttede inntekter fra slikt salg kan tas med ved beregning av overført beløp.
3. overskride bevilgningen under kap. 1427 Direktoratet for naturforvaltning, post 33 Statlige erverv, barskogvern, med et beløp som tilsvarende regnskapsførte inntekter fra salg av makeskiftearealer under kap. 4427 Direktoratet for naturforvaltning, post 40 Inntekter fra salg av makeskiftearealer. Ubenyttede merinntekter fra salg av makeskiftearealer kan tas med ved beregning av overført beløp.

III**Fullmakter til å utgiftsføre uten bevilgning**

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2007 kan utgiftsføre uten bevilgning fastslåtte tap på garantier for lån til miljøverntiltak og energiøkonomiseringsformål som staten er juridisk forpliktet til å dekke, under kap. 1400 Miljøverndepartementet, post 77 Oppfyllelse av garantiansvar.

IV**Omdisponeringsfullmakt**

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2007 kan omdisponere inntil 5 mill. kroner mellom kap. 1465 Statens kjøp av tjenester i Statens kartverk, post 21 Betaling for statsoppdraget og kap. 2465 Statens kartverk, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

*Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger*V
Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2007 kan foreta bestillinger:

1. av materiell o.l. utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1426		Statens naturoppsyn	
	32	Skjærgårdsparker mv.	6,5 mill. kroner
1441		Statens forurensningstilsyn	
	39	Oppryddingstiltak	25,0 mill. kroner

2. av sjømålingsdata og kartgrunnlag utover gitt bevilgning under kap. 1465 Statens kjøp av tjenester i Statens kartverk, post 21 Betaling for statsoppdraget, men slik at rammen for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger 90 mill. kroner.

VI
Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2007 gir tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1400		Miljøverndepartementet	
	78	Miljøtiltak i nikkilverkene på Kola	84,6 mill. kroner
1427		Direktoratet for naturforvaltning	
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder	78,1 mill. kroner
	32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner	49,3 mill. kroner
	34	Statlige erverv, nasjonalparker	74,4 mill. kroner
	35	Statlige erverv, nytt skogvern	71,4 mill. kroner
	77	Tilskudd til nasjonalparksentre	2,0 mill. kroner
	79	Kompensasjon ved flytting av oppdrettsanlegg	6,75 mill. kroner
1429		Riksantikvaren	
	72	Vern og sikring av fredete og verneverdige kulturminner og kulturmiljøer	10,5 mill. kroner
	73	Brannsikring og beredskapstiltak	2,0 mill. kroner
	74	Fartøyvern	8,0 mill. kroner

*Andre fullmakter*VII
Kjøp av makeskifteareal

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2007 kan benytte inntil 8 mill. kroner av bevilgningen under kap. 1427 Direktoratet for naturforvaltning post 33 Statlige erverv, barskogvern, til kjøp av arealer som senere kan makeskiftes med barskogarealer som blir vernet.

Fornyings- og administrasjonsdepartementet

Fornyings- og administrasjonsdepartementets alminnelige fullmakter

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Fornyings- og administrasjonsdepartementet i 2007 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1510 post 21	kap. 4510 postene 01 og 02
kap. 1522 post 01	kap. 4522 postene 02 og 06

III

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Fornyings- og administrasjonsdepartementet i 2007 kan overskride

bevilgningen under kap. 2470 Statens Pensjonskasse, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, med inntil 10 mill. kroner mot dekning i reguleringsfondet.

Andre fullmakter

IV

Fullmakt til nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at:

1. det enkelte departement som et ledd i ordningen med bonus og rabatter, i 2007 kan nettoføre som utgiftsreduksjon på vedkommende utgiftspost tilbakebetalt bonus og rabatt, også om tilbakebetalingen refererer seg til kjøp i tidligere år.

2. Fornyings- og administrasjonsdepartementet i 2007 kan nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 1510 Fylkesmannsembetene, post 21 Spesielle driftsutgifter, refusjoner av utgifter til felles-tjenester der fylkesmannen samordner utgiftene.

Bygge- og eiendomsfullmakter

V

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

Stortinget samtykker i at Fornyings- og administrasjonsdepartementet i 2007 kan:

1. overskride kap. 2445 Statsbygg, postene 30–49, med inntil 175 mill. kroner, mot dekning i reguleringsfondet.
2. overskride kap. 2445 Statsbygg, postene 30–49, med beløp som tilsvarer inntekter fra salg av eiendommer, samt medregne ubrukte inntekter fra salg av eiendom ved beregning av overført beløp.

VI

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Fornyings- og administrasjonsdepartementet i 2007 kan omdisponere:

1. under kap. 1580 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen, mellom postene 30 til 45.
2. under kap. 1581 Eiendommer til kongelige formål, mellom postene 01, 30 og 45.
3. under kap. 1582 Utvikling av Fornebuområdet, fra post 21 til post 30.
4. under kap. 2445 Statsbygg, mellom postene 30–49.

Fullmakter til å sette i gang eller utvide byggeprosjekter

VII

Fullmakt til å gjennomføre investeringsprosjekter innenfor de angitte kostnadsrammer

Stortinget samtykker i at Fornyings- og administrasjonsdepartementet i 2007 kan gjennomføre byggeprosjekter og andre investeringsprosjekter, herunder forpliktete staten innenfor de angitte kostnadsrammene, under følgende kapitler og poster:

Kap.	Post	Betegnelse
1580		Byggeprosjekter utenfor husleieordningen
	31	Igangsetting av byggeprosjekter
	33	Videreføring av byggeprosjekter
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold
1581		Eiendommer til kongelige formål
	30	Ekstraordinært vedlikehold, Bygdø Kongsgård
1582		Utvikling av Fornebuområdet
	30	Investeringer, Fornebu
2445		Statsbygg
	31	Igangsetting av ordinære byggeprosjekter
	32	Igangsetting av kurantprosjekter
	33	Videreføring av ordinære byggeprosjekter
	34	Videreføring av kurantprosjekter

VIII

Fullmakt til å sette i gang byggeprosjekter uten fremleggelse av egen kostnadsramme – kurantordningen

Stortinget samtykker i at Fornyings- og administrasjonsdepartementet i 2007 kan sette i gang nye byggeprosjekter innenfor husleieordningen under kap. 2445, post 32, uten å legge fram kostnads-

ramme for det enkelte prosjekt for Stortinget, på følgende vilkår:

1. Brukerdepartementet/leietaker har nødvendige husleiemidler innenfor gjeldende budsjett-rammer.
2. Samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar utover gitte bevilgninger overstiger ikke 1 500 mill. kroner.

Andre fullmakter

IX

Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. Fornyings- og administrasjonsdepartementet i 2007 kan:

- a) godskrive det enkelte bygge- og eiendomsprosjekt med innbetalt dagmulkt, konvensjonalbot og erstatning for misligholdt entrepris, ved at innbetalingen blir postert i statsregnskapet på vedkommende investeringspost som en utgiftsreduksjon.
- b) godkjenne salg, makeskifte og bortfeste av statens eiendom på Vestbanetomten i Oslo.

- c) godkjenne salg, makeskifte eller bortfeste av eiendom forvaltet av Statsbygg eller av andre statlige virksomheter som ikke har egen salgsfullmakt, for inntil 500 mill. kroner totalt i budsjettåret.
- d) godkjenne kjøp av eiendom finansiert ved salgsinntekter, innsparte midler eller midler fra reguleringsfondet for inntil 150 mill. kroner i hvert enkelt tilfelle, og for inntil 300 mill. kroner totalt, utover bevilgningen på kap. 2445 Statsbygg, post 49 Kjøp av eiendom.

- e) overdra statlige spesialskoleeiendommer til underpris eller vederlagsfritt til kommuner og fylkeskommuner, dersom ansvaret for skoledriften overtas av kommunen eller fylkeskommunen.
- f) foreta bortfeste, salg og makeskifte av eiendommer så langt det er nødvendig ved disponering av statens eiendommer på Fornebu for inntil 500 mill. kroner.
- g) korrigere Statsbyggs balanse i de tilfelle prosjekterings- og investeringsmidler ført på kap. 2445 Statsbygg overføres til andre budsjettkapitler eller prosjektene ikke blir realisert.
2. Kongen i 2007 kan selge statlig eiendom til lavere pris enn markedspris der særlige hensyn tilsier det.

Finansdepartementet

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2007 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1600 post 01	kap. 4600 post 02
kap. 1610 post 01	kap. 4610 post 01
kap. 1618 post 01	kap. 4618 post 02
kap. 1631 post 01	kap. 4631 postene 01 og 02
kap. 1634 post 01	kap. 4634 post 02

2. overskride bevilgningen til oppdragsvirksomhet på kap. 1620 Statistisk sentralbyrå, post 21 Spesielle driftsutgifter, med et beløp som tilsvare merinntektene på kap. 4620 Statistisk sentralbyrå, post 02 Oppdragsinntekter. Ubrukte merinntekter kan regnes med ved utregning av overførbart beløp på posten.

III

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Statsministerens kontor i 2007 kan overskride bevilgningen på kap. 21 Statsrådet, post 01 Driftsutgifter, for å iverksette nødvendige sikkerhetstiltak for Statsministeren og regjeringens øvrige medlemmer.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

IV

Kjøp av klimavoter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2007 kan inngå avtaler om kjøp av utslippskvoter ved bruk av Kyoto-mekanismene utover gitt bevilgning for inntil 100 mill. kroner under kap. 1638 Kjøp av klimavoter, post 21 Spesielle driftsutgifter.

V

Fullmakt til å inngå avtaler om investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2007 kan gjennomføre de investeringsprosjektene som er omtalt i St.prp. nr. 1 (2006-2007) under kap. 1610 Toll- og avgiftsetaten, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kap. 1618 Skatteetaten, post 22 Større IT-prosjekter og kap. 1631 Senter for statlig økonomistyring, post 01 Driftsutgifter og post 21 Spesielle driftsutgifter, innenfor de kostnadsrammer som der er angitt.

VI Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2007 kan gi garantier for:

1. grunnkapitalen til Den nordiske investeringsbank innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt ansvar som ikke må overstige 715 959 651 euro.
2. lån fra Den nordiske investeringsbank vedrørende ordningen med prosjektinvesteringsslån innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt garantiansvar som ikke må overstige 340 991 000 euro.
3. miljølån gjennom Den nordiske investeringsbank innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt garantiansvar som ikke må overstige 63 500 000 euro.

VII

Fullmakt til fortsatt bobehandling

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet for 2007 kan bestemme at det under ordningen med oppfølging av statens krav i konkursbo pådras forpliktelser utover gitte bevilgninger, men slik at totalrammen for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 20,6 mill. kroner. Utbetalinger dekkes av bevilgningene under kap. 1610 Toll- og avgiftsetaten, post 01 Driftsutgifter, og kap. 1618 Skatteetaten, post 21 Spesielle driftsutgifter.

Andre fullmakter

VIII Fullmakt til å korrigere uoppklarte differanser og feilposterings i tidligere års statsregnskap

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2007 i enkeltsaker kan korrigere uoppklarte diffe-

ranser i regnskapene og feilposterings i statsregnskapet som gjelder tidligere års regnskaper, ved postering over konto for forskyvninger i balansen i statsregnskapet i det inneværende års regnskap. Fullmakten gjelder inntil 1 mill. kroner.

Forsvarsdepartementet

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2007 kan:

1. benytte alle merinntekter til å overskride enhver utgiftsbevilgning under Forsvarsdepartementet, med følgende unntak:
  - a) inntekter fra militære bøter kan ikke benyttes som grunnlag for overskridelser.

- b) inntekter ved salg av større materiell kan benyttes med inntil 75 pst. til overskridelse av bevilgningen under kap. 1760 Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.
2. ta med ubrukte merinntekter ved utregning av overførbart beløp.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

III Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2007 kan:

1. foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Statsbudsjettet

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1725		Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarsstaben	
	01	Driftsutgifter	80 mill. kroner
1731		Hæren	
	01	Driftsutgifter	900 mill. kroner
1732		Sjøforsvaret	
	01	Driftsutgifter	800 mill. kroner
1733		Luftforsvaret	
	01	Driftsutgifter	1 600 mill. kroner
1734		Heimevernet	
	01	Driftsutgifter	30 mill. kroner
1740		Forsvarets logistikkorganisasjon	
	01	Driftsutgifter	300 mill. kroner
1760		Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg	
	01	Driftsutgifter	125 mill. kroner
	44	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, nasjonalfinansiert andel	100 mill. kroner
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	24 000 mill. kroner
	48	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, fellesfinansiert andel	150 mill. kroner
	75	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, Norges tilskudd til NATOs investeringsprogram for sikkerhet	150 mill. kroner
1790		Kystvakten	
	01	Driftsutgifter	308 mill. kroner
1791		Redningshelikoptertjenesten	
	01	Driftsutgifter	90 mill. kroner
1792		Norske styrker i utlandet	
	01	Driftsutgifter	10 mill. kroner

2. gi Forsvarets forskningsinstitutt fullmakt til å ha økonomiske forpliktelser på inntil 60 mill. kroner utover det som dekkes av egne avsetninger.

IV Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2007 kan gi tilsagn om økonomisk støtte utover bevilgningen, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1700		Forsvarsdepartementet	
	73	Forskning og utvikling	6 mill. kroner

Andre fullmakter

V

Nettobudsjettering av salgsomkostninger

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2007 kan trekke salgsomkostninger ved salg av materiell og fast eiendom fra salgsinntekter, før det overskytende inntektsføres under kapittel 4760 Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg, post 45 Store nyanskaffelser og vedlikehold og kapittel 4710 Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg, post 47 Salg av eiendom.

VI

Organisasjon og verneplikt

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2007 kan:

1. fastsette Forsvarets organisasjon slik det går fram av redegjørelsen i St.prp. nr. 1 (2006-2007).
2. fastsette lengden på førstegangstjenesten, repetisjonstjenesten og heimeverntjenesten slik det går fram av St.prp. nr. 1 (2006-2007).
3. gi øvrige bestemmelser slik det går frem av St.prp. nr. 1 (2006-2007).
4. verve personell innenfor rammen av de foreslåtte bevilgninger.

VII

Investeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2007 kan:

1. starte opp nye investeringsprosjekter, herunder større bygg- og eiendomsprosjekter, som presentert under Nye prosjekter i foreliggende proposisjon, innenfor de kostnadsrammer som er anført i St.prp. nr. 1 (2006-2007).
2. endre tidligere godkjente prosjekter som anført i St.prp. nr. 1 (2006-2007), herunder endrede kostnadsrammer.
3. starte opp og gjennomføre materiellinvesteringer av lavere kategori, samt byggeprosjekter med en nasjonal andel som ikke overstiger 100 mill. kroner.

4. nytte bevilgningen på den enkelte investeringspost, hhv. post 44, 45, 47 og 48, fritt mellom formål, bygge- og eiendoms kategorier, anskaffelser og prosjekter som presentert i St.prp. nr. 1 (2006-2007).
5. gjennomføre planleggingsfasen av planlagte materiellanskaffelser.
6. igangsette prosjektering av byggeprosjekter med en samlet utgift tilsvarende 5 pst. av bevilgningen på de respektive poster.

VIII

Fullmakter vedrørende fast eiendom

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2007 kan:

1. avhende fast eiendom uansett verdi til markedspris når det ikke foreligger annet statlig behov for eiendommen. Eiendommene skal normalt legges ut for salg i markedet, men kan selges direkte til fylkeskommuner eller kommuner til markedspris, innenfor EØS-avtalens bestemmelser. Dersom eiendommene er aktuelle for friluftsf- eller kulturformål kan de selges på samme vilkår til Statskog SF hvis fylkeskommuner eller kommuner ikke ønsker å kjøpe eiendommene.
2. avhende fast eiendom til en verdi av inntil 100 000 kroner vederlagsfritt eller til underpris når særlige grunner foreligger.

IX

Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. ordningen med inndragning av tennstempel for å sikre Heimevernets våpen gjøres permanent, og at kammerlåser derfor ikke anskaffes.
2. Forsvarsdepartementet i 2007 kan nedlegge Heimevernsreserven.
3. Forsvarsdepartementet i 2007 kan nedlegge Brigade 6.

Olje- og energidepartementet*Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger***II****Merinntektsfullmakter**

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2007 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1810 post 21	kap. 4810 post 02
kap. 1820 post 21	kap. 4820 post 02
kap. 1820 post 22	kap. 4820 post 40
kap. 2490 post 45	kap. 5490 post 01

III**Fullmakt til overskridelse**

Stortinget samtykker i at Kongen i 2007 kan overskride bevilgningen under kap. 1800 Olje- og energidepartementet, post 21 Spesielle driftsutgifter, til dekning av meglerhonorar og utgifter til faglig bistand ved salg av statlige aksjeposter samt andre endringer som kan få betydning for eierstrukturen i Statoil ASA.

IV**Fullmakt til å utgiftsføre og inntektsføre uten bevilgning**

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2007 kan:

1. utgiftsføre og inntektsføre uten bevilgning pro et contra-oppgjør i forbindelse med salg av SDØE-andeler under:
  - a) kap. 2440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, post 25 Pro et contra-oppgjør.
  - b) kap. 5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, post 01 Pro et contra-oppgjør.
2. utgiftsføre uten bevilgning tilskudd til fjerning av innretninger på kontinentalsokkelen under kap. 2442 Disponering av innretninger på kontinentalsokkelen, post 70 Tilskudd.

*Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger***V****Tilsagnsfullmakter**

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2007 kan gi tilsagn utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt udekket ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1825		Omlegging av energibruk og energiproduksjon	
	50	Overføring til Energifondet	400 mill. kroner
	74	Naturgass	20 mill. kroner
1830		Forskning	
	50	Norges forskningsråd	33 mill. kroner

VI

Fullmakt til å inngå forpliktelser utover gitt bevilgning

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2007 kan pådra seg forpliktelser utover gitte bevilgninger innenfor følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1800		Olje- og energidepartementet	
	21	Spesielle driftsutgifter	2,5 mill. kroner
1870		Petoro AS	
	70	Administrasjon	35,0 mill. kroner

VII

Forpliktelser under avsetningsinstruksen og øvrige driftsrelaterte forpliktelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2007 kan godkjenne at staten pådras forpliktelser utover gitte bevilgninger under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, knyttet til:

1. løpende forretningsvirksomhet i interessentskapene, samt deltakelse i annen virksomhet som har tilknytning til leting og utvinning av petroleum.
2. avsetning av statens petroleum etter avsetningsinstruksen gitt Statoil ASA.

VIII

Utbyggingsrelaterte forpliktelser

Stortinget samtykker i at Kongen i 2007 kan godkjenne at staten pådras forpliktelser utover gitte bevilgninger under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, hvor øvre grense for SDØE sin forholdsmessige andel for det enkelte prosjekt/fase utgjør 5 mrd. kroner knyttet til deltagelse i:

1. utbyggingsprosjekter (planer for utbygging/anlegg og drift) på norsk kontinentalsokkel.
2. pre-interessentskapsfasen ved anlegg av nye rørledninger i tilknytning til norsk kontinentalsokkel.
3. utviklingsprosjekter under Gassled.

Andre fullmakter

IX

Utbyggingsprosjekter på norsk kontinentalsokkel

Stortinget samtykker i at Kongen i 2007 kan godkjenne prosjekter (planer for utbygging/anlegg og drift) på norsk kontinentalsokkel under følgende forutsetninger:

1. Prosjektet må ikke ha prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.
2. Øvre grense for de samlede investeringer per prosjekt utgjør 10 mrd. kroner.
3. Hvert enkelt prosjekt må vise akseptabel samfunnsøkonomisk lønnsomhet og være rimelig robust mot endringer i prisutviklingen for olje og naturgass.

X

Overføring av eiendomsrett mot bruksrett

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2007 kan godkjenne overføring av eiendomsrett fra en rettighetshavergruppe hvor Petoro

AS som forvalter av SDØE er en av rettighetshaverne, til en annen rettighetshavergruppe. Det forutsettes at Petoro AS som forvalter av SDØE er sikret tilstrekkelig bruksrett. Denne fullmakt vil gjelde for de prosjekter hvor Kongen har fått fullmakt til å godkjenne plan for utbygging/anlegg og drift, samt ved mindre endringer for prosjekter hvor plan for utbygging/anlegg og drift allerede er godkjent. Fullmakten gis under forutsetning av at overføring av eiendomsrett ikke har prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.

XI

Overdragelse av andeler i utvinningstillatelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2007 kan godkjenne overdragelse av andeler for Petoro AS som forvalter av SDØE i utvinningstillatelser der det antas at samlede utvinnbare ressurser i forekomstene er mindre enn 10 mill. tonn oljeekvivalenter.

XII

Overdragelse og samordning av andeler i utvinningstillatelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2007 i tråd med forutsetningene i St.prp. nr. 41 (2003-2004) kan godkjenne at Petoro AS kan delta i:

1. overdragelse (salg, kjøp eller bytte) av deltakerandeler i interessentskap hvor en rettighetshaver velger å tre ut av interessentskapet og hvor SDØE berøres av overdragelsen.
2. forenklet samordning av utvinningstillatelser med SDØE-andeler.
3. ny/endret plan for utbygging og drift av forekomster innenfor et samordnet område med SDØE-deltakelse.

4. overdragelse av deltakerandeler for å oppnå fortsatt harmonisering av deltakerandeler i utvinningstillatelser som er samordnet og hvor SDØE berøres av overdragelsen.

XIII

Opphevelse av generalforsamlingsklausulen

Stortinget samtykker i at generalforsamlingsklausulen skal kunne oppheves for gitte tillatelser og erstattes av en vetorett i tråd med konsesjonsdirektivet og petroleumsforskriftens § 12, dersom rettighetshaverne skulle ønske dette. Olje- og energidepartementet skal i så fall godkjenne dette i hvert enkelt tilfelle.

Vedlegg 1**Statsbudsjettet**

Tabell 1.1 Hovedtallene i statsbudsjettet for perioden 2001-2007

	Regnskap					Saldert budsjett 2006	Anslag regn- skap 2006	Forslag 2007
	2001	2002	2003	2004	2005			
Driftsutgifter og investeringer ekskl. petroleumsvirksomhet	104 712	110 054	101 872	109 329	112 182	121 925	119 707	132 489
Driftsresultat forretningsdriften	-281	-219	-927	-1 063	-889	-859	-852	-1 099
Renter av statsgjeld	18 211	17 230	18 611	16 787	15 776	18 100	17 911	16 064
Overføringer til andre	368 488	441 179	448 001	478 533	501 539	517 187	558 639	545 451
Utgifter ekskl. lån og petroleumsvirksomhet	491 130	568 244	567 557	603 586	628 608	656 353	695 405	692 905
Inntekter ekskl. petroleumsvirksomhet	489 490	505 852	501 407	524 337	563 845	585 558	635 862	635 863
Oljekorrigert overskudd	-1 640	-62 392	-66 150	-79 249	-64 763	-70 795	-59 543	-57 042
Oljeskatter	112 106	89 701	101 380	118 142	168 817	196 100	215 800	228 800
Utbytte fra Statoil	5 746	5 045	5 133	5 222	8 139	8 139	12 593	12 593
Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet	151 049	90 562	84 713	98 703	120 035	144 100	156 000	143 100
Utgifter til statlig petroleumsvirksomhet	25 666	16 075	17 564	18 661	21 447	20 400	25 499	19 600
Netto oljeinntekter	243 236	169 233	173 662	203 406	275 544	327 939	360 878	364 893
Overskudd før avsetning til Statens pensjonsfond - Utland	241 595	106 841	107 512	124 157	210 781	257 144	301 355	307 851
Netto kontantstrøm overført til Statens pensjonsfond - Utland	-242 826	-115 827	-110 818	-122 676	216 611	257 144	301 355	307 851
Overskudd før lånetransaksjoner	-1 231	-8 986	-3 306	1 481	5 830	0	0	0
Utlån og avdrag, brutto	123 878	122 703	81 904	135 704	84 314	76 896	77 465	125 286
Tilbakebetalinger	62 474	41 983	68 874	95 154	76 492	54 450	56 994	59 682
Utlån, netto	61 403	80 720	13 030	40 550	7 822	22 446	20 468	65 604
Samlet finansieringsbehov	62 635	89 706	16 336	39 069	1 992	22 446	20 468	65 604

Tabell 1.2 Samlede utgifter etter departement 2001-2007

Departement	Regnskap					Budsjett	
	2001	2002	2003	2004	2005	2006 ¹	2007 ²
Det kongelige hus og Slottsforvaltningen, Regjeringen, Stortinget og Høyesterett	1 214	1 274	1 421	1 614	1 616	1 587	1 669
Utenriksdepartementet	14 847	16 495	17 301	17 657	20 932	21 840	24 955
Kunnskapsdepartementet	32 794	43 288	33 090	29 374	32 211	59 307	58 868
Kultur- og kirkedepartementet	3 907	5 238	5 560	5 851	6 512	6 608	7 132
Justisdepartementet	11 791	13 052	13 886	14 604	15 702	16 204	16 564
Kommunal- og regionaldepartementet	65 197	86 009	66 433	61 505	62 449	61 660	64 494
Arbeids- og inkluderingsdepartementet	33 219	3 667	4 091	11 630	11 485	17 733	24 855
Helse- og omsorgsdepartementet	0	57 866	63 375	74 062	82 748	83 511	90 474
Barne- og likestillingsdepartementet	23 498	24 553	26 319	32 192	34 283	21 752	21 840
Nærings- og handelsdepartementet	5 675	5 204	12 211	15 461	4 336	3 953	4 277
Fiskeri- og kystdepartementet	2 377	2 766	2 738	2 891	2 986	2 757	2 905
Landbruks- og matdepartementet	14 019	14 758	14 068	14 481	13 784	13 797	14 044
Samferdselsdepartementet	20 848	21 622	30 741	21 416	22 500	21 515	23 599
Miljøverndepartementet	2 730	2 934	2 608	2 613	2 959	3 430	3 189
Fornyings- og administrasjonsdepartementet	21 487	20 154	12 030	7 321	9 704	12 948	14 647
Finansdepartementet	68 264	72 010	31 420	78 945	34 188	35 367	69 868
Forsvarsdepartementet	26 842	30 986	30 545	31 461	29 809	30 610	30 989
Olje- og energidepartementet	22 503	1 584	1 577	3 504	1 619	1 716	12 471
Ymse utgifter	29	18	17	10	11	5 970	9 720
Statsbankene	68 529	60 404	62 811	71 543	73 658	69 978	74 875
Statlig petroleumsvirksomhet	25 736	16 075	17 564	18 661	21 447	20 400	19 600
Statens forretningsdrift	1 634	1 703	254	908	1 496	1 000	1 291
Statens pensjonsfond - Utland	257 426	169 234	173 663	213 266	288 022	327 939	364 893
Sum statsbudsjettet	724 566	670 898	623 721	730 966	774 459	841 582	957 220
Folketrygden	187 642	205 271	224 527	230 392	235 453	240 006	245 463
Utgifter i alt	912 208	876 169	848 248	961 358	1 009 912	1 081 588	1 202 683

¹ Saldert budsjett 2006.² Forslag 2007 St. prp. nr. 1 (2006-2007).

Tabell 1.3 Driftsutgifter (postene 1-29) etter departement 2001-2007

Departementet	Regnskap					Budsjett	
	2001	2002	2003	2004	2005	2006 ¹	2007 ²
Det kongelige hus og Slottsforvaltningen, Regjering, Stortinget og Høyesterett	1 059	1 060	1 097	1 148	1 252	1 282	1 323
Utenriksdepartementet	2 603	3 151	3 376	2 929	2 827	2 962	3 031
Kunnskapsdepartementet	11 220	8 040	3 746	2 706	2 575	2 694	2 704
Kultur- og kirke departementet	1 019	1 872	1 986	2 037	2 125	2 094	2 208
Justisdepartementet	10 754	12 018	12 787	13 467	14 522	14 660	15 279
Kommunal- og regionaldepartementet	1 865	2 477	2 646	2 416	1 972	208	242
Arbeids- og inkluderingsdepartementet	2 302	237	261	3 454	3 525	5 234	11 394
Helse- og omsorgsdepartementet	0	2 045	2 031	2 083	2 412	2 003	2 269
Barne- og likestillingsdepartementet	340	323	345	2 561	2 857	4 053	4 420
Nærings- og handelsdepartementet	1 045	1 005	1 134	1 135	1 223	1 157	1 198
Fiskeri- og kystdepartementet	1 609	1 752	1 879	2 050	2 034	1 884	1 987
Landbruks- og matdepartementet	1 045	1 154	1 224	1 766	1 713	1 443	1 375
Samferdselsdepartementet	9 794	9 441	9 139	9 586	10 025	9 965	10 884
Miljøvern departementet	1 389	1 382	1 284	1 288	1 331	1 354	1 451
Fornyings- og administrasjonsdepartementet	10 746	10 941	7 165	6 731	7 942	10 848	10 446
Finansdepartementet	5 247	5 684	5 745	5 806	6 115	6 067	6 554
Forsvarsdepartementet	19 177	20 703	20 739	21 448	20 999	20 596	21 076
Olje- og energidepartementet	1 287	924	903	836	864	818	1 610
Ymse utgifter	29	18	17	10	11	5 970	9 720
Statsbankene	477	525	549	545	587	555	557
Statlig petroleumsvirksomhet	8 449	2064	212	98	1	0	0
Statens forretningsdrift	-191	-157	-598	-513	-400	-358	-371
Sum statsbudsjettet	91 265	86 658	77 667	83 587	86 510	95 489	109 355
Folketrygden	4 222	4 646	4 923	5 050	5 258	4 993	0
Utgifter i alt	95 487	91 304	82 590	88 637	91 768	100 482	109 355

¹ Saldert budsjett 2006.² Forslag 2007 St. prp. nr. 1 (2006-2007).

Tabell 1.4 Nybygg, anlegg m.v. (postene 30-49) etter departement 2001-2007

Mill. kroner

Departement	Regnskap					Budsjett	
	2001	2002	2003	2003	2005	2006 ¹	2007 ²
Det kongelige hus og Slottsforvaltningen, Regjering, Stortinget og Høyesterett	116	58	133	244	136	68	75
Utenriksdepartementet	30	18	14	33	27	29	30
Kunnskapsdepartementet	392	220	219	34	25	26	28
Kultur- og kirkedepartementet	44	33	30	29	61	40	26
Justisdepartementet	380	100	85	98	91	449	96
Kommunal- og regionaldepartementet	20	4	5	7	3	3	2
Arbeids- og inkluderingsdepartementet	30	3	2	64	70	141	540
Helse- og omsorgsdepartementet	0	29	32	25	17	23	28
Barne- og likestillingsdepartementet	0	0	0	48	42	58	59
Nærings- og handelsdepartementet	12	15	5	7	3	6	8
Fiskeri- og kystdepartementet	294	542	320	267	261	346	302
Landbruks- og matdepartementet	29	6	10	8	5	6	12
Samferdselsdepartementet	5 749	6 308	6 007	6 622	7201	6 571	7 648
Miljøverndepartementet	150	140	186	204	303	307	300
Fornyings- og administrasjonsdepartementet	1 181	1 186	1 088	1 052	910	1 276	1 637
Finansdepartementet	190	124	180	177	195	271	269
Forsvarsdepartementet	7 030	9 714	9 197	9 247	8069	9 328	9 257
Olje- og energidepartementet	7	7	12	9	10	9	10
Ymse utgifter	0	0	0	0	0	0	0
Statsbankene	5	4	5	12	27	119	46
Statlig petroleumsvirksomhet	16 569	12 808	16 038	17 324	20 701	19 400	18 300
Statens forretningsdrift	1580	1 841	852	1 420	1 896	1 358	1 662
Sum statsbudsjettet	33 806	33 159	34 421	36 931	40 055	39 835	40 334
Folketrygden	155	158	184	121	172	150	0
Utgifter i alt	33 961	33 317	34 605	37 052	40 227	39 985	40 334

¹ Saldert budsjett 2006.² Forslag 2007 St. prp. nr. 1 (2006-2007).

Tabell 1.5 Overføringer til andre (postene 50-89) etter departement 2001-2007

Departement	Regnskap					Budsjett	
	2001	2002	2003	2004	2005	2006 ¹	2007 ²
Det kongelige hus og Slottsforvaltningen Regjering, Stortinget og Høyesterett	39	156	191	221	229	237	271
Utenriksdepartementet	12 044	13 050	13 569	14 353	17 736	18 507	21 553
Kunnskapsdepartementet	15 181	17 827	24 121	25 634	26 410	42 586	46 137
Kultur- og kirkedepartementet	2 845	3 334	3 543	3 785	4 326	4 475	4 899
Justis- og politidepartementet	656	940	1 014	1 039	1 089	1 095	1 189
Kommunal- og regionaldepartementet	62 008	83 319	63 773	58 858	60 388	61 449	64 249
Arbeis- og inkluderingsdepartementet	30 883	3 428	3 828	8 112	7 890	12 354	12 922
Helse- og omsorgsdepartementet	0	55 021	59 246	69 143	77 222	78 620	84 476
Barne- og likestillingsdepartementet	23 159	24 230	25 974	29 583	31 384	17 641	17 361
Nærings- og handelsdepartementet	3 978	4 115	3 182	2 299	2 550	2 790	3 070
Fiskeri- og kystdepartementet	474	472	539	573	532	527	616
Landbruks- og matdepartementet	12 945	13 599	12 834	12 703	12 066	12 348	12 658
Samferdselsdepartementet	2 737	3 664	4 215	4 972	4 952	4 979	5 068
Miljøverndepartementet	1 192	1 212	1 137	1 121	1 125	1 369	1 237
Fornyings- og administrasjons- departementet	4 966	4 363	4 956	599	578	624	665
Finansdepartementet	19 663	18 558	20 579	25 416	27 380	28 700	27 025
Forsvarsdepartementet	635	569	610	765	741	686	656
Olje- og energidepartementet	1 165	653	661	659	745	889	850
Ymse utgifter	0	0	0	0	0	0	0
Statsbankene	8 818	9 412	10 779	10 265	9 948	10 548	11 149
Statlig petroleumsvirksomhet	698	1 203	1 314	1 238	745	1 000	1 300
Statens forretningsdrift	45	25	0	0	0	0	0
Statens pensjonsfond - Utland	243 236	169 234	173 663	203 407	275 544	327 939	364 893
Sum statsbudsjettet	447 367	428 379	429 728	474 744	563 580	629 363	682 245
Folketrygden	183 265	200 467	219 421	225 221	230 023	234 862	245 463
Utgifter i alt	630 632	628 846	649 149	699 965	793 603	864 225	927 708

¹ Saldert budsjett 2006.² Forslag 2007 St. prp. nr. 1 (2006-2007).

Tabell 1.6 Utlån, gjeldsavdrag m.v. (postene 90-99) etter departement 2001-2007

Departement	Regnskap					Budsjett	
	2001	2002	2003	2004	2005	2006 ¹	2007 ²
	Det kongelige hus og Slottsforvaltningen, Regjering, Stortinget og Høyesterett	0	0	0	0	0	0
Utenriksdepartementet	169	276	341	341	341	342	342
Kunnskapsdepartementet	6 000	17 201	5 005	1 000	3 200	14 000	10 000
Kultur- og kirke departementet	0	0	0	0	0	0	0
Justisdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Kommunal- og regionaldepartementet	1 305	209	10	225	85	0	0
Arbeids- og inkluderingsdepartementet	5	0	0	0	0	5	0
Helse- og omsorgsdepartementet	0	772	2 066	2 811	3 097	2 865	3 700
Barne- og likestillingsdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Nærings- og handelsdepartementet	640	69	7 890	12 020	560	0	0
Fiskeri- og kystdepartementet	0	1	0	0	159	0	0
Landbruks- og matdepartementet	0	0	0	4	0	0	0
Samferdselsdepartementet	2 568	2 209	11 379	236	323	0	0
Miljøverndepartementet	0	200	0	0	200	400	200
Fornyings- og administrasjonsdepartementet	4 594	3 665	-1 179	-1 061	274	200	1 900
Finansdepartementet	43 163	47 644	4 915	47 547	498	328	36 020
Forsvarsdepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Olje- og energidepartementet	20 045	0	0	2 000	0	0	10 000
Ymse utgifter	0	0	0	0	0	0	0
Statsbankene	59 229	50 463	51 477	60 722	63 097	58 756	63 124
Statlig petroleumsvirksomhet	20	0	0	0	0	0	0
Statens forretningsdrift	200	-6	0	0	0	0	0
Statens pensjonsfond - Utland	0	0	0	9 859	12 478	0	0
Sum statsbudsjettet	137 937	122 703	81 904	135 704	84 314	76 896	125 286
Folketrygden	14 191	0	0	0	0	0	0
Utgifter i alt	152 128	122 703	81 904	135 704	84 314	76 896	125 286

¹ Saldert budsjett 2006.² Forslag 2007 St. prp. nr. 1 (2006-2007).

Tabell 1.7 Skatter og avgifter i perioden 2001-2007

Kapittel	Regnskap					Budsjett	
	2001	2002	2003	2004	2005	2006 ¹	2007 ¹
5501 Skatter på formue og inntekt	103 030	126 334	118 840	117 874	130 058	133 667	151 325
5506 Avgift av arv og gaver	1 328	1 243	1 532	1 660	1 768	1 771	1 963
5507 Skatt og avgift på utvinning av petroleum	109 244	86 689	98 324	114 833	165 466	192 500	225 300
5508 Avgift på utslipp av CO ₂ kontinentalsokkelen	2 862	3 012	3 056	3 309	3 351	3 600	3 500
5511 Tollinntekter	1 784	1 672	1 614	1 648	1 684	1 784	1 744
5521 Merverdiavgift	130 306	128 318	128 913	137 337	150 311	157 500	168 200
5526 Avgifter på alkohol	8 471	8 199	8 486	9 014	9 298	9 653	10 109
5527 Vinmonopolavgiften m.m. ²	19	32	24	12	19	29	0
5531 Avgift på tobakkvarer	7 110	6 975	6 760	6 799	6 800	7 151	6 907
5536 Avgift på motorvogner mv.							
Engangsavgift på motorvogner mv.	10 073	12 248	12 750	16 387	17 815	17 259	19 030
Årsavgift	5 348	5 583	5 780	6 964	7 281	7 758	7 992
Vektårsavgift	342	314	299	293	346	353	381
Omregistreringsavgift	1 595	1 598	1 796	1 820	1 882	2 045	2 120
Avgift på bensin	8 843	8 530	8 664	8 729	8 634	9 088	8 930
Avgift på mineralolje til framdrift av motorvogn	4 087	3 955	4 278	4 675	5 178	5 344	6 135
5537 Avgift på båter mv.	107	125	155	215	292	310	347
5541 Avgift på elektrisk kraft	6 137	6 072	5 504	4 126	5 607	6 327	6 481
5542 Avgift på mineralolje mv.	841	525	830	740	670	695	791
5543 Miljøavgift på mineralske produkter mv.	3 701	3 637	3 948	3 893	3 962	4 366	4 680
5545 Miljøavgifter i landbruket ³	35	56	65	85	49	75	0
5546 Avgift på sluttbehandling av avfall	472	498	501	554	488	467	589
5547 Avgift på helse og miljøskadelige kjemikalier	9	6	5	6	5	4	6
5548 Miljøavgift på klimagasser	0	0	61	123	167	147	207
5549 Avgift på utslipp av NOx							845
5555 Sjokolade- og sukkervareavgift	855	865	920	967	997	1 113	1 114
5556 Avgift på alkoholfrie drikkevarer mv.	959	894	937	962	956	985	1 090
5557 Avgift på sukker	226	206	231	208	197	222	204
5559 Avgift på drikkevareemballasje	547	551	694	639	673	999	1 180
5565 Dokumentavgift	2 926	3 190	3 259	3 926	4 669	4 517	5 005
5571 Totalisatoravgift ³	97	94	89	99	103	96	0
5572 Sektoravgift under Helse- og omsorgsdep.	0	0	0	0	0	0	184
5575 Sektoravgift under Fiskeri- og kystdep.	0	0	0	0	0	0	42
5576 Sektoravgift under Landbruk- og matdep.	0	0	0	0	0	0	716
5577 Avgift til staten av apotekenes omsetning ⁴	99	124	138	142	147	150	0
5578 Avgift på farmasøytiske spesialpreparater ⁴	104	118	124	133	145	132	0
5580 Sektoravgift under Finansdepartementet	1 428	517	0	0	0	0	185
5581 Avgift på utstyr for opptak av lyd eller bilder	-1	0	0	0	0	0	0
5583 Særskilte avgifter mv. i bruk av frekvenser	310	109	89	131	124	143	167
5584 Andre avgifter, etterslep utgåtte avgifter	0	0	-35	3	2	0	0
Sum skatter og avgifter, statsbudsjettet	413 297	412 405	418 635	448 307	529 147	570 249	637 769
5700 Trygdeavgift	53 299	57 674	61 694	62 983	65 505	69 584	72 100
5700 Arbeidsgiveravgift	75 075	79 411	82 325	86 884	92 105	97 917	102 800
Sum skatter og avgifter til folketrygden	128 374	137 085	144 019	149 867	157 610	167 501	174 900
Sum skatter og avgifter i alt	541 671	549 490	562 650	598 174	686 757	737 750	812 669

¹ Saldert budsjett 2006 og Forslag 2007 St. prp. nr. 1 (2006-2007).² Vinmonopolavg.kap 5527 er flyttet til kap 5572 og kap 3720.³ Kap 5545 miljøavgift og kap. 5571 totalisatoravgift er flyttet til kap. 5576 .⁴ Kap. 5577 er flyttet til kap. 5572 og kap. 5578 er flyttet til kap. 3750.

Tabell 1.8 Samlede inntekter i perioden 2001-2007

Mill. kroner

	Regnskap					Saldert budsjett 2006	Anslag regn- skap 2006	Forslag 2007
	2001	2002	2003	2004	2005			
Skatter på formue og inntekt	104 358	127 576	120 372	119 534	131 826	135 438	141 000	153 588
Arbeidsgiveravgift og trygdeavgift	128 374	137 085	144 019	149 867	157 611	167 501	167 600	174 900
Tollinntekter	1 784	1 672	1 614	1 648	1 684	1 784	1 715	1 744
Merverdiavgift	130 306	128 318	128 913	137 337	150 311	157 500	161 000	168 200
Avgifter på alkohol	8 491	8 230	8 510	9 027	9 317	9 682	9 690	10 109
Avgifter på tobakk	7 110	6 975	6 760	6 799	6 800	7 151	6 568	6 907
Avgifter på motorvogner	30 289	32 227	33 569	38 867	41 137	41 847	43 421	44 588
Andre avgifter	18 853	17 704	17 513	16 953	19 255	20 747	21 322	23 833
Sum skatter og avgifter	429 565	459 788	461 270	480 032	517 941	541 650	552 316	583 869
Renter av statens forretningsdrift	94	103	33	33	34	62	61	65
Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift	2 772	2 472	1 786	1 791	1 962	1 615	1 656	2 517
Sum inntekter av statens forretningsdrift	2 865	2 576	1 819	1 824	1 995	1 677	1 717	2 582
Renter fra statsbankene	11 579	12 423	12 197	8 165	7 175	7 386	7 307	8 807
Renter av kontantbeholdning og andre fordringer	6 435	3 814	3 647	2 967	4 152	4 991	5 955	8 061
Utbytte ekskl. Statoil	4 560	7 479	6 130	8 488	10 086	9 760	11 799	13 807
Sum renteinntekter og utbytte (ekskl. statens forretningsdrift og Statoil).	22 574	23 717	21 974	19 619	21 414	22 137	25 061	30 675
Inntekter under departementene	19 499	19 603	23 905	22 866	22 494	20 094	19 681	18 736
Overføring fra Norges Bank	10 685	0	0	0	0	0	0	0
Tilbakeføring av midler fra Statens banksikringsfond	4 350	82	0	0	0	0	0	0
Sum andre inntekter	34 534	19 685	23 905	22 866	22 494	20 094	19 681	18 736
Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet	151 049	90 562	84 713	98 703	120 035	144 100	156 000	143 100
Skatt og avgift på utvinning av petroleum	112 106	89 701	101 380	118 142	168 817	196 100	215 800	228 800
Aksjeutbytte og renteinntekter fra Statoil	5 746	5 045	5 133	5 222	8 139	8 139	12 593	12 593
Sum petroleumsinntekter	268 902	185 308	191 227	222 068	296 991	348 339	384 393	384 493
Tilbakebetalinger	90 725	41 983	68 874	95 154	76 492	54 450	56 994	59 682
Statens pensjonsfond - Utland	409	53 406	62 844	80 727	70 593	70 795	59 543	57 042
Sum inntekter	849 574	786 463	831 913	922 290	1 007 921	1 059 142	1 099 705	1 137 079

Tabell 1.9 Saldert budsjett 2006, utgifter fordelt etter departement og grupper av postnummer

	1000 kroner										
	Samlede utgifter	Statens egne driftsutgifter					Overføringer				
I alt		Driftsutgifter (postnr. 01)	Spesielle driftsutgifter (postnr. 21-23)	Driftsresultat forretningsdriften (postnr. 24)	Nybygg, anlegg (postnr. 30-49)	I alt	Andre statsregnskaper (postnr. 50-59)	Kommuner (postnr. 60-69)	Andre overføringer (postnr. 70-89)		
Det kongelige hus	141288	12957	12957	0	0	0	128331	128331	0	0	0
Regjering	222083	222083	215539	6544	0	0	0	0	0	0	0
Stortinget og underliggende institusjoner	1166247	989483	989483	0	0	67664	109100	0	0	109100	0
Høyesterett	57556	57556	57556	0	0	0	0	0	0	0	0
Utenriksdepartementet	21839823	2961552	2479944	481608	0	29200	18507461	165000	0	18342461	341610
Kunnskapsdepartementet	59306909	2694340	1530170	1164170	0	26435	42586134	20742406	16334034	5509694	14000000
Kultur- og kirkedepartementet	6608430	2094212	2033983	60229	0	39665	4474553	636197	0	3838356	0
Justis- og politidepartementet	16203653	14659559	14306709	352850	0	449187	1094907	96559	50078	948270	0
Kommunal- og regionaldepartementet	61659957	208297	171541	36756	0	3000	61448660	10000	57925160	3513500	0
Arbeids- og inkluderingsdepartementet	17733182	5233792	3811895	1421897	0	140710	12353680	327500	4110000	7916180	5000
Helse- og omsorgsdepartementet	83511069	2003128	1347372	655756	0	23290	78619651	153964	5480533	72985154	2865000
Barne- og likestillingsdepartementet	21752007	4052719	2546086	1506633	0	58035	17641253	158781	408518	17073954	0
Nærings- og handelsdepartementet	3952780	1157280	975655	181625	0	5600	2789900	1095600	0	1694300	0
Fiskeri- og kystdepartementet	2757317	1883507	1616515	266992	0	346430	527380	285300	29100	212980	0
Landbruks- og matdepartementet	13796749	1442648	1442648	0	0	6495	12347606	1289510	0	11058096	0
Samferdselsdepartementet	21515000	9706700	459200	9247500	0	6570800	4979100	118700	1085400	3775000	0
Miljøverndepartementet	3430114	1354600	716015	638585	0	306673	1368841	252302	5000	1111539	400000
Fornyings- og administrasjonsdepartementet	12947952	10847563	8947896	1899667	0	1276102	624287	69024	0	555263	200000
Finansdepartementet	35366846	6067265	5562265	505000	0	271000	28700338	0	9670000	19030338	328243
Forsvarsdepartementet	30610219	21097015	20372911	724104	-501000	9327869	686335	314255	19500	352580	0
Olje- og energidepartementet	1716252	818049	525891	292158	0	9453	888750	568900	0	319850	0
Ymse utgifter	5969672	5969672	5969672	0	0	0	0	0	0	0	0
Statsbankene	69977966	554624	554624	0	0	118798	10548224	4552780	0	5995444	58756320
Petroleumsvirksomheten	20400000	0	0	0	0	19400000	1000000	1000000	0	0	0
Statens forretningsdrift	1000203	0	0	0	-357588	1357791	0	0	0	0	0
Folketrygden	240005776	4993387	4978104	15283	0	150389	234862000	0	185000	234677000	0
Statens pensjonsfond utland	327939000	0	0	0	0	0	327939000	327939000	0	0	0
Sum utgifter	1081588050	101081988	81624631	19457357	-858588	39984586	864225491	359904109	95302323	409019059	76896173

Tabell 1.10 Forslag for 2007, utgifter fordelt etter departement og de forskjellige grupper av postnummer

	Samlede utgifter	Statens egne driftsutgifter					Overføringer					Utlån gjeldsavgdrag m.v. (postnr. 90-99)
		I alt	Driftsutgifter (postnr. 01)	Spesielle driftsutgifter (postnr. 21-23)	Driftsresultat forretningsdriften (postnr. 24)	Nybygg, anlegg (postnr. 30-49)	I alt	Andre statsregnskaper (postnr. 50-59)	Kommuner (postnr. 60-69)	Andreoverføringer (postnr. 70-89)		
Det kongelige hus	162497	13800	13800	0	0	0	148697	148697	0	0	0	
Regjering	233850	232925	224325	8600	0	0	925	0	0	925	0	
Stortinget og underliggende institusjoner	1213100	1016300	1016300	0	0	75300	121500	0	0	121500	0	
Høyesterett	59700	59700	59700	0	0	0	0	0	0	0	0	
Utenriksdepartementet	24955300	3030743	2595503	435240	0	29818	21553129	165000	0	21388129	341610	
Kunnskapsdepartementet	58868334	2703654	1503601	1200053	0	27816	46136864	21645395	18786813	5704656	10000000	
Kultur- og kirkedepartementet	7132232	2207518	2142750	64768	0	25851	4898863	679803	0	4219060	0	
Justis- og politidepartementet	16563944	15279006	14947071	331935	0	95635	1189303	123909	42000	1023394	0	
Kommunal- og regionaldepartementet	64493629	242345	204545	37800	0	2000	64249284	11500	60516984	3720800	0	
Arbeids- og inkluderingsdepartementet	24855300	11393700	9351600	2042100	0	539600	12922000	343500	4410600	8167900	0	
Helse- og omsorgsdepartementet	90473550	2269250	1476280	792970	0	28102	84476198	174215	5928158	78373825	3700000	
Barne- og likestillingsdepartementet	21840384	4420270	2849656	1570614	0	59312	17360802	166718	440323	16753761	0	
Nærings- og handelsdepartementet	4276700	1198450	1008700	189750	0	8000	3070250	1114000	0	1956250	0	
Fiskeri- og kystdepartementet	2905235	1986765	1709625	277140	0	302470	616000	303500	30100	282400	0	
Landbruks- og matdepartementet	14044365	1375151	1375151	0	0	11563	12657651	1403185	0	11254466	0	
Samferdselsdepartementet	23599400	10543900	486100	10057800	0	7647700	5067800	146300	1024200	3897300	0	
Miljøverndepartementet	3188641	1450884	745852	705032	0	300341	1237416	273841	4500	959075	200000	
Fornyings- og administrasjonsdepartementet	14647344	10445938	10187197	258741	0	1636890	664516	121647	0	542869	1900000	
Finansdepartementet	69868000	6553800	5834300	719500	0	269100	27025000	0	9700000	17325000	36020100	
Forsvarsdepartementet	30988929	21803623	20988312	815311	-728000	9256880	656426	317034	19500	319892	0	
Olje- og energidepartementet	12470879	1610429	560529	1049900	0	10000	850450	530300	0	320150	10000000	
Ymse utgifter	9719664	9719664	9719664	0	0	0	0	0	0	0	0	
Statsbankene	74875470	556858	556858	0	0	45621	11148991	4642561	0	6506430	63124000	
Statlig petroleumsvirksomhet	19600000	0	0	0	0	18300000	1300000	1300000	0	0	0	
Statens forretningsdrift	1290978	0	0	0	-371448	1662426	0	0	0	0	0	
Folketrygden	245462575	0	0	0	0	0	245462575	0	224000	245238575	0	
Statens pensjonsfond - Utland	364893000	0	0	0	0	0	364893000	364893000	0	0	0	
Sum utgifter	1202683000	110114673	89557419	20557254	-1099448	40334425	927707640	398504105	101127178	428076357	125285710	

Tabell 1.11 Statsbankenes innvilgninger 2001-2005, saldert budsjett 2006 og forslag til rammer for 2007

Mill. kroner

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Lånekassen for utdanning ³	8 290	9 590	11 101	15 265	16 767	16 910	18 280
Husbanken	13 000	13 000	14 500 ³	14 500 ³	13 500	13 500	13 000
Innovasjon Norge	2 620	2 109	1 674	1 681	1 869	1 800	1 830
- Grunnfinansiering	800						
- Risikolåneordn. (landsomf.)	230	104	101	29	84	100	100
- Risikolåneordn. (distriktsr.) ⁴	390	506	295	228	186	200	230
- Lavrisikordningen	800						
- Lån til landbruksformål	400						
- «Ny» lavrisikolåneordning ¹		1 499	1 132	1 299	1 500	1 500	1 500
- Distriktsrettet ordning			146	125	99	0	0
Sum	23 910	24 699	27 275	31 446	32 136	32 210	33 110

¹«Ny» lavrisikolåneordning består av lavrisikolån, grunnfinansieringsordningen og lån til landbruksformål.

² 500 mill. kroner skyldes låneramme til bygging av eldreboliger og lignende i sydlige land.

³ Tallene gjelder kap. 2410 post 90.

⁴ Tallene for 2006 og 2007 er anslag. Det bevilges ikke særkilte midler til ordningen men det er opp til Fylkeskommunene i samarbeid med IN å bestemme beløpet. Midlene går over kap. 551 post 60.

Vedlegg 2**Bevilgningsregnskapet**

Tabell 2.1 Utgifter i bevilgningsregnskapet pr. 1. halvår 2006

Utgifter	Mill. kroner				
	Overført fra forrige termin	Budsjettets stilling 2006	Samlet til disposisjon	Regnskap for 1. halvår	Gjenstående beløp
Det kongelige hus	0	146	146	106	40
Regjering	11	225	236	113	123
Stortinget og underliggende institusjoner	110	1 167	1 277	575	703
Høyesterett	0	59	59	26	33
Utenriksdepartementet	511	21 866	22 376	8 400	13 976
Kunnskapsdepartementet	212	60 076	60 288	37 181	23 108
Kultur- og kirkedepartementet	139	6 624	6 763	4 017	2 746
Justisdepartementet	292	16 427	16 719	7 784	8 934
Kommunal- og regionaldepartementet	2 110	61 641	63 752	35 771	27 980
Arbeids- og inkluderingsdepartementet	338	18 007	18 344	8 722	9 623
Helse- og omsorgsdepartementet	159	83 759	83 918	50 074	33 843
Barne- og likestillingsdepartementet	12	21 775	21 787	11 106	10 681
Nærings- og handelsdepartementet	290	4 000	4 291	1 874	2 417
Fiskeri- og kystdepartementet	269	2 802	3 071	1 502	1 569
Landbruks- og matdepartementet	131	13 814	13 945	10 660	3 285
Samferdselsdepartementet	439	22 147	22 586	10 211	12 375
Miljøverndepartementet	174	3 475	3 648	1 621	2 028
Fornyings- og administrasjonsdepartementet	280	13 594	13 874	5 744	8 130
Finansdepartementet	366	35 418	35 784	26 751	9 032
Forsvarsdepartementet	1 106	30 642	31 748	12 567	19 180
Olje- og energidepartementet	79	1 843	1 922	910	1 011
Ymse utgifter	0	7 279	7 279	7	7 272
Statsbankene	222	69 972	70 194	45 178	25 015
Statlig petroleumsvirksomhet	0	23 515	23 515	10 983	12 532
Statens forretningsdrift	25	1 019	1 044	-9	1 053
Folketrygden	166	244 670	244 836	118 304	126 532
Statens pensjonsfond - Utland	0	327 939	327 939	129 248	198 691
Sum utgifter	7 443	1 093 898	1 101 341	539 428	561 913
Nedgang i diverse beholdninger				0	
Totalsum	7 443	1 093 898	1 101 341	539 428	561 913

			Mill. kroner
Inntekter	Budsjettets stilling 2006	Regnskap for 1. halvår	Gjenstående beløp
Skatt på formue og inntekt	135 420	74 462	60 958
Arbeidsgiveravgift og trygdeavgift	167 429	86 402	81 027
Tollinntekter	1 784	825	959
Merverdiavgift	157 505	82 321	75 184
Avgifter på alkohol	9 647	4 698	4 948
Avgifter på tobakk	7 151	3 305	3 846
Avgifter på motorvogner	41 845	24 791	17 054
Andre avgifter	20 747	10 415	10 333
Sum skatter og avgifter	541 528	287 219	254 309
Renter av statens forretningsdrift	61	-6	67
Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i forbindelse med nybygg, anlegg mv.	1 656	626	1 030
Sum inntekter av statens forretningsdrift	1 717	620	1 097
Renter fra statsbankene	7 303	3 943	3 360
Renter av kontantbeholdning og andre fordringer	5 053	2 712	2 341
Aksjeutbytte ekskl. Statoil	11 799	6 791	5 009
Renteinntekter og utbytte (ekskl statens forretningsdrift og Statoil)	24 156	13 446	10 710
Inntekter under departementene	19 870	12 303	7 567
Overføring fra Norges Bank	0	0	0
Tilbakeføring av midler fra Statens banksikringsfond	0	0	0
Sum andre inntekter	19 870	12 303	7 567
Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet	149 700	77 698	72 002
Skatt og avgift på utvinning av petroleum	196 100	92 796	103 304
Aksjeutbytte fra Statoil	12 593	12 593	0
Sum petroleumsinntekter	358 393	183 087	175 306
Tilbakebetalinger	56 994	36 405	20 589
Statens pensjonsfond - Utland	70 795	0	70 795
Sum inntekter	1 073 454	533 080	540 374

Tabell 2.2 Bevilgningsregnskapet for 1. halvår 2005 og 2006

Utgifter	Mill. kroner									
	Samlede utgifter		Driftsutgifter		Nybygg, anlegg mv.		Overføringer til andre		Utlån, gjelds-avdrag mv.	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Det kongelige hus	63	106	6	10	0	0	57	96	0	0
Regjering	107	113	107	113	0	0	0	0	0	0
Stortinget og underliggende institusjoner	592	575	459	477	82	40	51	58	0	0
Høyesterett	27	26	27	26	0	0	0	0	0	0
Utenriksdepartementet	7 667	8 400	1 014	1 208	2	6	6 309	6 844	341	341
Kunnskapsdepartementet	17 416	37 181	1 090	1 169	7	4	13 119	22 008	3 200	14 000
Kultur- og kirkedepartementet	3 687	4 017	1 017	1 093	20	23	2 650	2 900	0	0
Justisdepartementet	7 373	7 784	6 827	7 260	37	34	509	490	0	0
Kommunal- og regionaldepartementet	34 150	35 771	994	87	2	0	33 154	35 684	0	0
Arbeids- og inkluderingsdepartementet	5 864	8 722	1 668	2 724	17	86	4 179	5 911	0	0
Helse- og omsorgsdepartementet	39 168	50 074	992	1 086	4	4	35 522	46 234	2 650	2 750
Barne- og likestillingsdepartementet	18 329	11 106	1 343	2 218	6	10	16 980	8 879	0	0
Nærings- og handelsdepartementet	2 155	1 874	569	589	1	0	1 224	1 223	360	62
Fiskeri- og kystdepartementet	1 440	1 502	995	1 001	118	136	272	365	55	0
Landbruks- og matdepartementet	10 298	10 660	764	660	2	3	9 531	9 998	0	0
Samferdselsdepartementet	10 212	10 211	4 529	4 758	2 389	2 574	2 905	2 722	390	158
Miljøverndepartementet	1 128	1 621	562	607	56	64	510	549	0	400
Fornyings- og administrasjonsdepartementet	4 599	5 744	3 788	4 628	433	592	254	330	123	194
Finansdepartementet	22 867	26 751	2 971	3 159	76	140	19 488	20 285	331	3 168
Forsvarsdepartementet	14 030	12 567	9 960	9 921	3 720	2 442	349	205	0	0
Olje- og energidepartementet	816	910	377	388	6	4	433	517	0	0
Ymse utgifter	5	7	5	7	0	0	0	0	0	0
Statsbankene	36 963	45 178	274	268	12	25	7 132	7 143	29 545	37 742
Statlig petroleumsvirksomhet	10 729	10 983	1	16	9 984	9 768	744	1 199	0	0
Statens forretningsdrift	424	-9	-510	-672	934	663	0	0	0	0
Folketrygden	114 979	118 304	2 572	2 759	43	61	112 364	115 484	0	0
Statens pensjonsfond - Utland	87 213	129 248	0	0	0	0	74 735	129 248	12 478	0
Sum utgifter	452 299	539 428	42 402	45 560	17 951	16 679	342 472	418 374	49 473	58 815

Mill. kroner

Inntekter	Samlede inntekter		Salgsinntekter		Inntekter i forbindelse med nybygg og anlegg		Skatter, avgifter og andre overføringer		Tilbakebetalinger	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Skatt på formue og inntekt. .	67 929	74 462	0	0	0	0	67 929	74 462	0	0
Arbeidsgiveravgift og folketrygdavgift	79 303	86 402	0	0	0	0	79 303	86 402	0	0
Tollinntekter	709	825	0	0	0	0	709	825	0	0
Merverdiavgift	74 092	82 321	0	0	0	0	74 092	82 321	0	0
Avgifter på alkohol	4 497	4 698	0	0	0	0	4 497	4 698	0	0
Avgifter på tobakk	3 422	3 305	0	0	0	0	3 422	3 305	0	0
Avgifter på motorvogner	23 244	24 791	0	0	0	0	23 244	24 791	0	0
Andre avgifter	9 363	10 415	0	0	0	0	9 363	10 415	0	0
Sum skatter og avgifter	262 558	287 219	0	0	0	0	262 558	287 219	0	0
Renter av statens forretningsdrift	1	-6	0	0	0	0	1	-6	0	0
Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i forbindelse med nybygg, anlegg mv.	876	626	11	0	487	226	378	400	0	0
Sum inntekter av statens forretningsdrift	877	620	11	0	487	226	379	394	0	0
Renter fra statsbankene	4 005	3 943	0	0	0	0	4 005	3 943	0	0
Renter av kontantbeholdning og andre fordringer	1 803	2 712	0	0	0	0	1 803	2 712	0	0
Aksjeutbytte ekskl. Statoil	5 367	6 545	0	0	0	0	5 367	6 545	0	0
Renteinntekter og utbytte (ekskl statens forretningsdrift og Statoil)	11 175	13 200	0	0	0	0	11 175	13 200	0	0
Inntekter under departementene	11 501	12 303	6 685	7 206	41	189	4 774	4 908	0	0
Overføring fra Norges Bank	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tilbakeføring av midler fra Statens banksikringsfond	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum andre inntekter	11 501	12 303	6 685	7 206	41	189	4 774	4 908	0	0
Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet	58 433	77 698	48 218	66 932	6 303	7 238	3 912	3 528	0	0
Skatt og avgift på utvinning av petroleum	71 622	92 796	0	0	0	0	71 622	92 796	0	0
Aksjeutbytte fra Statoil	8 139	12 593	0	0	0	0	8 139	12 593	0	0
Sum petroleumsinntekter	138 194	183 087	48 218	66 932	6 303	7 238	83 673	108 917	0	0
Tilbakebetalinger	40 941	36 405	0	0	0	0	0	0	40 941	36 405
Statens pensjonsfond - Utland	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum inntekter	465 246	532 834	54 914	74 138	6 832	7 653	362 559	414 637	40 941	36 405

Mill. kroner

	Regnskap 2005	Budsjet- tets stil- ling 2006	Endrin- ger i pst.	Regnskap 1. halvår 2005	Regnskap 1. halvår 2006	End- ringer i pst.	
Lånetransaksjoner							
1	Inntekter (ekskl. tilbakebetalinger mv. og overføring fra statens petroleumsfond)	860 836	945 664	9,9	424 305	496 675	17,1
2	Utgifter (ekskl. utlån, avdrag på statsgjeld)	925 598	1 016 435	9,8	402 826	480 613	19,3
	Driftsutgifter	91 768	103 176	12,4	42 402	45 560	7,4
	Nybygg, anlegg mv.	40 227	43 393	7,9	17 951	16 679	-7,1
	Overføringer til andre	518 059	541 927	4,6	267 738	289 125	8,0
	Overføringer til Statens pensjonsfond - Utland	275 544	327 939	19,0	74 735	129 248	72,9
3	Overskudd før lånetransaksjoner før overføring fra Statens pensjonsfond - Utland (1-2)	-64 762	-70 771	-	21 479	16 062	-
4	Overføring fra Statens pensjonsfond - Utland	70 593	70 795	-	0	0	-
5	Overskudd før lånetransaksjoner (3+4)	5 831	24	-	21 479	16 062	-
6	Utlån, gjeldsavdrag, aksjetegning mv. i alt	84 314	77 463	-8,1	49 473	58 815	18,9
	Utlån m.v. til statsbankene	63 097	58 818	-6,8	29 545	37 742	27,7
	Gjeldsavdrag	498	328	-34,1	331	3 168	857,8
	Andre utlån, aksjetegning mv.	20 719	18 317	-11,6	19 598	17 905	-8,6
7	Tilbakebetalinger m.v.	76 492	56 994	-25,5	40 941	36 405	-11,1
8	Utlån mv. netto (6-7)	7 822	20 468	161,7	8 532	22 410	162,6
9	Samlet finansieringsbehov dekket av kontantbeholdning og lån (8-5) ¹	1 991	20 444	-	-12 947	6 3487	-
10	Statslånemidler	18 510	0	-	0	0	-
11	Endring i diverse beholdninger	-16 519	20 444	-	-12 947	6 348	-

¹ Inkluderer ikke finanstransaksjoner knyttet til petroleumsvirksomheten

Tabell 2.3 Statens utgifter pr 30. juni 2005 og 2006 fordelt etter programområde

Programområder	Regnskap 1. halvår		Mill. kroner
	2005	2006	Endringer i pst.
00 Konstitusjonelle institusjoner	762	794	4,2
01 Fellesadministrasjon	4 979	5 693	14,3
02 Utenriksformål	1 300	1 278	-1,7
03 Internasjonal bistand	6 367	7 122	11,9
04 Militært forsvar	14 030	12 567	-10,4
06 Justissektoren	7 400	7 810	5,5
07 Utdannings- og forskningsformål	31 968	51 834	62,1
08 Kultur- og kirkeformål	3 687	4 017	9,0
09 Arbeid og sosiale formål ¹	5 864	8 722	48,7
10 Helse og omsorg	39 168	50 074	27,8
11 Familie- og forbrukerpolitikk	18 329	11 106	-39,4
12 Miljøvern og regional planlegging	1 168	1 663	42,4
13 Kommunal- og regionaldepartementet	39 756	42 226	6,2
15 Landbruk og mat	10 298	10 660	3,5
16 Fiskeri-, havbruks- og kystforvaltning	1 450	1 505	3,8
17 Nærings- og handelsformål	18 950	25 942	36,9
18 Olje- og energiformål	11 548	11 893	3,0
21 Innenlands transport	9 952	10 108	1,6
22 Post og telekommunikasjoner	260	103	-60,2
23 Finansadministrasjon	9 860	8 919	-9,5
24 Renter og avdrag på statsgjeld	13 007	17 832	37,1
Herav:			
Renter	12 668	14 664	15,8
Avdrag	339	3 167	834,2
26 Ymse utgifter	5	7	49,4
28 Foreldrepenger, folketrygden	4 652	4 869	4,7
29 Sosiale formål, folketrygden	89 534	94 698	5,8
30 Helsevern, folketrygden	9 290	8 907	-4,1
33 Arbeidsliv, folketrygden	11 503	9 830	-14,5
Sum utgifter ekskl. Statens pensjonsfond - Utland	365 086	410 180	12,4